

146279

T.C
FATİH ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ALTAYCA İNCİL TERCÜMESİ ÜZERİNDE
ARAŞTIRMALAR

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

Hilal ERTAN

146279

Danışman

Yard. Doç. Dr. Mehmet KUTALMIŞ

İstanbul - 2004

FATİH ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE
YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

01/09/2004

Enstitünüz TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Anabilim Dalı 51070208 numaralı yüksek lisans öğrencisi HİLAL ERTAN'ın hazırlayarak enstitüye teslim ettiği **Altayca İncil Tercümesi Üzerinde Araştırmalar** adlı tezi, tez jüri üyeleri huzurunda .....⁸⁰..... (*) dakika ile savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında, *oy birliği* (**) ile *Kabul* (***) kararı verilmiştir.

Tez Danışmanı: Yard. Doç. Dr. Mehmet KUTALMIŞ

Jüri Üyesi: Yard. Doç. Dr. Mehmet GÜMÜŞKILIÇ

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Hayati DEVELİ

* savunma süresi el ile yazılacaktır. (savunma süresi, en az 45 en çok 90 dakikadır)

** oybirliği / oyçokluğu el ile yazılacaktır.

*** kabul / red ve düzeltme el ile yazılacaktır.

İÇİNDEKİLER

	sayfa
KISALTMALAR	II
ÖNSÖZ	III
ÖZET	IV
SUMMARY	V
I. GİRİŞ	VI
1. Altay Türklerine Dair	VI
2. Altay'ın Ruslar Tarafından İşgali	VII
3. Rusların Altay Türklerini Ruslaştırma ve Hıristiyanlaştırma Çalışmaları ve Altay'daki Demografik Değişim	VIII
4. Altay Türklerinin Milli Uyanışları	IX
5. Altay Türklerine Yönelik Asimilasyon Tehlikesinin Sürmesi	XI
6. Altay Türklerinin Lehçelerine Dair	XII
7. Altaylıların Nüfusu	XII
8. Altaylılarda Din	XIII
9. Altay Türklerinde Alfabe	XV
II. METİN (ASLI VE ÇEVİRİYAZISI)	1
III. METNİN GRAMATİK TAHLİLİ	121
1. Fonetik	122
2. Sözdizimi	138
IV. DİZİN	169
1. Metinde geçen kelimeler dizini ve sözlük	169
2. Ekler dizini	307
V. SONUÇ	323
VI. BİBLİYOGRAFYA	324

II

KISALTMALAR

a.g.e	Adı geçen eser
Ank.	Ankara
c	cilt
ev.	Çeviren
e.	edat
E.T	Eski Türkçe
EAT	Eski Anadolu Türkçesi
İst.	İstanbul
s.	sayı
SKM	Sibirya Kültür Merkezi
TDK	Türk Dil Kurumu
TT	Türkiye Türkçesi

ÖNSÖZ

Altay Türkçesi, tarihi Türk yurdunun merkezinde bulunmaktadır. Büyük ve öncü Türkolog Radloff ilk araştırmalarına Altay bölgesinde Altay Türkçesi ile başlamıştı. Misyoner Türkolog Nikolay İlminskiy de ilk akademik ve misyonerlik çalışmalarına bu bölge ve bu lehçe ile başlamıştı. Türk kökenli ilk ve büyük Türkologlardan Reşit Rahmeti Arat'ın doktora tezi de Altay Türkçesi üzerine idi.

Altay bölgesi, Altaylar ve Altay Türkçesi tarihi önemini günümüzde de sürdürmektedir. Tarihi Türkçe ve karşılaştırmalı Türk lehçeleri çalışmalarında Altay Türkçesine başvurmamak imkansızdır. Altay kültürü ve dili eski Türk medeniyetlerinden, dil, din ve kültüründen canlı izler taşımaktadır.

Rusların bu bölgeyi fethetmesi ile Altayların hristiyanlaştırılma ve Ruslaştırılma faaliyetleri de başlamış, özellikle İlminskiy'nin bu bölgedeki misyonerlik çalışmaları ile Altayların diğer Sibiryalı Türk halkları gibi hristiyanlaştırılmaları yoğunlaşmıştır. Bu faaliyetlere yönelik olarak ilk defa İncil'in bazı bölümleri kril harfleri kullanılarak Altay Türkçesine tercüme edilmiştir. Bilindiği gibi o güne dek Altay Türklerinin yazılı edebiyatı olmadığı gibi, kendilerine ait alfabeleri de yoktu. Bu çalışmada Altay Türkçesindeki ilk İncil çevirisi olan bu eserin çeviriyazısı verilmiş; metin üzerinde sesbilgisi ve sözdizimi çalışmaları yapılmıştır. Araştırmanın sonunda kelimeler dizini sözlük halinde verilmiş ve ekler dizini ilave edilmiştir.

Ancak nadir eserlerin bulunduğu az sayıdaki kütüphanede bulunan bu eser üzerinde çalışmamızı sağlayan, İstanbul Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü müdürü sayın Prof. Dr. Osman Fikri Sertkaya'ya ilgi ve yardımları için teşekkür ederim. Kıpçak ve Sibiryalı Türk lehçeleri başta olmak üzere tarihi ve çağdaş Türk lehçeleri alanında büyük bir vukufiyeti olan Rısbek Alimof'a da katkıları için müteşekkirim.

Tezimi hazırlarken baştan bu yana bana güven veren, yol gösteren ve destekleyen danışman hocam Yard. Doç. Dr. Mehmet Kutalmış'a ve yüksek lisans yapmam konusunda beni teşvik eden ve bana manevi destek veren teyzem Makbule Akçay'a ve aileme teşekkürü bir borç bilirim.

IV

ÖZET

Yüksek lisans tezinin konusu Altayca İncil Tercümesi üzerinde araştırmalardır. Giriş bölümünde Altay Türkleri'nin tarihi, yurtları, dil ve kültürüne temas edilmiştir. Rusların Altay Türklerini Ruslaştırma ve Hıristiyanlaştırma faaliyetlerinin ne zaman ve nasıl başladığı, Rusların asimilasyon çalışmaları sebebiyle Altay topraklarında demografik yapının nasıl değiştiği, Altayların milli uyanışının nasıl başladığı, Burhanizm dininin etkileri, nüfus bilgileri, dini inançları, kullandıkları alfabeler üzerinde durulmuştur.

Araştırmanın devamında Altayca İncil'in Kril harfli aslı ve altında o sayfanın çevriyazılı hali verilmiştir. Eserde sesbilgisi ve sözdizimi çalışmaları yapılmıştır. Son kısmında da sözvarlığını yansıtan kelime dizini sözlük olarak verilmiştir ve ekler dizini ilave edilmiştir.

SUMMARY

The subject of the MA thesis is the researches on Translation of the Bible in Altaic Language. In the introduction chapter, the history, native countries, language and cultures of Altaic Turks have been discussed. Information has been given on the following subjects: When and how the Russian activities to assimilate Altaic Turks into Russians and to convert them to Christianity started; how the demographical structure has changed in Altaic country as a result of Russian efforts to assimilate; how the national awakening started; the effects of Shamanism religion; information about Altaic population; their religious beliefs; the alphabets they have used. In the following parts of the study, Original text for Altaic Bible in Kiril alphabet and the translated text at the bottom of each page have been provided. Phonetics and word order studies have also been done in the thesis. The last chapter consists of a dictionary with a lexical index representing the vocabulary and an index for appendices.

I. GİRİŞ

1. Altay Türklerine Dair

Altay Dağları Kazakistan ve Moğolistan bozkırlarının ve Sibirya ormanlarının birleştiği yerde, Asya kıtasının ortasında bulunmaktadır. Dağlık Altay Cumhuriyetinin yüz ölçümü 92.902 km karedir. Altay Cumhuriyeti, Tuva Cumhuriyeti, Hakasya Cumhuriyeti, Kemerova bölgesi ve Altay bölgesi ile sınır komşusudur. Altay'ın Kazakistan, Çin ve Moğolistan'la da sınırı mevcuttur¹.

Dağlık Altay'da yaşayan çeşitli Türk kabilelerinden oluşan halka Altay Türkleri denilmektedir. Altay Türkleri kuzey ve güney Altay Türkleri olmak üzere ikiye ayrılır. Güney Altaylılar Asıl Altaylılar, Tölösler, Telengitler ve Teleütler olmak üzere dört kola ayrılır. Asıl Altaylılara Ruslar Altayskiye Kalmukiy (Altay Kalmukları) derler. Bu kavim kendisine Altay Kiji veya Oyrot adını da verir. Tölösler Çalışman nehri boyunda, Telengitler Çuy ırmağı boyunda oturmaktadırlar. Bu iki kavime vaktiyle hem Ruslara hem de Çinlilere vergi vermek zorunda kaldıkları için Rusça 'iki vergi vermekle mükellef' anlamında Dvoyedan denilmektedir. Teleütler kendileri için Telenget veya Karakalmuk tabirlerini de kullanırlar. Kuzeyde Tomsk, güneyde Biy ve Katun ırmakları çevresinde otururlar. Kuzey Altaylılar Tubalar, Kumandılar ve Lebedler olmak üzere üç kola ayrılırlar. Tubalar (Karaorman Türkleri) kendilerine Yış-kişi derler. Yış 'orman' anlamındadır. Bu kavim sık ormanlarla kaplı dağlarda oturur. Rusça aynı anlamda Çernoviye tatariye diye anılırlar. Kumandılar kendileri için Kumandı kişi tabirini kullanırlar. Aşağı Kumandı ve Yukarı Kumandı olarak ikiye ayrılırlar. Lebedler Lebed ırmağı boyunda oturdukları için bu adla anılmaktadırlar. Kendileri için Ku-kişi tabirini kullanırlar. Ku 'kuğu' anlamındadır, Rusça bir kelime olan Lebed de kuğu anlamındadır².

Altay terimi dar ve özel anlamıyla bu boylardan Altay- kişi (Altay kişi) adını taşıyan boyu ifade eder. Bu boy Altay dağlarının kuzeybatı, merkez ve

¹ Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yay., Ank. 2002 c. 20, s. 141.

² Meydan Larousse, c. 1, s. 379.

güney bölgelerinde, Ursul, Sema, Çarış, Katun, Uyman ırmakları vadilerinde yaşayan 24 oymaktan kurulan birliktir. Bunlar arasında Kırgız, Tölös, Kıpçak, Nayman, Merkit gibi çok eski devirlerde siyasi birlikler ve devletler teşkil eden kavimlerin adını taşıyan oymaklar da vardır³. Altay-kiji boyunun birçok eski Türk boyunun Altay dağlarını aşarak batıya ve doğuya hareketleri sırasında dağlarda ve vadilerde kalmış parçalarının oradaki yerli Türklerle karışmasından meydana geldiği anlaşılmaktadır.

Bugünkü Dağlık Altay Cumhuriyetinin toprakları milattan önce Sakaların ve Hunların hakimiyeti altındaydı. Milattan sonra Göktürkler, Uygurlar ve Kırgızlar bu toprakları hakimiyetleri altına almışlardır. 12. asrın sonundan itibaren Altay'da Cengiz Han ve haleflerinin hakimiyeti başlamıştır. 15. yüzyılda Altay Cungarya etkisine girmiş ve Cungarya'ya vergi ödemeye başlamıştır⁴. Buradan da anlaşıldığı üzere Dağlık Altay Cumhuriyetinin toprakları Türk tarihinin görkemli dönemlerinin yaşandığı topraklardır.

2. Altay'ın Ruslar Tarafından İşgali

17. yüzyılda Ruslar Altay dağlarının çevresinde yaşayan kabilelerle savaşıp yerli halkı vergi vermeye zorlamışlardır. Rusların bölgeye girmesi Altay'daki Türk varlığını tehdit etmeye başlamıştır. 17. yüzyılda bugün Altay halkını oluşturan bazı Türk kavimlerinin Rus yönetimine girdiği görülmektedir. 1625-1627 yılları arasında Çelkan, Tubalar ve Kumandı gibi kavimlerin yasağa bağlandığı görülmektedir.

17. yüzyılda çarlığın bu bölgedeki hakimiyeti kesin değildir. Yerli kavimlerin bazıları Ruslar tarafından alınan yasağı vermeyi kabul etmiş, bazıları reddetmişlerdir. Bazıları da başka yerlere göç etmişlerdir. Cungarya Çin tarafından dağıtıldıktan sonra 19. yüzyılın ikinci yarısında Altay'da Rus hakimiyeti kesinleşmiştir⁵.

³ Türkler Ansiklopedisi, M.E.V Yay. , Ank. 1946.

⁴ Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yay., Ank. 2002, C. 20, s. 141.

⁵ Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yay., Ank. 2002 c.20, s.141.

3. Rusların Altay Türklerini Ruslaştırma, Hıristiyanlaştırma Çalışmaları Altay'da Demografik Değişim

Altay'da Rus hakimiyeti kesinleştikten sonra yoğun bir Ruslaştırma ve Hıristiyanlaştırma politikası başlamıştır. 19. yüzyılda Ruslar Altay topraklarında Altay Ruhani Misyonunu oluşturmuşlardır. Misyon Rusların Ruslaştırma ve Hıristiyanlaştırma politikasında aktif bir rol üstlenmiştir. Misyon bu politika gereği Altay topraklarında haç dikmeye başlamıştır. Altay Türklerinin bu hacin 6 kilometre çevresinde kendi ayinlerini yapmaları yasaklanmıştır. Bu yüzden Altay Türkleri dağlara çekilmek zorunda kalmışlardır. Yerlerine Rus köylüleri yerleştirilmiştir. Altay Türklerinin bir kısmı Hıristiyanlığı kabul etmiştir. Hıristiyanlığı kabul eden Altay Türklerine Rus hükümeti tarafından maddi ve manevi destekler sağlanmıştır. Hıristiyanlığı kabul eden Altaylıların vergilerin azaltmışlar, onlara giysi ve yiyecek yardımında bulunmuşlardır. Ancak bu destekler karşılığında onlardan alışkanlıklarını, geleneklerini terk etmelerini istemişlerdir. Onları göçebeliği bırakmaya ve kiliseye Altay milli kıyafetleriyle girmemeye zorlamışlardır.

Bütün bu Hıristiyanlaştırma politikası sonunda bazı Altay Türkleri Hıristiyan olmuşlardır. Dolayısıyla Hıristiyan olan Altay Türklerinin asimile olması daha kolay olmuştur. Bunlar arasında Telengitler ilk göze çarpanlardır. 20. yüzyılın başında Altay nüfusunun % 57'sini Altay Türkleri, % 40'ını Ruslar, % 2'sini Kazak Türkleri oluşturuyordu. Ortadoks Hıristiyanlar nüfusun % 67'sini, Şamanistler ve Burhanistler nüfusun % 31'ini, Müslümanlar nüfusun % 2'sini oluşturuyorlardı⁶.

Altay toprakları verimli olduğu için Rus köylüleri bu topraklara göç etmiştir. Bu köylüler yerli halkın arasına karışarak onların Ruslaştırılmasını hızlandırmıştır.

Rus köylülerinin Altay'a göçü Rus hükümeti tarafından desteklenmiştir. Ruslara çeşitli kolaylıklar sağlanmıştır. Altay'a gelen Ruslar Altay Türklerinin topraklarını zapt etmişlerdir. Altay Türkleri vergiye bağlanmış,

---

⁶ Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yay., Ank. 2002 c.20, s.142.

çeşitli sebeplerle topraklarından göç etmeye zorlanmışlardır. Bir kısmı doğrudan öldürülmüş, bir kısmının evi yakılmıştır. Altay Türklerine yiyecek satışı ve onları eve alma yasağı uygulanmıştır. Açlıkla ve ölümlerle bezdirilmeye çalışılmışlardır. Rusların Altay Türklerine karşı bu tutumu Altay Ruhani Misyonu tarafından ve yetkili organlar tarafından desteklenmektedir.

Altay topraklarına Rus işgali sırasında birçok Altay türkü ölmüştür. Bir kısmı Rusların getirdiği salgın hastalıklar yüzünden hayatını kaybetmiştir. Rusların bölgedeki nüfusları giderek artarken Altaylıların nüfusu azalmıştır. Bu da bölgedeki demografik durumun değişmesine sebep olmuştur⁷.

4. Altay Türklerinin Milli Uyanışları

Altay Türkleri arasında ilk milli hareket 19. yüzyılın sonunda ortaya çıkmıştır. Altaylar Burhanizm denilen mesihçi bir din çerçevesinde örgütlenmişlerdir.

Altaylar Rus hükümetinin ağır vergileri altında ezilmekteydiler. Topraklarından atılmış, dağlara çekilmek zorunda kalmışlardı. Ruslaştırma ve Hıristiyanlaştırma çalışmalarıyla asimile edilmeye çalışılıyorlardı. Bütün bunlar halkı sefaletle sürüklemiş ve bir tepkiyi de beraberinde getirmiştir. Burhanizm Ak inanç veya süt inanç olarak adlandırılmıştır. Bu yeni din Lamaizm'den gelen bazı motiflerle, yerli efsanelerle ve Şamanizm'de olan bazı inanışlarla birleşmiştir. Burhanizm Hıristiyanlığa, Ruslaşmaya ve Şamanizme karşı çıkmıştır. Bu Dinin yayıcısı olan Çet Çelpan Rus karşıtıdır. Rus mallarının ve parasının kullanımını yasaklamıştır⁸.

Altaylar arasında milli uyanışı sağlayan olaylardan biri de Türkçülük hareketlerinin ortaya çıkmasıdır. Bu hareket daha çok Müslüman Türkler arasında yayılmıştır. Altay ve Hakas gibi resmi olarak Hıristiyan olan halklar arasında da etkili olmuştur.

⁷ Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yay. , Ank. 2002 c. 20 s. 142.

⁸ Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yay. , Ank. 2002 c. 20 s. 142.

Rusya'da Şubat Devriminin olmasıyla ortaya çıkan otorite boşluğunu Altay milliyetçileri büyük bir fırsat olarak görmüşlerdir. Altay milliyetçisi Anuçin Şubat 1918'de toplanan Dağlık Altay Kurultayında Altaylar dışında Hakas ve Tuvaları da kapsayan Altay Cumhuriyetinin kurulmasını talep etmiştir. Bu şekilde Güney Sibiry Türklerinin ortak bir devleti olacak, hızla devam eden Ruslaştırma faaliyetleri engellenmiş olacaktır. Kurulacak olan yeni devlet Rusya, Çin ve Moğolistan topraklarını içine alacaktır. Ancak Bolşevikler engellenememiş, 1919'da Altay'da Sovyet iktidarı yerleşmiştir⁹.

Altay'da Sovyet iktidarının yerleşmesine Altay milliyetçileri ve Burhanizm'in din adamları 'yarlıkçılar' tepki göstermişlerdir. Güney Sibiry Türklerinin aynı çatı altında toplanma hayalleri henüz bitmemiştir. Oyrot ve Hakas Otonom Bölgeleri oluşturuldu.

1930'lu yılların yarısında Altay'da milliyetçilik hala güçlüydü. Bu yıllarda Altay yöneticilerine ve aydınlarına tasfiye hareketi başlamıştır. 1948'de milli duyguları yok etmek için Oyrot Otonom Bölgesi'nin adı Dağlık Altay Otonom bölgesi olarak değiştirilmiştir.

Rusların bu tasfiye çalışmaları Burhanizm'e karşı da yapılmıştır. Halk arasında Burhanizm'in etkilerini zayıflatmaya çalışmışlardır. Yarlıkçıları propagandalar ve yayınlarla karalamaya çalışmışlardır. Dinsizlik propagandası yapmışlardır. Bütün bu çalışmalara rağmen Burhanizm'in etkisi 1930'lu yıllarda devam etmektedir.

Rusların Altaylıları yerleşik hayata geçirme çalışmaları açlık ve sefaleti beraberinde getirmiştir. Dağlık Altay topraklarının zengin mineral kaynaklarına sahip olması bu toprakların Ruslaştırılmasında önemli rol oynamıştır. Yoğun Rus göçü sebebiyle bölgedeki Altay Türklerinin sayıları azalmıştır. 1939 yılında Altay Türklerinin sayısı 47.700 idi. 1970 yılında Altay Türklerinin sayısı cumhuriyet içinde toplam nüfusun %27,8'ine inmiştir. 1979 yılında sayıları %29,2 1989 yılında %31 olmuştur¹⁰.

⁹ Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yay. , Ank. 2002 c. 20 s. 143.

¹⁰ Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yay. , Ank. 2002 c. 20 s. 143.

Altay Türkleri için 1980'li yılların sonu ile 1990'lı yılların başı öze dönüş yılları olmuştur. Güney Sibiry Türklerini tek bir çatı altında toplama ümidini yitirmeyen Altaylar, Hakaslar ve Şorlar Sankt Petersburg'da Sibiry Kültür Merkezini kurmuşlardır. SKM Güney Sibiry Türklerinin milli otonomilerinin genişletilmesi ve sanayileşmenin getirdiği asimilasyonun engellenmesi gerektiğini savunuyordu. Ayrıca yerli dillerin durumunu iyileştirmek , Altay, Şor ve Hakas Türklerinin tarihi birliğini canlandırmak merkezin diğer amaçlarındandı.

Öze dönüş çalışmaları kapsamında Altay'da 1988 yılında El-Oyun festivali (milli oyunlar festivali) yapılmıştır. 25 Ekim 1990'da Dağlık Altay Bölge Sovyeti'nin olaganüstü toplantısında Dağlık Altay Otonom Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin egemenliği ilan edilmiştir. 1993 yılında Diller Kanunu çıkarılmıştır. Altayca, okullarda özel ders olarak okutulmaya başlamış, Altay halkının yoğun olduğu yerlerde milli okullar açılmıştır¹¹.

Altayca okullarda okutulmasına rağmen beklenen başarı sağlanamamıştır. Çünkü eğitimin kalitesi düşüktür ve tecrübeli okutman kadrosu yoktur.

1980'li yıllardan itibaren Altay'da Şamanizm'in ve Burhanizm'in geri dönüşü görülmektedir. Altay halkının milli uyanışı kendini inançlarda da göstermiştir. Altay Cumhuriyeti ilan edildikten sonra yapılan milli bayramlarda Şamanist gelenekler, şaman ayinleri geniş olarak kullanılmıştır.

5. Altay Türklerine Yönelik Asimilasyon Tehlikesinin Sürmesi

Altay Türkleri hala asimilasyon tehlikesiyle karşı karşıyadır. Örneğin 1998 yılında Altay Cumhuriyeti ve Kemerova bölgesi arasında iki bölgeyi birbirine bağlayacak Taştagol-Turaçak kara yolunun yapımı konusunda bir anlaşma imzalanmıştır. Buna bir grup Altay Türkü karşı çıkmıştır. Bu yolun Rus göçüne sebep olacağı ve Altay Türklerinin küçük gruplarının tamamen benliklerini yitireceği söylenmiştir.

¹¹ Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yay. , Ank. 2002 c. 20 s. 143.

Çin ve Altay Cumhuriyetini birbirine bağlayacak kara yolu ve bu kara yoluna paralel olarak yapılması planlanan gaz boru hattı projesine Altay Türkleri büyük tepki göstermiştir. Bu yolun yoğun bir Çinli göçüne sebep olacağı düşünülmüştür. Ayrıca bu kara yolu koruma altında olan el değmemiş tabiat alanlarından geçeceği için de tepkilere yol açmıştır¹².

6. Altay Türklerinin Lehçelerine Dair

Güney Altaylıların dili Kıpçak lehçesine, Kuzey Altaylıların dili Oğuz lehçesine aittir. Sovyetler Birliği zamanında değişik Altay kavimleri aynı idari birimin çatısı altında toplanmış, Altay Kişilerin dili temel konuşma dili ve edebi dil haline getirilmiştir. Çarlık Rusyası zamanında Altay Ruhani Misyonu'nun yazı dili Teleüt ağzı, Sovyet Rusya zamanında Altay kişilerin ağzı edebi dil olarak seçilmiştir¹³.

7. Altayların Nüfusu

Altaylıların geçmişteki nüfusları konusunda bazı çelişkiler vardır. Bu çelişkilerin sebebi bugünkü Altay Cumhuriyeti sınırlarının Sovyetler Birliği döneminde belirlenmiş olmasıdır. Radloff, Altay bölgesindeki yerlilerin nüfusunu 1880'li yıllar itibariyle 45.000 olarak vermektedir. (1994, 24) Bugünkü Altay Cumhuriyeti sınırları içindeki Altaylıların nüfusunu 1869 yılı itibariyle; Kumandılar 2.177, Tubalar 3.464, Altay-Kijiler 11.824, Teleütler 5.782 olarak vermektedir (1994, 200 vd.). Maydurova'nın verdiği bilgilere göre 1897 yılı itibariyle Telengitler 5169, Altay-Kiji 20265, Tubalar 4662, Kumandılar 4000 kişiden oluşur (2000, 22).

Bugün Altay Cumhuriyeti'nde toplam 21 milliyetten insan yaşamaktadır. Nüfus oranları sırasıyla Ruslar % 59,4; Altaylılar % 32, 1; Kazaklar % 5,5

¹² Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yay. , Ank. 2002 c. 20 s. 147.

¹³ Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yay. , Ank. 2002 c. 20 s. 147.

Ukrainler % 1 Almanlar % 0,5; diğçerleri % 1,5 (bkz. Tanıtpasov, Altaydın Çolmonı Gazetesi, 31 Mayıs 2001, s.3).

8. Altaylılarda Din

Altay Türkleri Ruslar gelmeden önce Şamanizm'e inanıyorlardı. Onların Şamanizm'i çok ilkel niteliklerini saklamış olan Şamanizm'di. Altay boylarının büyük Türk kitlelerinden çok önce ayrılmış olmaları, dağlık ve ormanlık bölgelerde kapalı kalmaları bunun sebeplerindendir¹⁴.

Çarlık Rusyasının Hıristiyanlaştırma çalışmaları neticesinde Altaylıların bir kısmı Hıristiyan olmuştur. Altay Cumhuriyeti'nin Ulagan ilçesi bugün Hıristiyan Telengitlerin en fazla yaşadığı yerdir. Mayma, Turaçak, Çamal, Çoy ve Kök-Su ilçelerinde de Altaylıların büyük çoğunluğu Hıristiyandır.

Altay Türklerinin bir kısmı da 20. yüzyıl başlarında ortaya çıkan Ak D'an 'Ak Din' inancını benimsemişlerdir. Bazı din büyükleri bu dine Ak D'an tabiri yerine 'Altay Dini' denilmesini istemişlerdir. Ak Din Şamanizm'in devamı olup, Tibet'teki Lamaizm'den de etkilenen bir dindir. Kutsal kitapları yoktur, belirli emir ve yasakları kitaplaştırılmıştır.

Bazı din büyüklerine göre Altay Din ve Şamanizm birbirinden farklı değildir. Altay din Şamanizm'in devamıdır. Bazılarına göre ise bu iki din birbirinden farklıdır. Ancak bizce aralarında çok büyük farklar yoktur.

Altay D'an veya Ak D'an için şunlar söylenebilir: Dünyayı, Altayı, onun tabiatını, canlıları ve insanı Altay-Kuday (Altay Tanrısı) ve Erlik-Biy (Erlik Bey) düzgün şekilde yaratmıştır.

Bu yüzden her şey aklı-karalı, iyili-kötülüdür. Yeryüzünü yaratmadan önce iki kardeş tanrı Altay-Kuday (Altay Tanrısı) ve Erlik Biy (Erlik Bey) bir anlaşma yaptılar. Anlaşmaya göre, kim yukarı çıkarsa o, yaşayanları kontrol edecek, yeryüzünde hayat sürenlerin kaderini bilecekti. Kim aşağı düşerse, o da vadesi

¹⁴ Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yay. , Ank. 2002 c. 20 s. 204.

gelip ölenleri sorgu- suale çekecekti. İki kardeş yeryüzünü paylaşamadılar. Ağabeyinin yaratma gücü ve kudreti diğerinden fazlaydı. Küçüğü ağabeyinin yukarı çıkmasına izin vermedi. Ağabeyi, küçük kardeşini kızdırmamak için bir bahis teklif etti. Anlaşmaya göre, iki tanrının önünde su akacaktı. Kimin önünde su kaynayıp, kutlu olup kendine gelirse, o yargı kudretini elde edecekti. Kimin önünde su azalırca o, yargı gücü hakkını kaybedecek, ölenleri sorgu-suale çekecekti. Su küçük kardeşin önüne gürüldeyerek gelirken büyük kardeşin önünde yok olup gitti. Böylece 'Yukarı Altaya' küçük kardeş yerleşti, Gerçek Yer'e yani yerin altına büyük kardeş yerleşti. (Altay D'an, 6)

Altay D'an'a göre küçük kardeş Altay-Tanrısıdır. Ağabeyinin adı Erlik-Bey'dir. İki kardeş tanrı anlaşma gereği yerlerine yerleştikten sonra yeryüzündeki canlıları yarattılar. Altay Tanrısı sıcak nefesli (at, koyun, ağaçlara yuva kuran kuşlar) hayvanlar yaratmış Erlik-Bey soğuk nefesli (inek, keçi, böcek) hayvanlar yarattı. Her ağaç ve her canlı ikişer ikişer yaratıldı. (Altay D'an, 8) .

Altaylılar ay ve güneşi kutsal bilirler ve ona ibadet ederler. Altaylılar için Altay kutsaldır. "Altay-Tanrısı, 'insan hayatı boyunca en çok Altay'ı kutsasın diye buyurdu.'" Altaylı Altay'a gereksiz yere zarar vermez., hayvanları gereksiz yere öldürmez, Altay'da düzeni bozmaz, haddini aşmaz. İhtiyacı olan şeyleri Altay-Tanrısından isteyip onun merhametini kazanır (Altay D'an, 20 vd.).

Altaylılar için d'ayık(kutsal bez veya çaput) ve ateş kutsaldır. D'ayıklar ikiye ayrılır: Ak-D'ayık ve Sarı-D'ayık tarafından aileye, çocuğun, hayvanların ve tahılın suyu gelir. D'ayık her erkeğin evinde vardır. Sarı- D'ayık insanın evini, çoluk-çocuğunu ve insanın değerli varlığını kötü ruhlardan koruyup kapısında nöbet tutar. Altaylı ocağı ve ateşi kutsar. Her ailenin ve obanın talihi, huzurlu hayatı ateşe, ocağa bağımlıdır (Altay D'an, 32 vd.).

Altaylılar için su ve arjan (kutsal su, saf su) kutsaldır. Kaynak suyun çıktığı yere basılmaz, akan suyun kaynağına oba kurulmaz, suya tükürülmez (Altay D'an, 42 vd.).

Altay D'an'a göre tuz, söz, çocuk, Altaylılar, bilge insanlar, Altay sööklere (kabile geleneği) kutsaldır.

9. Altay Türklerinde Alfabe

1845'li yıllardan itibaren Rus misyonerlerin hazırladığı Kiril harufat sistemine dayanan alfabeğe kadar Altay Türklerinde alfabe yoktu. Elbette Göktürkler, Uygurlar ve diğer yönetimler idaresinde Altay Türkleri de diğer Türk kavimleri gibi Runik ve Uygur alfabelerini kullanmışlardır. Fakat Rus Çarlığı idaresine geçtikten sonra etnik olarak Altay ismini taşıyan Sibiry Türkleri'nin diğer bölge kavimleri gibi yazılı edebiyatları yoktu. 1929 tarihinden itibaren 10 yıl kadar devam eden, içinde birkaç Kiril harfinin de bulunduğu Latin harufat sistemine dayanan bir alfabeği kullandılar. Latin alfabesi tartışmalarına rağmen bugün de Altay Türkleri Kiril alfabesini kullanmaktadırlar.

Altay Türkleri 1845-1922 tarihleri arasında aşağıda verdiğimiz alfabeği kullanmışlardır. Bu tablo Tıbkova'nın 'Ob Usoverşenstvovanii i unifikatsii Alfavita Altayskogo Yazıka' adlı eserinden alınmıştır.

Kiril Harflerinin Latin Harflerindeki Karşılıkları

Latin harfleri ile karşılıkları	1845-1922 arasında Altayca için kullanılan Kiril Alfabeti
a	А а
á	Á á
ä	М м
b	Б б
v	В в
g	Г г
d	Д д
t', d'	Ј ј
e	Е е
é	Э э
ę	Т т
ë	А а
j	Ж ж
z	З з
i	І і
ï	Ї ї
í	Ї і
y	Й й
k	К к
қ	К к
l	Л л

m	М м
n	Н н
o	О о
ō	Оо, оо
ö	Ö ö
ö	Öö, öö
p	П п
r	Р р
s	С с
t	Т т
u	У у
ū	Уу, уу
ü	У у
ū	Уу, уу
f	Ф ф
h	Х х
ts	Ц ц
ç	Ч ч
ş	Ш ш
çş	Щ щ
ı	Ы ы
ī	Ыы, ыы
ya	Я я
yu	Ю ю
ye	Е е
yo	Ё ё

ЕВЛІЕ БЗ НЕДЕЛІУ ПІСХИ.

Іван. зач. ѿ.

Баш башыда сөз бар эде, сөз Кутайда эде, ол сөз Кутан эде. Ол башыда Кутанда эде. Ончо ончозы Анан пытты, не-ле пыткен. Анан пытпей пыткен эмес. Анын бой түрү болгон, анын түрү кижилерге арык болгон. Арык карачыда арып, карачкаа алдырбады. Кутандан ийленген кижі болгон, анын ады Иоанн теген. Ол арыкты керелерге керее келген, ончолор анан ары пыттын деп. Ол бой арык болгон эмес, арыкты керелерге ийленген. Эдеге клаатхан ар кижини арыдаттан чин арык бар болгон.

EVLIÉ BZ NEDELYU PASHÍ /1/

ІWAN . ЗАЧ . А /2/

Baş başıdâ söz bâr éde söz' Kutaydá /3/ éde ol söz' Kutay éde. Ol başıdâ Kutaydá /4/ éde. Onçó onçozî Anan pyutti ne-le pyutken. /5/ Anañ pyutpeý pyutken émeş'. Anañ boi /6/ türyu bolgon Anañ türyuu kijişerşe añık bolgon. /7/ Añık çaraçkıdâ añıp çaraçkaá aldırbadı. Kutaydán /8/ iil'gen kiji bolgon anañ adı Yoánn /9/ tegan. Ol añıktı kerelşirşe kerée kel'gen /10/ onçolor anañ arı pyutzın dep. Ol boi añık /11/ bolgon émeş' añıktı kerelşirşe iil'gen. El'ge /12/ kłaáthan ar kijiñi añıdattan çin añık bâr bolgon. /13/

Ол эльде тыур'ген, эль Анаñ пыуткен, (1) эль Ани та-
 ныбаган. Боиниñ [кижилерине] кел'ген, кижилери аны
 тыудатпадылар. Аны тыуткандарды, аныñ адина
 аңдагандарды, Ол, Кутайдыñ балдары болзын деп,
 пыуурды. Алар қаннаñ емеш', эттиñ күүнінеñ емеш',
 Кутайдаñ туулган эдилер. [Ол] сөз' эт болды,
 толтура ақхшылық, чиндык болуп, бис-кнаб' тыур'ген.
 Бис аныñ магын көргөмбис, аныñ магын, ада-
 зынаñ аныс туулганыñ магын диди. Йоанн Ани
 керелеп, үн' сала, айдат: мениñ киинимче
 қлаатхын, менеñ озогы болды деп айтхандым,
 Пу ол эде: Ол деде, менеñ озо бар болгон,
 теди. Аныñ толозынаñ ончобис ақхшылыққа үз'бис
 ақхшылық аадисеñ. Закон деде, Монсейдеñ бер'ген,
 ақхшылық била чиндык Исус Христостоñ болды.

Ol el'de tyur'gen, el' Anañ pyutken, ę el' Anı tambágan. /1/ Boimñ (kiñilerine) kel'gen, kiñileri
 Anı /2/ tyuudatpádılar. Anı tyuutkhandardı, Anıñ adıná /3/ ańdagandardı, Ol Kutaydıñ baldarı
 bolzın dep, /4/ pyuürdi. Alár qannañ emesh', ettiñ küünineñ emesh' /5/ Kutaydáñ tuulgán ediler.
 (Ol) söz' et boldı, /6/ tolturá äkhşilik çindik, bolup bis - byle tyur'gen. /7/ Bis Anıñ magın
 kör'gömbis, Anıñ magı Adazınáñ /8/ ańıs tuulganıñ magın -dıy. Yoánn Anı /9/ kerelap, ün'
 salá, aydat: meniñ kiinimçe /10/ qłaáthan, meneñ ozogı boldı dep aythanım, /11/ pu ol ede: Ol
 deze meneñ ozo bár bolgon /12/ tedi. Anıñ tolozináñ onçobis äkhşiliká üzeri /13/ äkhşilik
 qaldıbis. Zakon deze Monseydeñ ber'gen /14/ äkhşilik - bila çindik Yisus Hristostoñ boldı. /15/

3
ӨҮЛІЕ КҰЗ НЕДЕЛҰЮ ПАСХИ НА КЕЧЕРНИ.

Іwan. 3. 4. 36.

Неделенин паштамазы күн, кечкыде, Исус урҕичигтери, Юдеилерден ийменип, тыулушхан үинниң эҗиги пөктөлү болгондо, Исус келип, ортозына тұра барып, аларга андат: слерге амыр болзын. Мүнип айдáгелѣ, Ол аларга боиниң қолын, пудун, қабыргазын көр'гүз'ти. Урҕичигтери, Каанды көрөлѣ, syugüne бәр'дилѣр. Айдáрда, Исус аларга экинчизин айтхан: слерге амыр болзын. Канип Мені Адам ийген, анип Мен' слерди иип тұрум. Мүнип айдáла, үрҕөп иип, аларга андат: Аг - арү Тинди алықыгар: кемниң килиңчигтерин таштазагар, аний ташталарлар, кемде қалдырзагар, аний боинда қаларлар, теди. Айдáрда, онекудин бирүүзи, Дидим титтен, Фомá, Исус кельгенде, анда алар била жоқ болгон. Öскө урҕичигтер айтхандар: бис Каанды көр'гөнбис, тедилѣр. Ұ, ол аларга айтхан: Аний

EVLIE KZ NEDELYU PASHU NA KEÇERIN /1/

ІWAN . ЗАÇ . Е . /2/

Nedeleniñ paštamazi күн', кечкыде Yisustiñ /3/ урҕичигтери, Yudeylerdeñ ийменип, тыулушхан /4/ үинниң эҗиги пөктөлү болгондо, Yisus /5/ келип, ортозына турá - барып аларга айдát: /6/ slerge amыр болзын. Munип айдáгелѣ, Ol аларга /7/ boiniñ қолын, pudun, қабыргазын көр'гүз'ти. /8/ Урҕичигтери, Kaанды көрөлѣ, syugüne бәр'dилѣр. /9/ Айдáрда, Yisus аларга экинчизин айтхан: /10/ slerge amыр болзын. Kанип Meni Adám ийген, /11/ анип Men' слерди иип тұрум. Munип айдáла, /12/ үрҕөп иип аларга айдát: Ag - aru Tинди алықыгар: /13/ кемниң килиңчигтерин таштазагар, аний ташталарлар, /14/ кемде қалдырзагар, аний боинда қаларлар, /15/ теди. Айдáрда, онекудин бирүүзи, Didim титтен /16/ Fомá, Yisus кел'генде, анда алар била жоқ /17/ болгон. Öскө урҕичигтер айтхандар: бис Kaанды /18/ көр'гөнбис, тедилѣр. Ұ ол аларга айтхан: Аний /19/

[Экы] колындагы қаду орды аразын көрб'езем,
қабыргазындагы аразына қолум сугуп көрб'езем,
пютп'есим, теди.

ЕВЛІА БОСКРЕСНІА ОУТРЕННІА.

ЕВЛІЕ ПЕРКОЕ. МАТ. Д. ЗАЧ. РСИ.

Ол җахтын түжүндә онбир' ур'енчик Исустын
аларга ақиғаны была, Галилеядагы туга
баргандар. Аны көрөлө, Аа башкөндилер: қаажы
аларга дезе, пюдүнб'едилер. Исус туюхт'ап келип,
аларга айтхан: теңер'е биле ерде ар паşkharу
Маа берил'ген. Анды болгондо, барыгар, ончо
аймактарды ур'едигер, аларды Аданың, Уулдың,
Аг-ару Тиннің адына кр'естей, не - ле слерге
салып бер'генимди ч'ек ч'ебер тударга аларды
ур'едигер. Ончо күндердин туркунына чак тү-
гөнгинч'е, мунá, Мен' слер биле турум, теди,
амин.

(ëki) kolındaǵı qadu ordı ärazın kör'bezem, /1/ qabırgazındaǵı ärazına qolum sugup
kör'bezem, /2/ pyutpeshim tedi. /3/

EVLIÁ BOSKRESNIA OUTRENNIA /4/

EVLIE PERKOE . MATF . ZAÇ . RSI /5/

Ol çakhtıñ tujündá onbir' ur'enchik Yisustıñ /6/ alargá äkıgamı - bıla Galiley erindeǵı tugá /7/
bargandár. Anı körölö, Aá başkoydılar: qaajıları /8/ deze, pyudünbediler. Yisus tyuuhtáp
kelip, /9/ alargá aythán: teñere – byle er'de ar paşkharu /10/ Maá beril'gen. Andıy
bolgondo barıgár onço /11/ aymakhtardı ur'ediger, alardı Adanıñ, Uuldıñ /12/ Ag - aru
Tinnıñ adıná kr'estey, ne - le slerge /13/ salıp ber'genimdi çek çeber tudargá alardı /14/
ur'ediger. Onço künderdiñ turkunına çak tügönginçe /15/ muná Men' sler - byle turum, tedi,
/16/ amin. /17/

Евліе второе. Марк. зач. 5.

Ол чахтын түжүндө, суббот күнү эрткен кинде,
 Мариа Магдалина, Иакоптын Мариа, база Сало-
 миа Исусты, барып, сүрткүштөргө, аромат сатып
 алдылар. Эртең эрте, неделенин паштамазы күнүндө,
 күнү чыгып калат ханда, межике келдиляр. Андарда,
 үзүр бойлоры эрмегтежедиляр: межигтын эжигине
 таштын кем биске андарып ерер; Анан көрүп - ийзел-
 лер, таштын андарып қалганын көрөдилер: онызы
 деже, тын аан болгон. Межике киреле, он анында
 отуруп атхан, кийген ак киімдү аж уланды көрүп,
 суреттидиляр. Андарда, ол аларга андат: суретти-
 быбегер. Крешке керек тартырган Назоранин Исусты
 педреп - асар: Ол терилип турды, Ол мунда жоқ:
 мунда пу, Аны салган ери. Е, Анын уренигтерине,
 Петрге - dee барып, Галилейде слерге озинар
 деп айдыгар. Анын айтханы - била слер Аны анда
 көрөрсар, теди. Алар чигала, межигтен тыгүрө
 бердиляр: аларга тырлажу, сурен келди, ко-
 руқан боинча, кемге - dee бир - dee неме айтпадылар.

EVLIE KTOROE. MARK. ZACH. F /1/

Ol çakhtiñ tñjündá, subbot kün' ertken kiinde, /2/ Mariä Magdalina Yakoptiñ Mariä, bazá Salomiä /3/ Yisusti, barıp, sürtküšteirge, aromát sadıp /4/ aldılar. Ėrten erte, nedeleniñ paştamazı kününde, /5/ kün' çigıp kláthanda, mejike kelediler. Aydárda, /6/ üzeri boylöri ermegtejediler: Mejiğtiñ ejigineñ /7/ taştı kem biske añdarıp eřer; Anañ körüp - iyzeşler /8/ tařtıñ añdarlıp şalğanın körödiler: Onızı /9/ deže, tiñ aan bolgon. Mejike kirele, on añında /10/ oturup - aşhan, kiygen aķ kiimdu äj ulandı körüp /11/ syurettidiler Aydárda ol alargá aydat: syurettibeger. /12/ Křeske kerę tartırgan Nazorañin Yisusti /13/ peğreğ - asaar: Ol terilip turdı, Ol mundá yoķ: /14/ muná pu, Anı salgán eri. E, Anıñ ureñigterine, /15/ petrge - dee barıp, Galilejde slerge ozinar /16/ dep aydıgar. Anıñ aythanı - bila sler Anı andá /17/ körörsaar tedi. Alár çigála, mejigteñ tyugüre /18/ ber'diler: Alargá tirlaju, syureñ kel'di, koruқан /19/ boinça, kemge - dee bir' - dee neme aytpádilar. /20/

Евѣліе третіе. Марк. Зач. Ол.

Ол чакхтын түжүндә, эртен эрте, недәләһиниң
 паштамазы күнү, Исус терилип турала, озо
 паштап, паа [Боиниң] теңти көрүмөһи чагарган Мариә
 Магдалинаа көрүнгөн. Ол барып, Исус-была кожо
 тырғендерге қабар ыттырген, алардын илажіп, сик-
 тажип атухан чағында. Алар, Ани түрю деп, ол йиңи
 көргөн деп пыутпедилер. Аниң кийнде алардын
 әкүүзи аил'га праатханда, Исус паһха узунденип,
 аларга йолдо көрүнди. Алар даа, ошто келәһе,
 өскөлөрине қабар аидып бер'дилер, җ, аларга даа
 пыутпедилер. Калганчизинда, аш тип, қиин
 атухан онбир'диң бойлөрinä көрүнуп, Аниң
 терилгенниң көргөндорго пыутпедилер деп, пыутпези,
 тырғеһи каттуу үчүн аларга җемәһеһи айтты.
 Айдарда, аларга атухане ошто әлге барып, ар
 пыуткен немәһеһеге Евангел'ди әрлагар. Кем әндәзә,
 креске түһсе, ол арғалалар, кем әндәбәзә, пүрүләү
 қалар. Әндәгандарга мундиди қанқаллар қоһтонгончө
 тырғеһеһе: Мениң адим – била көрүмөһестерди чагарарлар

EVLIE TRETIE . MARK . ZAÇ FA /1/

Ol çakhtñ tñjündä, ertēn erte, nedēlenñ /2/ paštamazı kün', Yisus terilip turála, ozo /3/
 paštáp paá (boimñ) teđı köryumēs çagargán Mariä /4/ Magdalinaá köryungen. Ol barıp,
 Yisus - bila çojo /5/ tyur'genderge qabár ęttirgen, alardıñ iläjip, sıkhtajıp /6/ qãthan çağında
 Alár Anı türyu - dep ol, Anı /7/ körgön dep pyutpēdiler. Anıñ kiinde alardıñ /8/ ękuuzi
 ail'gá praáthanda, Yisus Paşkha uzundenıp, /9/ alargá yoldo köryundi. Alár - daa oyto
 kelele /10/ öskölörine qabár aydıp ber'diler, ę alargá – daa /11/ pyutpēdiler. Kalgançizindá,
 aş tip, qiin /12/ äthán onbir'diñ boylörinä köryunup Anıñ /13/ teril'genin körgöndorgo
 pyutpēdiler dep, pyutpēzi /14/ tyureğı kattuu uçun alargá ęmeleş aytı. /15/ Ayardá, alargá
 aythán: Onço el'ge barıp, ar /16/ putken nemēlerge Ebangel'di ärlagár. Kem ändazá, /17/
 kreske tüşse ol argalalár, kem ändabáza, purulu /18/ qalár. Ändagandardá mundıy qaykaldár
 қоһтонгонçө /19/ tyurerler: Meniñ adım – bila körumēsterdi çagarárlar: /20/

Ани тиль-была эрмегтеирлер: тиланды колы-была
 тударлар: ольгудыи-дее немче ичселер, аларга кем
 четпес: тыоболдулардын үстүне колун салзалар,
 алар азилар, теды: Анип Каан алар-была эрмег-
 теишкен кинде, теиереке кодүрлуп барала, Кутандын
 оһина отуруу конды. Алар деже, барып, Кааннан
 темейелип, сөзи қоштонун тыорген канкалдан
 тыныдалмын, ар ерге арлай тыорк б'ердылар. Аминь.

ЕВЛІЕ ЧЕТВЕРТОЕ. ЛУК. ЗАЧ. РБИ.

Ол чактын түжүндә, недәленни паштамазы
 күн, эртен эрте, белендеген ахшы титту
 сыурткуш алганча, үй кижилер межике келдылар:
 алар-была қожо база үй кижилер. Ё, тажи
 межигтең аңдарлып қалганын тартылар. Кирелік,
 Исусе Каанын сөогын тапдылар. Алар мұны билел-
 екн тұрганда, кенетин алардын алдына, аркындаган
 киімду, эки кижі тұра паады. Алар қорхуп барып,
 төмен көрүп тұрганда, аларга атылар: слер
 тұруды олгөндордын аразынан не педаркп-асаар;
 Ол мұнда іок, Ол терлип тұрды: Анип Гали-

añ til' - byle' ermegteirler: Tilandı koly - bila /1/ tudárlar: öl' güdiy - dee neme içseler alargá kem /2/ çtpeş': tyoboldulardıñ üstüne kolin salzalár /3/ alár äzilár, tedi. Anıp Kaán alár - bila ermegtesken /4/ kiinde, teñereçe ködürlup barala, Kutaydıñ /5/ oñıná oturup qoydı. Alár deže, barıp, Kaannáñ /6/ temejelip, sözi қоштонıp tur'gen qaykaldáñ /7/ tınıdılıp, ar er'ge ärláy tyure'ber'diler. Amin. /8/

EVLIË ÇETKERTTOE . LUK . ZAÇ . RBI /9/

Ol çakhtıñ tujündá, nedeleniñ paštamazı /10/ kün', erden erde, belendegen äkhsı tittu /11/ syurtkuş algánça, üy kijiler mejike kel'diler: /12/ alár - bila қожо bazá üy kijiler. Ё, taji /13/ mejigteñ aңdarlıp қалганın taptılar. Kirele, /14/ Yisus Kaanıñ söogın tapdıлар. Alár mum bilel'bey /15/ turganda kenetiin alardıñ aldına ärkındangán /16/ kiimdu, eki kiji turá paadı. Alár қorkhup barıp /17/ tömen köryup turganda, alargá ayıлар: sler /18/ túryudı ölgөndordıñ arazınáñ ne pedrep - äsaar; /19/ Ol mundá yoқ, Ol terlip turdı: Anıñ Gali- /20/

аһнда болгон чагында слерге қанда аһтханын эзеп
 алығар: кижі Уулы килінчегтүлердын қолына
 бериліп, крешке кереш тартырып, үчүнчү күнүнде
 теріліп тураттан тегенін. Аһдарда, Аһын сөзин эзеп
 алдылар. Межігтең ойтолоп келіле, онбир'ге, аһан
 өскөлөрүнүн ончозына мунун ончозын аһдып берды.
 аһр. Ол болгон Магдалина Мариа, Иоанна, Якоптун
 энези Мариа, алар била кожо болгон база [үй кижі
 аһр] мунун Апостолдорго аһдып бердылар. Аһдарда,
 алардын сөз'терин алар теменге салып, аларға пытпедиле.
 аһр. Е, Петр тургалып, межік әр тыугүреш берды,
 эһиліп іһзеш, аһис-ла оруулары аһтханын көрөт:
 аһдарда, [пу мундын] болгонды іһнде таһарханы,
 оһто аһып іһген.

EVLIE PATOE. LUK. ZACH. RGI.

Ол чакһтун түжүндә, Петр таргалып, межік
 әр тыугүреш берды: эһиліп іһзеш, аһис-ла оруу-
 лары аһтханын көрөт: аһдарда, [пу мундын]
 болгонды іһнде таһарханы, оһто аһып іһген.

leyde bolgon çagında slerge қанда аһтханын эзеп /1/ алығар: Кижі Уулы килінчегтүлердиң
 қолына /2/ беріліп, крешке кереш тартырып, үчинчи күнүнде /3/ теріліп тураттан тегенін. Айдарда,
 Аһни сөзин эзеп /4/ алдылар. Межігтең ойтолоп келіле, онбир'ге, аһан /5/ өскөлөрүнүн ончозына
 мунун ончозын аһдып бердылар. /6/ Ол болгон Магдалина Мариа Йоанна, Якоптун /7/ энези
 Мариа алар - била кожо болгон база (үй кижілер) /8/ мунун Апостолдорго аһдып бер'диле.
 Айдарда, /9/ алардиң сөз'терин алар теменге салып, аларға пытпедиле. /10/ Е, Петр тургалып,
 межік әр тыугүреш бер'ди, /11/ эһиліп – іһзеш аһис - ла оруулары аһтханын көрөт: /12/ айдарда, (пу
 мунды) болгонды іһнде таһарханы, /13/ оһто аһып – іһген. /14/

EVLIE PATOE . LUK. ZACH. RGI /15/

Ол чакһтун түжүндә, Петр таргалып, межік /16/ әр тыугүреш бер'ди: эһиліп – іһзеш, аһис - ла
 оруулары /17/ аһтханын көрөт: айдарда (пу мунды) /18/ болгонды іһнде таһарханы, оһто аһып-
 іһген. /19/

Ол оқ күн, алардын экүүзи, Йерусалимнан
 алтон стадиа кедери турган, Эммаус титтен
 анага барып адала, паа не ле болгонун учурын
 үзүри эрмегтежип праатхандар. Айдарда, алар
 эрмегтежип, салыштырып праатханда, Исус Бон
 аларга анан пазып келеле, кожо пазып инды.
 Ё, көз'тери алардын поктолу болуп, алар аны
 таныбадылар. Айдарда, Ол аларга айтхан: ол
 не деп болоттон, слердын, пашанча, салыштырып
 праатхан; ачурхангангар не - дир'; теди. Клеопа
 теген, алардын бируузи, Аа айдат: пу күндерде
 болгонди Йерусалимга кельгендердын билебези
 аныс - ла Сен - бизин; тедилер. Аларга айтхан: ол
 не - дир'; Алар Аа айттылар: паа Кутандын, ончо
 қалықтың даа алдында іжі - биле, сөзи - биле кууч
 пророк Назоранин Исусха не болгонди: қанда
 улу абистар - била билебісис анын олумге аргы -
 зын пудүрерге берип - іп, креске кере таргырып
 койгонин. Израильди аргалайтан Ол колор деп бис
 іжengen эдебис: ё, аа үзүри, ол мундын болуп
 паргалы бүгүн үчүнчи күни. Айдарда, бистын

Ol – oқ күn', alardıñ ekuuzi, Yerusalimnãñ /1/ alton stadiã kederi turgan, Emmaus titten /2/
 Ailgá barıp – ádala paá ne - le bolgomñ uçurin /3/ üzeri ermegtejiip praáthandar. Aydárdá, alár
 /4/ ermegtejiip, salıstırıp praáthanda Yisus Boi /5/ alargá áńáy pazıp kelele, kojo pazıp –ıydı. /6/
 Ё, köz'teri alardıñ pöktölu bolup alár Anı /7/ tanıbadıaar. Aydárdá, Ol alargá aythán: ol / 8 /
 ne dep bolotton, slerdiñ, pashançá, salıstırıp /9/ praathan; açurkhánganigar ne – dir'; tedi.
 Kleopa /10/ tegen, alardıñ biruuzi, Aá aydat: pu күндерде /11/ bolgondi Yerusalimgá
 kel'genderdiñ bil'bezi /12/ añıs - la Sen' – bizin; tediler. Alargá aythán: ol /13/ ne - dir'; Alár
 Aá aytlár: paá Kutaydiñ, onçо /14/ қалықтñ - daa aldında iji – byle sözi - byle kuç /15/ prorok
 Nazoranin Yisuskhá ne bolgondi: қанда /16/ ulu abıstár - bıla biylebıbis Anıñ ölumge ärgızın
 /17/ pudürerге берip-іp, kreske kerę tartırıp /18/ koygonin. Izráil'dı argaláytan Ol bolor dep
 bis /19/ iјengen édebis: e, aá üzeri, ol mundıy bolup /20/ pargalı bugün' üçünçi күni. Aydárdá,
 bistiñ /21/

ортобистан үй кижилердин калжылары бисты та-
 пархаттылар: алар эртен эрте межик анында
 болуп-тырлар, анын соогын тапдылар: келел, /3/
 Аны түрү деп айтухан ангелдардын көрүнгөнүн
 көрдүбис деп айтылар. Айдарда, бистын калжы-
 ларыне межикке барзалар, үй кижилердин айтуханчыча
 түш болдылар, Ү, аны көрдүбис. Ол чакта /7/
 Ол аларга айтухан: Э ойгобосторди, пророктордын
 не-лек озо айтуханын атам путпеш' турегтулурди.
 Христос кынадып, боинин мақ адына /10/
 аны табияттан емеш' - беш; теди. Аны айдáгел, /11/
 Монсейдеñ алá ончо пророктордын Чиймдеги айтухан
 Боинин учурин аларга чешип адып беш'ды. Айдарда,
 паá барып айтухан аналга едып келдылар: Ол анын ары
 баран теген дий болгон. Ү, алар аны тохтозып,
 айтылар: биз биле тохтоп кал: күн' дең, кеңке
 сабылып паады, тедилер. Айдарда, Ол кирел, алар
 била тохтоп калган. Ол алар била кийин адып, кá-
 лаш алала, алқап, сındырып, аларга беш'ды. Ол чакта
 алардын көзи ачылып, алар аны тапдылар. Ү, Ол
 аларга көрүнгөн паады. Айдарда, алар үзгөн сопаодин

ortobistañ üy kijilerdiñ qaajıları bisti tañarkhattılár: /1/ Alár érten érte mejik äñindá /2/
 bolup – tırlar, Anıñ söögın tapádılar: kelele, /3/ Anı türu dep aythán Angeldardiñ
 körungenin /4/ kör'dibis dep aytlár. Aydárda, bistiñ qaajılaribis /5/ mejike barzalár, üy
 kijilerdiñ aythanınça /6/ tüş boldılar, ę Anı kör'bediler. Ol çakhtá /7/ Ol alargá aythán: é
 oygorbostordi proroktordiñ /8/ ne - le ozo aythaniná ltám putpesh' tyuregtulerdi. /9/
 Hristos kıynadıp, boiniñ máq adiná /10/ anıp tabijáttan emesh' – beş; tedi. Anıp aydágele,
 /11/ Monseydeñ alá onço proroktordiñ Çiimdegi aythán /12/ Boiniñ uçurın alargá çeçip
 aydıp beş'dı. Aydárda, /13/ paá barıp - äthan ail'ga eğıp kel'diler: Ol anañ arı /14/ baráın
 tegen – dıy bolgon. Ү, alár Anı tokhtozıp, /15/ aytlár: bis - byle tokhtop qal: kün' deze,
 keçke /16/ sabılıp paadı, tediler. Aydárda, Ol kirele, alár /17/ - bila tohtop qalğan. Ol
 alár - bila kıin ädıp, qalaş /18/ alála, alqáp, sındıırıp, alargá beş'dı. Ol çakhtá /19/
 adardiñ közi açılıp, alár Anı tanpaldılar. Ү, Ol /20/ alargá köryunbey – galdı. Aydárda,
 alár üzeri boylöriná /21/

андышхандар: Ол бие-биятк голдо эрмегтежи-
п айтханда, Чиймнын учурын чечип андып клат-
ханда, тюрөгибис-ок күюген эде, тедилер. Ол-ок
час тургалып, Йерусалимга оитолоп келелер, онбир
Апостолго, алар-ылаа кожо болгондорго түштү-
дилер. Икоргылар айттылар: Каан чиндип терилип-
тыр, Симонго көрүнүп-тыр, тедилер. Паагылар,
годо не болгонун, Аның калаш сандырыжынан
аларга канда танылганын учурлап андып бер-
дилер.

Евліе шестое. Лук. Заç. рди.

Ол чактын түжүндә, Исус өльгөндордон терилип
турала, урөңигтеринин ортозына тура барып,
аларга айтхан: слерге амыр болзын, теды. Алар
ийменип, қорхуп барала, көрүп турганыбис сурь болор-
деп санадылар. Е, Ол аларга айтхан: не иймандыгер;
неемин учун слердин турөгигерге андын санага к-
рет; Колумды, пудумды көр'зөгөр: пу Мені Боум-
минь, Мені сиимап көр'зөгөр, сурьде дезе, Мен-

aydıŝkhandár: Ol bis - byle yoldo  rmegtejip /1/  thanda,  imniŋ u urın  e ip aydıp
ql thanda, /2/ tyuregibis - ok k ugen  de, tediler. Ol – ok /3/  as turagalıp, Yerusalimg 
oytolop kelele, onbir' /4/ Apostolgo, al r - bila kojo bolgondorgo t stadir. /5/ Ber'gilەر
aytil r: Ka n  ind p teriliptir' /6/ Simongo k run p - tir', tediler. Pa gil r, /7/ yoldo ne
bolgonın, Anıŋ kal ŝ sindirijn ŋ /8/ alarga  anıda tanılğanın u url p aydıp ber'diler. /9/

EVLIE ŞESTOE. LUK. ZA . RDI /10/

Ol  akhtiŋ t j nd , Yisus  l'göndordon terilip /11/ turala, ur ngigteriniŋ ortozına tur  barıp,
/12/ alarga aythán: slerge amır bolzın, tedi. Al r /13/ iymenip,  orkhup barala, köryup
turganbis syur' bolordep /14/ san dılar. E, Ol alarga aythán: Ne iymendiger; /15/ neem 
u un slerdin tur gigerge andıy sanaga kiret; /16/ Kolımdı, pudumdı k r'z g r: pu Men'
boummin', /17/ Meni siymáp k r'z g r, syurde deze, Men- /18/

дегы көрүп турган дини эт сөөк юк, теди. Муну
 айдáгелé, аларга қолын, пудун көр'гүзты. Алар
 сюгүнген боинча, таһархáp пүтпегенчк турганда,
 Ол аларга айтхán: слерднн мунда ти́рге неме бар
 ми - не; теди. Алар, қууқалаган балықтың бирь кезиги,
 базá қабáгалу мөт б'р'дшл'р. Ол алáгелé, алардын
 көзинча тиди. Анидáгелé, аларга айтхán: Монсеиднн
 законинда, пророктордо, псаломдордо Меннн керéгим
 де не - лé чингеннчк болоттон деп, слер - билé тур'ге
 нымде айтхánым мунá пү, теди. Ол чахта алардын
 сáг'ржын чинге оигортты. Айдáрдá, аларга айт
 хán: чингенн андын, керéги - де андын, Христос кын
 налып, үчүнчн күнүнде терилнп турзын деп, Аннн
 адннн килнчк кемзине андынары, таһталатганы
 Yerusalimnán alá onчо қалықтарга әрлалзын деп. Слер
 дезé, poo керееңи - зннар. Мунá, Менн Adamnyñ по
 үлэгенин слерднн үстүгерге i'рым, слер - чи, үстүртнн
 [кел'р] куч кнн'нчк, Yerusalim турадá әдигар, те
 ды. Айдáрдá, аларды турадан чaгарып, бифанiа етрé
 алып кел'к'р, [эки] колун көдүрүп, аларды
 алқады. Аларды алқайдá, алардан кедерл'бн барала,

degi körüp turgan – diy ét sөөk yok, tedi. Muni /1/ aydágele, alargá қolin, pudun көr'gүzti. Alár /2/ syugüngen boinça, таһархáp putpegençe turgandá, /3/ Ol alargá aythán: slerdñ mundá tíрге neme bár /4/ mi – ne; tedi. Alár, қuуқалаган балықтñ bir' kezigi, /5/ базá қабáгалу мөт б'р'дiler. Ol alágele, алардñ /6/ көзинча тиди. Anidagele, аларга aythán: Monseydñ /7/ zakonında, proroktorдо, psalomdorдо Menñ keréгимде /8 / ne - le çiygeninçe bolotton dep, sler - byle tur'genimde /9/ aythánım muna pu, tedi. Ol çah tá alardñ /10/ sagijn çimge oygorttı. Aydárda, alargá aythán: /11/ çiygeni andıy, kerégi - dee andıy, Hristos kıynalıp, /12/ üçünçi күнünde terilip turzin dep, Anın /13/ adıná kılınçek kemzine aydınarı, taştaláttanı /14/ Yerusalimnán alá onчо қalıқтарга әrlalzin dep. Sler /15/ deze, poo kereeçi – zıñar. Muná Men' Adamnñ syuulegenin /16/ slerdñ üstügerge i'rim, sler – çı, üstürtin /17/ (kel'er) kuç künğınçe, Yerusalim turadá әdıgár tedi. /18/ Aydárda, alardı turadañ çagarıp, bifanía eтрé /19/ alıp kel'ele, (eki) kolun ködüryup, alardı /20/ alқadı. Alardı alқaidá, alardañ kederlep barala, /21/

тәнерәкә көдүрләк бәрды. Алар Аа башкојоло, улу
сугүнүп, Йерусалимга аһып кельдылар. Күтанды
махтан, алқай аһнтаһн [Күтандыһ] орғоозиндә
болуп тырдылар. Аминь.

ЕВЛІЕ СЕД'МОЕ. ІВАН. ЗАЧ. ЁГ.

Ол чактын түжүндә, недәленын паштамазы
күнә, Мариә Магдалина, эрте, қарақы бол-
гондо, межіке келип, таш межігтең аһдарлып
қалғанын көрөт. Аһдарда, түгүрәк бәрәт, Симон
Петрге, Йисустын бир суген урәңчигине келип,
аларга аһдат: Каанды межігтең аһып партылар,
Аһы қанда салдылар болбогон, бил'бәдим, тедә.
Петр, уқан боһнча, паа бир урәңчик бил'к
чыгып барып, межик әр сала бәрдылар. Алар
бирге түгүрәк бәрдылар, ҕ, бир урәңчиги
Петрден қапсағай түгүрген, озо ҕткені ол болды.
Еһилп инзә, аһыс ла орүүләри аһханын көрды,
ҕ, межик ічнә кирбәди. Аһы эеже Симон Петр
келәт, межик ічнә кирп, аһыс ла орүүләри

tenerәe ködürle ber'dı. Alár Aá başqoyolo, ulu /1/ sugünüp, Yerusalimǵa āmp kel'dilər.
Kutaydı /2/ makhtáy, alqáy āantain (Kutaydıñ) or'göözinde /3/ bolup tyurdilər. Amin'. /4/

EVLIE SED'MOE. IWAN. ZAÇ. G. /5/

Ol çakhtıñ tñjündá, nedelenıñ paştamazı /6/ kün', Mariä Magdalina, érte, qaraçkı
bolgondo, /7/ mejike kelip, taş mejigteñ añdarlıp /8/ qalǵanın köröt. Aydardá tugüre beret,
Simon /9/ Petrge, Yisustiñ bir' syuugen ureñçigine kelip, /10/ alargá aydat: Kaandi
mejigteñ alıp partılar, /11/ Anı qaydá saldılar bolbogoy, bil'beädım, tedı. /12/ Petr, uқан
boınça, paá bir' ureñçik – byle /13/ çıkıp barıp, mejik ār salá ber'dilər. Alár /14/ bir'ge
tugüre ber'dilər, ę, bir' ureñçigi /15/ Petrdeñ kapřagáy tugürgen, ozo ętkenı ol boldı /16/
Eñilip – iyze, āñıs - la oruuları āthanın kör'dı, /17/ ę, mejik içine kirbedı. Anı eeje Simon
Petr /18/ kelet, mejik içine kirip, āñıs - la oruuları /19/

АТХАНЫН КӨРӨТ, БАЗА БАЖЫНДАГЫ ПЛАДЫ, ОРУУ-
 БЫЛА КОЖО АТХАН ЭМЕСЬ, ПАШХА ТҮРҮП САЛЫП,
 ÖSKÖ ҒР'ДЕ АТХАНЫН. ОЛ ЧАХТА МЕЖИКЕ ОЗО
 ӨТКЕН БИРЬ УРҒИЧЫГЫ КИРИП, КӨРӨЛӨ, ПУТТЫ.
 АЛАР ДЕЗӨ, АНЫҢ ТЕРИЛИП ТУРАТТАНЫН ЧИМНЕҢ
 БИЛ'ГЕЛӨК БОЛГОНДОР. АНЫҢ УРҒИЧЫГЫТЕР БОИНА
 АНЫП КЕЛ'ДЫЛАҒО.

EVLIE WS'MOE. IWAN. ZAÇ. D.8.

ОЛ ЧАХТЫН ТҮҮҮНДА, МАРИА МЕЖИК АНИНДА
 ТҮРҮП КОИП ИЛАГАН: АНЫП ИЛАП ТУРА, МЕЖИКЕ
 ЭНИЛИП-ИҢЗӨ. ИСУСТЫН СӨОГЫ АТХАН ҒРИНДЕ АҚ
 КИИМДУ ЭКИ АНГЕЛ ОТУРГАННЫН КӨРӨТ, БИРСИ БАШ
 АНИНДА, БИРСИ ПУД АНИНДА. АЛАР АА АЙДАДЫЛАР:
 Э ҮЙ КИЖИ! СЕНЬ НЕ ИЛАП-ЗЫН; АЛАРГА АЙДАТ:
 КААНЫМДИ АЛЫП ПАРТЫЛАР, АНЫ ҚАЙДА САЛГАН БОЛ-
 БОГОН БИЛ'ГЕЛӨКӘДИМ, ТЕДИ. МУНЫ АЙДАЛА, КИИНИ
 АР ПУРУЛУП КЕЛ'ЗӨ, ТҮРҮП АТХАН ИСУСТЫ КӨРӨТ,
 Ө, АНЫ ИСУС ДЕП ТАНЫБАҢТ. ИСУС АА АЙДАТ:
 Э ҮЙ КИЖИ! НЕ ИЛАП-ЗЫН, КЕМДИ ПӘДРЕП ТУРУҢ;

āthanın köröt, bazá bajındağy pladı, oruu – bila /1/ çojo āthán emes', paşkhá türup salıp,
 /2/ öskö ғr'de āthanın. Ol çakhtá mejike ozo /3/ ętken bir' uręçigi kirip, köröle puttı. /4/
 Alár deze, Anıñ terilip turattanın Çiimneñ /5/ bil'gelek bolgondor. Anıp ureñigter boiná /6/
 ānıp kel'diler. /7/

EVLIE WS'MOE . IWAN ZAÇ . D./8/

Ol çakhtın tüjündá, Mariā mejik ānında /9/ turup çoip ilágán: Anıp iláp tura, mejike /10/
 eñilip – iyze, Yisustiñ söögi āthán ęrinde aқ /11/ kiimdu eki Angel oturganın köröt, birsi baş
 /12/ ānında, birsi pud ānında. Alár aá aydádılar: /13/ E üy kiji! sen' ne iläy - zın; Alargá aydat:
 /14/ Kaanımdı alıp pártılar, Anı qaydá salgán bolbogoy /15/ bil'beädım, tedi. Mını aydála
 kiini /16/ ār purulup kel'ze turup - athán Yisusti köröt /17/ ę, anı Yisus dep tanıbayt. Yisus aá
 aydat: /18/ e üy kiji! ne iläy – zın, kemdı pędreп turuñ; /19/

түт. Ол Аны садчи болор деп санаа, Аа айдат:
 2/ биім, сенъ Аны ал-чиқан болзоң, Аны қанда
 салғанғнды маа айдып беръ, менъ Аны аланн,
 тедеы. Исусе аа айдат: Мариã. Ол пурулуп келип,
 Аа айдат: Раввунн, түт, ол сөзь: урѣдучим,
 тегени. Исусе аа айдат: Маа тибегин, Менъ дезе,
 Адамá чикалақам: е, қарындаштарымá барып,
 Менің Адамá, слердиң-дее Адагрга, Менің Кутанма,
 слердиң-дее Кутаигарга чигадым тегенимди аларга
 айт, тедеы. Мариã Магдалина барып, Каанды көр-
 гөннн, мұны аа айтханын урѣңигтерине айдып
 берет.

ЕВЛІЕ ДЕВЪТОЕ. ІВАН. ЗАЧ. 13.

Ол чахтын түжүндá, недѣленнн паштамазы
 күнн, кеçкиде, Исустың урѣңигтерн, Юде-
 лерден йменип, тыулулжан үниң ежігы пөк-
 төлу болгондо, Исусе келип, ортозына тұра
 барып, аларга айдат: слерге амыр болзын. Мунн
 айдат: Ол аларга Бoinнн, қолын, пудун, қабирга.

tit. Ol Anı sadçı bolor dep sanála, Aá aydat: /1/ é biim, sen' Anı al - çikán bolzoñ, Anı қaydá
 /2/ salғанғнды маа айдып бер', men' Anı aláin, /3/ tedi. Yisus aá aydat: Mariã. Ol purulup kelip,
 /4/ Aá aydat: rabbuni tit, ol söz': uręduçim, /5/ Tegenı. Yisus aá aydat: Maá tıybeğın Men'
 deze, /6/ Adamá çikálaқam: e, қarındaштарımá барıp, /7/ Meniñ Kutaimá /8/ slerdiñ - dee
 Adagargá, Meniñ Kutaimá /8/ slerdiñ - dee Kutaigargá çigádım tegenimdi alargá /9/ ayt, tedi.
 Mariã Magdalina барıp, Kaandı көргөннн /10/, muni aá aythanın uręңигтерине айдып /11/ берет.
 /12/

EVLIЕ DEBĀTOE . IWAN . ZAÇ E /13/

Ol çahtıñ tıjүндá, nedeleniñ paštamazı /14/ күн', keçkide, Yisustiñ uręңигтери Yudeylerdeñ
 /15/ йменип, тыулулжан үниң ежігы пөктөлу /16/ болгондо, Yisus келип, ортозына тұра /17/
 барып, аларга айдат: slerge amır bolzin. Munı /18/ айдáгеле, Ol alargá Boiniñ, қолın, pudun,
 қабирга- /19/

зын көргүзүгү. Урөңгиттери, Каанды көрөлө,
сүгүне бердилер. Айдарда, Исус аларга экинчизин
айтхан: сизге амыр болзын. Канип Мени Адам
ийген, анип Мени сизди ий-турум. Мунип айдала,
үрүп ийп, аларга айдат: Аг-ару Тинди алыныгар.
Кемнын килиңгиттерин таштазагар, анип таш-
таларлар, кемде қалдырагар, анын боинда қаларлар,
теды. Айдарда, он-экудун бирүүзи, Дидим титтен,
Фома, Исус келгенде, анда алар-была ток
болгон. Оско урөңгиттер айтхандар: биз Каанды
көрдыбыс, тедилер. Ы, ол аларга айтхан: Анын
[эки] қолындағы қаду орды аразын көрбөзөм,
қабиргазындағы аразына қолум сүгүп көрбөзөм,
пүтпессим, теды. Сегис күнүн бажында, Анын
урөңгиттери база үнде [отурган] болгондор, Фома-
да алар-была қожо. Исус, эjik пөктөлюде, келип,
алардын ортозына тура-барып, айтхан: сизге амыр
болзын. Анын киінде Фома айдат: қана сабарын бер
бер, қолумды көр'зоң, қолумды бер', қабиргама
сүгүп көр, пүтпесс болго, пүдер бол, теды. Фома
А қаруун айтхан: Кааным менің, Кутайм менің,

zin körg'üz'ti. Urëñgiteri, Kaandı körölë /1/ sugüne ber'diler. Aydárda, Yisus alargá ékinçizin /2/ aythán: slerge amyr bolzin. Kanip Meni Adám /3/ iygen, anip Men' slerdı iip - turum. Munip aydála /4/ ürup iip, alargá aydat: Ag - aru Tindi alınıgar. /5/ Kemnin kiliñgiterin taştazagár, anıı taştalárlar /6/ , kemde qaldırzagár, anıı boında qalarlár, /7/ tedı. Aydárda, on - ékudıñ biruuzi, Didim titten /8/ Fomá, Yisus kel'gende, andá alár - bila yoq./9/ bolgon. Oskö urëñgiter aythandár: bis Kaandı /10/ kör'dibis, tediler. E, ol alargá aythán: Anıñ /11/ (éki) qolındağı qadu ordı árazın kör'bežem, /12/ qabirgazındağı árazına qolum sugup kör'bežem, /13/ putpessim tedı. Segis küñüñ bajında, Anıñ /14/ urëñgiteri bazá üyde (oturgán) bolgondor. Fomadaa /15/ alár - bila qojo. Yisus, ejik pöktölyude, kelip, /16/ alardıñ ortozına tura - barıp aythán: slerge amyr /17/ bolzin. Anıñ kiinde Fomaá aydat: qaná sabarıñ beri /18/ ber', qolumdı kör'zoñ, qolundı ber', qabirgamá /19/ sugup kör' putpess' bolbo puder bol, tedı. Fomá /20/ Aá qarun aythan: Kaanım meniñ, Kutaim meniñ, /21/

теды. Аá Исус айдат: сень Мені көргөн үчүн
 поткен-зын: көрбей поткендер, алар кезыгту,
 теды. Исус, урөңгтериниñ көзинча, мунан-даа
 пашха көп қайқал эткен, алар пу чиймеде чийбеген.
 Пу чийме дезе, анын үчүн чийген, слер Исусты,
 Христос, Кутайдиñ Уулы деп, пудуп, Аá пу-
 деле, Анын адында түрү болзын деп чийген.

ЕВЛІЕ ДЕСАТОЕ. ІВАН. ЗАЧ. 85.

Ол чактын түжүндө, Исус терилип турганын
 кийинде, Тивериат талайдын қырында Боннын
 урөңгтерине базә көрүндү. Көрүнгені дезе, мун-
 анын деп болор: Симон Петр, Дидим титтен Фома,
 Галилейдеги Кәна турадә ачхан Нафанай, Зебе-
 дейдиñ уулары, Анын урөңгтериниñ базә экуузи
 кожо болгондор. Симон Петр аларга айдат: балык
 аңдаирга бардым, тит. Аá аңдадылар: биз кожо
 бардык. Аңдарда, бардылар, турчеле кеме кі-
 редилер, ҕ, ол түнүндө бир-дее неме албадылар.
 Таñ арып кельгенде, Исус судын қырында түрүп.

tedi. Aá Yisus aydat: Sen' Meni kör'gön uçun /1/ putken - zin: kör'bey putkender alár kejiġtu
 /2/ tedi. Yisus, ureñigteriniñ közinça, munañ – daa /3/ paşhá köp қауқал ёткен, алар пу
 çиймеде çийбеген. /4/ Пу çийме дезе, аниñ uçun çийген, sler Yisusti, /5/ Hristos, Kutaydiñ Uulı
 dep, pudup, Aá pudele /6/ Anıñ adında türu bolzin dep çийген. /7/

EVLIЕ DESATOE. IWAN. ZAÇ. /8/

Ol çakhtiñ tüjündä, Yisus terilip turganıñ /9/ kийинде, Tiberiät talaydiñ қирında Boinıñ /10/
 ureñigterine bazä köründi. Körungeni deze, mundıy /11/ dep bolor: Simon Petr, Didim titten
 Foma, /12/ Galileydegi Käna turadä äthán Nafanail zebedeıdiñ /13/ uuldarı, Anıñ
 ureñigteriniñ baza ekuuzi /14/ қоjo болгондор. Simon Petr alargá aydat: balıķ /15/ аңдаирга
 барадım, tit. Aá aydadılar: Bis kojo /16/ барадик. Aydarда, барадилар, турчеле кеме кirediler
 /17/ , ҕ, ol түнүндө bir' - dee neme albádılar. /18/ Таñ арып kel'gende, Yisus sudıñ қирında turup-
 /19/

адат: ѳ, урѳичигтерѳи аны Исус деп таныбадылар.
 Исус аларга айдат: балдар, сизде тирге неме бар-
 ме-не; теди. Алар Аа: юк, тедылар. Айдарда,
 Ол аларга айтхан: шүүнигерди кемеѳин оѳ анына
 таштазатар, аларсаар, теди. Алар таштангеле, ба-
 лыктын көбизинѳи чагарып алалбадылар. Айдарда,
 Исустын сууген урѳичиги Петрге айдат: пу Каан
 туру. Симон Петр, аны Каан деп угала, киѳмин
 курчанып алып, [ол деже, тилаѳаш болгон]
 таланга тужурук калып-йды. Урѳичигтердын өскө-
 лори, балыкту шүүнѳи тарханча, кемелѳе ѳде
 кельдилер, алар деже, ѳрден раг-ѳмеѳ болгон,
 ѳкѳи юс кѳрѳюу кол қарызы болор болбос]. Ай-
 дарда, киргѳи чигип келѳлек, көр'зөлор, от одырып
 конгон, анын үстүндѳе айтхан балык-бѳла қалаш
 көродилер. Исус аларга айдат: ѳм алган балыгы-
 гардан ал-келигер, тит. Симон Петр барала, юс
 кѳржон үч аан балыкту шүүнѳи тарханча
 қырга чагарып алды: андын көпкө шүүнѳи тиртилбады.
 Исус аларга айдату: келип, аш тигер. Урѳичигтер,
 аны Каан деп таныла, Сен кем ѳдеѳ деп сураирга

адат: ѳ, урѳичигтери аны Исус деп таныбадылар. /1/ Исус аларга айдат: балдар, сизге тирге неме
 барме – не; /2/ теди. Алар Аа: юк, тедилер. Айдарда, /3/ Ол аларга айтхан: шүүнигерди кемеѳин
 оѳ анына /4/ таштазатар, аларсаар, теди. Алар таштангеле, балыктын /5/ көбизинѳи чагарып
 алалбадылар. Айдарда /6/ Исустын сууген урѳичиги Петрге айдат: пу Каан /7/ туру. Симон Петр,
 аны Каан деп угала, киѳмин /8/ курчанып алып, (ол деже, тилаѳаш болгон) /9/ таланга тужурук
 қалып – йды. Урѳичигтердын өскөлори, /10/ балыкту шүүнѳи тарханча кемелѳе ѳде /11/ кельдилер,
 (алар деже, ѳр'деѳ раг - ѳмеѳ болгон, /12/ ѳкѳи юс кѳрѳюу қол қарызы болор болбос). Айдарда /13/ , киргѳи
 чигип келѳлек, көр'зөлор от одырып /14/ қойгон, анын үстүндѳе айтхан балык - бѳла қалаш /15/
 көродилер. Исус аларга айдат: ѳм алган балыгыгардан /16/ ал - келигер тит. Симон Петр барала, юс
 /17/ кѳржон үч аан балыкту шүүнѳи тарханча /18/ қырга чагарып алды: андын көпкө шүүнѳи тиртилбады.
 /19/ Исус аларга айдат: келип, аш тигер. Урѳичигтер, /20/ аны Каан деп таныла, Сен кем ѳдеѳ деп
 сураирга /21/

бирси - dee tīdīnbeđı. İneŷe pazıp kelēt, kalāš
alıp, alargá berēt, balıktı anıp - ok. İneŷe
ölgöndordon terilip turganıñ künide urıncıgıter-
rine pu körüngeni üçünçizı.

ЕВЛІЕ ОДИНАДЦАТОЕ. ІВАН. ЗАЧ. ҖЗ.

Ол чақтыñ түжүндә, İneŷe terilip turágeleŷ,
Симон Петрге айдат: Юна уулы Симон, алардын
Мени syuugenineñ artıq Mени syuup - āsın - ba; Аá
Петр айдат: Э Каан андыñ éde, Seni syuuge-
nimdı Sen' bilip - āsın, tedi. İneŷe aá айдат:
kozılamımdı küzet, tedi. Аá bazá ekinçizın
aydat: Юна уулы Симон, Мени syuup-
āsın - ba; Аá Петр айдат: Э Каан, андыñ éde:
Seni syuugenımdı Sen' bilip - āsın, tedi. İneŷe aá
aydat: koñlörımdı küzet. Аá üçünçizın айдат:
Юна уулы Симон, Мени syuup - āsın - ba; Петр,
Мени syuup - āsın - ba деп, meneñ üçünçizın suradı
tıyle, ājurup Аá айдат: e Kaan, Sen' onço
bilip - turuñ, Seni syuugenımdı Sen' bilip - āsın,

birsi - dee tīdīnbeđı. Yisus pazıp kelēt, kalāš /1/ alıp, alargá berēt, balıktı anıp - ok Yisus /2/
öl'göndordon terilip turganıñ künide urıncıgıterine /3/ pu körüngeni üçünçizı. /4/

EV LIE ODINADTSATOE. IWAN. ZAÇ . Z /5/

Ol çahrtıñ tūjündä, Yisus terilip turágeleŷ, /6/ Simon Petrge aydat: Yona uulı Simon, alardıñ /7/
Meni syuugenineñ artıq Meni syuup - āsın - ba; Aá /8/ Petr aydat: ē Kaan andıy éde, Seni
syuugenımdı /9/ Sen' bilip - āsın, tedi. Yisus aá aydat: /10/ kozılamımdı küzet, tedi. Aá bazá
ekinçizın /11/ aydat: Yona uulı Simon, Meni syuup-āsın - ba; /12/ Aá Petr aydat: E, Kaan,
andıy éde: /13/ Seni syuugenımdı Sen' bilip - āsın, tedi. Yisus aá /14/ aydat: koñlörımdı küzet.
Aá üçünçizın aydat: /15/ Yona uulı Simon, Meni suup - āsın - ba; Petr /16/ Meni syuup-āsın -
ba dep, meneñ üçünçizın suradı /17/ tıyle, ājurup Aá aydat: e Kaan, Sen' onço /18/ bilip - turuñ,
Seni syuugenımdı Sen' bilip - āsın /19/

теды. Исус аа андат: қойлорымды күзет. Саа
 чин, чинин андып-турум: сенъ аш болгоньнда
 боюн құрчанып турьгензин, қанар барани дезей,
 аа бараттанзин: Ұ, қаринъ чагында [Экы] қолуи
 көдүрүп, кижие құрчадарзин, қанар барбани дезей,
 аа едандырып барарзин, теды. Исус, Петрдың
 қандын өлсеме қыл: Вүгандын ады магын чағарат-
 танын биладыртып, мұны антхан. Анип андагелъ,
 аа андат: Мені эеже бар, теды. Петр қаа пагып,
 паа Исустын сууген, кеçкы аш тип-атханда Ис-
 сустын төжинъ еңилп, э Каан, Сені кем берип-
 іер деп антхан урғичик боин эеже праатханьын көрөт.
 Аны көрөлъ, Петр Исусха андат: э Каан,
 ол не; теды. Аа Исус андат: Менъ кельгынче,
 аны турзын дезем, анда сенің нен-тыр; сенъ
 Мені эешхын, теды. Ол урғичик өлбешъ болор
 деп, қарындаштардың аразында паа сөзъ чықты.
 Ұ, Исус аа, өлбешъ деп, антхан эмешъ, Менъ
 кельгынче аны турзын дезем, анда сенің нен;
 деп антхан. Ол урғичик мұны чып салган, анын
 керелеп антханьы чин деп билп турубис. Исус-

tedi. Yisus aá aydát: қойлорымды күзет. Саа /1/ чин, чинин айдып - турум: сен' аш болгоньнда /2/
 bouñ құрчанып тур'genzin, қанар барáin dezeñ, /3/ аá бараттанзин: Ұ, қаринъ чарифá (эки) қолуи
 /4/ көдүрүп, кижие құрчадарзин, қанар барбáin dezeñ /5/ аá едандырып барáрзин, теdi. Yisus, Petrdiñ
 /6/ қанды өлуми - биле Kutaydiñ ады магын чағараттанин /7/ бил'диртп, муни айthan. Anip
 айдáгелъ /8/ , аá aydát: Meni éeje bár, теdi. Petr қаа pagıp, /9/ паа Yisustiñ сууген, кеçкы аш
 tip - áthandá Yisustiñ /10/ төжинъ еңилп, Ұ Каан, Seni кем берип-ier /11/ деп айthan урғичик
 боин éeje праathanin көрөт. /12/ Anı көрелъ, Petr Yisushá aydát: e Kaán, /13/ ol ne; теdi. Аá
 Yisus aydat: Men' kel'ginçe, /14/ anı turzin dezeñ, andá seniñ nen-tır; sen' /15/ Meni éeşhın
 теdi. Ol урғичик өл'beş' болор /16/ деп, қарындаштардың аразында паа сөз' чигти. /17/ E, Yisus аá
 , өл'beş' деп, айthan émeş', Men' /18/ kel'ginçe anı turzin dezeñ, andá seniñ nen; /19/ деп
 айthan. Ol урғичик муни çип салган, anıñ /20/ керелеп айthanı çin деп билп turubis. Yisus- /21/

ТЫН МҮНАН ПАШХА ЭТКЕНІ КӨП: Ё, АНЫЗЫН ПЮДҮРҮҢ
 ЧИНГЕЖІН, ЧИНГЕН БИЧНИКТЕРДЫ ЭЛЬ БОИНА ПАТЫРАЛБАС.
 ЭДЕ ДЕП САНАП ТҮРҮМ. АМИНЬ.

ЕВЛІЕ ПО ВСА БОСКРЕСІІЕ ДІН ЧТОМОЕ.

Мат. Зач. Он.

Каан айтхан: теңеренин қаандығы, құлдары.
 Била тооложорго санаган, улу биңге ошхош.
 Ол тооложордо, он муң талант алымду бирь
 кижі аа алып кельген болгон. Ё, анын төлөир
 немези юк болгондо, қааны айтхан: анын боин,
 алган кижизын, балдарын, не немезин садип –
 иип төлөгер, теди. Айдарда, ол қулы аа тигіла
 başkoip, айтхан: Э қааным, мендеғиңди сахта-
 гын: саа оңоңди төлөп бөреин, теди. Каан,
 ол қулына пуурса́нге́ле, аны бождып, алымын
 таştáp – ийген. Ё, ол қулы қига́ге́ле, юс' динáрий
 алымду бирь нөкөріне түştáйт: аны қаап алып,
 тамáгтáй, не – бы́ле алымду эдеñ, маа төлөп

tuñ munañ paşkhá êtkeni köp: ę, anızın pyudüre /1/ çiygejin, çiygen biçikterdi el' boina
 patiralbás-ède /2/ dep sanáp turum. Amin'. /3/

EVLIE PO BSÄ BOSKRESİIE DİN ÇTOMOE. /4/

Mat f. Zaç. i. /5/

Kaán aythán: Teñereniñ қаандығы, құлдары /6/ - bila toolojorgo sanagán, ulu biyge oşkhoş. /7/
 Ol toolojordo, on muñ talánt alımdu bir' /8/ kiji aá alıp kelgen bolgon. E, anın tölöir /9/
 nemezi yoқ bolgondo, қааны aythán: anıñ boin, /10/ algán kijizın, baldarın, ne nemezın sadıp –
 iip /11/ tölöger tedi. Aydárda, ol қулы аа tigilá /12/ başkoip, aythán: E қааным, mendegiñdi
 sahtagın: /13/ saá oñoñdı tölөp бөреин, tedi. Kaán, /14/ ol қулына puursáygele, anı bojodıp,
 alımın /15/ taştáp – iygen. Ё, ol қулы қига́ге́ле us' dınáрий /16/ alımdu bir' nөкөріне түştáйт: anı
 қаап алып, /17/ tamágtáй ne - býle alımdu édeñ, maá tölöp /18/

б'ер', теды. Аныñ н'к'ор'и, аныñ пу'дун'а ба'ш'ко'ип,
 а'а ме'р'гуп ай'тхан: ме'ндеги'нди са'хтаза'ñ, он'чоны
 са'а то'лоп бе'р'е'ин, теды. Е, ол а'а бол'бой, ба-
 ра'ла, аны, алымын то'лоп бе'р'гын'че, ту'р'ме'е
 оту'р'зуп ко'нды. Аныñ н'к'ор'л'ор'и, ол бол'гонды
 ко'р'ол'е, қы'рчу'ру'штыла'р: қа'анына ке'лип, не ле'
 бол'гонын а'а аидып бе'р'дил'е'р. Ол ча'хта қа'аны
 аны қы'чир'тып ала'т, аид'ат: Э а'ман қул, айна'п
 су'ра'ғанына бол'уп, па'а он'чо алымы'нды та'ш'тадым:
 аид'арда, қа'нип мен' сен' қа'йр'лаг'ан э'дем, ани'п
 сен' - де'е, бо'у'ñну'ñ н'к'ор'и'нди қа'йр'лаир кер'е'к бол'гон
 э'ме'ш' бе - де'ñ; теды. Аид'арда, та'ры'нып ба'р'ала,
 қа'аны, аны, алымыныñ он'чозын то'лоп бе'р'гын-
 ч'к, қы'ңи'ңил'арға бе'р'ип - йды. С'лердын ар қа'а-
 жы'ғар қа'ранда'жыныñ азы'ғын па'р ту'ре'гине'ñ
 та'ш'таба'за, те'ñе'р'е'деги Адам сл'ерге ани'п - ок э'де'р,
 теды.

б'ер', теді. Аныñ н'к'ор'и, аныñ пу'дун'а ба'ш'ко'ип /1/ а'а ме'р'гуп ай'тхан: ме'ндеги'нди са'хтаза'ñ,
 он'чоны /2/ са'а то'лоп бе'р'е'ин теді.Е, ол а'а бол'бой, ба'р'ала, /3/ аны, алымн то'лоп бе'р'гын'че, ту'р'ме'е
 /4/ отурзуп – койды. Аныñ н'к'ор'л'ор'и, ол бол'гонды /5/ ко'р'ол'е, қы'рчууру'штыла'р: қа'анына ке'лип, не –
 ле' /6/ болгонн а'а айдп бе'р'дил'е'р. Ол ча'хта қа'аны /7/ аны қы'чир'тып алат, айд'ат: Е а'ман қул, айна'п
 /8/ сурағанна болуп, па'а он'чо алымы'нды та'ш'тадым: /9/ айд'арда, қа'нип мен' сен' қа'йр'лаг'ан э'дем, ани'п
 /10/ сен' – де'е, бо'у'ñну'ñ н'к'ор'и'нди қа'йр'лаир кер'е'к бол'гон /11/ э'ме'ш' бе - де'ñ;
 теді. Айд'арда, тарып ба'р'ала /12/ қа'аны, аны, алымыныñ он'чозын то'лоп бе'р'гын'че /13/ қы'ңи'ңил'арға
 бе'р'ип – йды. С'лердиñ ар қа'ажығар /14/ қа'ранда'жыныñ азы'ғын па'р ту'ре'гине'ñ та'ш'таба'за, те'ñе'р'е'деги
 Адам сл'ерге ани'п - ок э'де'р, /15/ теді. /16/

ЕВЛІА НА ПРАЗДНИКИ ГДНИ.

НА РЖТВО ХРТОВО.

На оутрени. Матф. Заç. б.

Инеуе Христостын туулаганы мундын болгон: Аннын энези Мариа Иосифтын колына туттырган кинде, алар бирге аѳхалактан озо, Мариа Аг-ару Тыннан ичинде барлу болуп билдырѳт. Анын алганы Иосиф ак санаалу болгон болуп, анын арин чагарбани деп, аны туюка бождорго санаган. Ол муну санаганда, муну, Каанын Ангелы аа тужунде корунуп, айтхан: Давиттын уулы Иосиф, Мариа алганынды бонда тургузерге корухпа, анын ичиндеги туулаганы дезе, Аг-ару Тыннан туру. Туулары Уул болор, Анын ады Инеуе деп адаирзин, неенин учун дезе, Ол Боинин кижилерин килнчегтеринен аргалаир, теде. Ол ончозы, Каанын

EVLIÄ IA PRAZDNİKİ GDİN /1/

NA PJETKO HRTOBO /2/

Na outpein. Matf. Zaç. b. /3/

Yisus Hristostiñ tuulganı mundıy bolgon: /4/ Anıñ énezi Mariä Yosiftıñ ƙolnâ tuttırgán /5/ künde, alár bir'ge äthálaktañ ozo, Mariä /6/ Ag - aru Tinnáñ içinde barlu bolup bil'diret. Anı /7/ alganı Iwsif ak sanaalu bolgon bolup, anıñ ärin /8/ çagarbáin dep, anı tüyuƙa bojudorgo sanagán. /9/ Ol munı sanagandá, muna, Kaanıñ Angeli áa /10/ tujünde körünüp aythán: Dabittiñ uulu Iwsif, /11/ Mariä alganıñdı bouñdá tur'güzerge ƙoruhpá /12/ , anıñ içindegi tuulganı deze, Ag - aru Tinnáñ /13/ turu. Tuuları Uul bolor, Anıñ adı Yisus dep /14/ adairzin, neeniñ uçun deze, Ol Boimñ kijiñlerin /15/ kilinçegterineñ argalair tedı. Ol onçozı, Kaanıñ /16/

пророктоñ антхан сөзнинь чини чигсин деп, болды.
 ол антханы дезе пу: мунá, кыз ичине алынып,
 уул табар, Аннñ ады Еммануна деп аданлар, теген:
 Еммануна тегени, бис-биле Кутан теген. Йосиф
 уюкүдөн турала, Каан Ангелынñ антханы-была
 кылынып, алган кижизин боинда тур'гүз'ты. Е,
 аннñ-была билешпей турды. Анда тур'гнча,
 ол тун Уул баланы табат: Йосиф, аннñ ады:
 Исус деп, адады.

На Литургии. Матф. Зап. г.

Ирод улу бидын түжүндá, Исус Юдейдин
 бифлееминде туулганда, күн' чикыш анынñ
 судурчилар келип, айдáдилар: туулган Юдейдин
 Улу Бии қайдá; Бис дезе, күн' чикыш анынñ,
 Аннñ тилдизин көр'гөнбис, Аá башкoyолы деп
 кел'дик, тедилер. Ирод улу бий, муну угала,
 Йерусалимнын ончо урты-была чөөчүнөп барган.
 Айдáрда, қалықтнñ улу абыстарын, биңгчиларнñ
 тууп алала, Христос қайдан туулаттан деп,

proroktoñ aythán söziñ çini çigsin dep, boldı. /1/ Ol aythanı deze pu: muná, kız içine alınıp
 /2/ uul tabár, Anñ adı Emmanuil dep adairlar, tegen: /3/ Emmanuil tegeni, bis - byle Kutay
 tegen. Yosif /4/ uyukudañ turála, Kaán Angelıñ aythanı – bila /5/ kılınıp, algán kijiñin
 boında tur'güz'tı . E, /6/ anñ - bila bilışpey tyur'dı. Anıda tur'gınça, /7/ ol tun Uul balanı
 tabát: Iwsif, anñ adı: /8/ Yisus dep, adadı. /9/

Na Liturgin Matf. Zaç. g. /10/

Irod ulu biydiñ tñjündá, Yisus Yudeydiñ /11/ bifleeminde tuulgandá, күн' чикыш анынñ /12/
 судурчилар келип, айдáдилар: туулган Юдейдин /13/ Улу Бии қайдá; Бис дезе, күн' чикыш анынñ
 /14/ Anñ тилдизин көр'гөнбис, Аá башкoyолы деп /15/ кел'дик, тедилер. Ирод улу бий, муну угала
 /16/ Йерусалимнñ ончо урты - bila чөөчүнөп барган. /17/ Айдáрда, қалықтнñ улу абыстарын,
 биңгчиларнñ /18/ тууп алала, Христос қайдан туулаттан деп, /19/

алардаñ суралды. Алар аа айтхандар: Юдейдин
 Бифлееминде. пророктоñ чийгені деже, андыñ эде:
 Э Юда җри Бифлеем, Юданыñ аҗаанду тураларынан
 неñ биле-дее сень күчу эмбес-сын, сенеñ деже,
 Израиль җалығымды күдер башчи җигар, теген.
 Ол түштá Ирод судурчиларды туюка кычиртып
 алала, тилдыстыñ көрүнген өин ченеп сурап
 алган. Аларды Бифлеемге ип, айтхан: барып,
 Баланыñ учурын пужууна җдып, Аны татсаар,
 маа андып беригер, мен'-дее, барып, Аа башкөйини,
 теди. Алар улу бийдин сөзин угуп алала, туреп
 ийзелер, мунá, паа алардын күнь чикыжында
 көргөн тилдыс алардын алдынан барып адат: ол
 праатхынча, баланыñ түж-орто келип, тохтоп
 тура барган. Алар тилдысты көрөлө, улу сугүнчилу
 сугүне бер'дилер. Уине кәрип, Баланы энези
 Мариá-была көрөлө, Аа тигыла башкөндилар:
 багыгыч ачип, алтын, ладан база смирна силяп
 бер'дилер. Айдарда, Иродхо барбазын деп түжүндө
 билдырткенде, пааша юл-была боиныñ җрине сала
 бер'дилер.

alardañ suradı. Alár aá aythandár: Yudeydiñ /1/ bifleeminde. proroktoñ çiygeni deže, andıy éde:
 /2/ E Yuda ęri bifleem, Yudaniñ aҗaandu turalarınañ /3/ neñ – bile - dee sen' kuçu émeş – sın,
 seneñ deže, /4/ Izráil җalıғымды күдер başçi җигар tegen. /5/ Ol tüştá Irod sudurçılardı tüyüká
 җıçirtıp /6/ alala tildıstıñ көrungen öin çenep suráp /7/ algan. Alardı bifleemge iп, aythán:
 barıp, /8/ Balanıñ uçurın pujuuná җdıп, Anı tapsaar, /9/ maá aydıп beriger, men'- dee, barıp,
 Aá başkoyoin, /10/ tedi. Alár ulu biydiñ sözin ugup alala, turup /11/ iyzeleş, muná, paá alardıñ
 күn' çikijında /12/ көr'gön tildis alardıñ aldınañ barıp adát: ol /13/ praathınça, balanıñ түj -
 orto kelip, tohtop /14/ turá bargan. Alár tildıstı körele, ulu sugünçilu /15/ sugüne ber'diler. Uine
 kәrip, Balanı enezi /16/ Mariá - bila körele, Aá tigilá başkoydılar: /17/ baylıғın açıp, altın, ladan
 bazá smirna siyläp - ber'diler. /18/ Ayardá, Irodho barbázin dep түjünde /19/ bil'dirtkende
 paşhá yol - bila boiniñ ęrine salá /20/ ber'diler. /21/

На Обрѣзаніе Гдне.

на оутрени. Іван. Зач. љ.

Ван бонна кельген. Іудеяләрге антхан: слерге
чин, чинин андып-түрүм: кем кондын, чула-
нына эжигы-была кирейи, пашха ерден ажып
кирзе, ол үрчи, қарақчи түрү. Эжиктен кирери,
кондын күдүңизы. Эжик сахчизы аа ачип
берет, қоялоры анын үнүн угуп түредиләр,
ол-доо боинин қоялорын адынан адап, аларды
ал-чыгып түрет. Қоялорын ал-чыгала, алдынан
праадат: қоялоры-дее аны эежіп түредиләр, неенин
үчүн дезе, алар анын үнүн биледиләр. Ос'көнн
дезе, еешпей, анын қачадилар, неенин үчүн дезе,
ос'көнн үнүн бил'бейдиләр, теде. Пу үлгер
сөз'ты Исус аларға андып берген, е, Ол алар
не деп антхан болгоон, алар оңгорып албадилар.
Аниларда, Исус аларға базá антхан: слерге чин, чинин
андып-түрүм: Мені қоялорго эжик-мин: Менен

NA FBREZANIE GDNE . /1/

Na outreïn . Iwan . Zaç . /2/

Kaán boiná kel'gen Yudeylərge aythán : slerge /3/ çin, çinin aydıp – turum:Kem қoydıñ
çulanına /4/ ejigi-bıla kirbey paşkha eş'deñ ajıp /5/ kirze, ol uurçi, қарақчи turu.Ejikteñ kireri /6/
қoydıñ күдүңизы. Ejik sahçızı aá açıp beret, қoyлорн анын үнүн ugup түредиләр, /7/ ol - doo boinin
қoyлорн адинаñ adap, аларды /8/ al - çigıp turet. Koyлорн ал – çigála, алдинаñ /9/ praadát:
қoyлорн - dee anı eejip tyurediler, neeniñ /10/ uçun deze, alár anıñ ünün bilédiler. Os'köni /11/
deze, eeşpey, anıñ қаçádılar, neeniñ uçun deze, /12/ ös'köniñ ünün bil'beydiler, /13/ tedi. Pu
ülger' /14/ söz'tı Yisus alargá aydıp ber'gen, e Ol alargá /15/ ne dep aythán bolbogoy, alár
oygorıp albádılar. /16/ Anidarda Yisus alargá bazá aythán: slerge çin, çinin /17/ aydıp – turum:
Men' қoyлорго ejik - min': Meneniñ /18/

ОЗО КЕЛЬГЕНДЕРДЫН ОНЧОЗЫ, УУРЧИЛАР, ҚАРАХЧИЛАР
 ТҮРҮ: Ғ, ҚОНЛОР АЛАРҒА БОЛВОДЫЛАР. МЕНЬ ЭЖИК-
 МІНЬ, КЕМ МЕНЕН КІРЗЕ, АРГАЛАНАР: КІРЕР-ДЕЕ, ЧІГАР-
 ДАА, ОДОР-ДОО ТАВАР, ТЕДЫ.

На Литургии. Лук. Зач. 5.

Ол чахтын түжүндә, күдүчилер, қанıda биске
 айтаннча, анıda ұтуп, көргөнбис деп, ончоzi
 ұчун Кутайды чаптап, махтап, анып кельдилер.
 Сегис күн эртин, тоорор өи өткенде, эне ішінде
 паştалгалактаи озо Ангелдин адаганы - била АА
 Исус деп ат адап бердилер. Балá сагиски тийин,
 сисор он толып, өзип турген, Кутайдин ақхылыгы
 Аниñ Бонда болгон. Тилдин - зайн, ада, энези, Пасха
 байрамда, Йерусалимга тууреттен болгондор. Айдарда,
 Ол онекы ашха өткенде, паа анынча, байрамга
 Йерусалимга кельдилер. Байрам күни түгөнери - биле
 ошто анарда, Исус бала Йерусамда ада - галды, Йосиф -
 била Аниñ Энези муны болгообой, Ани кижилер -
 биле барып - ат деп санагандар. Күндүк ерге

ozo kelgenderdin onchozi, uurchilar qarakhchilar /1/ turu: ę qoylor alargá bolbodilar. Men' ejikmin', /2/ kem Meneñ kirze, argalanár: kirer – dee, çigár - daa, /3/ odor - doo tabár, tedı.

/4/

Na Liturgin . Luk . Zaç . /5/

Ol chahtın tıjündá, küdüçiler, qanıda biske /6/ aythanınça, anıda ugup, kör'gönibis dep, onchozi /7/ uçun Kutaydı çaptap, mahtap, añıp kel'diler. /8/ Segis күн' értıp, tooror öi өткенде, ene ішінде /9/ paştalgalaktañ ozo Angeldin adaganı - bila Aá /10/ Yisus at adáp ber'diler. Balá sagıjı tıñıp, /11/ oygor on tolıp, özip tur'gen, Kutaydin aқhşılıgı /12/ Anıñ Boindá bolgon. Tildin - zain adá, énezi, Paskha /13/ bayramdá, Yerusalimgá tyureğten bolgondor. Aydárda, /14/ Ol oneki aşkhá өткенде, paá añınça, bayramга /15/ Yerusalimgá kel'diler. Bayram күни түгөнери – биле /16/ oyto añardá, Yisus balá Yerusamdá áda – gáldı, Yosif – bila /17/ Anıñ Énezi munı bolgooboy, Anı kijiler – биле /18/ barıp – át dep sanagandár. Kündük еr'ge /19/

барагелѣ, төрөгөн, таныш кижилердын аразынан Аны
 пѣдрѣн кѣлдылар. Аны тапай салала, Аны пѣд-
 рѣгенчѣ, Йерусалимга пурулуп кельдылар. Үч күнүн
 бажында, Анын, Кутан оргоозиндеги урѣдучилер-
 дын аразынан отуруп, алардин угуп, алардан
 сурап отурганын таптылар. Анын өзүн угуп турган
 ончодоры Анын онн, кару кѣрип антханын таңархап-
 турдылар. Айдарда, Аны корөлѣ, таңархадылар. Энези
 Аа антхан: балам; Сенъ биске не мундын эттин;
 Мунá, адаñ била Менъ улү ачурханып Сени пѣ-
 дрѣп тургенимени, теди. Ол аларга антхан: слер
 Мени пѣдрѣкѣгыдын эдегер: Менъ Адамдинда
 болоттонимди билъѣген бѣдегер; теди. Ё, алар
 Анын антхан сөзин ойгорбодылар. Айдарда, Ол
 алар била кожо барып, Назоретке кельды: аларга
 укүр болуп турды. Анын Энези ол ончо сөз-
 терин көксине салынып турген. Исус дезе, онгор
 он, өзори, Кутайдын, кижилердын де алдында
 суумы октүп турген.

barágele, törögön, tañş kijiñlerdiñ arazinañ Anı /1/ pędrey ber'diler. Anı tapay salala, Anı
 pędregençę /2/ Yerusalimğa purulup kel'diler. Uç küñüñ /3/ bajında, Anıñ, Kutáy ör'göözindegi
 uręduçilerdiñ /4/ arazinañ oturup, alardiin ugup, alardañ /5/ suráp oturganın taptılar. Anıñ sözin
 ugup turgán /6/ onçolorı Anıñ oin қару берip aythanın tañarkháp /7/ –turdılar. Ayardá, Anı
 körölę, tañarkhádılar. Enezi /8/ Aá aythán: balám; Sen' biske ne mundıy ettiñ; /9/ Muná, adañ -
 bila Men' ulu açurhanıp Sени pędrep /10/ tur'genimis, tedi. Ol alargá aythán: sler /11/ Mени
 pędrebeğıdıy eдеger: Men' Adamdiında /12/ bolottonımdı bil'beğen – beдеger; tedi. Ё, alár /13/
 Anıñ aythán sözin oigorbodılar. Ayardá, Ol /14/ alár - bila қоjo barıp, Nazoretke kel'di:
 alargá /15/ ukur bolup tur'dı. Anıñ Enezi ol onço söz'terin /16/ köksine salınıp tur'gen. Yisus
 deze, oigor /17/ oi özöri, Kutaydiñ, kijiñlerdiñ - dee alında /18/ suumı öktüp tyurgen. /19/

НА БГОАВЛЕНІЕ.

На оутрени. Марк. Зач. Б.

Ол чактын түжүндө, Исус Галилеядагы Назареттен келет, Иоанн Иорданга крестке түшкөн. Судаң чыгып клядары била, Иоанн теңеренин ачылганын, [Кутандын] Тини кулө дий болуп, Анын үстүнө түшкенин көрдү. Айдарда, теңереден үн угулган: Сень Менин сууген Уулым-зын, бианым Сенде, теген.

На литургин. Матф. Зач. Б.

Ол чактын түжүндө, Исус Иоанн крестке түжеткен деп, Галилеяда Иорданга келет. Иоанн аны токтозуп айткан: Мень Сенең крестке түжеткен эдем, Сень маа келип туруң-ма; теды. Исус аа каруун айткан: эм токто, не-лө агы

HA BROAKLENIE . /1/

NA OYTRENI . MAR . ZAÇ . B. /2/

Ol çakhtiñ tüjündá, Yisus Galileydegi Nazaretteñ /3/ kelele, Yoannañ Yordangá kreske tüşken. /4/ Sudañ çikıp kladarı – bila, Yoann teñereniñ açılğanın, /5/ (Kutaydıñ) Tını kulë - diy bolup, Anıñ /6/ üstüne tüşkenin kör'di. Aydárda, teñeredeñ ün' /7/ ugulgán: Sen' Meniñ suugen Uulım – zın, biänim /8/ Sen'de, tegen. /9/

NA LITURGIN . MATF . ZAÇ. /10/

Ol çakhtiñ tüjündá, Yisus Yoannañ kreske /11/ tüjein dep, Galileydeñ Yordangá kelet. Yoann /12/ Anı tohtozıp aythán: Men' Seneñ kreske tüjetten /13/ edem, Sen' maá kelip turuñ – ma; tedi. /14/ Yisus aá karuun aythán: em tohto, ne - leğ agı /15/

чинды биске анда пудүрөргө керек, теди. Андарда,
 Аниñ немгебеди. Исус крешке түжерн бнак
 судан чигип келерде, мунá, Аá тегерек ачлады:
 Иоани Кутайдин Тининин, күлө-дын болуп,
 Анын үстүне үстүртүн түжүп кельгенин көрөт.
 Андарда, мунá, тегерекден үн чигат: пү турган,
 Менин сууген Уулум, бианым Анын Боинда,
 теген.

На Сретение Гдне.

На оутрени. Лук. Зач. н.

Ол чахтын түжүндá, Иерусалимда Симон теген
 кижí болгон. Ол чиндик, ак санаалу кижí
 болуп, Израильга келеттен коотти сахтап турдген.
 Аг-ару Тин аниñ боинда болгон. Каанын Христозын
 көрбөйчн, өлүмүндá көрбөссин деп, Аг-ару
 Тиннаñ аá озо айдылган болгон. Айдарда, сагыжына
 эбелип, ол Кутайдын өр'гөзүнө келды. Ада-энези

çindı biske amda pudürerge kerék, tedi. Aydarđá, /1/ Anı nemegebedı. Yisus kreske tüjeri – byle
 /2/ sudañ çigıp kelerde, muná, Aá teñere açıldı: /3/ Yoamn Kutaydıñ Tınıñıñ, küle - dıy bolup,
 /4/ Anıñ üstüne ustürtüñ tujüp kel'genin köröt. /5/ Aydarđa, muná, teneredeñ ün' çigát: pu
 turgán, /6/ Menıñ syuugen Uulm biänım Anıñ
 Boindá /7/ , tegen. /8/

NA SRETENIE GDNE /9/

NA OYTREIN .LUK. ZAÇ I. /10/

Ol çahtıñ tujünda, Yerusalimdá Simon tegen /11/ kiji bolgon. Ol çindık, ak sanaalu kiji /12/
 bolup, Izrail'ga keletten koottı sahtáp tur'gen. /13/ Ag - aru Tin anıñ boindá bolgon. Kaanıñ
 Hristozın /14/ kör'beuçi, ölümüñdi kör'beşsin dep, Ag – aru /15/ Tinnañ aá ozo aydılgán
 bolgon. Aydarđa sagıjıná /16/ ebelip, ol Kutaydıñ ör'gözine kel'dı. Adá énezi /17/

салган аһынча кылынарға, Исус баланы акельгенде,
 ол аны күчахтанып алала, Күтанды алқап, айтхан:
 Е Пашхаручи, эм, бойунуң айтхан сөзинча, күлүн-
 ды амырын бождып асын: ончо қалықтардын
 көзинча Сенің белендеген арғанды, қара аңду
 аймақтарды арыдар арықты, Израиль қалығын-
 нын магын менің көзүм дезе, көрды, теды.

На Литүргін. Лук. Зақ. З, н,

Ол чахтын түжүндә, адә энези Исус баланы
 Каан алдына салып берерге, аны Иерусалимға
 алып кельдиләр. Кааның законында дезе, түннан
 туулан ар эр балә Каанға самдалган болзын
 деп, чийген болгон эде: базә Кааның законында
 айтханынча, алар эки горлицаны, ол эмезе, кү-
 леның эки балазын беруге берейин деп кель-
 диләр. Ол чакhta Иерусалимда, Симеон теген,
 кижі болгон. Ол акту, ақ санаалу кижі болуп,
 Израильдын коодын сактап турьген: аг-ару Тын
 анын бойнда болгон. Кааның Христозын көрбей-

salgán aһınça kılınargá, Yisus balanı akel'gende, /1/ ol Anı kuçakhtanıp alala, Kutaydı alqáp,
 aythán: /2/ E Paşkaruçi, em, Boyuñnuñ aythán söziñça, kılıñdı /3/ amırın bojudıp – aһın:
 onço qalıqtardıñ /4/ köziñça Seniñ belendegen arğandı, qará añdu /5/ aymaqtardı añdár añıqtı,
 Izraïl' qalığıñıñ /6/ magın meniñ közum deze kör'dı, tedı. /7/

NA LITURGIN. LUK. ZAÇ. Z, I, /8/

Ol çahtıñ tüjündá, adá énezi Yisus balanı /9/ Kaan aldına salıp bererge Anı Yerusalmıgá /10/
 alıp kel'diler. Kaanıñ zakonında deze, tunnañ /11/ tuulgán ar er' balá Kaangá samdalgán bolzın
 /12/ dep, çiygen bolgon éde: bazá Kaanıñ zakonında /13/ aythanınça, alar eki gorlitsanı, ol
 émeze, kulenıñ /14/ eki balazın beruge berein dep kel'diler. /15/ Ol çakhta Yerusalmıdá, Simon
 tegen, /16/ kiji bolgon. Ol akhtu, aq sanaalu kiji bolup, /17/ Izrail'diñ koodın sakhtap tur'gen:
 Ag - aru Tın /18/ anın boında bolgon. Kaanıñ Hristozın kör'bey- /19/

чи, боюннүн өлүмнүндү көрбөссин деп Аг-арү
Тыннап аа озо айдылган болгон. Айдарда, сагы-
жына эбелп, ол Күтүн өргөөзүнө кирп келет.
Ада энези, салган анынча кылынарга; Исус ба-
ланы акелгенде, ол аны күчактанп алала, Кү-
танды алкап, айтхан: э Папхаручи, эм, бо-
юннүн айтхан бозинча, күлүндү амырын божодып-
асын: ончо калыктардын көзинча Сенин белапн-
деген аргаңды, кара аңду аймактарды арыдар
арыкты, Израиль калыгынын магын менин көзүм
дезек, көрдү, теди. Айдарда, баланын учурын
айтханын энези биле Йосиф таңархадылар. Симеон
аларды алкапгеле, энези Маріаа айтхан: мұна,
пү айтхан, Израиль аразында көптүн тигыларына,
көптүн тұрарына, талааштын сылтүүнә адырь:
(Сенин дее боюннүн тынына үлдү өдөр), көп
тырөгтердин санаазы тижына чыгын, теди.
Асир ухтү, Фанүнадын балазы, кыз боинап ала
эри биле теги на тирьген, төрөн карызына
еткен Анна деп пророцща аңдок тұрган: ол
орозолоп, мергүп, түн түжү биле Кү-

çi, bouñnuñ ölyumñndı kör'beşsin dep Ag – aru /1/ Tinnañ aá ozo aydılǵan bolgon. Aydárda, sagıjıná /2/ ébelep, ol Kutáy ör'göözine kirip kelët. /3/ Adá énezi, salgán añınça kılınargá, Yisus balanı /4/ akel'gende ol Anı kuçakhtanıp alala, Kutaydı /5/ alqáp, aythán: é Paşkharuçi ém, Boyuñnuñ /6/ aythán söziñça, quluñdı amırım bojudıp /7/ – äsin: onço qalıqtardıñ köziñça Senin beleşdegen /8/ argañdı, qará añdu aymaqtardı añdár /9/ añıqtı, Izráil' qalıǵıñnıñ magın menin közum /10/ deze, kör'dı, tedı. Aydárda, balanıñ uçurın /11/ aythanın énezi - byle Yosif tañarkhádılar. Simeon /12/ alardı alqáygele, énezi Mariäa aythán: muna /13/ pu añhán, Izráil' arazında köptiñ tigılarıná /14/ köptiñ turarıná talaaştiñ siltuuná ädir': /15/ (Seniñ - dee bouñnuñ tınıñá ül'dü ödör) , köp /16/ tyureğterdiñ sanaazi tijná çıgısın, tedı. /17/ Asir ukhtu, fanuıldıñ balazı, kız boinañ – alá /18/ éri - byle teți il tur'gen, töröñ karızıná /19/ etken Anna dep proroçitsa and - oq turgán: ol /20/ orozolop, mer'güp, tün tujü – byle Ku- /21/

таңга албарып, Күтáй орыгöозинен чигпáй тюрь-
ген, сегызон төрт аштү тұл кижі болгон. Аá
турá, ол доо пазып келелек, Каанды махтáп,
андып тұраы. Йерусалимдá аргá сактáп тур-
ган ончолорго Аны аңдып тюрьген. Айдарда,
алар Каанын салганынча ончозын пудүрөгелек,
Галнаҗидегы боиниң Назорет тұразына пурулуп
кельдылар. Балá дезек, сагыжы тынып, оңгор он
толуп, өзип тюрьген: Күтáйдын ахшылыгы
Аның Боиндá болгон.

На Блговѣщеніе. (*)

На оутрени. Лук. зач. д.

Ол күндерде, Мариá тұрагалып, ту ёриндегы Юдеи
тұразына меңдеи барган. Захаріаның үине кірелек,
Елизавета била эзентешти. Елизавета Марианың

(*) Оіең на воѣ празаниши Бґородичныѣ, на оутрени.

taygá albarıŕ, Kutáy or'göözineñ çigpáy tur'gen, /1/ segizon tört äшту tul kiji bolgon . Aá /2/
turá, ol - doo pazıp keleleĸ, Kaandı mahtáp /3/ aydıp turdı.Yerusalimdá argá saĸtáp turgan /4/
onçolorgo Anı aydıp tur'gen. Aydárda, /5/ alár Kaanın salgamnça onçozın pudüregeleĸ, /6/
Galileydegi boiniñ Nazoret turazıná purulup /7/ kel'diler. Balá dezeĸ, sagıjı tınıp, oygor on /8/
tolıp, özip tur'gen: Kutaydıñ äkhsılıgı /9/ Anıñ Boindá bolgon.
/10/

NA BLGOBEÇŞENIE. /11/

NA OYTREIN. LUK. ZAÇ. D. /12/

Ol kün'derde, Mariá turágalıp, tu ĸrindegi Yudey /13/ turazına meñdey bargan. Zakhariāniñ üine
kireleĸ /14/ Elizebeta - bila ezenteštı. Elisabeta Mariāniñ /15/

34
 Ezeñteskenin uқан tǵjǵında içindeǵı balazı oynodı. /1/ aydarda, Elizabeta Ag - aru Tin tıligıp, kıy /2/ salá, aythán: üy kǵjilerdiń arazınáñ sen' alqıstuzın, /3/ içindeǵı barıñ - daa alqalu. Pu maá qaydañ /4/ kel'dı - ne, Kaanımniñ Enezi maá kel'dı; Ezeñtesken /5/ ünüñ deze, qulagımá etkende içimdeǵı /6/ balám sugünüp oynodı. (Aythangá) pudken kejiǵtu, /7/ aá Kaanıñ aythanınça deze bolor, tedı. Aydarda Mariã aythán: Syunem meniñ Kaandı maalkhadıp /9/ turu, sagıjım Kutáy Argalaaçım dep syugündı. /10/ Ol deze, Boinıñ pazınçık qulına éen' /11/ közineñ kör'dı: anıñ uçun onço aymaktár émdideñ /12/ alá meni ãkhşıláp turárlar. Kuçtu Boi meni /13/ ulu etti, Anıñ adı ag - aru, tedı. Mariã /14/ anıñ - bila kojo üç ay kirelu turele üine /15/ purulup kel'dı.

На литургии. Лук. Заг. Г.

34
 Ol künderde Zaháriãniñ algán kǵjızı içinde /18/ barlu boldı: anızın beş ay äjirıp, kǵji /19/ arazında meni ãman athá qalbızın dep, Kaan /20/

ezeñteskenin uқан tǵjǵında, içindeǵı balazı oynodi: /1/ aydarda, Elizabeta Ag - aru Tin tıligıp, kıy /2/ salá, aythán: üy kǵjilerdiń arazınáñ sen' alqıstuzın, /3/ içindeǵı barıñ - daa alqalu. Pu maá qaydañ /4/ kel'dı - ne, Kaanımniñ Enezi maá kel'dı; Ezeñtesken /5/ ünüñ deze, qulagımá etkende içimdeǵı /6/ balám sugünüp oynodi. (Aythangá) pudken kejiǵtu, /7/ aá Kaanıñ aythanınça deze bolor, tedı. Aydarda /8/ Mariã aythán: Syunem meniñ Kaandı maalkhadıp /9/ turu, sagıjım Kutáy Argalaaçım dep syugündı. /10/ Ol deze, Boinıñ pazınçık qulına éen' /11/ közineñ kör'dı: anıñ uçun onço aymaktár émdideñ /12/ alá meni ãkhşıláp turárlar. Kuçtu Boi meni /13/ ulu etti, Anıñ adı ag - aru, tedı. Mariã /14/ anıñ - bila kojo üç ay kirelu turele üine /15/ purulup kel'dı. /16/

NA LITURGIN . LUK. ZAÇ. G. /17/

Ol künderde Zaháriãniñ algán kǵjızı içinde /18/ barlu boldı: anızın beş ay äjirıp, kǵji /19/ arazında meni ãman athá qalbızın dep, Kaan /20/

мені ахшы көрүп, пү күндөрдө маа мунда пуу-
 үрдү деп эрмөгтеп тырар. Алтынчи аинда
 Галилей ериндеги Назарет турдаа турган, Давид
 үхтү Йосиф деп кижинин колына туттырган
 Кызха Гавриил Ангел Кутайдан иилген болгон,
 Кызтын ады Мариа теген. Ангел аа киреле,
 айтхан: Э ахшылыкту, сюгүңгүн, Каан сенин-
 биле: үй кижилердин аразынан сен алкыштү-
 зун, теди. Е, ол аны көрөлө, айтхан сөзинең
 пулганып, түштөйүп пү айтханы не болоттон
 деп сананып турган. Айдарда, аа Ангел айтхан:
 Мариа, қорухпагын: сен деңе, Кутайда ахшы-
 лыка кирішкен эдең. Мунá, сен' ічинде барлу
 болуп, Уул табарзын, Анын ады Йисус деп
 адарзын. Ол ул болор, Устүнінің Уулы деп
 айдилар, Каан Кутай аа адазы Давидтын шир-
 езин бөңөр: Яковтын қалдыгын Ол мөңкү
 пашхарып турар, Анын пашхарууның үчү бол-
 бор, теди. Мариа деңе, Ангелга айтхан: алган
 кижимди бил'бөзимде, ол қаніп болоттон; теди.
 Ангел аа қаруун айтхан: Аг - арү Тин саа түжер,

meni äkhshi körup, pu künderde maá munıda pyuürdi /1/ dep ermөгтеp tyur'gen. Altınçı aında
 /2/ Galiley еrindegi Nazaret turadá turgán, Dabid /3/ ukhtu Yosif dep kijiniñ koliná tutturgán /4/
 Kızhá Gabriil Angel Kutaydáñ iil'gen bolgon, /5/ Kızın adı Mariá tegen. Angel aá kirele, /6/
 aythán: E äkhşilikhtu syugüñgin, Kaán seniñ /7/ - bile üy kijilerdiñ arazınáñ sen' alkıştuzın, /8/
 tedi. E, ol anı körele, aythán sözineñ /9/ pulganıp, tüştajıp pu aythanı ne bolotton /10/ dep
 sananıp turgan. Aydárda, aá Angel aythán: /11/ Mariä қoruhpágin: sen' deңe, Kutaydá ähşiliká
 /12/ kirіshken eдеñ. Muná, sen' içinde barlu /13/ bolup, Uul tabárzın, Anıñ adı Yisus dep /14/
 adairzın. Ol ulu bolor, Ustüñiniñ Uuly dep /15/ aydilár, Kaán Kutáy Aá adazı Dabittiñ şirezin
 /16/ бөңер: Yakobtiñ қалдыгын Ol möñku /17/ pašharıp turar, Anıñ pašharuunıñ uçun bolbos,
 /18/ tedi. Mariä deңe, Angelgá aythán: algán /19/ kijimdi bil'beзимде, ol қanıп bolotton; tedi.
 /20/ Angel aá қаруун aythán: Ag - aru Tin saá түjer, /21/

Устүніннің күчи сені көлөп-іңер: мунын учун,
 ол туулаттан Аг-ару, Кутандын Уулы деп
 андылар. Мунá, туубас ічтү титтен Елизавета
 туугын, ол-доо, қары чағында, ічинде уула барлу
 болды, эм анаñ бекон алтынчи ан. Кутандын
 не-лє сөзи деңе, тек қалбас, теде. Ол чакhta
 Мариã анчхан: мунá, мень Каанын қулы-минь:
 сенін сөзинча маа болгон, теде. Айдарда, Ангел
 анаñ сала берды.

БҢ НЕДЕЛУ БАЙҢ.

На оутреин. Матд. Заç пг.

Ол чакhtын тужунда, Исус Кутандын орьгоо-
 зине кирген: андарда, орьгоодогы садьжып тур-
 гандарды чағара қаңрып іип, орношчилардын
 остолдорын, куле садьп тургандардын отургушта-
 рын тигá салып іеңе, аларга анчхан: чинген
 [сөз], бар-эде: Менін орьгоом мерьгүир орьгоо

Ustüniniñ kuçi seni kölöp – ier: munıñ uçun /1/ ol tuuláttan Ag – aru, Kutaydıñ Uuli dep2/
 aydılar. Muná, tuubas içtu titten Elizabeta /3/ tuugıñ, ol – doo, qarı çagındá, içinde uul barlu /4/
 boldı, em anañ beři altınçı an. Kutaydıñ /5/ ne - le sözi deze, teğ qalbás, tedı. Ol çakhtá /6/ Mariã
 aythán: muná, men' Kaanıñ qulı – min': /7/ senin sözinça maá bolgon tedı. Aydárda, Angel /8/
 anañ salá ber' dı. /9/

BZ NEDELU BAİY. /10/

NA OYTREIN. MAT F. ZAÇ PG /11/

Ol çakhtın tujündá, Yisus Kutaydıñ or'göozine /12/ kirgen: aydárda, ör'göodordı sadijip
 turgandardı /13/ çagará qaçırıp iip, ornoşçılardıñ /14/ ostoldorın, kule sadıp turgandardıñ
 oturuştarın /15/ tigá salıp iele, alargá aythán : çiygen /16/ (söz') bár – ede: Meniñ or'göom
 mer'güir örgöo / 17 /

деп андылар, слер дезѣ, аны қарахчилардын күн
 эткензаар, теде. Андарда, көзи іохтор, ақсаг-
 тар, өргөодо Аа пазып келѣде, Оа аларды
 азын інген. Улу абыстар-была бичигчилѣр Анын
 эткен қайкалдарын, Давид Уулына осанна деп,
 балдардын өргөодо қыңғырыжып андын тұрғанын
 көрөлѣ, қырчуурдылар. Анидагелѣ, Аа айттылар:
 алар не деп андып тұру, үгүп-түрүн ба; тедемаѣр.
 Исус аларға андат: чин. Е, күчу, эмчѣк балдардын
 үүзынаñ мақ чагарганзын тегенди қачан даа
 қыңырбаган бѣдегер; Анп андагелѣ, аларды тащ-
 тап, турадан биданіңге чигып алып, анда түн
 эрттирды.

На літургін. Іван. Зач. ма.

Пашадан алты күн озо, Исус, паа Бонин
 тергізкен, олгон Лазардын тұрған биданіа
 андыга кельды. Анда Аа қурсак бѣлендеп қойды-
 лар, Марфа не керегине тур'ген, Лазар дезѣ,
 Анын-была қын ағхандардын аразында болгон.

dep aydylar, sler deze, anı karakhçılardıñ küi /1/ etkenzaar, tedı. Ayarda, közi yokhtor, aqsagtár
 , /2/ ör'göodo Aá pazıp kelerde, Ol alardı /3/ äzip iýgen.Ulu abıstár - bila biçigçiler Anıñ /4/
 etken qaykaldarın, Dabid Uulıná osánna dep /5/ baldardıñ ör'göodo qıyırıp aydıp turganın /6/
 körölę qırçuurdılar. Anıdagele, Aá aytılar: /7/ alár ne dep aydıp turu, ugup - turun ba; tediler. /8/
 Yısus alargá aydat: çin. E, kuçu, emçek baldardıñ /9/ uuzınañ máq çagarganzın tegendi kaçán -
 daa /10/ qıçirbagán - beğeger; Anp aydagele, alardı taştáp, /11/ turadañ bifániýge çigıp alıp,
 andá tün' /12/ ertirdı . /13/

NA LITURGIN. IWAN. ZAÇ. MA /14/

Paşhadan altı kün' ozo, Yısus , paá Boinıñ /15/ tergizken, öl'gon Lázar'dıñ turgán bifániã
 /16/ ail'gá kel'dı. Andá Aá qursak bełendep qoydılar, /17/ Marfa ne keręine tur'gen, Lázar
 deze, /18/ Anın - bila çin athandardıñ arazında bolgon. /19/

Мариã дезе, бир күрөнке чүлүм нард, кыймач миро
 алала, Исустуñ пудун сюрткүштөп, боиниñ чаңи-
 была, Аниñ пудун артып інген: антханда, мирониñ
 ахшы тиди үй ічи голо болды. Ол түштá,
 Ани берип ірге санаган урөнчигтериниñ бирюузи,
 Симон уулы Юда Искариот антхан: пу миро үч
 юс динарийге садлып, тлөнчилерге не үлөп бер-
 илбедди не; теди. Муниñ пу антханы тлөн-
 чилерге аңинганы үчүн эмес, бои уурчи
 болгон үчүн. (Ол дезе, бергенди салаттан
 кайрактү тур'ген.) Е, Исус антхан: аа тийбеге-
 гер: ол дезе, муну сөггым түдэр күнге чөбөр-
 ледди: тлөнчилер өргүлдн слер биле тура,
 Мені дезе, өргүлдн слер биле эмес, теди.
 Юдейлердеñ көп кижі, Ани анда деп биле-
 келдилер, аниñ ла Исусту көрөр үчүн эмес,
 Аниñ тергişкен Лазарды даа көрөргө. Улу абистар
 Лазарды даа өлтүрер болдылар, неениñ үчүн
 дезе, Юдейлердеñ көп кижі келип, Исусха пах-
 тылар. Эртенези күн, байрамга келген көп
 калык Исустуñ Йерусалимга калатханын угала,

Mariã deze, bir' kürenke çulum nárd, kıymát miro /1/ alála, Yisustıñ pudun pyurtküştöp, boimñ
 çaçi /2/ - bila, Anıñ pudun artıp iygen: anthanda, mironıñ /3/ äkhşı tidi üy içi tolo boldı. Ol
 tüştá, /4/ Anı berip - ierge sanagán ureñçigterinıñ biruuzi, /5/ Simon uulı Yuda Iskarıot aythán:
 pu miro üç /6/ us' dinarıyge sadılıp, tlençilerge ne ülep beril'bedi - ne; /7/ tedi. Munıñ pu
 aythanı tlençilerge /8/ açinganı uçun emes', boi uurçı /9/ bolgon uçun. (Ol deze, ber'gendı
 salattán /10/ kairçaqtu tur'gen.) E, Yisus aythán: aa tıybegeter: /11/ ol deze, munı söögim tudár
 künge çebörledı: /12/ tlençiler ör'gül'di sler - bile turu, /13/ Meni deze, ör'gül'di sler - byle
 emes', tedi. /14/ Yudeylerdeñ köp kiji, Anı andá dep bilele , /15/ kel'diler, äms - la Yisustı körör
 uçun emes', /16/ Anıñ tergişken Lazardı - daa körörgo. Ulı abıstár /17/ Lazar'dı - daa öl'tiret
 boldılar, neeniñ uçun /18/ deze, Yudeylerdeñ köp kiji kelip, Yisushá pahtılár. /19/ Ertenezi
 kün', bayramgá kel'gen köp /20/ kalıq Yisustıñ Yerusalimgá klaathanın ugala, /21/

Пальма [агаш] пурчугын түдүнганча, Аа үткүп
 чигип, кын сала, андып турдылар: осанна, Каа-
 нын адында клаатхан Израильдын Улу Бий
 алкалу. Исус дезе, аш эштек таап алала,
 аа минип алды, чийгенинчөк болзын деп: Э
 Сион балазы, қорухпа, мунá, Улу Бийн, аш
 эштеке минип, саа келип ат, деп. Анын үркі-
 чигтери муну паштап ойгорбодылар. Ғ, Исустын
 мақ ады чиканда, алар Анын керегинде анида
 чийген деп, муну Аа эттилер деп эзеп алды-
 лар. Анын кыла қожо паşkыда турген қалық,
 Анын Лазарды межигинен қичырып, Аны өльгөн-
 дордоң тергизкенін керелеп андып турген. Ка-
 лық Анын паа қайқал эткенін ұқан үчүн Аа
 үткүп чикан.

pál'ma (agáš) pur'çugin tudungánça, Aá utqúp /1/ çigip, kıy salá, aydıp-turdılar: osánna,
 Kaaniñ /2/ adında kłaáthan Izrail'diñ Ulu bii /3/ alqalu. Yisus deze, äş Eştetk taáp alala /4/ aá
 minip aldı, çiygeninçę bolzın dep: E /5/ Sion balazı, qoruhpá, muná, Ulu Biiñ, äş /6/ eşteke
 minip, saá kelip - ät dep. Aniñ ureñigteri /7/ munı paştáp oygorbodılar. ƒ Yisustiñ /8/ máq adı
 çikandá, alár Aniñ keręinde anida /9/ çiygen dep, munı Aá éttiler dep ezeþ aldılar. /10/ Aniñ -
 bıla qojo paşkídá tur'gen qalıq, /11/ Aniñ Lázar'dı mejigineñ kıçırıp, Anı öl'göndordoñ /12/
 tergizkenin kerelep aydıp tur'gen. /13/ Kalıq Aniñ paá qayqál etkenin uqan uçun Aá /14/ utqúp
 çikan. /15/

пюткєн немѣлѣргѣ Ѡвангельды арлагар. Кєм аңдазѣ,
крѣскѣ тўшсѣ, ол аргалалар, кєм аңдабазѣ, пўрўлў
қалар. Аңдагандарга мўндын қанқалдар қоштонгончѣ
тюрѣрлѣр: Мєнїн адым - была кўрўмѣстерды чагарарлар:
аңы тїль - билѣ эрмѣгтенрлѣр: тнланды қолы - была
тўдарлар: олгўдын - дее немѣ ічселѣр, аларга кєм
ѣтпѣкѣ: тїоболдўлардын ўстўнѣ қолын салзалар,
алар азылар, тєды. Аңп Каан, алар - была эрмѣг -
тешкєн кїндѣ, тєнєрѣ кўдўрлўп барала, Кўтандын
онына отўрўп қонды. Алар дезѣ, барып, Кааннан
темѣжелеп, сўзн қоштонып тюрѣген қанқал
дан тындыдылып, ар ѣргѣ арлан тюрѣ бѣрдылар.
Аминь.

На лїтургїн Лук. Заç. рдї.

Ол чакхтын тўжўндѣ, Ісўс олгўндордон терїлп
турала, урѣңгїтериннын ортозына тура барып,
аларга аңтхан: слєргѣ амыр болзын, тєды. Алар
їнменїп, қорхўп барала, кўрўп турғаныбис сўр болор -
деп санадылар. Ғ Ол аларга аңтхан: не їмєндыгєр;

pyutken nemelerge Ebangel'dı arlagar. Kem ańdazä, /1/ kreške tüşse, ol argalalär, kem
ańdabazä, purulu /2/ qalär. Ańdagandargä mundiy qayqaldär qostongonçë /3/ tyurerler: Meniñ
adım - bila körümęsterdı çagarárlar: /4/ ańı til - byle ermeğteirler: tilandı qolı – bila /5/
tudárlar: öl'güdiy - dee neme içseler, alargá kem /6/ etpeş': tyoboldulardıñ üstüne qolın salzalár
/7/ alár äzilár, tedı. Anıp Kaán, alár - bila ermeęteşken /8/ kiinde, teńereçe ködürlup barala,
Kutaydıñ /9/ omna oturup qoydı. Alár deze, barıp Kaannáñ /10/ temejelip, sözi qostonıp tur'gen
qayqaldáñ /11/ tındılıp, ar et'ge arláy tyure beş'diler. /12/ Amin'. / 13 /

NA LITURGIN LUK. ZAÇ. RDI /14/

Ol çakhtıñ tujúnda, Yisus öl'göndordoñ terilip /15/ turála, ureñgıteriniñ ortozına turá barıp, /16/
alargá aythán: slerge amır bolzın, tedı. Alár /17/ iymenip, qorkhup barala, körup turganibis sur'
bolordep /18/ sanádilar. Ǝ Ol alargá aythán: ne iymendıger /19/

МД

неениñ үчүн слердиñ тыреҗигерге андыñ санага кирет; Колумды, пудумды көр'зөгөр: пу Мень Бойуминь, Мені сиимап көр'зөгөр, кырде дезе, Мендеги көрүп тургандын эт сөөк сөк, тедеи. Муну андаҗеле, аларга қолын, пудун көр'гүз'ти. Алар сугүнген боинча, таңархáp пютпегенче турганда, Ол аларга айтхан: слердиñ мунда тирге неме бар ми-не; тедеи. Алар, куукалаган балықтыñ бир'кезиги, базá қабалу мөт бер'диле. Ол алáҗеле, алардыñ көзинча тиди. Андаҗеле, аларга айтхан: Монсейдин законында, пророктордо, псаломдордо Мениñ кереҗимде не-ле чийгенинче болоттон деп, слер-быле тыреҗимде айтханым мунá пу, тедеи. Ол чахта алардыñ саҗым чийме оигортты. Айдарда, аларга айтхан: чийгеи андыñ, кереҗи-дее андыñ, Христос қыналып, үчүнчи күнүнде терилип турзын деп, Аниñ адына килинчек кемзине адынары, тағталаттаны Йерусалимнан алá ончо қалықтарга әрлалзын деп. Слер дезе, поо кереҗи-зынар. Мунá, Мень Адамның суулеҗениñ слердиñ үстүгерге тирим, слер-чи, үстүртын [келер] куу киңинче, Йерусалим турда адығар, те-

neeniñ uçun slerdiñ tyureǵigerge andıy sanagá kiret; /1/ Kolumdı, pudumdı kör'zögör: pu Men' Boyummın' /2/ Meni siymáp kör'zögör sur'de deze, Mendegi /3/ körup turgan - diy ét söök yoǵ tedi. Munı /4/ aydágele alargá qolın, pudun kör'güz'tı. Alár /5/ sugüngen boinça, tañarkháp pyutpegeñçe turgandá, /6/ Ol alargá aythán: slerdiñ mundá tiirge neme bár /7/ mi – ne; tedi. Alár, kuukalagán balıktıñ bir' kezigi, /8/ bazá qabagalu möt ber'diler. Ol alágele, alardıñ /9/, közinça tidi. Anidagele, alargá aythan: Monseydiñ /10/ zakonında, proroктордо, psalomdordo Meniñ kereǵimde /11/ ne - le çiygeninçe bolotton dep sler - byle tur'genimde /12/ aythanım muná pu, tedi. Ol çahıtá alardıñ /13/ saǵım çiiñge oygorttı. Aydardá, alargá aythán: /14/ çiygeni andıy, kereǵı - dee andıy, Hristos qıynalıp, /15/ üçünçi kününde terilip turzın dep, Aniñ /16/ adıná kilinçek kemzine aydınarı, tağtalattanı /17/ Yerusalimnãñ alá onço qalıqtargá әrlalzın деп. Sler /18/ deze, poo kereǵı – zınar. Muná Men' Adamnıñ suuleǵeniñ /19/ slerdiñ üstügerge ierim, sler – çı , üstürtın /20/ (keler) kuç kiñinçe, Yerusalim turadá ädıǵar , te- /21/

ды. Айдарда, аларды турадан чагарып, Биданіа өтүрө
алып келелѣ, [Экы] колун көдүрүп, аларды
алкады. Аларды алканда, алардан кедерлеп барала,
тенирке көдүрлѣ берды. Алар Аа башкоюло, улү
сугүнүп, Йерусалимга алып кельдылар. Кутанды
махтан, алкан анттан [Кутандын] оргоозинде
болуп тырдылар. Аминь.

БЗ НЕДЕЛЮ ПАТ'ДЕСАТНИЦЫ.

На оутрени. Іван. Зач. ԷԵ.

Ол чактын түжүндә, неделенин паштамазы
күн, кечкде, Исустын уренигтери, Юдеи-
лерден йменип, туулужхан үнүн эжиги пок-
төлю болгондо, Исус келип, ортозона тур-
барып, аларга айдат: слерге амыр болзын. Мунп
айдагелѣ, Ол аларга Боннын, колун, пудун, кабырга-
зын көргүзүтү. Уренигтери, Каанды көрөлѣ,
сугüne бердылар. Айдарда, Исус аларга Экинчинин
зын

di. Aydarda, alardı turadañ çagarıp, Bifaniã etre /1/ alıp kelele (ekı) çolun ködürüp, alardı /2/
alqadı. Alardı alqairdá, alardañ kederlep barala, /3/ tenerçe ködürle ber'dı. Alár Aá başqoyolo,
ulu /4/ syugünüp, Yerusalimgá änp kel'diler. Kutaydı /5/ mahtáy, alqay ähtain (Kutaydıñ)
or'göozinde /6/ bolup tyur'diler. Amin'. /7/

BZ NEDELU PÄT'DSSÄTNİTSI. /8/

NA OYTREIN. IWAN ZAÇ. E. /9/

Ol çakhtıñ tüjündá, nedeleniñ paştamazı /10/ күn', keçkide, Yisustiñ ureñigteri, Yudeylerdeñ
/11/ iymenip, tuulujhán ünüñ ejigi pöktölu /12/ bolgondo, Yisus kelip, ortozıná turá /13/ barıp,
alargá aydát: slerge amır bolzin. Munp /14/ aydágele, Ol alargá Boiniñ, çolun, pudun,
kabırgazın /15/ körg'üz'tı. Ureñigteri, Kaandı körölē /16/ sugüne ber'diler. Aydardá, Yisus
alargá ekınçızın /17/

15

антхан: слерге амыр болзын. Каніп Мені Адам
 інген, аніп Мень слерды іп-турум. Муніп айдála,
 үрүп-іп, аларга айдат: Аг-ару Тынды алыныгар.
 Кемнын килнчөгтерін таштазагар, аніп таш-
 таларлар, кемде қалдырзагар, анын боннда қаларлар,
 теды.

На літургін. Іван. Заç. КЗ.

Байрамның қалғанчи улу күнүнде Исусе түрүп-
 қойп, үнө салá, айдып турган: Суузаган кижі
 Менең, келип, ічсін. Маá аңдаганың ічинең,
 чіімдегі айтханыңча, түрү сулар агар, теды.
 Аның пу айтханы Бонна аңдагандардын алынат-
 тан (Аг-ару) Тынды айтханы: аларда дезе,
 Исустың ады магы чикалакта, Аг-ару Тын юк
 болгон. Калиқтаң көп кижі пу сөзин угала, чин-
 дáp Ол пророк деп айтлар. Каажылары Аны
 Христос тедилер. Каажылары дезе, Христос
 Галилейден келеттен бө-де; Христос Дабит-

aythán: slerge amyr bolzın. Kanip Meni Adám /1/ iygen, anip Men' slerdı iip – turum. Munip
 aydála, /2/ ürup – iip , alargá aydat: Ag - aru Tının alınıgar. /3/ Kemniñ kilinçegterin taştazagár,
 anii taştalárlar, /4/ kemde qaldırzagár, anıñ boindá qalárlar, /5/ tedı. /6/

NA LITURGIN. IWAN. ZAÇ KZ. /7/

Bayramniñ qalğançi ulu күнүнде Yisus turup /8/ - qoip, ün' salá, aydıp turgan: Suuzagán kiji
 /9/ Meneñ, kelip, içsin. Maá ändaganiñ içineñ, /10/ çiiimdegi aythanınça, türu sulár agár, tedı.
 /11/ Anıñ pu aythanı Boiná ändagandardıñ alınáttan /12/ (Ag – aru) Tındı aythanı: alardá deze,
 /13/ Yisustiñ adı magı çıkalakta, Ag - aru Tın yoq /14/ bolgon. Kalıqtáñ köp kiji pu sözın
 ugála, çindáp /15/ Ol prorok dep aytlár. Kaajıları Anı /16/ Hristos tediler. Kaajıları deze,
 Hristos /17/ Galileydeñ keletten be – de; Hristos Dabit- /18/

тын үрениней, Давиттын тұрган ери Вифлеем-
 нең келеттен деп чиймде айтхан Эмбь-бѣ; те-
 дылѣр. Анип Аның үчүн қалықтаң талааш чигты.
 Алардың қалжылары Аны қабарға санағандар: ъ, би-
 рюүзи-де Аа қол салбады. Айдарда, күлдар үлү
 агыстар-была Фарисейлерге кельдылар. бѣрғы-
 лѣр аларға айддылар: слер Аны нерѣк акельбѣ-
 дыгер; деп. Күлдары айттылар: Ол кижі Эрмѣрте-
 ген-дын, кижі қачан-даа Эрмѣртебѣген, тедылар.
 Фарисейлѣр аларға айттылар: слер-де мекезине кир-
 парған болорлар ба; Биылѣр-билѣ Фарисейлердың
 Аа пақаны бар бѣ-де; ъ, пү қалық, законды
 кыльбѣи, қаргалған ол, тедылар. Айдарда, алардың
 бирюүзи, паа Христоехо түнде келип парған Ни-
 кодим аларға айдат: бистын законыне, озолоп
 кижиниң боинаң үхпачи, неени қылынып-түрү
 деп биліп албайчи аргы пудүреттен бѣ-де; теды.
 Айдарда аа айттылар: сенъ-дее Галилейдеги болор-
 зын-ба; Болгоозон, Галилейдең пророк кельгени
 іок деп көрөзсин, тедылар. Айдарда, Исус базá
 Эрмѣртең айтхан: Менъ Эльдын арығы-мінъ,

tuñ ureñineñ, Dabittuñ turgan eri Bifleemneñ /1/ keletten dep çiiimde aythán emes' – be; tediler.
 /2/ Anıp Anıñ uçun qalıqtáñ talaaş çigtı. /3/ Alardıñ qaajıları Anı qabargá sanagandár: e,
 biryuuzi /4/ - dee Aá qol salbádı. Aydárda quldár ulu /5/ abıstár - bila Fariseylerge kel'diler. /6/
 beş'giler alargá aydádılar: sler Anı nereq akel'bediger; /7/ dep. Kuldarı ayılár: Ol kiji
 ermegtegen /8/ - diy, kiji qačan - daa ermegtebeğen tediler. /9/ Fariseyler alargá aytilar: sler -
 dee mekezine kirpargán /10/ bolorsaar ba; Biylęer - byle Fariseylerduñ /11/ Aá paqanı bár be –
 de; e pu kalıq, zakondı /12/ bil'beş', qarğalgán ol tediler. Aydárda, alardıñ /13/ biryuuzi, paá
 Hristosho tünde kelip parğan Nikodim /14/ alargá aydat: bistuñ zakonıbis, ozolop /15/ kijiñiñ
 boinañ ukhpáyçi, neeni qılınıp -turu /16/ dep bilip albayçi argı pudüretten be - de tedı. /17/
 Aydárda aá aytilár: sen' - dee Galileydegi bolorzın – ba; /18/ Bolgoozoñ, Galileydeñ prorok
 kel'gemı /19/ yok dep kórörsın tediler. Aydárda, Yısus bazá /20/ ermegtep aythan: Men' el'duñ
 arıgı - mın' /21/

MH

Мени эешкен кижі қараққыда тур'бес', турумин /1/ әридәр әриқту туурер, теди. /2/

На Преображеніе Гдне.

На оутреин. Лук. Заç. ме.

Ол чакхтын түжүндә, Исус Петрды, Иоанды,
Иаковты алганча, мер'гүрге туга чигип
барган. Ол мер'гүп турганда, чираннын көркүзүн
өскөлөнө бер'ды, кийген киими ақ, әрқинду болды. /8/
Мунә, Аниñ-была әкi кижi әрмегтежip турат:
Алар деңе, Моисей-была Ялиа болгон. Алар
макхтулу көрүнегелә, Аниñ Йерусалимдә қалган
ның пудүреттенін әрмегтежip тургандар. Петр,
қоҗо болгондоры-была ууқа пастырган болгон: е,
ууғунуп келзелер Аниñ мағын, Аниñ-была қоҗо,
әкi кижi турup-әthanын көрөдилер. Алар Аниñ
кедерлей бер'gende, Петр Исусха айтхан: Уредуҗи,
биске мундә болорго әкхшi: үч әбилти әдели:

Meni eşşken kiji qaraqқыda tur'bes', turumın /1/ әridär әriқtu tuurer, tedi. /2/

NA PREFBRAJENIE GDNE. /3/

NA OUTREIN LUK. ZAÇ. ME /4/

Ol çakhtñ tüjündä, Yisus Petrdı, Yoandı, /5/ Yakoptı alğança, mer'gürge tugá çigıp /6/ bargan.
Ol mer'güp – turganda, çirainñ kör'küzi /7/ öskölöne ber'dı, kiygen kiimi aқ, әrқindu boldı. /8/
Muna, Anıñ-bıla әkі kiji әrмегтежip turat: /9/ aları deңe, Moisey- bıla Yliā bolgon. Alar /10/
makhtulu көрүнегелә Anıñ Yerusalimdá қалғанын /11/ pyudürettenin әrмегтежip turgandar.
Petr, /12/ қоҗо болғондору- bıla uуқа пастырган болгон: е, /13/ uyugunup kelzeleр Anıñ maғын,
Anıñ- bıla қоҗо /14/ әкi kiji turup- әthanın көрөдилер. Alar Anañ /15/ kederлей бер'gende, Petr
Yisuskhá aythán: Uреduҗи, /16/ biske mundá болорго әкхшi: үч әбилти әдели: /17/

бирси Саа, бирси Монсейге, бирси Ылаа, теды:
не деп айдып тұру, бои бил'бей. Ол мунип айдып
түргинча, пулут көрюнүп, аларды көлөп ийген.
алар пулутха киреле, қорхуп партырлар. Айдарда,
пулуттан үн' угулат: Пу түрган Менің сиуген
Уулим, Аниң угуп туругер, теген. Ол үн' бол-
гондо, Исус аниһан турғалат. Айдарда, алар пу
болгонды ол күндерде эрмеҗтебей, үнчүргән тур-
дылар.

На Литургин Матф. Зач. 5.

Ол чактын түжүндә, Исус Петрды, Иаковты,
анын қарындажы Йоанды алып, аниһа аларды
пиик туга алчигала, алардын көзинча қубулуп
барган: Аниң қиран күн' чилеп ақ болды. Мунá,
Монсей била Ылаа Аниң била эрмеҗтејип тур-
ганы аларға көрүндү. Ол чакта Петр Исусха
айтхан: E Каан, биске мунда болорго ақшы: Саа
арагыдын болзо, мунда үч чадыр' тарталы: бир-
си Саа, бирси Монсейге, бирси Ылаа, теды.

birsi Saá birsi Monseyge, birsi Yl'ää, tedi: /1/ ne dep aydyp turu, boi bil'bey. Ol munip aydyp /2/
turginça, pulut köryunup, alardı kölöp iygen. /3/ alár puluthá kirele, қорхup partırlar. Aydárda,
/4/ puluttáñ ün' ugulát: Pu turgan Meniñ syuugen /5/ Uulim, Anıñ ugup turuger, tegen. Ol ün'
bolgondo /6/ Yisus añıshán turágalat. Aydárda, alár pu /7/ bolgondi ol күндерде эрмеҗтебей,
унчүргәy tyur'diler. /8/

NA LITURGIN MATF ZAÇ. F. /9/

Ol çakhtıñ tñjündá Yisus Petrđı, Yakobtı /10/ anıñ қарындажы Yoandı алып, аниһа - la алardı /11/
piik tugā alçigāla, алardıñ көзинча қубулup /12/ bargan: Anıñ қиран күн' çilep ақ boldı. Muná,
/13/ Monsey - bila Yliā Anıñ - bila эрмеҗтејип turganı /14/ alargá көründı. Ol çaktá Petr
Yisushá /15/ aythán: E Kaán biske mundá bolorgo äkhşı: Saá /16/ äragıdıy bolzo, munda üç
çadır' tartalı birsin /17/ Saá, birsin Monseyge biryuuzin Il'ää, tedi. /18/

Ол андыш тургунча, мунá, әршк пүлүт аларды
 көлөп іет: андарда, мунá, пүлүттән эрәңгтеген
 үнә угүлät: Пу турган Менин сууген Уулым,
 биāным Аниñ Boindá, Аниин угуп тур’угер, теген.
 Урәңгигтери угáгеleş, us’ tömen’ er’ge tigilip,
 surekey қоркхup partılar. E, Yisus pazıp ke-
 leleş, alargá қолы - bıla tüip, aythán: turugár,
 қорukhpágar, tedi. Alár örö pagıp, körup iyzeleş,
 añıs - la Yisustañ paşkha kiji kör’bediler. Alár
 tudañ tüjüp klaathanda, Yisus alargá aythán:
 kiji Uuli öl’göndördoñ terilip turgınça, kör’gömigerdi
 kemge - dee aytpágar, tedi.

НА БОЗДБИЖЕНІЕ ЖИВОТВОРАЌАГО КРЕСТА ГДІА.

На оўтрени Іван. Зач. мв.

Каан айтхан: Э Адám, адыниин магын чагар-
 гын, теди. Ол чахта теңердеñ үнә кельген:

Ol aydıp turgunça, muná, әrшк pulut alardı /1/ көлөп іет: aydárda, muná, puluttañ ermegtegen /2/
 ün’ ugulát: Pu turgán Meniñ suugen Uulim, /3/ biānım Anıñ Boindá, Aniin ugup tur’uger, tegen.
 /4/ Urәңgigteri ugágeleş, us’ tömen’ er’ge tigilip, /5/ surekey қорkхup partılar. E, Yisus pazıp
 kelleş, /6/ alargá қолы - bıla tüip, aythán: turugár /7/ қорukhpágar, tedi. Alár örö pagıp, körup
 iyzeleş, /8/ añıs - la Yisustañ paşkha kiji kör’bediler. Alár /9/ tudañ tüjüp klaathanda, Yisus
 alargá aythán: /10/ kiji Uuli öl’göndördoñ terilip turgınça, kör’gömigerdi /11/ kemge - dee
 aytpágar tedi. /12/

NA BOZDBIJENIE JIBOTBORÄÇŞAGO KRESTA GDIA. /13/

NA OYTREIN İWAN ZAÇ. MB. /14/

Kaán aythán: e Adám, adıñniñ magın çagargin, /15/ tedi. Ol çahtá teñerçdeñ ün’ kel’gen:

чагардым даа, базá даа чагарарым, теген. Муны
 үгүп турган калык айтхан: пу күзюрт болор
 деп, каажылары дезе, АА Ангел эрмегтеп ат
 деп айттылар. Айдарда, Исус айтхан: пу болгон
 үнъ Менин үчүн болгон эмеш, калыктын үчүн
 болгон. Эм пу эльдын аргызы пютты: Эм
 пу эльдын эези чагара качырган болор. Мень
 черден көдүрлөгөжин, ончолорды Боумá пагтырарым,
 теды. Анын пу айтханы, Боинин өлөр өлүмүн
 билдыртып айтханы. Калык АА айтхан: Христос
 мөнкү тырер деп, бие законнон үкән эдебис,
 айдарда, кижі Уулы көдүрлөгөттен деп, Сен не
 айдзын; Ол кижі Уулы кем болоттон; теды.
 лер. Исус аларга айтхан: базá ас мынча ла
 арык слер биле түрү, арык бар болгынча тырөгөр,
 қарақчы слерды поктобөзін: қарақчыда тырөп
 айтхан [кижі] қанары барып айтханын билекинт.
 Арык слер биле бар болгынча, арык уулары
 бололы деп, арык пюдүгер, теды.

çagardım – daa, bazá - daa çagararım, tegen. Munı /1/ ugup turgan alı aythán: pu küzyurt
 bolor /2/ dep, aajıları deze, Aá Angel ermeğtep – át /3/ dep ayılár. Aydárda, Yisus ayınan: pu
 bolgon /4/ ün' Meniñ uçun bolgon emes', alıtın uçun /5/ bolgon. Ėm pu el'diñ argızı puttı:
 em /6/ pu el'diñ eezi çagará kaçırılǵan bolor. Men' /7/ er'deñ ködürle'gejin onçolordı Boumá
 pagtırarım, /8/ tedi. Anıñ pu aythanı, Boiniñ ölör ölümün /9/ bil'dırtıp aythanı. Kalı Aá aythán :
 Hristos /10/ möñku tyurer dep, bis zakonnoñ uán eдебis, /11/ aydárda kiji Uulı ködürle'tten dep,
 Sen' ne /12/ aydázın; Ol kiji Uulı kem bolotton; tedi. /13/ Yisus alargá aythán: bazá as mınça
 – la / 14 / ari sler - byle turu, ari bár bolgınça turuger, /15/ araçı slerdı pöktöbezın:
 araçıdá turup /16/ aıthan (kiji) anarı barıp aıthanın bil'beyt. /17/ Ari sler - bile bár bolgınça,
 ari uuldarı /18/ bololı dep, ariá pyudüger, tedi. /19/

На літургін. Іван. Зач. 8.

Ола чактын түжүндө, улу абыстар, улular,
 Иисусты олтыркан деп тыптожегелө, Аны
 Пилатха акелип, Аны керип кой, керип кой
 деп айттылар. Аларга Пилат айдат: Аны слер
 алып, керигер: мень дезь, Анын пурү тадан
 түрүм. Юдеилер аа айтхандар: бисте закон бар,
 законьисча аа олорго керек, Ол дезь, Бонн
 Кутайдын Уулы эдйген, тедылар. Пилат муну
 угала, там-ары корухты. Айдарда, преторго база
 кирелө, Иисуха айтхан: Сень кайдан эдй; теды.
 Исус унчугпады. Пилат аа айдат: каруунды
 маа айтпай туруун-ба; мень Seni крешке-дее тар-
 тырзам күүнү, бождосом-дoo күүнү деп бил-
 бейн туруун-ба; теды. Исус каруун айтхан: саа
 үстүндөй берилбешь, бажымды билерин эбеш-
 дее юк эде, теды. Пилат пу сөзин угала,
 Иисусты ала чигип, Аифостротон титтен, Абрей
 тил-билө Гавбада деп аргы эдеттен берге

Ol çakhtıñ tñjündá, ulu abıstár, ululár, /2/ Yisustı öl'tireli dep tyoptojegeleğ, Anı /3/ Pilatkhá akelip , Anı kerip koy, kerip koy, /4/ dep aytilár. Alargá Pilát aydát: Anı sler /5/ alıp, keriger: men' dezeğ, Anañı puru tapáy /6/ turum. Yudeylər aá aythandár: biste zakon bár, /7/ zakonıbisça Aá ölrögo kerək, Ol dezeğ, Boin /8/ Kutaydıñ Uulı édiñgen tediler. Pilát munı /9/ ugála tám - arı çorukhtı. Aydárda, pretorgo bazá /10/ kireleğ, Yisusha aythán: Sen' çaydañ édeñ; tedı. /11/ Yisus unçugpadı. Pilát Aá aydát: çaruuñdı /12/ maá aytpáy turuñ – ba; men' Seni kreske - dee tartırzam /13/ küünı, bojodsom - doo küünı dep bil'bey /14/ turuñ – ba; tedı. Yisus çaruun aythán: saá /15/ üstümideñ beril'bezeğ bajımdı bileriñ ebeş dee /16/ yoğ éde tedı. Pilát pu sözin ugála /17/ Yisustı alá çigip, Aifostroton titten, Abrey /18/ tili - byleğ Gabbáfa dep ärgı edetten çer'ge /19/

Өтүрүп коңды. Айдарда, Пасха байрамның алдын-
 дагы пәтница күнүн алтынчи час болгон. Пилат
 Іудейлерге антхан: мұна пү, слердың Улу Бийгер,
 теде. Е, алар қыйғырыжа бердылар: Ол олзын,
 олзын: Аны керип коң, тедылар. Аларға Пилат ант-
 хан: Улу Бийгерды керидип койоин ба; теде. Улу
 Абистар антхандар: Кесардан паşха бистын улу
 бибибис юк, тедылар. Айдарда, эн қалғанчизында,
 Пилат Аны керуге аларға берип йды. Алар Аны
 алып паадилар. Бонның крәзин труктеніп алғанча,
 Ол, Еврей тілі биләк Голгофа титтен, төбелю
 берге чигты. Анда Аны крәске керә тартып
 коңдылар: Аның была қожо эки анында базә
 эки кижини, ортозында Исусты керип коңдылар.
 Пилат чню чийдырып, крәске салып коңды. Чий-
 геннің үчүрү пү: Исус Назорей, Іудейдың Улу
 Бий, теген. Пү чюдды Іудейлерден көп кижі
 қычирдылар. Исустын керә тартылған ери дезе,
 турадан раг-әмес болгон. Ол чню еврей, грек,
 рим тілі биләк чинген болгон. Исустын крәзи
 анында Аның энези, энезиннің сиіні, Клеоптын

oturup koydı. Aydarı, Pasha bayramnıñ aldındağı /1/ pätница күnün altınçı ças bolgon. Pilat
 /2/ Yudeylerge aythán: muna pu, slerdın Ulu Biiger, /3/ tedi. E, alár kıyırırjá ber'diler: Ol öl'zin,
 /4/ öl'zin: Anı kerip koy, tediler. Alargá Pilát aythán: /5/ Ulu Biigerdı keridip koyoin - ba tedi.
 Ulu /6/ abıstar aythandár: Kesardan paşka bistin ulu /7/ biibis yok tediler. Aydarı, eñ
 qalğançizında, /8/ Pilát Anı keruge alargá berip iydi. Alár Anı /9/ alıp paadılar. Boinıñ krežin
 tyuktenip algánça /10/ Ol, Ebrey tili - byle Golgofa titten, töbelü /11/ er'ge çigtı. Anda Anı
 kreške kerę tartıp /12/ koydılar: Anıñ - bila qojo eki añında bazá /13/ eki kijiñi, ortozında
 Yisustı kerip koydılar. /14/ Pilát çiyu çiydirip, kreške salıp koydı. Çiygeniñ /15/ uçurı pu: Yisus
 Nazorey, Yudeydiñ Ulu /16/ Bii, tegen. Pu çiydi Yudeylerdeñ köp kiji /17/ kıçirdılar. Yisustıñ
 kerę tartılğan eri deze, /18/ turadın rág - emes' bolgon. Ol çiyu ebrey grek, /19/ rim tili - byle
 çiygen bolgon. Yisustıñ krezi /20/ añında Anın eñezi, eneziniñ siini Kleoptıñ /21/

НА

Мариä, базä Мариä Магдалина турдылар.
 Инус дезе, Боннын энези биле андагы турган
 Боннын сюуген урҗингыгын көрөлө, энезине айтхан:
 Эи үи кижі, сенин уулын пу, теде. Анын
 киінде урҗингыгыне андат: сенин энеи пу, теде.
 Ол боинча ол урҗингыгы аны боинда тургүзтү.
 Анын киінде Инус эм ончоZY шотты деп билеҗе,
 бажын энилтты, тынын салып інды. Аа түш
 пәтница күнь болгондо, Юдеилер сөгторды
 суббот күнге кресте тура-калбазын деп, [ол
 суббот күнь дезе, улү күнь болгон], алардын
 іодолорын сий қагып, аларды түжүрүп алалы деп,
 Пилаттан сурадылар. Айдарда, чөрю кижилер ке-
 леҗе, Анын била кере тарthандардын бирюузинин
 іодозын сий қагып іҗеҗе, бирюузинин базä сий
 қагып сәлдидилар. Инусха кельзеҗе, Анын өлүп
 қалганын көрүп, іодозын сий қагпадылар: чөрю
 кижилердын бирюузи Анын кабыргазын тидä била
 саип іҗеде, кенетин су-вила қан ага берген.
 Муны көргөн кижі керҗеҗе, анын керҗеҗегени чин.

Mariä, bazä Mariä Magdalena turdılar. /1/ Yisus deze, Boinñ énezi - byle andagi turgán /2/
 Boinın syuugen uręçigin köröle, énezine aythán: /3/ éy üy kiji, seniñ uuliñ pu, tedı. Anıñ /4/
 kiinde uręçigine aydat: seniñ éneñ pu, tedı. /5/ Ol boinça ol uręçigi anı boindá tur'güztı. /6/
 Anıñ kiinde Yisus em onçozi puttı dep bilele, /7/ bajın eñil'tp, tınn salıp – iydı. Aá tüş /8/
 pätnitsa күn' bolgondo, Yudeylęer sögtordı /9/ subbot күnge krešte tura - kalbázın dep (ol /10/
 subbot күn' deze, ulu күn' bolgon), alardıñ /11/ yodolorın siy қагып, alardı түjürүp alalı dep, /12/
 Pilattañ suradılar. Aydárda, çeryu kijiлер kelele, /13/ Anıñ - bila kerę tarthandardıñ biryuuziniñ
 /14/ yodozin siy қагып – ijele, biryuuziniñ bazä siy /15/ қагып – sáldılar. Yisushá kel'zele, Anıñ
 ölüp /16/ - қалғаннн көрүп, yodozin siy қаpádılar: çeryu /17/ kijiлердиñ biryuuzi Anıñ
 қабыргазын tidá – bila /18/ saip – ierde, kenetiñ su - bila қán agá ber'gen. /19/ Munı kör'gön kiji
 kerlede, anıñ kerlegeni çin. /20/

ЕВЛІІ БІ, СТИХЪ СТРАСТЕЙ ГДА БГА
 І СПСА НАШЕГВ ІІСА ХРТА.

ЕВЛІЕ ПЕРВОЕ. ІWAN. ЗАЧ. МС.

Кaan Boiniñ uręinçigterine aythán: kiji Uuli /4/ em mahtaldı, Anıñ Boindá Kutáy-daa makhtaldı. /5/ Anıñ Boindá Kutáy makhtalgán bolzo, /6/ Kutáy - daa Anı Boindá makhtadár, udabas /7/ Anı makhtadar. Baldár sler - byle tyur'bezim em /8/ rák qalbadı. Meni pędrep tyuręrsaar, e, barar /9/ erime sler kelip bolbos dep Yudeylerge aythánımdı /10/ em slerge - dee aydıp turum. Üzeri bougardı /11/ suujüger dep, slerge añı salım berip /12/ turum: kanip Men' slerdı suudım, anıp sler /13/ üzeri suujüger. Üzeri bougardı suujer bolzogor, /14/ slerdı Meniñ uręinçigterim dep onçolor /15/ munañ körö bilę. Simon Petr Aá aythán: e /16/

EVLIİ Bİ, STIHZ STRASTEY GDA BGA /1/

İ SPSPA NAŞEGW YİSA HRТА. /2/

EVLIIE PETRBOE . İWAN. ZAÇ. MS /3/

Kaan Boiniñ uręinçigterine aythán: kiji Uuli /4/ em mahtaldı, Anıñ Boindá Kutáy-daa makhtaldı. /5/ Anıñ Boindá Kutáy makhtalgán bolzo, /6/ Kutáy - daa Anı Boindá makhtadár, udabas /7/ Anı makhtadar. Baldár sler - byle tyur'bezim em /8/ rák qalbadı. Meni pędrep tyuręrsaar, e, barar /9/ erime sler kelip bolbos dep Yudeylerge aythánımdı /10/ em slerge - dee aydıp turum. Üzeri bougardı /11/ suujüger dep, slerge añı salım berip /12/ turum: kanip Men' slerdı suudım, anıp sler /13/ üzeri suujüger. Üzeri bougardı suujer bolzogor, /14/ slerdı Meniñ uręinçigterim dep onçolor /15/ munañ körö bilę. Simon Petr Aá aythán: e /16/

Каан, қанар барып-асын; Исус аа антхан: Мениñ
 барар ерме эмды сень эежіп болбозсын, соондо
 Мени эежерзын, теды. Аа Петр антхан: Эмды
 нерек Сени эежіп болконтоным; Мень Сениñ
 үчүн тынымды саларым, теды. Исус аа антхан:
 Мениñ үчүн тыныңды саларын-ба; Чин, чиниñ
 саа андып түрүм: күштүй эркегы қынгыргалақа,
 үч қаттан Мениñ ана түжерзын. Тюреғыгер
 пулганбас болзын. Кутайга аңдагар, Маа-даа
 аңдагар: Адамның тұразында өргөөлөрү көп.
 андын эмеш болзо, слерге аңдар эдем. Мениñ
 слерге ер белендеирге барып-адым. Мень барып,
 слерге ер белендеирге, базá келерим, Мень қанда
 болзом, слерды-дее анда болзын деп, слерды Боума
 аларым. Мениñ қанар барып-аңханымды слер билеп-
 асар, йолды-даа билеп-асар, теды. Фомá Аа антхан:
 Э Каан, қанар барып-аңханымды билебеадык, йолды-
 даа қаніп билелі; теды. Исус аа антхан: Мень йол,
 чиниñ бои, түрюлюк-мін: Мениñ келбеуічи, Адамá
 кем-дее келбеуі. Слер Мени билген болзорор,
 Адамды-даа билер эдегер. Эмдиден-ала Ани

Kaán, qanár barıp-äsın; Yisus aá aythán: Meniñ /1/ barár erime emdı sen' eejip bolbozsın,
 soondo /2/ Meni eejerzın, tedi. Aá Petr aythan: emdı /3/ nereq Seni eejip bolboytonım; Men'
 Seniñ /4/ uçun tınımdı salárim, tedi. Yisus aá aythán: /5/ Meniñ uçun tınıñdı salarıñ – ba; Çin,
 çinin /6/ saá aydıp turum: qıstıñ érkegi qıyırğálaqa, /7/ üç qattán Meneñ aná tüjerzın.
 Tyureğıger /8/ pulganbás bolzın. Kutaygá ańdagár , Maá – daa /9/ ańdagár: Adamnıñ turazında
 ör'göölörı köp. /10/ andıy emeş' bolzo, slerge aydáp edem. Men' /11/ slerge er' bełendeirge
 barıp – adım. Men' barıp, /12/ slerge er' bełendeygele, bazá kelirim, Men' qaydá /13/ bolzom
 , slerdı - dee andá bolzın dep, slerdı Boumá /14/ alarım. Meniñ qanár barıp - ańhánımdı sler bilip
 /15/ - asar, yoldı - daa bilip – asar, tedi. Fomá Aá aythán: /16/ e Kaán, qanár barıp - ańhánıñdı
 bil'beädik, yoldı /17/ - daa qanıp bileli; tedi. Yisus aá aythán: Men' yol, /18/ çinnıñ boi,
 türyulyuk – mın': Meneñ kelbeuçi, Adamá /19/ kem - dee kel'beş'. Sler Meni bil'gen bolzoror,
 /20/ Adamdı - daa bilır edeger. Emdideñ - ala Ani /21/

биллп_ааар, Аны көргонзаар, теды. Филипп Аа
 антхан: Э Каан, биске Ааданды көргүзүп берб,
 биске болор, теды. Исус аа антхан: мынча чак
 эрткынча слер_билк турдым, сенъ Филипп, Мені
 билбкн турганын; Мені көргон, Адамды көргон
 түрү: Ааданды көргүзү деп не айдзын; Мені
 Адамда, Адамды Менде турганга пютпей түрүм_
 ма; андып_турган сөзимды Боюмнан андып_турган
 эмкк_мйнъ. Менін Боюмда турган Адам, Ол эдип
 түрү. Мені Адамда, Адамды Менде деп, Маа
 пюдүгер: антпaza, иштеримнен көрө пюдүгер. Чин
 чиннын слерге андып_турум: Маа андаган кижі
 пюдүргенымды пюдүрөр, анан_даа арткык пюдүрөр:
 Менъ дезк, Адамá барып_адым. Менін адымда
 Адамнан не_деп деп сұразагар, оныгарды пюдүрөрүм:
 Аа Уулында махталзын. Менін адымда неені
 сұранр болзогор, оныгарды пюдүрөрүм. Мені суюп_
 антхан болзогор, салымдарымды чекчилебер. Андарда,
 Менъ Адамды пуурсадан, Ол слерге пащха Кoot
 Эдечинны берер, Ол слер_билк өргүлдан болзын
 деп. чинды билдырттер Тынды [берер]: эл' Аны

bilip-äsaar, Anı kör'gonzaar, tedı. Filipp Aá /1/ aythán: e Kaán, biske Adañdı kör'güzüp ber',
 /2/ biske bolor tedı. Yisus aá aythán: mınçá çáķ /3/ értkinça sler-byle tur'dım, sen' Filipp Meni
 /4/ bil'bey turganıñ Meni kör'gön, Adamdı kör'gön /5/ turu: Adañdı kör'güz' dep ne aydázın;
 Meni /6/ Adamdá, Adamdı Mende turganga pyutpey turuñmaa; /7/ Aydıp - turgan sözimdi
 Boumnañ aydıp – turgan /8/ emes' – mın'. Meniñ Boumdá turgán Adám, Ol edip /9/ turu. Meni
 Adamdá, Adamdı Mende dep, Maá /10/ pyudüger: anıtpaza, işterimneñ körö pudüger. Çin / 11 /
 çinin slerge aydıp - turum: Maá añdagán kiji /12/ pyudürgenimdi pyudürer, anañ - daa artıķ
 pyudürer: /13/ Men' deze, Adamá barıp – ädim. Meniñ adımdá /14/ Adamnañ ne - dee dep
 surazagár, onıgardı pyudürerim: /15/ Adá Uulında makhtalzin. Meniñ adımdá neeni /16/ surair
 bolzogor, onıgardı pudürerim. Meni syuup /17/ - äthan bolzogor, salımdarımdı çekçileger.
 Ayarda, /18/ Men' Adamdı puursadain, Ol slerge paşhá Koot /19/ Edeecinı berer, Ol sler -
 byle ör'gül'di bolzin /20/ dep. çindı bildirter Tındı (berer): el' Anı /21/

манып болбос, неенин үчүн дезе, ол Аны
 көрбей, Аны билбей туру: слер Аны билп
 алар, Ол дезе слер-биле туру, слерде болор. Слерды
 өсүкүс калдырман, слерге келерим. Эм ас мынча-ла
 болзо, эль Мени көрбей калар, слер көрөрнөр:
 Мень дезе түрү минь, слер-дее түрү болорлар. Ол
 күнүндө Мени адамда, слерды Менде, Мени
 слерде турганды билернөр. Кемде Менин салымым
 бар болзо, кем анымды чекчалеп-атхан болзо,
 ол Мени сууп-туру: Мени сууген кижі адамнан
 суулар: Мень-дее аны суерем, аа Боум көрүнөрым.
 [Искаріот эмеш] Юда Аа айдат: Э Каан,
 Сен эльге эмеш, биске көрүнеин тегенин не;
 теди. Исус аа каруун айтхан: Мени сууген
 кижі сөзимди чекчалебер: адам-даа аны сууп алар:
 айдарда, Бис аа келел, анын ічинде үйлөнөрүк.
 Мени суубеш кижі сөзимди чекчалебеш: слердын
 угуп-турган сөзү дезе, Менин эмеш, Мени ийген
 адамдын туру. Слер-биле кожо болгон чагымда муну
 айтхан эдем. Менин адымда адамнын іер Коот
 Эдеечи, Аг-ару Тын дезе, слердынчоо үрблып, не-ле

alımp bolbos, neeniñ uñun deze, ol Anı /1/ kör'bey, Anı bil'bey turu: sler Anı bilip /2/ - äsar, Ol
 deze sler - byle turu, slerde bolor. Slerdi /3/ ös'kü's' qaldırmán, slerge kelirim Ėm ás minçá – la
 / 4 / bolzo, él' Meni kör'bey qalar, sler körörñer: /5/ Men' deze türu - min' sler - dee türu
 bolrorsaar. Ol /6/ kününde Meni Adamdá, slerdi Mende, Meni /7/ slerge turgandı bileriñer.
 Kemde Meniñ salımım /8/ bár bolzo, kem anımdı çekçilep - äthan bolzo, /9/ ol Meni suup –
 turu: Meni suugen kiji Adamnáñ /10/ suuler: Men'-dee anı suerem, aá Boum körunerim. /11/
 (Iskarıot emesh') Yuda Aá aydat : Ė Kaán / 12 / Sen' el'ge emesh', biske köryunein teginiñ ne;
 /13/ tedi. Yisus aá qaruuñ aytħán: Meni syuugen /14/ kiji sözimdi çekçileir: Adám - daa anı
 suup alar: /15/ aydarıda, Bis aá kelelę, anıñ içinde üylenirik. /16/ Meni syuubesh' kiji sözimdi
 çekçilebesh: slerdiñ /17/ ugup - turgan söz' deze, Meniñ emesh', Meni iygen /18/ Adamdın turu.
 Sler - byle qojo bolgon çağımdá munı /19/ aytħán edem. Meniñ adımdá Adamnıñ ier Koot /20/
 Ėdeeci, Ag - aru Tin deze, slerdi onçoo uredıp, ne – le / 21 /

антханымады слерге эзбдер. Слерге амыр қалдырап-
 адым, Боюмның амырымады слерге бѣрип-адым:
 Эль бѣрип-атхандын эмѣсь, Мень бѣрип-түрүм.
 Тюрѣгыгер пуғанбазын, қорухпазын. Мень слерге
 не деп антхам, слер ұқанзаар: слерден барарым,
 слерге келѣрим деп. Слер Мени сюуген болзогор,
 Адамá барып-адым деп антханыма сюүгнер эдегер,
 Адам дезѣ, Менеñ үлү. Мунá, мұны болголоктон
 озо слерге айтым, чинны чигарда слерды пютсын
 деп. Әм слер-былѣ эрмѣгтежерім көп қалбады.
 пу эльдын эези дезѣ, келип-ат, ѣ, анын Менде
 немеѣзи юк. Андарда, Адамды сюугенымады, Анын
 қанída Маá салып-бѣргенынча қылынганымады Эль
 бильзын деп, түрүгар, мұнаñ баралы. Мень би-
 ноградттын чин оөни-минь, Адам дезѣ, виноград
 оыкүрѣечи. Урѣнь пютпѣсь Мендегы ар пудагты
 Ол пудáп-іѣт: үрѣнь пюткенды дезѣ, үрѣни көп
 болзын деп, арлап тұрат. Слер дезѣ, арлалган эдегер,
 Мениñ адып бѣрген сөзим-былѣ. Менде болуп
 түрүгар, Мень-де слерде. Канип пудáк оөнінде
 болбойчн, озы-алдыңан үрѣнь оыкүрүп болбойт,

aythánımdı slerge ézeder. Slerge amır qaldırıp /1/ - ädim, Boumniñ amırımdı slerge bėrip –
 ädim: /2/ el’ bėrip – äthan – diy emes’, Men’ bėrip –turum. /3/ Tyureğiger pulganbázın,
 qoruhpázın. Men’ slerge /4/ ne dep aythám, sler uqánzaar: slerdeñ barárim /5/ slerge kelėrim
 dep. Sler Meni syuugen bolzogor, /6/ Adamá barıp - ädim dep aythánıma syuugüner édeger, /7/
 Adám deze, Meneñ ulu. Muná, munı bolgolokton /8/ ozo slerge aytım, çini çigardá slerdi
 pyutsın /9/ dep. Ėm sler - byle ermėgtejerim köp qalbadı. /10/ pu el’ diñ éezi deze, kelip – ät, e,
 anıñ Mende /11/ nemezi yok. Aydárda, Adamdı suugenımdı, Anıñ /12/ qanıda Maá salıp -
 bėr’genınça qilingánımdı el’ /13/ bil’zin dep, turugár, munáñ baralı. Men’ binogradtıñ /14/ çin
 ööni -min’, Adám deze, binográd /15/ ös’küreçi. Ureñ’ putpeş’ Mendegi ar pudagtı /16/ Ol
 pudáp – iet: ureñ’ putkendi deze, üreñi köp /17/ bolzin dep, arlap turat. Sler deze, arlalgán
 édeger, /18/ Meniñ aydıp bėr’gen sözim – bile. Mende bolup /19/ turugar, Men’ - dee slerde.
 Kanıp pudák ööninde /20/ bolboyçi öz’ - aldınáñ üreñ’ ös’kürüp bolboyt /21/

аніп слер-дее Менде болбойчи. Мень оон-мінъ,
 слер пудак-саар. Кем Менде болуп тұрза, Мень-дее
 аның бойнда, ол көп үрәнъ өзкүрөдыр: Менізи
 іохто дезе, неені-дее Әди болбоссаар. Меньде болуп
 тұрбазы чағара ташталып, пудак-чиллап, құруп-
 қалар: андыларды дезе, тууп алып, оухо таштан-
 дылар: алары күюп адалдылар. Слер Менде болзогор,
 Менің сөзім слерде болзо, не-лө керексингенгерды
 сурағар, слерге болор. Адам аның бойыча махталар,
 слер көп үрәнъ өзкүрө болзогор. Менің үрән-
 чіңгігерім-дее болорсаар. Мені Адам сууген-дын,
 Мен-дее слерды суудым: суумымде тұруғар.
 Салымдарымды чөгчилер болзогор, суумымде
 тұрарсаар: қаніп Мен-дее Адамның салымдарын
 чықчилып, аның суумымде тұрум. Пү анчханым
 дезе, суугүнчим слерде болзын деп, суугүнчигер толым
 болзын деп [айтым]. Мень слерды сууген-дын үзгөн
 суужігер деп, Менің салымым ол тұру. Кем
 наадиларының үчүн бойың тының сала, ол суум-
 нең артық суум іок. Салып берген салымымча
 Әди-атхан болзогор, Менің наадиларым Әдегер.

anip sler - dee Mende bolboyçi. Men' öön - mîn' /1/ sler pudák – saar. Kem Mende bolup turza
 , Men' – dee /2/ anıñ boında, ol köp üren' ös'küredır': Menizi /3/ yohto deze, neeni - dee edip
 bolbossaar. Men'de bolup /4/ turbazı çağarâ taştalıp, pudák – çilap, qurup /5/ – qalar: andıylardı
 deze, tuup alıp, otho taştäydılar: /6/ aları küüp ädädılar. Sler Mende bolzogor /7/ , Meniñ sözim
 slerde bolzo, ne - lë kerëksingenügerdı /8/ suragár, slerge bolor. Adám anıñ boınça makhtalár, /9/
 sler köp üren' özkürer bolzogor. Meniñ urëñçigterim – dee /10/ bolorsaar. Meni Adám suugen
 – diy, /11/ Men - dee slerdı syuudım: syuumımde turugar. /12/ Salımdarımdı çegçileri bolzogor,
 syuumımde /13/ turársaar: qanıp Men - dee Adamnıñ salımdarın /14/ çıqçilep, Anıñ syuumımde
 turum. Pu aythanım /15/ deze, syuugünçim slerde bolzın dep, syugünçiger tolin /16/ bolzın dep
 (aytım). Men' slerdı syuugen - diy üzeri /17/ syuujiger dep, Meniñ salımım ol turu. Kem /18/
 naadılarınıñ uçun boınıñ tınıñ salzá, ol syuumneñ /19/ artıq suum yok. Salıp ber'gen salımımça
 /20/ edip – äthan bolzogor, Meniñ naadılarım edeger. /21/

Ғәм слерды кўлдарым деп андып-аһтан эмҕе-
 снм: кўл дезҕе, би неени эдет, бил-беҕе: ҕе, Мень
 слерды наадналарым деп аһтым: слерге дезҕе,
 Адамнан не-леҕе уқанымды андып бердым. Слер
 Мени лгәп алган эмҕессегер, Мень слерды лгәп алып,
 слерды тўтханым, слерды, барып, үрҕеһе ősкүрҕе-
 зын деп, үрҕеһегер бар болуп турзын деп, Адамнан
 неени-дее суразагар, слерге берзын деп. Мўны слерге
 керҕесҕеп андып-турум: үзҕеһи боугарды суужүгер
 деп. Эль слерды аман көрзө, Мени слерден озо
 аман көрҕөннүн билгер. Слер эльдеги болзогор,
 Эль боиндii суер эде: слер эльдеги эмҕеҕе, ҕе
 Мен слерды эльден талдағанымда, Эль слерды аман
 көрүп-туру. Күл боиннiн биһеһе аан эмҕе деп слерге
 аһтан сөзимди эзҕеп турогер. Мени некегенде,
 слерды-дее некеһилҕер, Менин сөзимди ҕеҕилҕенде,
 слердii-дее ҕеҕилҕилҕер. Ғе, мўнын ончозын
 слерге адымнннн үчүн ҕеттирҕилҕер, неенин үчүн
 дезҕе, Мени иһгенды бил-беҕадылар. Мень келип,
 аларга аһтпаган болзом, килинҕегту болвос эделҕер:
 ҕе, эмды килинҕегинен алардын аһтарнары юк.

Ėm slerdı kўldarım dep aydıp – äthan: emessim: /1/ kўl deze, bi neeni edet, bil - beҕe: ҕe, Men'
 /2/ slerdı naadilarım dep aytım: slerge deze /3/ Adamnãñ ne - le uqánımdı aydıp ber'dım. Sler
 /4/ Meni lgáp algán emesseger, Men' slerdı lgáp alıp, /5/ slerdı tuthánım, slerdı, barıp, üreñ'
 ös'kür'zın /6/ dep, üreñiger bár bolup turzın dep, Adamnãñ /7/ neeni - dee surazagar, slerge-
 ber'zın dep. Munı slerge /8/ kerçes' tep aydıp – turum: üzeri bougardı suujüger /9/ dep. Ėl'
 slerdı ämán kör'zö, Meni slerdeñ ozo /10/ ämán kör'gönın biliger. Sler el'degi bolzogor, /11/ el'
 boindii suer ede: sler el'degi emes'te, ҕe /12/ Men slerdı el'deñ taldaganımdá el' slerdı ämán /13/
 körup – turu. Kўl boiniñ biñeñ ään emes' dep slerge /14/ aythán sözimdi ezepturuger. Meni
 nekegende, /15/ slerdı - dee nekeirler, Meniñ sözimdi çegçilegende, /16/ slerdin - dee
 çegçileirler. Ғe, munıñ onçozın /17/ slerge adımnıñ uçun ettirerler, neeniñ uçun /18/ deze, Meni
 iygendi bil'beädilar. Men' kelip, /19/ alargá aytpagan bolzom, kilinçegtu bolbos edeler: /20/ ҕe,
 emdi kilinçeginen alardıñ ahtarnarı yok. /21/

Мені аман көргөн кижі, Адамды-даа аман көрүп-
 түрү. Мениң пашха кемниң-деэ этпегенин, алардын
 аразында этпеген болзом, килиңчегтү болбос
 эделер. Эмди дезе, көргөн пү боилөрү, Мені-
 деэ, Адамды-даа аман көрдүлөр. Ы, Мені
 ахтаң ақа аман көрдүлөр деп, алардын зако-
 нында чинген сөзүннүн чини чыккан. Мениң
 Адамнан іер Кoot Эдечи, Адамнан чыгып турган,
 чинди билдыргып ахтаң Тын кельгежин, Ол
 Мені керелеп андар. Слер-деэ керелеп турарсаар,
 слер дезе пашхадан-ала Мениң била кожо тур-
 загар. Слерди пулганбазын деп муну слерге айттым.
 Синагогтоң слерди чигара качырып іерлер: анаң
 болор, мундун кем едип қлаат: кижі слерди
 өлтүрүп, Кутайга арап-адым деп санайр. Адамды-
 даа, Мені-деэ билбегени үчүн анда қилін-
 нәрлар. Ы, муну слерге аниң үчүн айттым, ол
 он едип кельгежин, ани слерге айтханымды,
 слерди эзеп алзын деп. Слер-биле кожо тур-
 геним үчүн пашхадан муну слерге айтхадым. Эмди
 дезе, Мені ийгенге барып-адым: қанары барып-асын

Meni āman kōr'gōn kiji, Adamdı - daa āman kōrup /1/ - turu. Meneñ paşkhá kemniñ - dee
 étpegenin, alardıñ /2/ arazında étpegen bolzom, kiliñçegtu bolbos /3/ édeleř. ěmdi deze, kōr'gōn
 pu boylōri, Meni - dee /4/ Adamdı-daa āman kōr'diler. E Meni /5/ ahtañ aqa āman kōr'diler
 dep, alardıñ zakonında /6/ çiygen söziniñ çini çigkáy. Meneñ /7/ Adamnāñ ier Koot Ędeçi,
 Adamnāñ çigıp turgan, /8/ çindi bil'dirtıp āthan Tin kel'gejin, Ol /9/ Meni kerelep aydar. Sler -
 dee kerelep turęrsaar, /10/ sler deze paşhidāñ - ala Meneñ bila қоjo turzagár. /11/ Slerdi
 pulganbázin dep muni slerge aytım. /12 / Sinagogoñ slerdi çigará қаçırıp - ierler: anañ /13/
 bolor, mundıy kem eдip қлаат: kiji slerdi /14/ öl'tirip, Kutaygá араp - ādim dep sanair. Adamdı
 /15/ - daa, Meni - dee bil'beğeni uçun anıda қилінárlar. /16/ E, muni slerge aниñ uçun aytım, ol
 /17/ ön eдip kel'gejin, anı slerge aythanımdı /18/, slerdi eзep alzin dep. Sler - byle қоjo
 tur'genim /19/ uçun paşhidá muni slerge aythapádım. Ęmdi /20/ deze, Meni iйgenge barıp -
 ādim: қанары барıp - āsin /21/

деп, слердын кемигер-де Менен сурабайт. Неенын үчүн
 дезѣ, Мень мұны слерге айтханымда, тюркгыгерге ачу
 түштү. Ё, слерге чинын андып-түрүм: Менин
 барганым слерге ахшы: Мень дезѣ, барбазам,
 Коот Эдеечи слерге кельбѣс: барзам, Аны слерге
 іѣрым. Ол келѣлѣ, килінчѣгтын, чиннын, аргыннын
 ачи аркын эльге көрүндүрѣр. Килінчѣгты тегени,
 алардын Маа пютпѣгены: чинды тегени, Мень
 Адамá барып-адым, эм Мени көрбѣзсинер те-
 гени: аргынны тегени, пу эльдын эези пурулал-
 ганы тегени. Базá слерге айдаттаным көп бар
 эде, ѣ, слер эмды падырып болбозсаар. Ол,
 чинды билдыртып-аитхан Тын кельгежын, ар
 чиндыкá слерды паштандр: Ол дезѣ, Боннан
 андар эмѣс, ұқанын андар, киндегы-де болот-
 тонды слерге билдыртѣр. Ол ады магымды чагарар.
 Ол дезѣ, Менинен алып, слерге билдыртѣр. Адам-
 нын не-лѣ бары Менин түрү: анын үчүн, Менинен
 алып, слерге билдыртѣр деп, айттым. удабас слер Мени
 көрбѣк қаларсаар, базá удабас, Мени көрѣрсаар: Мень
 дезѣ, Адамá барып-адым. Урѣнчигтеринин

dep, slerdiñ kemiger - dee Meneñ surabáyt. Neeniñ uçun /1/ deze, Men' muni slerge aythánımda
 , tyuregigerge açu /2/ tüştı. E, slerge çinin aydıp – turum: Meniñ /3/ barganım slerge äkhşı:
 Men' deze, barbázam /4/ Koot Ėdeeci slerge kel'beş': barzám, Anı slerge /5/ iğrim. Ol kelęle,
 kilinçegtiñ, çinniñ, ärginiñ /6/ açi ärqın el'ge köründürer. Kilinçegti tegini, /7/ alardıñ Maá
 putpegeni: çindi tegini, Men' /8/ Adamá barıp – ádım, em Meni kör'bezsiner tegini: /9/ ärgini
 tegini, pu el'diñ eezi purulalganı /10/ tegini. Baza slerge aydátтанım көp bár /11/ éde, e sler
 emdi paadirıp bolbozsaar. Ol, /12/ çindi bil'dirtıp - äthan Tın kel'gejin, ar /13/ çindiká slerdı
 paštair: Ol deze, Boinañ /14/ aydár emeş', uqanın aydár, küindegi - dee bolottondı /15/ slerge
 bil'dirter. Ol adı magımdı çagarár. /16/ Ol deze, Meniñeñ alıp, slerge biltirter. Adamniñ /17/ ne
 - le barı Meniñ turu: anıñ uçun, Meniñeñ /18/ alıp, slerge bil'dirter dep, aytım. udabás sler Meni
 /19/ kör'beý qalarsaar, bazá udabás, Meni körörsaar : Men' /20/ deze , Adamá barıp-ádim.
 Ureñçigteriniñ /21/

қалайылары бирен биренне андыштылар: удебас
 слер Мені көрбей қаларсаар, базá удебас Мені
 көрөрсар деп, Мені Адамá барып-адым деп,
 аның биске айтуаны не болоттон-дыр? деп.
 Анып алар эрмегтешкен: удебас деп айтханы
 не-дыр? неені айдат болбогон; билебеадық,
 тештүлөр. Исус Бойнаñ алардың сұран деп турған
 билебас, аларга айтхан: удебас Мені көрбей-
 қаларсаар деп, базá удебас көрөрсар деп айт-
 ханымды үзбей бойгардан сұражып туругар ба;
 Чин, чинин слерге андып-турум: слер илáp, сик-
 тairsaar, эл' syugüne бeрeр: слер ачулу боларсаар,
 ы, ачуугар syugünчи болор. Üy кижі, балá табарда,
 ачуга түжет, неенин үчүн дезе, аның өй еткен:
 балазын тaphandá, эл'ge кижі чикан деп syugüngen
 боинча, ачуун эзбейт. Анып слер-де, энді
 ачулу турзаар, ы, слерди базá көрөримде, турегигер
 syugüne бeрeр. андарда, syugünчигерди кем-де
 алып қойбос. Ол күнүнде не-де деп Менеñ сұра-
 базсаар. Слерге чин, чинин андып-турум: Менеñ
 адымда Адамнаñ неені-де сұранар болзогор, слерге

қаайлары бирси бирсине айдыштылар: udabás /1/ sler Meni kör'bey қаларсаар, bazá udabás Meni/2/
 көрөрсар деп, Men' Adamá барып - ädim деп /3/ Anıñ biske aythanı ne bolotton - dir?; деп. /4/
 Anıp alár ermegetesken: udabás деп aythanı /5/ ne - dir?; neeni aydat bolbogoy; bil'beädik, /6/
 teştüler. Yisus Boinañ alardıñ suráin деп турған /7/ биле, alargá aythán: udabás Meni kör'bey
 /8/ - қаларсаар деп, bazá udabás көрөрсар деп aythánımdı /9/ üzeri boyugardañ surajıp turugar
 ba; /10/ Çin, çinin slerge aydıp – turum: sler iláp, sikhtairsaar, /11/ el' syugüne бeрeр: sler ачулу
 боларсаар, /12/ ы, ачуугар syugünчи болор. Üy кижі, балá табарда, /13/ ачуга түжет, неенин үчүн
 дезе, аның өй еткен: /14/ balazın taphandá, el'ge кижі чикан деп syugüngen /15/ boinça, ачуун
 эзбейт. Анып sler – dee, emdi /16/ ачулу турзаар, ы, slerdi bazá көрөримде tyuregiger /17/
 syugüne бeрeр. Ayarda, syugünчигерди кем - dee /18/ алып қойбос. Ол күнүнде не - dee деп
 Meneñ surabássaar. /19/ Slerge çin , çinin aydıp – turum: Meneñ /20/ adımdá Adamnañ neeni -
 dee suranár bolzogor, slerge /21/

бѣрѣр. Поо теенчѣ Меніи адымда неени - деє сурабган
 Эдегер: сурзагар, аларсаар, сюгүнчигер толын болзын.
 Поо теенчѣ слерге сөзѣ түүктѣп андып тюрдым: ѣ,
 эм түүктѣп антпай, адамнын үчүрын чкезин
 андар өим ѣдып клаат. Ол күнүндѣ Меніи адымда
 суранарсаар: ѣ, слердын үчүн Адамá мерьгүрүм
 деп, андып турган эмѣссим: Адам деже, Бои
 слерды сууп адыр: неенин үчүн деже, слер, Мені
 сууп, Мені Кутайдан кельген деп пюткензаар.
 Мень Адамнан чигып, эмеге кельдым. Эм элды
 базá таштап, Адамá барып адым. Урѣңигтери
 Аá айтылар: эмды Сенъ чкезин андып, аныс
 даа түүк сөзѣ антпайсын. эм Сеніи ончо билъ
 генинди, кижини Сеней сөзѣ сурарын керѣгтебей
 атханынды корюп турубис. Мунин үчүн, Сені
 Кутайдан чикан деп пудуп турубис. Исус аларга
 антхан: эмды пудуп асар ба; Мунá, слердын ѣри
 гер зани тоозып, Мені аңызак калдырарга өйгер ѣдып
 клаат, эм ѣдып кельтыр: ѣ, Мень аңызак
 эмѣссиминъ, Адам деже, Меніи была кожо түүрү.
 Муны слерге антханым, амырыгар Менде болзын

бeрeр. Poo teençe Meniñ adımdá neeni - dee surabagán /1/ eðeger: surazagár, alársaar, syugünçiger tolin bolzin. /2/ Poo teençe slerge söz' tüüktáp aydıp tyur'dım: e, /3/ em tüüktáp aytpáy, Adamniñ uçurin çikezin / 4 / aydár öim eðıp klaat. Ol kününde Meniñ adımdá / 5 / suranársaar: e, slerdiñ uçun Adamá mer'guirim /6/ dep, aydıp - turgan emessim: Adám deze, Boi /7/ slerdı syuup - ağır': neeniñ uçun deze, sler Meni /8/ suup, Meni Kutaydáñ kel'gen dep putkenzaar. /9/ Men' Adamnáñ çigıp, el'ge kel'dım. Em el'dı /10/ bazá taştáp, Adamá barıp - ağım. Ureñigteri /11/ Aá aytilar: emdı Sen' çikezin aydıp, änis - daa /12/ tüyük söz' aytpaäsın. em Seniñ onço bil'geniñdi, /13/ kijiñiñ Seneñ söz' surairin kereğtebey /14/ äthamiñdi körüp turubis. Muniñ uçun, Seni /15/ Kutaydáñ çikán dep pudup - turubis. Yisus alargá /16/ aythán: emdı pudıp - äsaar ba; Muná, slerdiñ eriger /17/ - zain toozıp, Meni äñızak kaldırargá öyger eðıp /18/ klaat, em eðıp kel'tır': e, Men' äñızak /19/ emeş' -mın', Adám deze, Meniñ - bila kojo turu. /20/ Muni slerge aythanım, amırgár Mende bolzin /21/

деп. Эльде ачулу болуп тыурьсаар: ҕ, тын болугар,
 Мень дезе, Эльды ёндым, теде. Пу сөзтөрдүн ки-
 инде Исус теңерё ар көзүн сала көрүп айтхан: Э Ада,
 час ётты: Боюнун Уулынды мактаткын, Уулын даа
 Сени мактадын. Сень дезе, ар ёттуды Анын
 табина алып берген эдең, Ол бергенинин
 ончозина мөңкү коноқ берзин деп. Мөңкү коноқ
 дезе, пу деп болор: чин Кутан аныс Боунды,
 Сенин ийген Исус Христосты билъзындер тегени. Сени
 берде мактаттым, Маа ақып салганынды пудур-
 дым. Э Адам, эль пудерден озо Сеньде мактулу
 болгон Боунды эм Сенин Боунда тахтадкын.
 Сенин Маа элден алып берген кижилерине адынды
 айттым. Алар Сенин болгон эде, Сень аларды
 Маа бергензин: алар Сөзинди чегчиледилер.
 Маа не-ле бергенин Сенең туру деп, эм
 алар ойгорып алдылар. Маа берген сөзинди дезе,
 Мень аларга айдип бердим: алар анымды алынып,
 Мени Сенең келген деп чин ойгорып алдылар, Мени
 ийгени Сень-зин деп шоттулар. Мень алардын үчүн
 мергүп-турум, ончо элдын үчүн эмес, Маа

деп. Ёл'де ачулу болуп тыурьсаар: ҕ тин болугар, /1/ Мен' деже, ёл'ди ёндым, теде. Пу сөз'төрдүн
 киінде /2/ Исус теңерё ар көзүн сала көрүп айтхан : ҕ Ада, /3/ час ётты: Боуинуң Уулиңди
 мактаткын, Уулиң – даа /4/ Сени мактадын. Сен' деже, ар ёттуди Аниң /5/ табина салып бер'ген
 эдең, Ол бер'гениниң /6/ ончозина мөңкү коноқ бер'зин деп. Мөңкү коноқ /7/ деже, пу деп
 болор: чин Кутай аныс Боунди, /8/ Сениң ийген Исус Христосты бил'зиндер тегени. Сени /9/ ҕ'де
 мактаттым, Маа ақып салганыңди пудурдим. /10/ Ё Адам, ёл' пудердең озо Сен'де мактулу
 /11/ болгон Боунди ем Сениң Боунда тахтадкын. /12/ Сениң Маа ёл'дең алып бер'ген кижилериңе
 адыңди /13/ иеңип айттым. Алар Сениң болгон эде, Сен' аларды /14/ Маа бер'гензин: алар Сөзиңди
 чегчиледилер. /15/ Маа не - ле бер'гениң Сенең туру деп, ем /16/ алар ойгорып алдылар. Маа
 бер'ген сөзиңди деже, /17/ Мен' аларга айдип бер'дим: алар анымды алып /18/ Мени Сенең
 кел'ген деп чин ойгорып алдылар, Мени /19/ ийгени Сен - зин деп шоттулар. Мен' алардын үчүн
 мер'гүп – турум, ончо ёл'диң үчүн емес', Маа /21/

бѣрьгендерін үчүн мѣрьгүп турум, алар дезѣ, Сенін
 түрү. Ончо Менін Сенін түрү, Сенін-де Менін түрү,
 Мень аларда махтадым. Эмды Мень Эльде
 эмѣсь-мінъ, алар дезѣ, Эльде түрләр, Мень Саа
 барып-адым. Э Аг-арү Ада, адыннын үчүн Маа
 бѣрьгендерінди қоругагын: Би бирь болуп турган-
 дын, алар-даа бирь болуп турзындар. Алар-кыла
 Эльде болгонымда, Сенін адында Мень аларды
 қоругап турьген эдем, паа Маа бѣрьгендерінди
 Мень чѣкѣрлѣген эдем: тогolor үүлдан паашха,
 аларыннын кемизі-де тоголкoды, Чіимннн чиннн
 чигсын деп. Эмды дезѣ, Саа барып-адым, мұны
 Эльде болуп андып-турум, сыгүнчім аларда
 толын болзын деп. Сөзинди аларга бѣрип ійдим:
 ę, қаніп Мень элден эмѣсь, аніп алар-даа элден
 эмѣсьте, эл аларды аман көрды. Аларды элден
 алгын деп мѣрьгүп-атхан эмѣсь эдем, аларды
 аманнан қоругагын деп түрүм. Алар элден эмѣсь,
 қаніп Мень-де элден эмѣсь-мінъ. Сенін чиннн
 была аларды аг-арү эткын: Сенін сөзинн чиннн
 [вои] түрү. Қаніп Сені Мені Эльге інген эден,

бѣр'genderin uçun mer'güp – turum, alár deze, Senin /1/ turu. Onço Menin Senin turu, Senin -
 dee Menin turu /2/ Men' alardá mahtaldım. Ėmdi Men' el'de /3/ emes' - min', alár deze, el'de
 turlár, Men' Saá /4/ barıp –adım. Ė Ag - aru Adá, adınıñ uçun Maá /5/ бѣргеñderiñdi
 қорulagin: Bis bir' bolup turgan – dıy, /6/ alár - daa bir' bolup turzındar. Alár – bila /7/ el'de
 bolgonımda, Senin adında Men' alardı /8/ қoruláp tur'gen edem, paá Maá бѣргеñderiñdi /9/
 Men' çebërleğen edem: yogolor uuldáñ paşkhá /10/ alarınıñ kemizi - dee yogolbodı, Çiimniñ
 çini /11/ çigsin dep. Ėmdi deze Saá barıp – adım, mumı /12/ el'de bolup aydıp – turum,
 syugünçim alardá / 13 / tolin bolzın dep. Söziñdi alargá бѣrip iydım: /14/ ę, қanıp Men' eldeñ
 emes', anıp alár - daa el'deñ /15/ emes'te, el alardı aman көr'dı. Alardı el'den /16/ alğın dep
 mer'güp - áthan emes' edem, alardı /17/ amannañ қorulagin dep turum. Alár el'deñ emes' /18/
 қanıp Men' - dee el'deñ emes' - min'. Senin çiniñ /19/ - bila alardı ag - aru etkin: Senin söziñ
 çinniñ /20/ (boi) turu. Kanıp Sen' Meni el'ge iğen edeñ, /21/

аніп Мень-дее аларды эльге індым. Алардын үчүн
 Мень Боумды мольюп-адым, алар-даа чиннаи
 аг-ару болзын деп. Аңыс-ла алардын үчүн мөргүп-
 ачхан эмбес эдем, алардын бозине болуп, Маа
 аңдагандар үчүн [мөргүп-турум.] Ончо ончозы
 аңыс болзын деп: Э Адам, қаніп Сень Менде
 эдең, Мень-дее Сеньде, аніп алар-даа бисте
 аңыс болзындар: Мени інгени Сень-зын деп
 эл пытсын. Маа бөрген магынды Мень аларга
 бөрдүм, алар аңыс болзын деп, қаніп Бис-дее
 аңыс. Мень алардын боинда, Сень Менин
 Боумда: алар бирь бирьге пытсындар, Мени інгени
 Сень-зын деп, Мени суюген-дын аларды-даа суюге-
 нды эл билін алзын. Э Адам, Мень қанда
 болзом, Маа бөргендерін аңда-оқ Менин-біла
 болзын деп турум: Сенин бөрген магымды
 алар көрзындар, Сень дезі, эл пытсиден озо
 Мени суюдын. Э чиндык Ада, эл-дее Сени
 билбеді, ғ, Мень Сени билдым, пұлар-даа
 Сенин Мени інгенинды биліп алдылар. Мень аларга
 адынды арыдын аңтым, базá-даа арыдарым:

anip Men' - dee alardı el'ge iydim. Alardıñ uğun /1/ Men' Boumdı mol'yop – Ädim , alár - daa
 çinnañ /2/ ag - aru bolzın dep. Äñıs - la alardıñ uğun mer'güp /3/ – äthan emeş' edem, alardıñ
 sözine bolup, Maá /4/ äñdagandár uğun (mer'gup – turum.) Onço onçozi /5/ äñıs bolzın dep: e
 Adám, çanıp Sen' Mende /6/ edeñ, Men' - dee Sen'de, anıp alár - daa biste /7/ äñıs bolzındar:
 Meni iygeni Sen' - zın dep /8/ el' pyutsın. Maá ber'gen magıñdı Men' alargá /9/ ber'dım, alár
 äñıs bolzın dep, çanıp Bis – dee /10/ äñıs. Men' alardıñ boindá, Sen' Meniñ /11/ Boyumdá: alár
 bir' bir'ge pyutsınder, Meni iygeni /12/ Sen'-zın dep, Meni syuugen - diy alardı - daa
 syuugenımdı /13/ el' bilin alzın. E Adám, Men' qaydá /14/ bolzom, Maá ber'genderiñ andá - oq
 Meniñ – bila /15/ bolzın dep turum: Seniñ ber'gen magımdı /16/ alár kör'zındar, Sen' deze , el'
 pyuderdeñ ozo /17/ Meni suudiñ. E çindık Adá, el' - dee Seni /18/ bil'bedi, ғ, Men' Seni
 Bildım, pulár – daa /19/ Seniñ Meni iygeniñdi bilip aldılar. Men' alargá /20/ adiñdi äridıp
 aytım, bazá -daa äridárim: /21/

Мені суюҕен суюумын аларда болзын, Мень-деэ
аларда. Мүһы андаҕеһе, Инусе Боннын үрһичиг-
терн-биле чыгып алып, Кедрон деп өзөгтүн ол
аһындагы оһкөн садха Бон-даа, үрһичигтерн-деэ
күрдилэр.

• Евліе второе. Іван. Зач. нн.

О чахтын түжүндө, Инусе Боннын үрһичиг-
терн-биле чыгып алып, Кедрон деп өзөгтүн
ол аһындагы оһкөн садха Бон-даа, үрһичигтерн-
деэ күрдилэр. Аны бөһрпө ийген Іуда ол ерди
билген. Инусе деһе, Боннын үрһичигтерн-биле
анда туулужуп туреҕи болгон. Аны Іуда улу
абистардан, Фарисейлерден чөрүп-биле күлдарын
алганча, аридкышту, сбеҕилу, епсельду аа келет.
Инусе деһе, Бонна не болоттонды билеһе,
аларга пазып келип, кемди педреп-аһар;
теди. Алар, Назорей Инусты, тедилэр. Аларга
Инусе айдат: пу Мень-минь, теди. Аны бөһрпө
ийген Іуда алар-вила жожо турган. Айдарда,

Meni syuugen syuumiñ alardá bolzin, Men' – dee /1/ alardá. Mum aydágele Yisus Boiniñ ureñigteri /2/ - byle ҕikip alıp, Kedron dep özögtiñ ol /3/ añındaǵı os'kõn sadhá Boi – daa, ureñigteri – dee /4/ kirdiler. /5/

EVLIE BTOROE. İWAN. ZAÇ. Nİ. /6/

Ol ҕakhtiñ tüjünda, Yisus Boiniñ ureñigteri /7/ - bile ҕigip alıp, Kedron dep özögtiñ /8/ ol añındaǵı os'kõn sadhá Boi – daa, ureñigteri – dee /9 / kirdiler. Anı behip iйgen Yuda ol er'di /10/ bil'gen. Yisus deze, Boiniñ ureñigteri – byle /11/ andá tuulujup tureҕi bolgon. Anıp Yuda ulu /12/ abistardañ, Fariseylerdeñ ҕerup - byle ҕuldarın /13/ algánça, airdkıştu, sbeҕilu, epsel'du aá kelet. /14/ Yisus deze, Boina ne bolottondı bilele, /15/ alargá pazıp kelip, kemdi pedrep – aһar; /16/ tedi. Alár, Nazorey Yisusti, tedi. Alargá /17/ Yisus aydat: pu Men' - miñ', tedi. Anı behip /18/ iйgen Yuda alár - bila ҕojo turgán. Aydarda /19/

аларга, пу Мень-мїнь деп, айтхандь, алар кедє
 алып, ерге тигилып партылар. Айдарда, алардан
 базь сурган: кемды педреп-асаар: деп. Алар,
 Назорей Исусты, тедилер. Исус айтхан: пу
 турган Мень-мїнь деп слерге айттым. Анип Мени
 педреп атхан болзогор, аларды таштап барыгар,
 алар барзындар, теды. Маа бергендерїннїн кемизин-
 деє йоголтподым деп, Аны айтхан Сөзиннїн
 чиннї чїгсїн деп. Симон Петр қылышту
 болгон: онызин суура тартып, ұлу абыс құлынн
 он құлағын кезе қартты. ол құлдың ады Малах
 деп болгон. Айдарда, Исус Петрге айтхан: қылы-
 жынды қыңға суқ. Адамннн берген аағын
 ічпес болгон бидырым; теды. Ол түштє чкеро
 кїжілер, муң кїжїннн бажїн билген биі-біла Іудей
 құлдары Исусты алып, Аны пуулап алдылар. Озо
 пашттап, Аны Аннаа алып кельдилер: ол деже, ол
 тилында ұлу абыс болуп турган Каїафанын қанн
 адазы болгон. Ол, ол Каїафа болгон, паа қалықтын
 ордына аны кїжі ользо ақшы болор деп, Іу-
 дейлерге топ берген. Исустын кїнїнен Симон

alargá, pu Men' - mĩn' dep, aythandá, alár kede /1/ ánp, er'ge tigilip partılar. Aydárda, alardáñ /2/ bazá suragán: kemdı pędrep – ásaar: dep. Alár, /3/ Nazorey Yisustı, tediler. Yisus aythán: pu /4/ turgan Men' - mĩn' dep slerge aytım. Anip Meni /5/ pędrep áthan bolzogor, alardı taştáp barıgar, /6/ alár barzındar, tedi. Maá ber'genderĩnñ kemizin – dee /7/ yogoltpodım dep Anıñ aythán Sözinin /8/ çim çıgsın dep. Simon Petr kılıştı /9/ bolgon: onızın suurá tartıp, ulu abıs kulinin /10/ oñ kılagin keze qagtı. ol kıldın adı Málh /11/ dep bolgon. Aydárda, Yisus Petrge aythán: kılıjındı /12/ qınga suq. Adamnıñ ber'gen aágın /13/ içpes' bolgon bidırım; tedi. Ol tüştá çerü /14/ kijiñler, muñ kijiñin bajın bil'gen biy - bila Yudey /15/ kıldarı Yisustı alıp, Anı puuláp aldılar. Ozo /16/ paştáp, Anı Annaá alıp kel'diler: ol deze, ol /17/ tilindá ulu abıs bolup turgan Kaıafanıñ qain /18/ adazı bolgon. Ol, ol Kaıafa bolgon, paá qalıqtın /19/ ordına ánis kiji öl'zö ákhşı bolor dep, Yudeylerge /20/ top ber'gen. Yisustın kiininen Simon /21/

Пётр, базá бирь үрбичигы, ээжип паадылар: ол үрбичик үлү абысха таныш болгон болуп, Иеусыла үлү абыстын күрбичтигыне кидишти. Пётр де-зи, эжигтын тыжанда турган. Айдарда, паа үлү абысха таныш бирь үрбичик чигип келип, эжик сакып турган үй кижте андагелк, Петрды акйрп парат. Ол түштá паа эжигчи кул Петрге айдат: Ол кижинин үрбичигтеринин бирюузи сен-дее болорзын ба; деп. Ол айтхан: юк, теды. Айдарда күлдар, алчилар, соок болордо, от одырагелк, тилинып турдылар. Петр анп-ок алар-была тилиныжып турган. Улү абыс Исустан үрбичигтеринин учурын, үрбидуунин учурын сурганда, Иеус аа айтхан: Менъ эльге ажырбай андып турдым: Менъ качан-даа, Юдейлёрдын туюлужаттан синагогто, [Кутан] өргөозинде үрбидип турдым, туюка бирь-дее неме айтпадым. Менеñ не сурай-зын; Мени неени андып турген деп, укандардан сурá: алар айтханымды билп-адилар, теды. Ол мунп айтханда, туюк турган алчилардын бирюузи Исусты аакá кагып, Сенъ үлү абысха каруунды анп андып туруñ ба;

Petr , bazá bir' ureñçigi, éejip paadılar : ol /1/ ureñçik ulu abiskhá tanış bolgon bolup, Yisus /2/ - bila ulu abistiñ kureñtigine kirişti. Petr deze, /3/ éjiktñ tijinda turgán. Aydánda, paá ulu abiskhá /4/ tanış bir' ureñçik çigip kelip , éjik Sakıp /5/ turgan üy kijie aydágele , Petrđi akirip parát . /6/ Ol tüştá paá ejigçi kul Petrge aydat: Ol kijimñ /7/ ureñçigteriniñ biryuuzi sen' - dee bolorzin ba; /8/ dep. Ol aythán: yok, tedi . Aydánda quldár , älçilár , /9/ sook bolordo, ot odirágele, tilinip turdılar. /10/ Petr anp - oq alár - bila tilinijip turgan. /11/ Ulu abis Yisustáñ ureñçigteriniñ uçurin, ureduunñ /12/ uçurin suraganda, Yisus aa aythán: Men' /13/ él'ge äjirbáy aydip tur'dim: Men' kaçán – daa, /14/ Yudeylerdñ tuulujáttan sinagogto, (Kutáy) ör'göozinde /15/ ureğip tyur'dim, tüyuqá bir' - dee neme /16/ aytrádım. Meneñ ne suray-zın; Meneñ neeni /17/ aydip tur'gen dep, uqandardáñ sura: alár aythánımdı /18/ bilip – ädilar, tedi. Ol munip aythandá, tuuq /19/ turgán älçilardñ biryuuzi Yisusti äaqá qagıp, /20/ Sen' ulu abiskhá qaruñdı anp aydip turuñ ba; /21/

теды. Исус аа антхан: Менин антханым аман болзо, аманын коргүзү, ахшы болзо Мени не согтын; теды. Анна Аны Каифа улу абмеха пуулаалу ие берды. Симон Петр деже, тилынып турган. Анда аа айтылар: Сень-дее Анын урчичигтеринин бирюузи болорзын-ба; тедылар. Ол анан аны түйүп, иок, теды. Улу абмеханын кулдарынын бирюузи, паа Петр кулагын кезе какан кижинин төрөгөнү айдат: мень сенин Анын-была кожо сатга турганынды коргөн эмкей бердем; теды. Петр база, иок, теды: ол антханы-была куштун эркеги кыгыра берды. Каифадан Исусты преторго алпадылар. Ол түннин эртенінде болгон: алар, пааханы пи аллван тигидын бололы деп, преторго кирбедилер.

tedı. Yısus aá aythán: Meniñ aythanım ämán /1/ bolzo, ämanın kör'güz', ähşı bolzo Meni ne /2/ sogtiñ; tedı. Anna Anı Kaıáfa ulu abishá puulalu /3/ ię - ber'dı. Simon Petr deze, tilnıp /4/ turgan. Andá aá aytlár: Sen' - dee Anıñ /5/ uręçigteriniñ biryuuzi bolorzın – ba; tediler. /6/ Ol anañ äná tñjüp yoę, tedı. Ulu abistiñ /7/ řuldarınıñ biryuuzi, paá Petr şulagin keze şağan /8/ kięiniñ törögöni aydat: Men' seniñ Anıñ – bila /9/ řojo sadhá turganıñdı kör'gön emes' beğem tedı. /10/ Petr bazá, yoę, tedı: ol aythanı - bila řuštıñ /11/ érkegi kıygırá ber'dı. Kaiafadañ Yısusı pretorgo /12/ alpaádılar. Ol tñnniñ érteninde bolgon: alár, /13/ páshanı piárlallbáy tigidy bololı dep, pretorgo /14/ kírbediler. /15/

ЕВЛІЕ ТРЕТІЕ. МАТФ. ЗАЧ. РД.

ДА ЧАХТЫН ТҮЖҮҮДА, ИСУСТЫ АЛГАН ЧЕРО КІЖІЛЕР,
 АНЫ, БИЧІГЧИЛЕР-БИЛЧЕ УЛУЛААРДЫН ТЮУЛУЖХАН,
 КАІАФА УЛУ АБИША АЛЫП ПААДЫЛАР. ПЕТР ДЕЗЧЕ, АНЫ
 РАГЫНАН УЛУ АБИСТЫН КҮРЕНТИГЫНЕ ЧТРЕЧЕ ЭЕЖІП
 БАРАН: КҮРЕНТИК ІЧИНЕ КІРЕЛЧЕ, ТҮГӨНЕР УЧУУН КӨРӨНН
 ДЕП, АЛЧИЛААР-БЫЛА ОТУРУП КӨНДҮ. УЛУ АБИСТААР,
 УЛУЛААР, ОНЧО СИНЕДРОН ИСУСТЫ ОЛЫТЫРКАН ДЕП,
 АА ҚАРШУ ТӨГҮНЬ КЕРЕЧЕЧИ ПӘДРЕП, ТАПАДЫЛАР: ТӨ-
 ГҮНЬ КЕРЕЧЕЧИ КӨП-ДЕЕ КЕЛЧЕ, ТАПАЙ САЛДЫЛАР. ЭН
 ҚАЛГАНЧИЗЫНДА ЭКІ ТӨГҮНЬ КЕРЕЧЕЧИ КЕЛЧЕЛЧЕ, АЙТЫЛАР:
 ОА КУТАЙ ОРҒӨӨЗИН ООДЫП, ҮЧ КҮНГЕ ПУДУРУП
 БОЛОРИМ ДЕП АЙТХАН, ТЕДИЛЧЕР. УЛУ АБИС ТҮРА-
 ГАЛЫП, АА АЙТХАН: НЕ УНЧУГПААСЫН; САА ҚАРШУ
 АЛАР НЕЕНІ КЕРЕЧЕЛЧЕП ТҮРАЛАР; ТЕДИ. ИСУС УНЧУГПАЙ
 ТҮРГАН. АЙДАРДА, УЛУ АБИС АА АЙТХАН: ТҮРӨ КУТАЙ-
 БЫЛА СЕНИ ШЕРТЕП АЙДЫП ТҮРҮМ: КУТАЙДЫН УУЛЫ
 ХРИСТОС СЕНЬ БЧ; АЙТ БИСКЕ, ТЕДИ. ИСУС АА АЙДАТ:
 СЕНЬ АЙТХАНЗИН: АНАН ЭМТИРЫП, СЛЕРГЕ АЙДЫП-

EVLIE TRETIE . MATF. ZACH . RF . /1/

Ol çakhtiñ tñjündá, Yisusti algán çeru kijiler, /2/ Anı, biçigçiler - byle ululardñ tuulujhán, /3/
 Kaiafa ulu abishá alıp paadılar. Petr deze, Anı /4/ raginañ ulu abistiñ kürentigine çtre eejip /5/
 bargan: Kürentik içine kirele, tügöner uçun köröin /6/ dep, älçilaár - bila oturup koydı. Ulu
 abistár, /7/ ululár, onço sinedrion Yisusti öl'tireli dep, /8/ Aá qarşu tögün' kereçeci pèdreþ,
 tapádılar: tögun' /9/ kereçeci köp - dee kel'ze, tapáy saldılar. Eñ /10/ qalğançizında eki tögün'
 kereçeci kelele, ayılár: /11/ Ol Kutáy ör'göözün oodıp, üç küнге pudürüp /12/ bolorım dep
 aythán, tediler. Ulu abis turagalıp, /13/ Aá aythán: ne unçugpaäsin; Saá qarşu /14/ alár neeni
 kereleş turlar; tedı. Yisus unçugpáy /15/ turgan. Aydarða, ulu abis Aá aythán: türu Kutáy /16/ -
 bila Seni şertep aydıp turum: Kutaydñ Uulı /17/ Hristos Sen' be; ayt biske, tedı. Yisus aá
 aydat: /18/ sen' aythanzın: anañ emtirip , slerge aydıp – /19/

түрүм: кижі Уулы күчтүн оһина отуруп, пулут-
 была қлатханни көрөһнер, теды. Ол түштá
 ұлу абыс киимин тиртá тартып-һип, айтхан: Ол
 Кутанды амандап-ат: база биске керҕечи нерҕк;
 Мунá, Әм Аһиñ Кутанды амандап айтханн
 слер үкánзаар: слерге қанида көрүнүп-түрү; теды:
 Алар, Аһиñ пүрүү өлүмге, тедылар. Ол чактá
 алар Аһиñ тызине төкүрүжүп, чигчитáдылар: қаа-
 жылары Аһиñ аағына қагып түрүп, Ә Христос,
 кем Сені қақты, биске, танып, андып бер', тедылар.
 Петр деңе, тыжындағы күрҕентиге отурган. Айдар-
 да, құлга тур'ген бир' үй кижі аа пазып келеле,
 айтхан: Галилейдеги Исус-была Сен' қожо бол-
 гонзын ба; теды. Е, ол ончолордын көзинча
 аһá түжүп, айтхан: Сен' не деп айдáзын болбогон,
 бил'бесим, теды. Айдарда, ол күрҕентигтин тыжына
 чигип пратханда, база бир' үй кижі аһи көрөле,
 андағы турғандарға айдат: Назорей Исус-была пү-
 даа қожо тур'ген, деп. Айдарда, ол база аһа
 түжүп, шертенип айтхан: пү кижини бил'бесим,
 теды. Ас мнчá бололо, андағы турғандар пазып

turum: kiji Uuli kuçtiñ oñiná oturup, pulut /1/ - bila qłáthanın köröriñer, tedi. Ol tüştá /2/ ulu
 abıs kiimin tirtá tartıp – ĩp, aythán: Ol, /3/ Kutaydı ämandap – ät: bazá biske kereçeñi nereq; /4/
 Muná, Ėm Anıñ Kutaydı ämandáp aythanın /5/ sler ukánzaar: slerge qanıda körünup – turu; tedi:
 /6/ Alár, Anıñ puruu ölumge, tediler. Ol çakhtá /7/ alár Anıñ tyuzine tökürüjüp, çigçitádılar:
 qaajıları /8/ Anı äağına qağıp turup, è Hristos /9/ kem Senì qaqtı, biske, tany, aydıp ber',
 tediler. /10/ Petr deze, tijindagi kürentigte oturgán. Aydardá /11/ qulga tur'gen bir' üy kiji aa
 pazıp kelele, /12/ aythán: Galileydegi Yisus - bila Sen' qojo bolgonzın /13/ ba; tedi. E, ol
 onçolordıñ közinça /14/ äná tüjüp, aythán: Sen' ne dep aydázın bolbogoy, /15/ bil'beşim, tedi.
 Aydarda, ol kürentigtıñ tijiná /16/ çigip prathanda, bazá bir' üy kiji ahi köröle, /17/ andagi
 turgandargá aydat: Nazorey Yisus - bila pudaa /18/ qojo tur'gen, dep. Aydarda, ol bazá ähá /19/
 tüjüp, şertenip aythan: pu kijiñi bil'beşim, /20/ tedi. As mınça bololo, andagi turgandár pazıp
 /21/

кеаѣлаѣ, Петрге аитылар: чиндап, сень-деа алардын
 бирюузи: сени эрмегиѣн таныдып-аѣт, тедылар.
 Ол чахта ол, пу кижини билеѣсим деп, шил-
 теѣип, карганып айдип тура-берды. Аа тура,
 куштуѣн эркеги кыгыра берды. Айдарда, куштуѣн
 эркеги кыгырардан озо Менеѣн үч каттап аѣна
 түжерзин деп, Исустын аитхан сөзин Петр эзеп
 алала, чыгып барып, ачуун илады.

ЕВЛІЕ ЧЕТВЕРТОЕ. ІВАН. ЗАЧ. ІІД.

Ол чахтын түжүндә, Каіафдан Исусты преторго
 ал-паадылар: ол түннүн эртенінде болгон: алар
 пиарлалбай пасханы тигидын бололы деп, преторго
 кирбедилер, Пилат аларга чыгып келѣлаѣ, аитхан: пу
 кижини неези билеѣ пурулап-асарз, теды. Алар аа
 қаруун аитылар: Ол қаралу болбозо, бис Ани са
 берип-ийеѣс эдек. Пилат аларга аитхан: Слер
 Ани алып, бонгардын анигарча Ани аргылагар,
 теды. Аа Юдейлер аитылар: кижини пурулап ол-
 тырберге биске салып берген аѣн юк, тедылар.

kelele, Petrge aytilar: chindap, sen' dee alardiñ /1/ biryuuzi: seni ermegiñ tanıdıp –ät, tediler./2/
 Ol çakhtá ol, pu kijiñi bil'besim dep, şil'tenip, /3/ karganıp aydıp turá - ber'dı. Aá turá, /4/
 kuştiñ erkegi kıygırá ber'dı. Aydarda, kuştiñ /5/ erkegi kıygırardáñ ozo Meneñ üç çattáp añá /6/
 tüjierzın dep, Yisustiñ aythán sözin Petr ezep /7/ alala, çıgıp barıp, açuun ilâdı. /8/

EVLIË ÇETBERTOE. İVAN. ZAÇ İ .NF. /9/

Ol çahtıñ tüjündá, Kaıafadáñ Yisusti pretorgo /10/ al – paadılar: ol tünniñ erteninde bolgon: alár
 /11/ piárlalbay páshanı tıgıdıy bololı dep, pretorgo /12/ kırbediler, Pilát alargá çıgıp keleleç,
 aythán: pu /13/ kijiñi neezi - bile purulap – asar; tedi. Alár aá /14/ çaruun aytilar: Ol çaralu
 bolbozo, bis Anı saá /15/ berip - iybeş' edek. Pilát alargá aythán: Sler /16/ Anı alıp, bougardıñ
 añıgarça Anı argılagár, /17/ tedi. Aá Yudeyleş aytilar: kijiñi purulap öl'tırerge /18/ biske salıp
 ber'gen añ yoç, tediler. /19/

Исусе Боннын канда олорын билдырттып айтхан
 сөзиннын чини чыгын деп. Ол түштә Пилат
 базок преторго кӱрӱп барып, Исусты кычирды
 алала, Аа айтхан: Сенъ Юдендын Улу Би ба; тедеы.
 Исусе аа аитты: сенъ муны боннан андып-түрүп
 ба; Саа Мені кӱжӱ аиты ма; тедеы. Пилат Аа
 айтхан: менъ Юдей бѣдем; Сенін қалығын, Улу
 абыстар маа Сені бѣрип-ӱйдилер: Сенъ неени эткен
 болбогон; Исусе аа қаруун аитты: Менін қаандығым
 пу эльдегы эмесъ: қаандығым пу эльдегы болгон
 болзо, Мені Юдейлерге бѣрил'бѣзин деп, қулдарым
 Менін үчүн еңежер эделер; ҕ Менін қаандығым
 мундагы эмесъ, тедеы. Пилат Аа айтхан: анды
 болгондо, Сенъ Улу Биы bidirzin; Исусе айтхан: сенъ
 андып-түрүп, Мені Улу Биы деп. Менъ аниң
 үчүн туулдым, аниң үчүн эльге кельдим, чинди
 кереклеин деп: кем-не чиннаи болзо үнүмди
 үгүп-ăдыр, тедеы. Пилат Аа айтхан: чин теген
 не деп болор; Муны андала, Юдейлерге базә
 чыгып келип, аларга аитты: Пу кӱжӱдеи қанды
 даа пүрүү тапай-түрүм. Мені слерге бериуды

Yisus Boinñ kanida ölörin bil'dirtıp aythán /1/ sözimñ çini çıgısın dep. Ol tüştá Pilát /2/ bazok
 pretorgo k̄irip barıp, Yisusti q̄çirip /3/ alala, Aá aythán: Sen' Yudeydiñ Ulu Biı ba; tedi. /4/
 Yisus aá aytı: sen' mumı bouñnãñ aydıp – turuñ /5/ ba; Saá Meni k̄ijl aytı ma; tedi. Pilát Aá /6/
 aythán: men' Yudey bedem; Seniñ q̄alıgıñ, ulu /7/ abıstár maá Seni beşip – iydiler: Sen' neeni
 etken /8/ bolbogoy; Yisus aá q̄aruun aytı: Meniñ q̄aandıgım /9/ pu el'degi emes': q̄aandıgım pu
 el'degi bolgon /10/ bolzo, Meni Yudeylerge beşil'bezin dep , q̄uldarım /11/ Menin uçun eñejer
 edeler; e Meniñ q̄aandıgım /12/ mundagi emes' ,tedi. Pilát Aá aythán: andıy /13/ bolgondo,
 Sen' Ulu Biy bidirzin; Yisus aythán: sen' /14/ aydıp – turun, Meni Ulu Biy dep. Men' anıñ /15/
 uçun tuuldım, anıñ uçun el'ge kel'dım, çindi /16/ kerel̄ein dep: kem - ne çinnañ bolzo ünümdi
 /17/ ugup - ädir', tedi. Pilát Aá aythán: çin tegen /18/ ne dep bolor ; Munı aydála, Yudeylerge
 bazá /19/ çigıp kelip, alargá aytı: Pu k̄ijideñ q̄andıy – daa /20/ puruu tapáy – turum. Meni
 slerge biryuudı /21/

Пáсхa бaйрaмгá бoждoсын дeп аңыгáр бáр эдe:
 Юдeн улy бийн слeргe бoждoнн бa; тeдy. Ол
 чaхтá ончолоры бaзá кынгырыжып, анттылар: Аны
 эмeш, Барáббаны [бoждo], тeдылар: Барáббa дeзe,
 кáрaкчи болгон. Ол чaхтá Пилáт Исyсты алып,
 Аны согтырды. Чeрy кижилeр, инeлигтy агаштáн
 бeнeтс толгоп, бaжынa салып бeрeлe, Аá чoкyм
 кызыл кийм кийдирип бeрeдилeр. Эñ Юдeн-
 дыñ Улу Бий, сугyн дeп айдып тyрyп, Аны аакá
 согyп тyрдилар. Пилáт бaзá чыгып кeлeлe, аларгá
 антхán: Анáñ бир-дeе пyрyу тaпaганымды слeрды
 билeзин дeп, мyнa, Аны слeргe ачыгып тyрyм,
 тeдy. Ол тyштá Исyс инeлик бeнeтeстy, чoкyм
 кызыл киймдy чыгып кeлeды. Пилáт аларгá антты:
 мyнa, кижинy, тeдy. Кyлдáр-была улy абистáр
 кoрoл, Аны керип кoн, керип кoн дeп кынгыра
 бeрeдилeр. Аларгá Пилáт айдáт: Аны слeр алып
 керигeр: мeнe дeзe, Анáñ пyрyу тaпáñ тyрyм,
 тeдy. Юдeйлeр аá анттылар: бистe закoн бáр:
 закoнныбeнeчa аá oлoргo керeк, Ол дeзe, Бoин Кy-
 тaйдыñ Улу эдiнгeн тeдылар. Пилáт мyнy yгáлa,

Páskha bayramgá bojodsın dep añıgár bár éde: /1/ Yudey ulu biin slerge bojodoin ba; tedi. Ol
 /2/ çakhtá onçolorı bazá kıyırırıp, ayılár: Anı /3/ emeş', Barábbanı (bojod), tediler: Barábbá
 deze /4/ karaqçi bolgon. Ol çahotá Pilát Yisustı alıp, /5/ Anı sogtırdı. Çeru kijiler, ineligtu
 agaştáñ /6/ benets tolgop, bajıná salıp berele, Aá çoqum /7/ kızil kiim kiydirıp ber'diler . Ay
 Yudeydiñ /8/ Ulu Biı, sugün dep aydıp turup, Anı aaká /9/ sogup turdılar. Pilát bazá çigıp kelele
 alargá /10/ aythán: Anáñ bir' - dee puruu tapáganımdı slerdı /11/ bil'zın dep, muná, Anı slerge
 açigıp turum, /12/ tedi. Ol tüştá Yisus inelik benestu, çoqum /13/ kızil kiimdu çigıp kel'dı.
 Pilát alargá aytı: /14/ muná, kijini, tedi . Kuldár - bıla ulu abıstár /15/ kóröl, Anı kerip qoy ,
 kerip qoy dep kıyırá /16/ ber'diler. Alargá Pilát aydát: Anı sler alıp /17/ keriger: men' deze,
 Anáñ puruu tapáy turum, /18/ tedi. Yudeylər aá ayılár: biste zakon bár: /19/ zakonıbiskha Aá
 ölrögo kerək, Ol deze, Boın Kutaydıñ /20/ Uulı edingen tediler. Pilát munı ugála , /21/

там_ары_корухты. Айдарда, преторго базá кїрелѣ, Ін-
сусха антхан: Сень кандан эден; теды. Ё, Исусе_ун-
чугпады. Пилат да айдат: каруунды маа антпан
түрүн_ма; Мень Сени крѣске_дег тартырзам күүни,
божодсом_доо күүни деп билъѣн түрүн ма; теды.
Исус антхан: саа үстүндөн бѣрильѣзѣ, Менин
бажымды билѣрнн эбѣш_дег_юк_эде: муннн үчүн
кїлнчѣгтнн артгы саа Мени бѣрип_йген кїжїде,
теды. Анаñ бѣрн Пилат Анн божодорго арга пѣдрѣп
түрдн. Юдеилѣр деzѣ, кыгырыжып түрдилар:
сень Анн божодып_йзѣн Кесарьга наадн эмѣснн:
ар кем улү бнн_мнн деzѣ, Кесарьга каршу түрү,
тедилѣр. Пилат эү сөзнн угала, Исусты ала
чыгып, Аидостротон_тїттен, Еврей тїлн_билѣк
Таввада деп аргы эдеттен_ѣрге отуруп_конды.
Айдарда, Паша байрамннн алдындагы пãтница
күнүн алтынчн час болгон. Пилат Юдеилѣрге антхан:
мунна пу, слердын_Улу Бїгѣр, теды. Ё, алар
кыгырыкка бѣрды_ѣр: Ол_ользын, ользын: Анн
керип_көн, тедилѣр. Аларга Пилат антхан: Улу
Бїгѣрды керндып_көтөнн ба; теды. Улу

Tám - arı korukhti. Aydárda, pretorgo bazá kirele, Yisuskhá /1/ aythán: Sen' kaydañ édeñ; tedi.
E, Yisus unçugpádi. /2/ Pilát Aá aydát : çaruuñdı maá aytpáy /3/ turuñ – ma; Men' Seni kręske
- dee tartırzám küünì, /4/ bojobsom - doo küünì dep bil'bey turuñ ma; tedi. /5/ Yisus aythán :
saá üstündeñ beril'beze, Meniñ /6/ bajımdı bilęriñ ebeş - dee yoğ – éde: muniñ uçun /7/
kılınçęgtiñ artıgı saá Meni berip iygen kįjide, /8/ tedi. Anañ beři Pilát anı bojudorgo argá pędreğ
/9/ turdı. Yudeylęr deze, kıyırırıp turdılar: /10/ sen' Anı bojudıp iyzęñ Kesar'gá naaadi
émęşsiñ: /11/ ar kem ulu biy - mın' deze, Kesar'gá çarşu turu, /12/ tediler. Pilát pu sözin ugála ,
Yisustı alá /13/ çıgıp, Aifostroton. tıttın, Ebrey tili – bileğ /14/ Gabbáfa dep ğrı edetten ęr'ge
oturup koydı. /15/ Aydárda, Pasha bayramnıñ aldındağı pãtnitsa /16/ künuñ altınçı çás bolgon.
Pilát Yudeylęrge aythán: /17/ muna pu, slerdıñ Ulu Bıgęr, tedi. E, alár /18/ kıyırırjá ber'diler:
Ol öl'zin , öl'zin: Anı /19/ kerip koy, tediler. Alargá Pilát aythán: Ulu /20/ Bıgęrdı keridıp
koyoin ba; tedi . Ulu /21/

Абыстар айтхандар: Кесарьдан пашха бистын улү
 бнбне ток, тедылар. Айдарда, эñ қалғанчызында,
 Пилат Аны керюге аларга берип йды.

ЕВЛІЕ ПАТОВЕ . МАТФ . ЗАЧ . РАІ

Ол чакхтын түжүндә Исусты берип йген Юда Аны
 пурүлаганын көрүп, кемзинелә, отүс күмүш акча-
 зын улү абыстар-была, улүларга андра берип, айтхан:
 ахтудын қанын берип йп, килнчкк этгим, теды.
 Алар дезә, аа аңгылар: биске керәк бә-де; боюн
 көр, тедылар. Айдарда, ол акчазын өргөдө
 таштап йелә, анан чигип алып, барагелә, пүүнып
 йды. Улү абыстар акчазын алагелә, айдыштылар:
 мұны церквенын қанрагына саларга арабас: пү
 дезә, қаннын паазы. Айдарда үзфөн топто-
 жегелә, ол акча-была, кедертын кельгендердын сөөг-
 торын түдәргә, көөшчининиң брин салып, алдылар.
 Мұнын үчүн, поо теенчә, ол ерды қан ери
 деп айдаттан. Ол түштә Йереміа пророктын айтханы
 чин болды: айтханы дезә, пү: алар Ызраиль үл-

abistár aythandár: Kesar'dañ paşhá bistiñ ulu /1/ bübis yok, tediler. Aydárda, eñ
 қалғанçизında, /2/ Pilát Anı keryuge alargá берip iydi. /3/

EVLIJE PÄTOE . MATF . ZAÇ . RAİ /4/

Ol çakhtıñ tüjündä Yisusti берip iygen Yuda Anı /5/ purulaganın көrүp, кемzinele, otus күмүш
 ақçазın /6/ ulu abistár – bila , ululargá ändrá берip, aythán: /7/ akhtudıñ қанын берip йp, kılınçek
 èttim, tedi. /8/ Alár deze, aá aytulár: biske keräk be – de; bouñ /9/ көr', tediler. Aydárda, ol
 ақçазın ör'göödo /10/ taştáp йeлe anañ çigip alıp, barágele, puunıp /11/ iydi. Ulu abistár ақçазın
 alágele, aydıştılar: /12/ munı tserkbeniñ қairçaginá salargá ärabás: pu /13/ deze , қанныñ paadi.
 Aydárda üzeri toptöjegele, /14/ ol ақça – bila, kedertın kel'genderdiñ söögtörin /15/ tudargá,
 көөшçiniñ еrin sadip aldılar. /16/ Munıñ uçun, poo teençe, ol еr'dı қán еri /17/ деп aydátтан. Ol
 түштä Yeremiä proroktıñ aythanı /18/ çin boldı: aythanı deze, pu: alár Ыzraíl' ul- /19/

дарынын паалап салган паазы отүс күмүш акча
алагелѣ, аны көөшчиннын бири үчүн бѣрип салдылар:
анида маа Каан айтхан эде, теген. Исус дезѣ,
бин алдында келип турды. Айдарда, бин Анан
сұрады: Сенъ Иудейдын Улу Бии бѣден; теды. А
Исус айтхан: сенъ андын түрүи, теды. Улулар
была улу абыстар аны пурұлап турганда, Ол
унчугпай турды. Ол түштә Пилат айтхан: угуп
турүи ба, Саа чике канчаңды угузуп тургандарын;
Айдарда, Ол анын айтханына бир-дег кару сөз
айтпай турган: бин анын унчугпаганын куш
таңархады. Пасха байрам үчүн іштү кижилѣрдин
қаажы бирюузин қалық бождсын тегенде, бин
аны бождоттон болгон. Ол чахта алардын ады
чабы чикан, Баравва титтен, іштү кижизи болып
тыр. Анип алар туулужуп келгенде, Пилат аларга
айтхан: мені қаажызын бождын деп турзаар:
Баравваны ба; Христос титтен Исусты ба; теды.
Ол алардын ады кунүшкен үчүн аны бѣрип
ийгенін билгенде анын айтхан. Ол аргы эдет-
тен бинне отурганда, анын алган кижизи

darınıñ paaláp salgan paazı otus kümüş akça /1/ alágele, anı kööşçiniñ eri uçun berip saldılar: /2/
anıda maá Kaán aythán éde, tegen. Yisus deze, /3/ biy aldında kelip turdı. Aydárda, biy Anáñ /4/
suradı: Sen' Yudeydiñ Ulu Bii beğen; tedi. Aá /5/ Yisus aythán: sen' aydıp turuñ, tedi. Ululár /6/
- bila ulu abıstár Anı puruláp turganda, Ol /7/ unçugpáy turdı. Ol tüştá Pilát aythán: ugup –
turuñ /8/ ba, Saá çike kançañdı uguzup turgandarın; /9/ Aydárda, Ol anıñ aythanına bir' - dee
karu söz' /10/ aytpáy – turgan: biy Anıñ unçugpáganın kuç' /11/ tañarkhadı. Pásha bayram uçun
iştü kijilerdiñ /12/ қааји biryuuзин қалық bojodsın tegende, biy /13/ anı bojodotton bolgon. Ol
çahtá alardıñ adı /14/ çabı çıkán, Barábba titten, iştü kijizi bolıptır'. /15/ Anıp alár tuulujup
kel'gende, Pilát alargá /16/ aythán: meni қаажызын bojodzın dep turzaar: /17/ Barábbanı ba;
Hristos titten Yisustı ba; tedi. /18/ Ol alardıñ Aá küünüşken uçun Anı berip /19/ iýgeniñ
bil'gende munı aythán. Ol ärgı edetten /20/ çrine oturgandá, anıñ algán kijizi /21/

айтырып іет: ол ахтуга бир-дег немѣ этпѣ,
 менъ дезѣ, бүгүнъ түжүмдѣ Анынъ үчүн көп
 кыйналдым, деп. Ё, улular-была улу абистар
 Баравваны сұрап аларга, Исусты дезѣ, олытыр берге
 қалықты ұрқаттылар. Ол чахта Пилат алардан
 сұрады: мені, ол экудын қажызын бождасын
 деп тұрзаар; теде. Алар, Баравваны, тедедилер.
 Пилат аларга айдат: Христос титтен Исусты
 қайдаттаным; Аа ончолоры айддылар: Ол крѣске
 керѣ тартылзын, тедедилер. Биі айтхан: Ол не
 аман эткен; теде. Ё, алар анай тын қығырыш-
 тылар: крѣске керѣ тартылзын, деп. Пилат,
 аргазын тапай, қалықтың түймеңні күчтей бѣр-
 генін көрөлѣ, су алып, қалықтың көзинча экі
 қолун тунуп, айтты: пу ахтудын қанында пурұлу
 эмѣс-мінъ, слер көрюп тұрұгар, теде. Айдарда,
 ончо қалық қаруун бѣрѣ, айтхан: Анын қаны
 биске, балдарыбениха болгон, теде. Ол чахта аларга
 Баравваны бождып, Исусты дезѣ, согуп, керуге
 бѣрип інды. Ол түштә биндын чѣрю кижілері
 Исусты преторго акірелѣ, ончо чѣруды Аа тууп-

аytырп – іет: ol ahtugá bir' -dee nemę étpe /1/ men' deze, bugun' tujümde Anıñ uçun köp /2/
 kıynaldım, dep. E, ululár - bila ulu abıstár /3/ Barábbanı suráp alarga, Yısusı deze, öl'tiręge /4/
 qalıqtı urettiler. Ol çakhtá Pilát alardıñ /5/ suradı: meni ol ekudiñ qaajızın bojodsın /6/ dep
 turzaar tedı. Alar Barabbanı tediler. /7/ Pilát alargá aydat: Hristos titten Yısusı /8/ qaydattanım;
 Aa onçolorı aydadılar: Ol kręske /9/ kerę tartılzın, tediler. Biy aythán: Ol ne /10/ âmán étken;
 tedı. E, alár anáñ tıñ kıyırışılár: /11/ kręske kerę tartılzın, dep. Pilát, /12/ argazın tapáy,
 qalıqtıñ tüymenı kuçtey ber'genin /13/ körole, su alıp, qalıqtıñ közinça eki /14/ qolun tunup,
 aytı: pu akhtudiñ qanında purulu /15/ emęs' - mın', sler köryup turugar, tedı. Aydarda /16/
 onço qalıq qaruuñ berę, aythán: Anıñ qanı /17/ biske, baldarışisha bolgoy, tedı. Ol çahıtá alargá
 /18/ Barábbanı bojodıp, Yısusı deze, sogup, keruge /19/ bęrip iydı. Ol tüştá biydiñ çeru kijiłeri
 /20/ Yısusı pretorgo akirele, onço çerudı Aa tuup – /21/

алдылар. Анын киимин чечип, Аа чокум кызыл
киим кийдырып коңдылар. Инелигту агаштаң
вѣнѣц толгоп, Анын бажына салала, он колына
таак түтүтүрүп бѣрьдылар: Анын алдына тізелѣне
түрүп, Э Юдеидын Улу Бии, сугүн деп, сөкүлѣп
андып турдылар. Анидагелѣ, Аа төкүрүп, таагын
алып, бажына согып турдылар. Аны сөкүлѣп бо-
жонгелѣ, чокум кызыл киимин чечип, Анын
Боннын киимин кийдырып бѣрѣлѣ, Аны керуге
алпадылар. Чигып праадып, Симон деп Кириней
кѣжѣ түштѣнгелѣ, крѣзин аа тыктендырып бѣр-
дылар.

ЕВЛІЕ ШЕСТОЕ. МАРК. ЗАЧ. 23.

Ол чактын түжүндѣ чѣрѣ кѣжилѣр Исусты
претор теген күрѣнтѣк ічине алпарала, чѣрудын
ончозын Аа тууп алдылар. Аа чокум кызыл
киим кийдырѣлѣ, инелигту вѣнѣц толгоп, Анын
бажына салып коңдылар: анидагелѣ, Э Юдеидын
Улу Бии, сугүн деп, эзѣнтежип тура бѣрьдылар.

aldılar Anıñ kiimin çęçip, Aa çoqum kızıl /1/ kiim kiydirip qoydılar. Yneligtu aqaştãñ /2/
benets tolgop, Anıñ bajıná salála, on qolıná /3/ taäk tutturıp ber'diler: Anıñ aldıná tizelene /4/
turup, é Yudeydiñ Ulu Bii, sugün dep, sökülep /5/ aydıp turdılar. Anidagele, Aa tökürüp, taägın
/6/ alıp, bajıná sogıp turdılar. Anı sökülep bojoygele, /7/ çoqum kızıl kiimin çęçip, Anıñ /8/
Bonniñ kiimin kiydirip beręle, Anı keruge /9/ alpaádılar. Çigıp praadıp, Simon dep Kiriney /10/
kijje tüştáygele, krezin aá tyuktendirip ber'diler. /11/

EVLIE ŞESTOE .MARK .ZAÇ .Z . /12/

Ol çakhtıñ tüjündá çeru kijiler Yisusti /13/ pretor tegin kürentuk içine alparála, çerudiñ /14/
onçozın Aa tuup aldılar. Aa çoqum kızıl /15/ kiim kiydirele ineligtu benets tolgop, Anıñ /16/
bajıná salıp qoydılar: anidagele, é Yudeydiñ /17/ Ulu Bii, syugün dep, ezentejip turá
ber'diler. /18/

Анын̄ бажына̄ таа̄к-была̄ согуп, Аа̄ төкүрүп,
 тізелене̄ түрүп, Аа̄ башкөнп̄ түрдиләр. Аны̄
 сөкүлөп̄ божонгелә, чокум̄ кызыл̄ киімін̄ чечип̄
 іп, Анын̄ Боннын̄ киімін̄ киндырып̄ бөрөкә, крәске̄
 керә̄ тартарга̄ алпаадылар. Айдәрда, алаһна̄ қлаадып̄
 түштаган, Александр̄-была̄ Рудтын̄ адазы, Симон
 деп̄ бир̄ Кириней̄ кижіе̄ крәзин̄ туктендырып̄
 бәрдылар. Аны̄ Голгофа̄ деп̄ җәргә̄ алып̄ кельдылар:
 ол̄ җәр̄ төбә̄ деп̄ җәр̄ болор. Айдәрда, смирна̄
 қошхон̄ арақы̄ Аа̄ ічегә̄ бәрәрдә, Ол̄ албады.
 Аны̄ керә̄ тартхан̄ кижиләр, кемгә̄ неезӣ җткен̄
 не деп̄ жәрҗәттӣ таштап, киімдерин̄ үлөҗип̄ алдылар.
 Час̄ дезә, үчүнчизы̄ болгон: айдәрда, Аны̄ крәске̄
 керип̄ кондылар. Анын̄ үстүндә̄ пүрүү̄ җиҗен̄ җиӯ
 болып̄ тыр: Юдей̄ Улӯ Биӣ деп. Анын̄-была̄ кожо̄
 экӣ қаракчинны̄ крәске̄ керә̄ тартып̄ кондылар,
 бирсин̄ онында, бирсин̄ солында. Анип, қаралуларга̄
 тоолгон̄ еп, Ҷиімнын̄ сөзӣ җин̄ болды. Аҗтып̄
 праатхан̄ кижиләр, баштарын̄ аһкан, Аны̄ амандап,
 Э̄ өрҗөөнн̄ оодып, үч̄ күнгә̄ пюдүрәҗеҗи, Боуӣ
 Боуӣды̄ арғалап, крәстең̄ түҗүп̄ кель̄ деп, андып̄

Anıñ bajıná taäķ - bila sogup, Aá tökürüp /1/ tizelene turup, Aá başkoip turdılar. Anı /2/
 sökülep bojoygele, çoqum kızıl kiimin çeçip /3/ - ğip, Anıñ Boinıñ kiimin kiydirip berele, kreške
 /4/ kerę tartargá alpaádılar. Aydárda, álañnañ qklaadıp /5/ tüştagán, Aleksándr - bila puftıñ adazı
 Simon /6/ dep bir' Kiriney kijje krezin tuktendirıp /7/ ber'diler. Anı Golgofa dep er'ge alıp
 kel'diler: /8/ ol er' töbe dep er' bolor. Aydárda, smirna /9/ qoşhon araķı Aá içerge bererde, Ol
 albádı. /10/ Anı kerę tarthán kijiler, kemge neezi etkenne /11/ dep jerebey taştáp, kiimderin
 ülejip aldılar. /12/ Čas deze, üçünçizı bolgon: aydárda, Anı kreške /13/ kerip koydılar. Anıñ
 üstünde puruu çiygen çiu /14/ bolıp – tr: Yudey Ulu Bii dep. Anıñ - bila kojo /15/ eki qarakçını
 kreške kerę tartıp koydılar, /16/ birsin onında, birsin solında, Anıp, qaralulargá /17/ toolgon ep,
 Çiimniñ sözi çin boldı. Aŗtıp /18/ praathan kijiler, baŗtarın äykáy, Anı ämandáp, /19/ é ör'göönı
 oodıp üç' künge pyudüreçeçi, Bouñ /20/ Bouñdı argaláp, kreşteñ tüjüp kel' dep aydıp /21/

түрдүүлэр. Анип-оқ бицигчилэр биле үлү абыстар
Аны сөкүлөп, үзүрн бойлоры айдыштулар: ос'
көлорды аргаллаган, Бонн дезе, аргалланалбайт.
Израильдин Улу Бии Христос эм крестең түш-
сын: бис көрөгөлө, пуделн, тештулар.

ЕВЛІЕ СЕД'МОЕ. МАТФ. ЗАЧ. РГІ.

Ол чакhtiн түжүндә чкөрү кижилер Голгофа
түттен ырге келелө, ол төбө деп ыр болор,
Иисусха от кошхон үкөүсө ічөргө бердилер: Ол
тадыгелө, ічпкин теде. Аны керип қонгондор
жергеби таштап, Анын киімдерин үлөжіп тур-
дылар. Отуруп қонп, Аны анда қарулдап турдылар.
Бажиниң үстүгы анында пурүү чийген чини салып
қондылар: пу турган Юдейдин Улу Бии Иисус
деп. Ол чакhta Аниң била эки қаракчи тартылган
болгон, бирси оң анында, бирси сол анында. Эртуп
пратхандар баштарын айкап, Аны амандап айдып
турдылар: Э өргөөни оодып, үч күнге пудүрөңчө
Бонди Бонн аргал: Сенв Вүтандын Уулы

turdilar. Anıp-oқ biçigçiler - byle ulu abistár /1/ Anı sökülep, üzeri boylörn aydıstılar: os'kölordı
/2/ argalagán, Boin deze, argalanalbáyt. /3/ İzrail'diñ Ulu Bii Hristos em kręsteñ tüşsin: /4/ bis
körügele, pudeli, teştiler. /5/

EVLİE SED'MOE . MATF . ZAÇ . RGI. /6/

Ol çakhtiñ tujündá çeryu kijiñler Gologofa /7/ tüñten er'ge kelele, ol töbe dep er' bolor /8/
Yisuskhá ot қоşhon uksus içerge ber'diler: Ol /9/ tadıgele, içpein tedı. Anı kerip қoygondor /10/
jerebey taştáp, Anıñ kiімderin ülejip turdilar. /11/ Oturup қоip, Anı andá қарuldáp turdilar./12/
Bajınıñ üstügi anında puruu çiygen çiu salıp /13/ қoydılar: pu turgán Yudeydiñ Ulu Bii Yisus
/14/ деп. Оl çakhta Anıñ - bila eki қаракчи tartılган /15/ болгон, birsi оñ аnyнда, birsi sol
аnyнда. Ērtup /16/ prathandar baştarın äyқáy, Anı ämandáp aydıp /17/ turdilar: e örgöömı oodıp,
üç' күнге pudüreңçi /18/ Bonıdı Bonñ argalá: Sen' Kutaydıñ Uulı /19/

болзон, крѣстѣн түш, тѣдылѣр. Анип-оқъ биңиг-
чилѣр-билѣ улүүлѣр-была улү абыстар. Аны сөкү-
лѣп андып турдылар: өскөлорды аргаллаган эде, бой
Бонн аргаланалбанг. Ол Израильдын Улү Бин болзо,
крѣстѣн түшсын, бис Аа пудели. Кутанга ѳженген
эде, Аа арамыхту болзо, эм Аны аргалазын.
Ол дезѣ, Мень Кутандын Уулы-мин деп айтхан,
тѣдылѣр. Анын-была керѣ тартылышхан каракчилар
анип-оқъ Аны сөкүлѣжип турдылар. Алтынчи
чѣстан ала тогузунчи чакха фтрѣ ончо крѣде
каракчы болды. Тогус чак маңында Исус, улү
үнденип, айтхан: или, или лимá савахдани; Ол
сөзѣ, э Кутайм, Кутайм, неенин үчүн Мени
таштадын, тегени. Андагы тургандардын каажыларды
мүны угала, Ол Иліаны кичирип-ат деп айтты-
лар. Алардын бирюузи, тáp эдип, тыгүрүп барала,
мешке алып, үксус-была толтурды, аны таакá
салып алып, Аа içѣрге бѣрды. Каажылары дезѣ,
айтылар: ажа тохто, Иліа Аны аргаланга кельген-ме
не короли, тѣдылѣр. Исус дезѣ, базá тын үн-
денегеалк, тынын салып-инды. Анларда, мұна пу,

bolzoñ, kręstęñ tüş, tediler. Anip - oқъ biçigçiler /1/ - byle ululár - bila ulu abıstár Anı sökülep
/2/ aydıp turdılar: öskölördi argalagán éde, Boi /3/ Boin argalanalbáyt. Ol İzrail'diñ Ulu Bii
bolzo, /4/ kręstęñ tüşsin, bis Aá pudeli. Kutaygá ijengen /5/ éde, Aá āramıhtu bolzo, ém Anı
argalazın. /6/ Ol deze, Men' Kutaydiñ Uulu - min dep aythán, /7/ tediler. Anıñ – bila ker
tartılıshán қarakçılar /8/ anip – oқъ Anı sökülejip turdılar. Altınçı /9/ çastañ alá toguzunçı çaskha
ętre onço ęr'de /10/ қарақçı boldı. Togus ças mañında Yısus, ulu /11/ ündenip, aythán: ili, ili
limá sabahfani; Ol /12/ söz', è Kutaim, Kutaim, neemñ uçun Meni /13 / taştadıñ, tegini.
Andağı turgandardıñ қаажıları /14/ munı ugála, Ol Yliāni kıçırıp – át dep aytlár. /15/ Alardıñ
biryuuzi, táp édip, tyugürüp barála, /16/ meške alıp, uksus – bila tolturdı, anı taāká /17/ salıp
alıp, Aá içęge bęr'dı. Kaajıları deze, /18/ aytlár: aja tokhto, Yliā Anı argalaırgá kel'gen – me
/19/ ne köröli, tediler. Yısus deze, bazá tñ üdenegele /20/ Tınnı salıp –ıydı. Aydárda, muná
pu, /21/

өр'гөдодогы көжөгө, үстүңү бажынан төмөн
 түжүрөк, эки паşха тиртыла берды, ер тер-
 мёне берды, тащтар арылып, межигтер ачылып,
 кечип барган аг арулардын көп сөөгү терилип тур-
 дылар: межигтеринең чигала, Аның терилгенін кинде
 [ақканду] ақ тұраа киреңе, көп кижіе көрюндылар.
 Исусты қарулдағандар была ус'түн бий ердың
 терменгенін, не ле болгонын көрөгеле, сурекей
 суреттеп, айдışхандар: чиндап даа Ол Кутайдың
 Уулы болуп тыр, тедилер.

EVŁIE OS'MOE . LUK . ZAÇ RAI .

Ол чактын түжүндә, Исус была кожо олты-
 беркере эки шохчынн алаадылар. Төбө титтен
 ерге келеле, Аны паа шохчилардын бирүүзин
 онинда, бирүүзин солында крешке керә тартып
 қойдылар. Айдарда, Исус айтхан: э Адам, алар-
 дың аманын тащ: алар дезе, неени эдип тур-
 ган билбей тurlар, теды. Айдарда, жербей тащ-
 тап, Аның киймдерин улештдилер. Калык түрүп

ör'göodogi köjögo, üstüñü bajınan tömen' /1/ tujüre, eki paşhá tirtilá ber'dı, er' termene /2/
 ber'dı, taştár arılıp mejigter açılıp /3/ keçip bargan ag – arulardıñ köp söögı terilip turdılar: /4/
 mejigterineñ çigála, Anıñ teril'geniñ kiinde /5/ (äķaandu) aķ turaá kireñe, köp kije köryundılar.
 /6/ Yisusti qaruldagandár – bila us'tıñ bii er'diñ /7/ termengenin, ne – le bolgonin körögele,
 syurekey /8/ syurettip aydişhandár: çindáp – daa Ol Kutaydıñ /9/ Uulı bolup – tir' tediler.
 /10/

EVŁIE OS'MOE . LUK . ZAÇ RAI . /11/

Ol çakhtıñ tujündá, Yisus –bila қоjo öl'tirerге /12/ eki şokhçini alpaádılar. Töbe titten /13/
 er'ge kelere, Anı paá şokhçilardıñ biryuuzin /14/ oñında, biryuuzin solında kreske kerә tartıp
 /15/ қойдылар. Aydarda, Yisus aytħan: e Adám, alardıñ /16/ ämanın taşta: alar deze, neeni edip
 turgan /17/ bil'bey turlar, tedı. Aydarda, jerebey taştap, /18/ Anıñ kiimderin uleştiler. Kalık
 turup /19/

көңп, көрүп турган. Алар-была кожо бийлер-дее
 элигтежип, өскөлөрдү аргалаган эде: Ол Кутай-
 дын агап алган Христос болзо, Бойн Бойн аргалазын
 деп, андып турдылар. Анип-ок чөбүө кижилер, Аа
 пазын келбеле үзүгүн үксүс түдүп түрүп,
 сөкүлөп андып тургандар: Сень Юдейдийн Улу
 Бий болзон, Бойн Бойнды аргала, тедилер. Анын
 үстүнүн анында Грек, Рим, Еврей сөзи-биле чинген
 чин болгон: Пу турган Юдейдийн Улу Бий деп.
 Илалген шохчилардын бирюүзи Ани амандап,
 айтхан: Сень Христос болзон, Бойнды, бисты-дее
 аргала, теди. Бирюүзи дезе, аны токтозуп
 айтхан: Сень бойн-даа андып-ок аргылаалган болуп,
 Кутайдан корухпай түрүп ма; Бис дезе, ориндү
 аргылаалып, иштерибиске түрүжарын алындыбис, а Ол
 бир-дее аман этпеген, тиле, Исуса айтхан:
 Э Каан, каандыгыңа кткежин, мені эзеп алгын,
 теди. Аа Исус айтхан: саа чинин андып түрүм:
 бүгүн-ок Менин-была ранды болорзын, теди. Ол
 болгонү дезе, алтынчи частын маңында: тогус
 часха ктре ончо брде карачкы болды, күнү пор-

koip, körüp turgán. Alár – bila çojo biyle – dee /1/ eligtejip, öskölördi Argalagán éde: Ol
 Kutaydıñ /2/ lgap algan Hristos bolzo, Boi Boin argalazın /3/ dep, aydıp turdılar. Anip – ok
 çeryu kijiler, Aá /4/ pazıp kelele uuzına uksus tudup turup, /5/ sökülep aydıp turgandar: Sen'
 Yudeydiñ Ulu /6/ Bii bolzoñ Bouñ Bouñdı argalá, tediler. Anıñ /7/ üstünü añında Grek, Pim,
 ebrej sözi – byle çiygen /8/ çiu bolgon: Pu turgán Yudeydiñ Ulu Bii dep. /9/ İlil'gen
 şokhçilardıñ biryuuzi Anı ãmandáp, /10/ aythán: Sen' Hristos bolzoñ, Boyuñdı, bisti – dee /11/
 argalá, tedi. Biruuzi deze, anı tohtozıp /12/ aythán: Sen' bouñ – daa andıy – ok ärgılalgán bolup,
 /13/ Kutaydáñ korukhpáy turuñ ma; Bis deze, orindu /14/ ärgılalıp, işteribiske turujarın
 alındıbis, a Ol /15/ bir' – dee ãmáñ etpegen, tüyle, Yisushá aythán: /16/ é Kaán, қаандығыña
 etkejın, menı ezepe algın, /17/ tedi. Aá Yisus aythán: saá çinın aydıp turum: /18/ bugün' – ok
 Meniñ – bila raydá bolorzın, tedi. Ol /19/ bolgonı deze, altınçi çastıñ mañında: togus /20/
 çashhá etre onço er'de karaçkı boldı, күн' pur- /21/

келѣ беръды, օր'гօօօօցы кօжօгօ тал ортозынан
 тиртыла беръды. Исус деже, улу үнденип, антхан:
 Э адам, Сенин қолуна тынмды берип – турум,
 теды. Мұны айдала, тынын салып – йды. Юстын
 бин деже, ол болгонды көрөгелѣ, Кутанды алқап,
 антхан: пү кижі чиндап ахтү болгон эм – тыр,
 теды. Мұны көрօргօ туулушхан қалықтың ончо
 зы паа болгонды көрөгелѣ, төштօрін қағынғанча
 анып турдылар. Анын таныштары, Галилейдең
 аны эежіп кельген үй кижілер мұны кедертін
 көрүп турдылар.

ЕВЛІЕ ДЕВЪТОЕ. ІВАН ЗАЧ. 8А.

Ол чакхтын түжүндә Исустын крѣзи анында
 Анын энези, энезинин сиини, Клеоптын Мариа,
 базә Мариа Магдалина, турдылар. Исус деже,
 Боннын энези килѣ: андагы турган Боннын сюуген
 урҗичигын көрөлѣ, энезине антхан: Э үй кижі,
 сенин үулиң пү, теды. Анын киінде урҗичигине
 айдат: сенин энең пү, теды. Ол боинча ол урҗичиги

kele ber'dı, ör'gödogı köjögö tál ortozınañ /1/ tirtılá ber'dı. Yısus deze, ulu ündenip, aythán:
 /2/ Adám, Seniñ qoluńá tınımdı berip – turum, /3/ tedi. Mımı aydála, tımın salıp – iydi Us'tıñ
 /4/ bii deze, ol bolgondı körögele, Kutaydı alkáp, /5/ aythán: pu kiji çindáp akhtu bolgon em –
 tır', /6/ tedi. Mımı körörge tuuluşhán qalıqtıñ onçozi /7/ paá bolgondı körögele, töştörin
 qagıngánça /8/ äñip turdılar. Anıñ tañıstarı, Galileydeñ /9/ Anı eejip kel'gen üy kiji'ler mımı
 kedertın /10/ körup turdılar. /11/

EVLIE DEBĀTOE. İWAN ZAÇ. A . /12/

Ol çakhtıñ tñjündá Yısusıñ krezi änında /13/ Anıñ énezi, éneziniñ siini, Kleoptıñ Mariä /14/
 bazä Mariä Magdalina, turdılar. Yısus deze, /15/ Boinıñ énezi – byle andağı turgán Boinıñ
 syuugen /16/ uręçigin köröle, énezine aythan: è üy kiji, /17/ seniñ uulıñ pu, tedi. Anıñ kiinde
 uręçigine /18/ aydat: seniñ éneñ pu tedi. Ol boinça ol uręçigi /19/

аны боннда тюрүгүзтү. Анын кинде Исус эм
ончоозы потты деп билеб, Чимче болзын деп,
суузап турум, теде. Анда толтура үкестү
немө турган. [Черо кижилер] мешкени үкестү была
ичиреб, иссоп таакка салып алып, анын үзүна
акелип туттылар. Исус дезе, үкестан тадыгеб,
потты, теде. Айдарда, бажын энилтып, тынын
салып ийди. Аа түш пәтница күнъ болгондо,
Юдейлер сөгторды суббот күнге кресте тургал-
базын деп, [ол суббот күнъ дезе, улу күнъ
болгон], алардын йодолорын сиң қагып, аларды
түжүрүп алалы деп Пилаттан сурадылар. Айдарда,
чиро кижилер келб, анын была керө тархан-
дардын бирюзиннын йодозын сиң қагып иб, б,
бирюзиннын базá сиң қагып салдылар. Исусха кель-
зб, анын олуп қалганын көрүп, йодозын сиң
қагпдылар. Чиро кижилердин бирузи анын қа-
быргазын тидá была салп ибде, кенетинн су-
была қан ага бкыген. Мунны көргөн кижі
керелбды, анын керелбгени чин: антханн
чин деп, ол билп туру, слерды поттын деп. Пу

anı boindá tyur'güztı. Anıñ künde Yısus em /1/ onçozi puttı dep bilele, Çimçe bolzın dep /2/
suuzáp turum, tedi. Andá tolturá uksustu /3/ nemeş turgán. (Çeru kijiler) meşkenı uksus – bıla /4/
içirele, issop taäkä salıp alıp, Anıñ uuzıná /5/ akelip tuttılar. Yısus deze, uksustañ tadigele, /6/
puttı, tedi. Aydárda, bajın eñil'tıp, tının /7/ salıp iydı. Aá tüş pätnitsa kün' bolgondo, /8/
Yudeyler sögtordı subbot küнге kreste turagalbázin / 9/ dep, (ol subbot kün' deze, ulu kün'
/10/ bolgon), alardıñ yodolorın siy қаgıp, alardı /11/ tüşürüp alalı dep Pilattañ surádılar.
Aydárda, /12/ çeru kijiler kelele, Anıñ – bıla kereş tarhándardıñ /13/ biruuzimñ yodozin siy
қаgıp iele, /14/ biruuziniñ bazá siy қаgıp saldılar. Yısushá kel'zeleş /15/ Anıñ olup қалганın
көрүп, yodozin siy /16/ қаgпдылар. Çeru kijilerdiñ biruuzi Anıñ қабırgазın /17/ tidá – bıla saıp
– ierde, kenetin su – bıla /18/ қán agá beş'gen. Munı kör'gön kiji /19/ kereleşdi, anıñ kereleşgenı
çin: aythanı /20/ çin dep, ol bilip turu, slerdı pyutsın dep. Pu /21/

дези, Аниñ сөөгү оодылбазын деп, Чиймде чин-
генинчө болзын деп болды. Чиймннн база бирь
Фонде антханы мундын: паа қадан салғанын көрөп
аллар, теген.

ЕВЛІЕ ДЕСАТӨЕ. МАРК. ЗАЧ. 3Д.

Ол чакта тыоп пудүрөттөн улулардын бирүүзи,
Кутандын қаандыгын бой-даа сақып тұрган, Арим-
мад ендеги күндүлү Йосиф келип, Пилатха кирерге
тідінегелө, Йисустын сөөгын сурagan. Пилат Ани
өлгөн-бидир деп, таһархáp, ус'тын биін қичирип
алала, өлгөли узак болды ма; деп, анан сурagan.
Айдарда, ус'тын биінен билip алала, сөөгты Йосифха
берип ийды. Ол дези, орү садип алала, Ани
түжүрүп алып, орү-била ороп салды: андaгелө,
қаадан онгон межике алып, межиктын эжігын
таш-била пазырп қонды. Мариã Магдалина,
Йосийдин Мариã, Ани қадá салғанын көрөп тұр-
дылар.

deze, Anıñ sөөgı oodılbazın dep, Çiimde çingenınçe /1/ bolzın dep boldı. Çiimniñ bazá bir' /2/
erinde aythanı mundıy: paá qaday saiganın köryup /3/ alarlar, tegen. /4/

EVLIIE DESATOE. MARK. ZAÇ. F. /5/

Ol çakhtá tyop pudüretten ululardıñ biryuuzı /6/ Kutaydıñ қаандыгын boı – daa saқыp turgan,
Arimaf /7/ eydegi күндүлү Yosif kelip, Pilatkhá kirerge /8/ tidinegele, Yisustiñ sөөgın suragan.
Pilát Anı /9/ öl'gön – bidir dep, tañarkháp, us'tıñ biin qıçırıp /10/ alala, öl'göli uzak boldı ma;
dep, anán suragan. /11/ Aydarda, us'tıñ biıneñ bilip alala, sөөgtı Yosifhá /12/ berip iydı. Ol
deze, oru sadıp alala, Anı /13/ tüjürüp alıp, oru – bila orop saldı: andagele, /14/ qaadañ oygon
mejike alıp, mejiktıñ ejigin /15/ taş – bila pazırıp qoydı. Mariã Magdalina /16/ Yosiydıñ Mariã,
Anı qaydá salğanın körup turdılar. /17/

ЕВЛІЕ ОДИННАДЦАТОЕ. ІВАН. ЗАЧ. ҖБ.

Ол чактын түжүндә, Арима дендеги Йосиф деп, Исустын урчичгы, [ол Юдейлерден корхуп, туюка урчичик болуп турьген], Исустын соогын түжүрүп алаин ба деп, Пилаттан сұраган. Пилат аны ал теды. Ол барала, Исустын соогын түжүрүп алган. [Мунан озо Исусха түндә кель парган] Никодим, смирна била алон кошхон ись литра киреко сурткүш алганча, аа ок кельген. Анип алар Исустын соогын алаа, Юдейдын соок түдәр анынча, ахшы титтү чү била чуулап салдылар. Анын крешке керә тартырган еринде сад болгон: анын ічинде, кижі соогы салыгалак, аны эткен межик болгон. Айдарда, Юдейлердын патницанын керешинде, Исусты, туугунча, ол межике салып кондылар.

EVLIÉ FDINNADTSATOE. IWAN. ZAÇ. B. /1/

Ol çakhtıñ tñjündá, Arima feydegi Yosif Dep, /2/ Yisustıñ uręçıgı, (ol Yudeylerdeñ ęorkhup, /3/ tñyuká uręçik bolup tur'gen), Yisustıñ söögın /3/ tñjürup alain ba dep, Pilattán suragan. Pilát /4/ anı al tedı. Ol barála, Yisustıñ söögın tñjürup /5/ algan. (Munáñ ozo Yisushá Tünde kel' – pargan) /6/ Nikodim, smirna – bıla aloy ęoşhon us' litra /7/ kirelu surtküş algánça, aá – oç kel'gen. Anıp alár /8/ Yisustıñ söögın alála /9/ Yudeydıñ söök tudár /10/ áñınça, áhşı tittu çu – bıla çuqláp saldılar. /11/ Anıñ kreske kerę tartırgán eşinde sád bolgon: /12/ anıñ içinde, kiji söögı salıgálaę, áñı etken /13/ mejik bolgon. Aydárda, Yudeylerdeñ pátñitsanıñ /14/ keręinde, Yisusti, tuugunça, ol mejike salıp /15/ ęoydılar. /16/

ЕВЛІЕ ДВЕНАДЦАТОЕ. МАТД. ЗАЧ. РДІ.

Пятницанын эртеңези күнъ, улъ абыстаръ была
 фарисейлеръ Пилатха туюлужуп, антывларъ: биібіс,
 ол мекечининъ, үчъ күнүнъ киінде теріліп турарымъ
 деп, антханынъ эзеп алдыбіс. Андынъ болгондо,
 межигынъ үчүнчи күнге етре қарулдаирга ақылгаан
 бәр'гын: неенинъ үчүнъ дезе, Анынъ урғынчыгтери
 түнде келип, Аны уурлап алала, қалықа Аны
 өл'гөндордоң теріліп турды деп антпазындар.
 Андынъ болгожын, киіндегы мекези паşхызына
 аман болор, тедылар. Пилат аларга антыв: қару-
 лығар баръ эде, бил'геныгерче, барып, қарулдағар,
 теды. Алар барала, межигине қаруул тургузуп,
 тајина печетъ салып қондылар.

Pätnitsaniñ érteñezi күн', ulu abıstár – bila /2/ fariseyler Pilatkhá tuulujup, aytlár: biibis, /3/ ol mekeçiniñ, üç' күnünñ kiinde terilip turarım /4/ dep, aythanın ezeþ aldibis. Andıy bolgondo, /5/ mejigın üçünçi күnge eтре қарулдаирга ақылгаан /6/ бәр'гын: neeniñ uçun deze, Anıñ urғыnçigteri /7/ түнде келип, Anı uurláp alala, қалықа Anı /8/ öl'gөndordoñ terilip turdı dep /9/ aytpázındar. Andıy bolgojin kiindegy mekezi paşızınañ /10/ āmán bolor, teðiler. Pilát alargá aytı: қарулығар /11/ bár ède, bil'genıgerçe, barıp, қарулдағар, /12/ tedi. Alár barála, mejigine қаруул тургузup /13/ тајина peçet' salıp қoydılar. /14/

ЕВЛІА БЗ БЕЛІКІЙ ПАТOKZ.

На первомъ часѣ.

Мат. д. зач. рї, рѣ, рѣ.

Ол чакхтын түжүндә, ончо улү абистар-была
 қалықтың ұлулары Исусты олтырғарға тїоп
 пудүрдиләр. Аны пуулап, Понтїн Пилат бингә
 алпарбәр'диләр. Ол түштә Исусты бәрпн иҗген
 Юда Аны пурулаганын көрүп, кемзинеелә, отүс
 күмюш акчазын улү абистар-была, ұлуларға андра
 бәрпн, айтхан: акхтудын қанын бәрпн ип, кїлнчк
 эттгым, теды. Алар дезә, аа айттылар: биске керек бә-
 де; боун көр', тедиләр. Айдарда, ол акчазын орғөдо
 таштәп іелә, анаñ чигып алып, барәгелә, пуунып
 иды. Улү абистар акчазын аләгелә, айдыштылар:
 муны церкбенин қайрагына саларға арабас: пу
 дезә, қаннын паазы. Айдарда, үз'ерн тїоптө-

EVLIĀ BZ BELIKIY PĀTOKZ /1/

NA PERBOMZ ÇASE. /2/

MATF . ZAÇ. RI RAI RBI /3/

Ol çakhtıñ tǔjǔndá, onço ulu abıstár –bıla /4/ qalıqtıñ uluları Yisusti öl'tirerge tyop /5/
 pyudǔrdılar. Anı puuláp, Pontiy Pilát biyge /6/ alparber'diler. Ol tǔstá Yisusti berip iygen
 /7/ Yuda Anı purulaganın kǔrup, kemzinele, otus /8/ kǔmyuş aqçazın ulu abıstár – bıla, ululargá
 ándrá /9/ berip, aythán: akhtudıñ qanın berip iip, kılınçek /10/ éttım, tedi. Alár deze, aá aytilár:
 biske kerék bede; /11/ bouñ kǔr', tediler. Aydánda, ol aqçazın ör'gödo /12/ taştáp iele, anañ
 çigıp alıp, barágele, puunıp /13/ iydı. Ulu abıstár aqçazın alágele, aydıstılar: /14/ munı
 tserkbenıñ qairçaginá salargá arabás: pu /15/ deze, qanniñ paazi. Aydánda, üzeri tyoptö- /16/

Жегелѣ, ол акча-была, кедертин кельгендердын соог-
 төрүн түдүргә, көөшчиннын җерин сатып алдылар.
 Мунун үчүн, поо теенче, ол җерды кан җер
 деп айдаттан. Ол түштә Йереміа пророктын айтханы
 чин болды: айтханы дезѣ, пу: алар Израиль үл-
 даркнын паалап салган паазы отус күмүш акча
 алагеѣ, аны көөшчиннын җерин үчүн берип салдылар:
 анида маа Каан айтхан эде, теген. Йисус дезѣ,
 бий алдында келип турды. Айдарда, бий Анаñ
 сурды: Сенъ Йудейдын Улу Би бѣдеñ; теди. Аа
 Йисус айтхан: сенъ айдип туруñ, теди. Уллар-
 была ул абистар аны пурулуп турганда, ол
 уңчугпай турды. Ол түштә Пилат айтхан: угуп-
 туруñ ба Саа чике канчанды угузуп тургандарын;
 Айдарда, ол анын айтханына бир-дее қару сөзъ
 айтпай турган: бий [анын уңчугпаганын] куъ
 таñархады. Пасха байрам үчүн ишту кижилердын
 қажы бируозин қалық бождосын тегенде, бий
 аны бождоттон болгон. Ол чахта алардын ады
 чабы чикан, Барабба титтен, ишту кижизы болып-
 тыр. Ани алар туулужуп кельгенде, Пилат аларга

jегелѣ ол ақча – біла, кедертін кел’genderdiñ söögtörin /1/ tudargá, kööşçiniñ җerin sadıp aldılar.
 /2/ Muniñ uçun, poo teençe, ol җer’dı қán җeri /3/ dep aydátтан. Ol түштá Yeremiã proroktiñ
 aythanı /4/ çin boldı: aythanı deze, pu: alár İzraíl’ uuldarınıñ /5/ paaláp salgan paazı otus күmüş
 ақча /6/ alágele, anı kööşçiniñ җeri uçun берip saldılar: /7/ anıda maá Kaán aythán éde, tегen.
 Yisus deze, /8/ biy aldında kelip turdı. Aydárda, bii Anáñ /9/ suradı: Sen’ Yudeydiñ Ulu Bi
 бѣдеñ; tedi. Аá /10/ Yisus aythán: sen’ aydıp turuñ, tedi. Ululár /11/ – біла ulu abistár Anı
 puruláp turganda, Ol /12/ уңчугпáy turdı. Ol түштá Pilát aythán: угup – turuñ /13/ ba, Saá çike
 қанчаñdı угuzup turgандарın; /14/ Aydárda, Ol anıñ aythanına bir’ – dee қарu sөz’ /15/ aytpáy
 turgan: biy (Anıñ уңчугпаганın) куç’ /16/ таñarkhadı. Páskha bayрам uçun ішту кижилердиñ /17/
 қаajı biruuzin қалық bojodоsın tegende, biy /18/ anı bojodotтон болгон. Ол чахта алардиñ adı /19/
 чаbı çikañ, Barábba titten, ішту кижизы болып – тыр’. /20/ Anıp alár tuulujup kel’gende, Pilát alargá
 /21/

айтхан: мені қалайсың божодың деп тұрзаар:
 Баравваны ба; Христос титтен Исусты ба; тедеы.
 Ол алардың Аа күюнүшкен үчүн Аны бѣрип
 йгенін билгенде мұны айтхан. Ол аргы эдет-
 тен бѣрне отурганда, анын алган кижізы
 айттырып іет: ол ахтуга бир-дее неме этпе,
 мень дезѣ, бүгүн түүжүмде Анын үчүн көп
 қыналдым, деп. Е, улалар-была ул абыстар
 Баравваны сұрап аларга, Исусты дезѣ, олтырѣрге
 қалықты ұрѣттылар. Ол чахта Пилат алардан
 сұрады: мені, ол экудын қалайсың божодың
 деп тұрзаар; тедеы. Алар, Баравваны, тедеылар.
 Пилат аларга айдат: Христос титтен Исусты
 қандагтаным; Аа ончолоры айддылар: Ол крѣске
 керѣ тартылзын, тедеылар. Бий айтхан: Ол не
 аман эткен; тедеы. Е, алар анай тын қыгырыш-
 тылар: крѣске керѣ тартылзын, деп. Пилат,
 аргазын тапай, қалықтың түймѣні күчтең бѣр-
 генін көрөлѣ, су алып, қалықтың көзинча [эки]
 қолун туюкүп, айтты: пу ахтудын қанында пурulu
 эмѣнь-мінъ, слер көрүп туругар, тедеы. Айдарда,

aythán: meni қаajızın bojodsın dep turzaar: /1/ barabbáni ba; Hrkıstos tıttén Yısusıtı ba; tedı. /2/
 Ol alardıñ Aá küunüşken uçun Anı bęrip /3/ iygenin bil'gende munı aythán. Ol ärgı edetten /4/
 ęrine oturgandá, anıñ algán kijizi /5/ aytırıp – iet: ol akhtugá bir' – dee nemę etpe, /6/ men'
 deze, bugün' tujęmde Anıñ uçun köp /7/ kıynaldım, dep. E, ululár – bıla ulu abıstár /8/
 barabbáni suráp alarga, Yısusıtı deze, öl'tırege /9/ qalıqtı urettıler. Ol çaftá Pilát alardıñ /10/
 suradı: meni, ol ekudıñ қаajızın bojodsın /11/ dep turzaár: tedı. Alár, barábbanı, tedıler. /12/
 Pilát alargá aydat: Hristos tıttén Yısusıtı /13/ qaydátтанım; Aá onçolorı aydádılar: Ol kręske /14/
 kerę tartılzın, tedıler. Bıy aythán: Ol ne /15/ ämán etken; tedı. E, alár anáñ tıñ kıygırıtılár: /16/
 kręske kerę tartılzın, dep. Pilát, /17/ argazın tapáy, qalıqtıñ tüymęni kuçtey bęr'genin /18/
 körole, su alıp, qalıqtıñ közinça (eki) /19/ qolun tunup, aytı: pu akhtudıñ qanında purulu /20/
 emęş' – mın', sler körup turugar, tedı. Ayarda, /21/

ончо калык каруун берге, антхан: Анын камы
 биске, балдарыбисха болгон, теде. Ол чахта аларга
 баравваны бождып, Исусты дезге, согуп, керуге
 берип. йды. Ол түштга биндын черге кижилер
 Исусты преторго акиреле, ончо черуды Аа тууп
 алдылар. Анын киимин чечип, Аа чокум кызыл
 киим кийдырып кондылар. Йнелигту агашта
 беничи толгоп, Анын бажына салала, он колна
 таак туттырып бердылар: Анын алдына тизелене
 туруп, э Йудейди Улу Бии, сугун деп, сокүлеп
 айдип турдылар. Анидагеде, Аа токүрүп, таагин
 алып, бажына согип турдылар. Аны сокүлеп бо
 жойгеде, чокум кызыл киимин чечип, Анын
 Бонини киимин кийдырып береле, Аны керуге
 алпадылар. Чигип прадып, Симон деп Кириней
 кижие түштэйгеде, крезин аа туктендырып бер
 дылар. Алар Голгофа деп ерге келеде, ол төбе деп
 ер болор, Исусха от кошхон үкүсө ичере бердылар.
 Ол тадыгеде, ичпейн теде. Аны керип когондор
 жергебей таштап, Анын киимдерин үлөйп тур
 дылар. Отуруп койп Аны анда карулап турдылар.

onço qalıq qaruun beře, aythán: Anıñ qamı /1/ biske, baldaribisha bolgoy, tedı. Ol çaftá alargá /2/ barábbanı bojudıp, Yisusti deze, sogup, keruge /3/ beşip – iydı. Ol tüštá biydiñ çeru kijiłeri /4/ Yisusti pretorgo akirele, onço çerudı Aá tuup /5/ – aldılar. Anıñ kiimin çeçip, Aá çoqum kızıl /6/ kiim kiydirıp qoydılar. Yneligtu agaštáñ /7/ beñets tolgop, Anıñ bajıná salála, oñ qolıná /8/ taáq tuttırıp beř'diler: Anıñ aldıná tizelene /9/ turup, é Yudeydiñ Ulu Bii, sugün dep, sökülep /10/ aydıp turdılar. Anıdagele, Aá tökürüp, taágin /11/ alıp, bajıná sogıp turdılar. Anı sökülep bojoygele, /12/ çoqum kızıl kiimin çeçip, Anıñ /13/ Boiniñ kiimin kiydirıp beşele, Anı keryuge /14/ alpaádılar. Çigıp praadıp, Simon dep Kiriney /15/ kijiie tüštáygele, krezin aá tuktendirıp beř'diler. /16/ Alár Gologofa dep er'ge kelele, ol töbe dep /17/ er' bolor, Yisuskhá ot koşhon uksus içerge beř'diler. /18/ Ol tadıgele, içpein tedı. Anı kerip qoygondor /19/ jerębey taštáp, Anıñ kiimderin ülejšip turdılar. /20/ Oturup qoip Anı andá qaruldáp turdılar. /21/

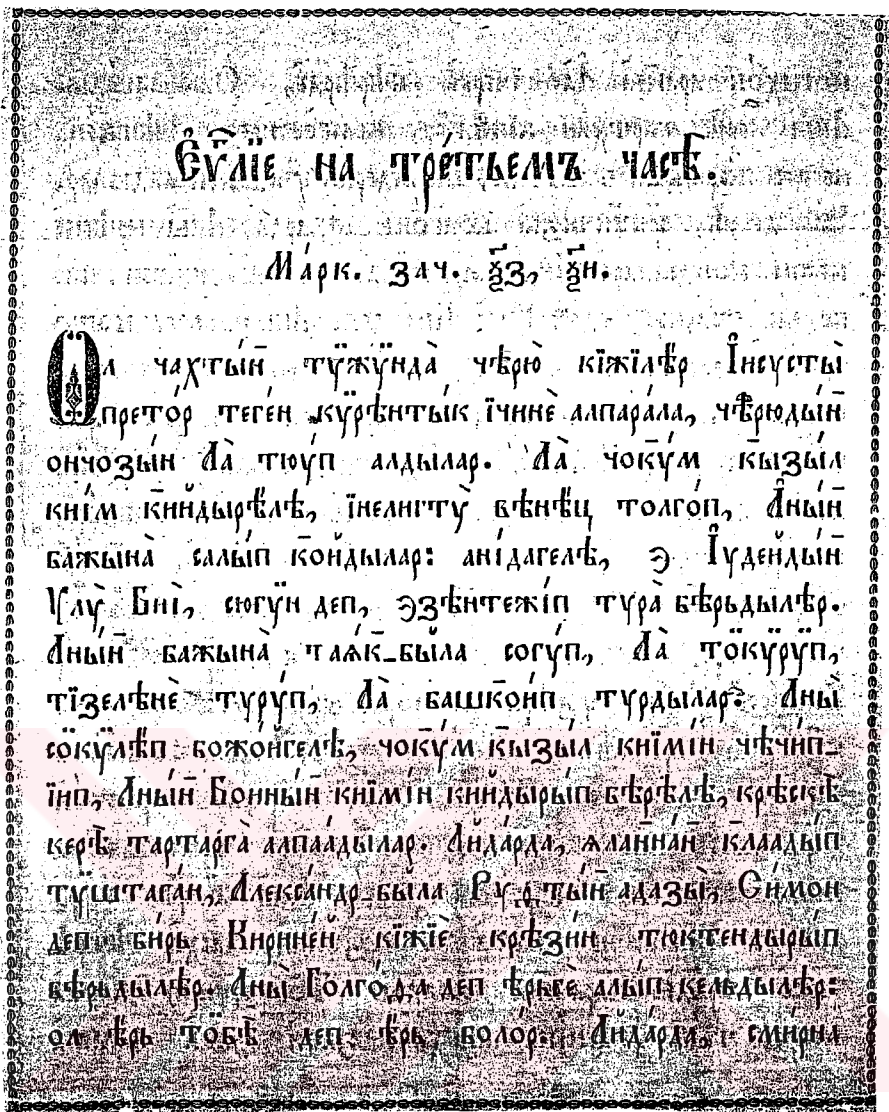

Бажынын үстүгү анында пүрүү чинген чин салып
 коңдылар: пү турган Юдейдий Улу Бни Исус
 деп. Ол чакhta Анын-была эки каракчи тартылган
 болгон, бирен он анында, бирен сол анында. Атып
 пратхандар баштарын аныкан, Аны амандап аныдып
 турдылар: Э өргөөнү оодып, үч күнгө пудүрөчөн,
 Бониды Бонин аргалы: Сень Кутандын Уулы
 болзон, крестен түш, тедилер. Анип-ок бичиг-
 чилер-биле улалар-была улалар аны сөкү-
 леп аныдып турдылар: өскөлорды аргалган Эде, Бон
 Бонин аргаланалбайт. Ол Израильдин Улу Бни болзо,
 крестен түшсүн, бис Аа пудели. Кутанга иженген
 Эде, Аа арамыхту болзо, эм Аны аргалазын.
 Ол деже, Мен Кутандын Уулы мин деп айтхан,
 тедилер. Анын-была керге тартылышхан каракчилар
 анип-ок Аны сөкүлөжип турдылар. Алтынчы
 чактан ала тогузунчи чакта ктрге ончо крде
 калды болды. Тогуз чак маңында Исус, улалар
 үндөніп, айтхан: или, или ала сабахдани; Ол
 сөз, Э Кутайм, Кутайм, неенин үчүн Мени
 таштадым, тегени. Андагы тургандардын каажылары

Bajınıñ üstügi añında puruu çiygen çiu salıp /1/ koydılar: pu turgan Yudeydiñ Ulu Biñ Yisus /2/
 dep. Ol çakhtá Añıñ – bila eki çaraççi tartılğán /3/ bolgon, birsi oñ añında ,birsi sol añında. Aırtıp
 /4/ prathandar baştarın aýkáy, Anı ańandáp aydıp /5/ turdılar: é örgöömı oodıp, üç’ küñge
 pudüşeçi, /6/ Bouñdı Bouñ argalá: Sen’ Kutaydıñ Uulı /7/ bolzoñ, kręsteñ tüş, tediler. Anıp –
 oç biçigçiler /8/ – byle ululár – bila ulu abıstár Anı sökülep /9/ aydıp turdılar: öskölördı
 argalagán éde, Boi /10/ Boin argalanalbáyt. Ol İzrail’diñ Ulu Bii bolzo /11/ kręsten tüşsin, bis
 Aá pudeli. Kutaygá ijengen /12/ éde, Aá aaramıhtu bolzo, em Anı argalazın. /13/ Ol deže, Men’
 Kutaydıñ Uulı – mın dep aythán, /14/ tediler. Añıñ – bila kerę tartılışhán çaraççılár /15/ anıp –
 oç Anı sökülejip turdılar. Altınçı /16/ çastáñ alá toguzunçi çashá etre onço et’de /17/ çaraççi
 boldı. Togus ças mañında Yisus, ulu /18/ ündenip, aythán: ili, ili limá sabahfani; Ol /19/ söz’, é
 Kutaim, Kutaim, neeniñ uçun Meni /20/ taştadıñ, Tegeni. Andagi turgandardiñ kaajıları /21/

мұн і угала, Ол Іліаны қыңырып ат деп айтты-
 лар. Алардың бирюүзи, тап эдіп, тыгүрүп барала,
 мешке алып, үксус была толтурды, аны таақа
 салып алып, да ічкерге бербды. Каажылары дезі,
 аитылар: ажа тохто, Іліа Аны аргаланга кельген ме-
 не көрөлі, тедылар. Исус дезі, база тын үн-
 денегелі, тынын салып інды. Андарда, мұна пу,
 өргөодогы көжөгө, үстүны бажынан төмөн
 түжүркі, экі паşха тиртыла бербды, ер тер-
 мене бербды, таштар арылып, межігтер ачылып,
 кеңіп барган аг арулардың көп сөөгү теріліп түр-
 дылар: межігтеринен чигала, Анын терільгенін кінде
 [ақаанду] ақ тураа кірелі, көп кижіе көрүндилер.
 Исусты қарулдаган дар была юқты бии ердың
 терменгенін, не ле болгонын көрөгелі, суркей
 суркеттіп, айдышандар: чиндáp даа Ол Кутайдың
 Уулы болуп тир', тедылар. Исусха шүтүп, Аны
 эеже Галилейден кельген үн кижілер анда оқ болуп,
 рагынан көрүп түрдылар. Маріа Магдаліна, Іаков
 была Іосидын энези Маріа, Зеведейдың үлде-
 рынын энези алардың аразында болуп тирлар.

muni ugala, Ol Yliāni qıçırıp – āt dep ayılār. /1/ Alardıñ biryuuzi, tıp ēdip, tyugürüp barāla, /2/
 meşke alıp, uksus – bila tolturdı, anı taāqa /3/ salıp alıp, Aá içerge ber'dı. Kaajıları deze, /4/
 ayılār: ajá tokhto, Yliā Anı argalairgá kel'gen – me /5/ ne köröli tediler. Yisus deze, bazá tıñ
 üdenegele, /6/ tınn salıp – iydı. Aydārda, muná pu, /7/ ör'göodogi köjögo, üstüñi bajınáñ
 tömeñ' /8/ tujüre, eki paşkhá tirtilá ber'dı, er' termene /9/ ber'dı, taştár arılıp, mejigter açılıp,
 /10/ keçip bargan ag – arulardıñ köp söögı terilip turdılar: /11/ mejigterineñ çigála, Anıñ
 teril'geniñ kiinde /12/ (āqaandu) aq turaá kirele, köp kijie köründiler /13/. Yisustu qaruldagandár
 – bila us'tıç bii er'diñ /14/ termengenin, ne – le bolgonın körögele, surkey /15/ syurettıp,
 aydışandár: çindáp – daa Ol Kutaydıñ /16/ Uulı bolup – tir', tediler. Yisuskhá Anı /17/ eeje
 Galileydeñ kel'gen üy kijiler andá – oq bolup /18/ ragınáñ körüp şütüp, turdılar. Mariā
 Magdalina Yakob /19/ – bila Yosiydiñ énezi Mariā, Zebedeydiñ uuldarınıñ /20/ énezi alardıñ
 arazında bolup – tırlar. /21/

EVLIE NA TRET'EMZ ÇASE . /1/

MARK. ZAÇ. Z, I. /2/

Ol çakhtıñ tüjündá çeru kijiler Yisusti /3/ pretor tegen kürentik içine alparála, çeryudıñ /4/ onçozın Aá tuup aldılar. Aá çoқum kızıl /5/ kiim kıydırele, ineligtu benets tolgoп, Anıñ /6/ bajıná salıp қoydılar: anídagele, é Yudeydiñ /7/ Ulu Bii, sugün dep, ézentejip turá ber'diler. /8/ Anıñ bajıná taäқ – bila sogup, Aá tökürüp, /9/ tüzeleне turup, Aá başқoip turdılar. Anı /10/ sökülep bojoygele, çoқum kızıl kiimin çeçip /11/ – iip, Anıñ Boinıñ kiimin kıydırıp berеle, kręskę /12/ kereğ tartargá alpaádılar. Aydárda, álañnañ қlaadıp /13/ tüштаған, Aleksándr – bila Puftıñ adazı, Simon /14/ dep bir' Kiriney kijie kręzin tyuktendırıp /15/ ber'diler. Anı Golgofa dep er'ge alıp kel'diler: /16/ ol er' töbeğ dep er' bolor. Aydárda, smirna /17/

Кошхон аракы Аа ічерге еберде, Ол албады.
 Аны керѣ тартхан кижилѣр, кемге неези ѣткен.
 Не деп жерѣвѣн таштап, киімдерин үлѣжип алдылар.
 Час дезѣ, үчүнчизы болгон: андада, Аны крѣске
 керип қондылар. Анын үстүндѣ пурүү чинген чю
 болып тыр: Юдей Улу Би деп. Анын была кожо
 эки қарақинны крѣске керѣ тартып қондылар,
 бирин оңында, бирин солында. Анип, қаралуларт
 тоолгон деп, Чіимннн сөзи чин болды. Өртып
 праатхан кижилѣр, баштарын аңқан, Аны амандап,
 э орғооны оодып, үч күнге пудүрѣчи, Боун
 Боунды арғалап, крѣстен түжүп кель деп, айдып
 түрдылар. Анип оқ биңигчилѣр была үлу абыстар
 Аны сөкүлѣп, үзкөн бойлоры айдыштылар: оң
 көлорды арғалаган, Боун дезѣ, арғаланалбайт.
 Израильдын Улу Би Христос эм крѣстен
 түшсын: бис көрөгелѣ, пудели, тештилѣр.
 Анын была керѣ тартылашхандар Аны сөгүп түр
 дылар. Алтынчи часта тогузунчи часта ктрѣ
 ончо җрде қарақкы болды. Тогузунчи часта
 Исус тын үнденип, айтхан: Элон Элон ламма

қошхон арақи Аа ічерге берде, Ол албады. /1/ Аны керѣ тарthan кижилер, кемге неези ѣткеине /2/
 деп жерѣбей таштап, киімдерин үлѣжип алдылар. /3/ Час дезѣ, үчүнчизы болгон: айдарда, Аны крѣске
 /4/ керип қойдылар. Анын үстүндѣ пурүү чийген чю /5/ болып – тыр’: Юдей Улу Би деп. Анын –
 била қожо /6/ эки қараққини крѣске керѣ тартып қойдылар /7/ бирсин оңында, бирсин солында, Анип,
 қаралуларға /8/ тоолгон деп, Чіимнннн сөзи чин болды. Өртып /9/ праатхан кижилер, баштарын аңқай,
 Аны амандап /10/ э ор’гөоми оодып, үч күнге пудүрѣчи, Боун /11/ Боунды арғалап, крѣстен
 түжүп кел’ деп, айдып /12/ турдылар. Анип – оқ биңигчилер – была улу абыстар /13/ Аны сөкүлѣп, үзери
 бойлоры айдыштылар: оң көлорды /14/ арғалаган, Боун дезѣ, арғаланалбайт. /15/ Израил’дин Улу Би
 Христос эм крѣстен /16/ түшсын: бис көрөгелѣ, пудели, тештилер. /17/ Анын – била керѣ тартылашхандар
 Аны сөгүп турдылар. /18/ Алтынчи часта тогузунчи часта җрде /19/ ончо җр’де қараққини болды.
 Тогузунчи часта /20/ Исус, тын үнденип, айтхан: эloi эloi ламма /21/

сабаҳданн; ол сөзъ: Э Вүтанм, Вүтанм, неенн
үчүн Менн таштадын, тегенн. Андагы түргандар-
дын қазылары ұғала, мұна, Іліаны қыңырп
ат деп айттылар. Бирюүзи дезь, тыгүрүп барып,
мешкенн үксус_была толтүрүп, таақа салып қойоло,
Аны іңіріп, айтхан: ажа тохтогор, Іліа Аны тү-
жүрүп аларға кельген_ме_не деп көрөли, теды.
Інесу дезь, тын үнденіп, тынын салып інды.
Андарда, ырғоодогы көжөгө, аказынан ала, төмен
түжүрө экі паşха тиртылып пар_тыр. Анын
түжүндә түргән устын ені Анын мунды үн-
деніп, тынын салып інгенн көрөле, айты: пу
кіжі чиндәп Вүтандын Уулы болуп_тыр, теды.
Анда, рағынан көрүп түргән, үн кіжілер бар болгон.
Маріа Магдалина, күчу Іаковтын, Іосифын энези
Маріа, базә Саломіа алардын аразында болуп
тырлар, паа Анын Галилеиде болгон чағында, Аны
эже, Аа шүтүп тыр'гөндер, анан паşха көп
Анын_была Іерусалимга кельгендер.

sabahfani; ol söz': é Kutaim, Kutaim, neeniñ /1/ uçun Meni taştadıñ, tegeni. Andagi türgandardıñ /2/ qazajları ugála, muna, Yliãni qıçırıp /3/ – ät dep aytılar. Biruuzi deze, tyugürüp barıp, /4/ meşkeni uksus – bila tolturup, taäqá salıp qoyolo, /5/ Anı içirip, aythán: ajá tokhtogor Yliã Anı tujürüp /6/ alarga kel'gen – me – ne dep köröli, tedi. /7/ Yisus deze, tñ üdenip, tının salıp iydi. /8/ Aydarda, ör'göödogı köjögö, äkazinãñ alá, tömen' /9/ tujüre eki paşhá tirtılıp par – tır'. Anıñ /10/ tujündá turgán us'tñ biñ Anıñ mundıy üdenip /11/ tıñ salıp iygenin köröle, aytı: pu /12/ kiji çindáp Kutaydıñ Uulı bolup – tır', tedi. /13/ Andá, rağınan köryup turgan, üy kijiler bár bolgon. /14/ Mariã Magdalina, kuçu Yakobtıñ, Yosıfdıñ énezi /15/ Maria, bazá Salomiã alardıñ arazında bolup – tırlar /16/ paá Anıñ Galileyde bolgon qağında, Anı /17/ éje, Aá şütüp tyur'gender, anañ paşhá köp /18/ Anıñ – bila Yerusalimgá kel'gender. /19/

ЕҮЛІЕ НА ШЕСТОМЪ ЧАСѢ.

Лук. 34ч. рлі.

Ол чактың түжүндө, Исус-была кожо олты-
 җерге эки шоҳини алпадылар. Төбө титтен
 җерге келчө, Аны, паа шоҳинлардын бирүүзин
 оңында, бирүүзин солында крөске керө тартып
 коңдылар. Айдарда, Исус антхан: Э Адам, алар-
 дың аманын ташта: алар дезө, неени эдип тур-
 ган билбей турлар, теды. Айдарда, жербей та-
 шап, Анын кнмдерин улештилер. Калык туруп
 коңп, көрүп турган. Алар-была кожо биһлер-де
 элигтежип, өскөлөрдү аргалган эде: Ол Кутан-
 дың агап алган Христос болзо, Бои Бойн аргалзын
 деп, айдип турдылар. Анип-оқ чөру кижилер, Аа
 пазып келчө үзына үксус туруп туруп,
 сөкүлөп айдип турдылар: Сень Юдейдийн Улу
 Бий болзоң, Боуң Боуңды аргалá, тедылер. Анын

100

EVLIÉ NA ŞESTOMZ ÇASE. /1/

LUK. ZAÇ. RAI. /2/

Ol çakhtıñ tüjündá Yisus – bila çojo öl'tırerге /3/ éki şohçim alpaádılar. Töbe tıten /4/ er'ge
 kelçö, Anı paá şohçılardıñ biruuzin /5/ oñındá, biruuzin solındá kröske kerç tartıp /6/ çoydılar.
 Aydárda, Yisus aythán: é Adám, alardıñ, /7/ ámanın taştá: alar deze, neeni édip turgan /8/
 bil'bey turlar, tedi. Aydárda, jerebey taştáp, /9/ Anıñ kñimderin uleştiler. Kalıç turup /10/ çoip,
 körüp turgán. Alar – bila çojo biyler – dee /11/ éligtejip, öskölördı argalagán éde: Ol Kutaydın
 /12/ Igáp algan Hristos bolzo, Boi Boin argalazın /13/ dep, aydıp turdılar. Anıp – oç çeru kijiler,
 Aa /14/ pazıp kelçö uuzıná uksus tudup turup, /15/ sökülep aydıp turdılar: Sen' Yudeydiñ Ulu
 /16/ Bii bolzoñ, Bouñ Bouñdı argalá, tediler. Anıñ /17/

үстүңнү анында Грек, Рим, Еврей сөзи биле чинген
 чно болгон: Пу турган Юдейдн Улу Бии деп.
 Ианьген шохчилардын бирюузи Аны амандап,
 айтхан: Сень Христос болзон, Боунды, бисты-де
 аргала, теды. Бирюузи дезе, аны токтозып
 айтхан: Сень боун-даа андын-ок аргылаган болуп,
 Кутайдан қорукпай турун ма; Бис дезе, орындау
 аргылалып, иштерибиске туружарын алындыбис, а Ол
 бир-де аман этпеген, тиеле, Исусха айтхан:
 Э Каан, каандыгына эткежин, мені эзеп алсын,
 теды. Аа Исус айтхан: саа чинин андып турум:
 бүгүн-ок Менин-была райда болорзин, теды. Ол
 болгоннү дезе, алтынчи частын маңында: тогус
 часха этре ончо ерде қарақкы болды, күнү прор-
 келе берды, өргөдогы көжөгө тал ортозынан
 тиртилә берды. Исус дезе, үлү үнденип, айтхан:
 Э Адам, Сенин қолуна тынымды берип-турум,
 теды. Муну айдала, тынын салып-йды. Юстын
 бии дезе, ол болгонды көрөге, Кутайды алқап,
 айтхан: пу кижі чиндап ахту болгон эм-тырь,
 теды. Муну көрөгө туулушхан қалықтың ончо-

üstünü ānında Grek, Rim, ebreý sözi – byle çiygen /1/ çiyu bolgon: Pu turgán Yudeydiñ Ulu Bii
 dep. /2/ Ylil’gen şokhçilardıñ biryuuzi Anı āmandáp, /3/ aythān: Sen’ Hristos bolzoñ, Bouñdı
 bistı – dee /4/ argalá, tedı. Biruuzi deze, anı tokhtozıp /5/ aythán: Sen’ bouñ – daa andıy – oq
 ārgılagán bolup, /6/ Kutaydāñ qorukhpáy turuñ ma; Bis deze, orındu /7/ ārgılalıp, işteribiske
 turujarın alındıbis, a Ol /8/ bir’ – dee āmān etpegen, tiyle, Yisushá aythán: /9/ é Kaan,
 kaandıgıñá etkejin, meni ezep algin /10/ tedı. Aá Yisus aythán: saá çinin aydıp turum: /11/
 bugun’ – oq Meniñ – bila raydá bolorzin, tedı. Ol /12/ bolgonı deze, altınçı çastıñ mañında:
 togus /13/ çashhá etre onço er’de qaraçkı boldı, kün’ pyurkele /14/ ber’dı, ör’göödogı köjögö tál
 ortozınāñ /15/ tirtilá ber’dı. Yisus deze, ulu ündenip, aythán: /16/ é Adám, Seniñ qoluñá tınımdı
 berip – turum /17/ tedı. Munı aydála, tının salıp – iydı. Us’tuñ /18/ bii deze, ol bolgondı
 körägele, Kutaydı alqáp /19/ aythán: pu kiji çindáp ahtu bolgon em – tir’ /20/ tedı. Munı
 köörögö tuuluşhán qalıqtıñ onço- /21/

Зы пай болгонды көрөгелек, төштөрүн қағынганча
анып турдылар. Анын таныштары, Галилеяда
Аны эежип кельген үй кижилер мұны кедерттын
көрюп турдылар.

ЕҮЛІЕ НА ДЕВĀТОМЪ ЧАСѢ.

ІWAN. ЗАЧ. НД.

Ол чактын түжүндә, Каифадан Исусты преторго
алпадылар: ол түннүн эртенінде болгон: алар
пирлалбай пасханы тигиды коллы деп, преторго
кербедилер. Пилат аларга чигип келелек, айтхан: пу
кижини неези билек пурулуп асаар; теде. Алар аа
қаруун айттылар: Ол қаралу колбозо, биз аны саа
берип ийбес эдек. Пилат аларга айтхан: Слер
Аны алып, бойгардын аныгарча Аны аргылагар,
теде. Аа Юдеялер айттылар: кижини пурулуп ол
тырерге биске салып берген аң жоқ, теделер.
Исус Боннын қанида олорын билдырттып айтхан

zi paá bolgondi körögele, töštörin қағынганча /1/ ānip turdılar. Anıñ tanıštarı, Galileydeñ
/2/ Anı éejip kel'gen üy kijiler müni kedertin /3/ köryup turdılar. /4/

EVLIE NA DEBĀTOMZ ÇASE /5/

ІWAN. ЗАЧ. NF. /6/

Ol çakhtıñ tütündá, Kaifadán Yisustı pretorgo /7/ al – paadılar: ol tünniñ erтенінде болгон: alár
/8/ piärlalbáy paskhámı tigidy bololı dep, pretorgo /9/ kərbédiler. Pilát alargá çigip kelele,
aythán: pu /10/ kijim neezi – byle purulap – asär; tedı. Alár aá /11/ қаруun aytlár: Ol қарalu
bolbozo, bis Anı saá /12/ berip – iybes' edek. Pilát alargá aythán: Sler /13/ Anı alıp, boyugardiñ
añgarça Anı ärgilagár, /14/ tedı. Aá Yudeyler aytlár: kijim puruláp öl'tirerge /15/ biske salıp
ber'gen añ yoқ, tediler. /16/ Yisus boiniñ қanida ölörin bildirtip aythan /17/

сөзиниң чини чигсин деп. Ол түштә Пилат
 базок преторго кӱрп барып, Исусты кычырып
 алала, Аа антхан: Сень Юдейдиң Улу Би ба; тедеи.
 Исус аа анты: сень мұны бойуннан андып туруң
 ба; Саа Мені кижі анты ма; тедеи. Пилат Аа
 антхан: мені Юдей бѣдем; Сениң қалығың, улу
 абистар маа Сени бѣрип індылар: Сень неені эткен
 болбогон; Исус аа қарууң анты: Менің қаандығым
 пу эльдегі эмѣс: қаандығым пу эльдегі болгон
 болзо, Мені Юдейлерге бѣриль бѣзин деп, құлдарым
 Менің үчүн ѳнежер эделер: ѳ, Менің қаандығым
 мұндағы эмѣс, тедеи. Пилат Аа антхан: андың
 болгондо, Сень Улу Биі бидирзин; Исус антхан: сен
 андып туруң, Мені Улу Биі деп. Мені аның
 үчүн түүлдим, аның үчүн эльге кельдим, чинди
 керѣлѣин деп: кем не чиннаң болзо үнүмди
 үгүп әдир тедеи. Пилат Аа антхан: чин теген не
 деп болор; Мұны адала, Юдейлерге базә
 чигип келип, аларға анты: Пу кижідең қандың
 даа пурұу тапай турұм. Мені слерге бѣриуды
 Ціеда баррамга бождоғын деп аныңар бар эде:

söziniñ çini çigsin dep. Ol tüšta Pilát /1/ bazoq pretorgo k̄irip barıp, Yisustı k̄içirip /2/ alala, Aá aythán: Sen' Yudeydiñ Ulu Biì ba; tedi. /3/ Yisus aá aytı: sen' mumı boyuñnañ aydıp turuñ /4/ ba; Saá Meni k̄ijì aytı ma; tedi. Pilát Aá /5/ aythán: men' Yudey beðem; Seniñ qalıgıñ, ulu /6/ abistár maá Seni b̄erip – iydıler: Sen' neeni etken /7/ bolbogoy; Yisus aá qaruun aytı: Meniñ qaandıgım /8/ pu el'degi emes': qaandıgım pu el'degi bolgon /9/ bolzo, Meni Yudeylerge b̄eril'bezin dep, quldarım /10/ Meniñ uçun enejer edeler: e, Meniñ qaandıgım /11/ mundagi emes', tedi. Pilát Aá aythán: andıy /12/ bolgondo, Sen' Ulu Biy bidirzin; Yisus aythán : sen' /13/ aydıp – turun, Meni Ulu Biy dep. Men' anıñ /14/ uçun tuuldum, anıñ uçun el'ge kel'dim, çindi /15/ keręleın dep: kem – ne çinnañ bolzo ünümdi /16/ ugup – ädir' tedi. Pilát Aá aythán: çin tegen ne /17/ dep bolor; Mumı aydála, Yudeylerge bazá /18/ çigip kelip, alargá aytı : pu k̄ijideñ qandıy – daa /19/ puruu tapáy turum. Meni slerge biruudi /20/ Pásha bayramgá bojodsın dep añıgár bár ede: /21/

Іудейі ұлу биін слерге бождоин ба; теды. Ол
 чахта ончолоры база қығырыжып, анттылар: Аны
 Эйіс, Баравканы [божд], тедилер: Баравба дезе,
 қарақчи болгон. Ол чахта Пилат Исусты алып,
 Аны согтырды. Чыру кижілер, інелігту ағаштан
 бөңетс толгоп, бажына салып бөреңе, Аа чоқум
 қызыл киім кийдырып бөрдилер. Эй Іудей-
 дың Улу Биі, сугүн деп айдып тұруп, Аны аақ
 согуп турдылар. Пилат база чыгып келеле, аларға
 айтан: Анан бир-де пурруу тапағанымды слерды
 билезын деп, мұна, Аны слерге алчыгып тұрум,
 теды. Ол түштә Исус інелік бөңесту, чоқум
 қызыл киімду чыгып келды. Пилат аларға антты:
 мұна, кижіні, теды. Күлдәр біла ұлу абистар
 көрөле, Аны керип қой, керип қой деп қыгыра
 бөрдилер. Аларға Пилат айдат: Аны слер алып
 керигер: мен дезе, Анан пурруу тапай тұрум,
 теды. Іудейлер аа анттылар: бисте закон бар:
 законнысча Аа өлөргө керек, Ол дезе, Бойн Кут-
 тайдың Уулы Эдінген, тедилер. Пилат мұны угала,
 там арғы қорухты. Айдарда, преторго базә киреле, Исус-

Yudey ulu biin slerge bojodoin ba; tedi. Ol /1/ çakhtá onçolorı bazá kıyırırıp, ayılár: Anı /2/
 emes' , Barábbanı (bojod), tediler: Barábba deze, /3/ çaraqçı bolgon. Ol çakhtá Pilát Yisusti
 alıp /4/ Anı sogtırdı. Çeru kijeñler, ineligtu ağaştáñ /5/ beñets tolgop, bajuná salıp bereñe, Aá
 çoқum /6/ kızıl kiim kiydirıp ber'diler. Ey Yudeydiñ /7/ Ulu Biı, sugün dep aydıp turup, Anı
 aaqá /8/ sogup turdılar. Pilát bazá çigıp keleñe, alargá /9/ aythán: Anañ bir' – dee puruu
 tapáғанımdı slerdı /10/ bil'zin dep, muná, Anı slerge alçigıp turum, /11/ tedi. Ol tüştá Yisus
 inelik beñestu, çoқum /12/ kızıl kiimdu çigıp kel'dı. Pilát alargá aytı: /13/ muna, kijeñı, tedi .
 Kuldár – bıla ulu abıstár /14/ köröñe, Anı kerip qoy, kerip qoy dep kıyırırá /15/ ber'diler. Alargá
 Pilát aydat: Anı sler alıp /16/ keriger: men' deze, Anañ puruu tapáy turum, /17/ tedi. Yudeyleñ
 aá ayılár: biste zakon bár: /18/ zakombısça Aá ölörgo kerék Ol deze, Boin Kutaydıñ /19/ Uulu
 edingen, tediler. Pilát munı ugála, /20/ tám – arı qoruhtı. Aydarda, pretorgo bazá kireñe, Yisus-
 /21/

Ха айтхан: Сень кандан эден; теды. Ё, Исус үн
 чүгпады. Пилат аа андат: каруунды маа айтпан
 түрүн ба: Мень Сени крѣске – де тартирзам күүни,
 кожодсом доо күүни деп билбѣн түрүн ба; теды.
 Исус айтхан: саа үстүңиден берилбѣзе Менин
 бажымды билбѣрин эбѣш – дее: мунун үчүн
 килинчегтиң артыгы саа Мени берип ийген кийде,
 теды. Анан бѣри Пилат аны кожодорго арга пѣдрѣп
 түрдү. Юдеилѣр дезѣ, кынгырыжып түрдүлар:
 сень аны кожодып ийзѣн, Кесарьга наан эмѣсини:
 ар кем улу би – минь дезѣ, Кесарьга каршу түрү,
 тедылар. Пилат пу сөзин угала, Исусты ала
 чыгып, Андостротон титтен, Еврей тили билѣ
 Гаввада деп аргы эдеттен бѣрге отуруп койды.
 Айдарда, Паша байрамнын алдындагы пәтница кү-
 нүн алтынчи час болгон. Пилат Юдеилѣрге айтхан:
 мунá пу, слердын Улу Биігер, теды. Ё, алар
 кынгырыжа бѣрдылар: Ол олзын, олзын: аны
 керип кой, тедылар. Аларга Пилат айтхан: Улу
 Биігерды керидип койоин ба; теды. Улу
 абыстар айтхандар: Кесардан паша бистын улу

há aythán: Sen' qaydañ édeñ; tedi. Ɛ Yisus unçugpádi. /1/ Pilát Aá aydát: qaruñdi maá aytrpáy
 /2/ turuñ ba: Men' Seni kşeske – dee tartırzám küuni, /3/ bojodsom – doo küuni dep bil'bey
 turun ba; tedi. /4/ Yisus aythán: saá üstüñideñ beril'beze Meniñ /5/ bajımdı bileriñ ebeş – dee
 yoq – éde: muniñ uçun /6/ kilinçegtiñ artıgı saá Meni berip iйgen kijiide /7/ tedi. Anañ beri Pilát
 Anı bojodorgo argá pędręp /8/ turdı. Yudeylęr deze, kıyırırıp turdılar: /9/ sen' Anı bojodıp
 iйzeñ, Kesar'gá naadi emęessiñ: /10/ ar kem ulu biy – min' deze, Kesar'gá qarşu turu, /11/
 tedilęr. Pilát pu sözin ugála, Yisustı alá /12/ çigıp, Anfostroton titten, abrey tili – byle /13/
 Gabbáfa dep ärgı edetten er'ge oturup qoydı. /14/ Ayarda Pásha bayramniñ aldındağı pätnitsa
 künuñ /15/ altınçı çás bolgon. Pilát Yudeylęrge aythán: /16/ muná pu, slerdiñ Ulu Biiger, tedi. Ɛ
 alár /17/ kıyırırjá ber'dilęr: Ol öl'zin, öl'zin: Anı /18/ kerip qoy, tedilęr. Alargá Pilát aythán:
 Ulu /19/ Biigerdı keridıp qoyoin ba; tedi. Ulu /20/ abıstar aythandár: Kesar'dañ paşhá bistiñ
 ulu /21/

бнѣне ток, тѣдылѣр. Анларда, эн қалғанчызында,
 Пилат Аны керуге аларга берип інды. Алар Аны
 алып паадылар. Бонның крѣзин туктеніп алғанча,
 Ол, Еврей тілі билѣ Голгода титтен, төбѣлю
 қырге чигты. Анда Аны крѣске керѣ тартып
 қондылар: Анын была қожо эқы анында база
 эыи кижіны, ортозында Исусты керіп қондылар.
 Пилат чню чиндырып, крѣске салып қонды. Чин-
 генын учуры пү: Исус Назорей, Юдейдн Улу
 Бии, теген. Пү чнюды Юдеилерден көп кижі
 қычқордылар. Исустын керѣ тартылған ери деже,
 турадан раг-эмѣс болгон. Ол чню еврей, грек,
 рим тілі билѣ чинген болгон. Юдейдн улу абыс-
 тары Пилатха айттылар: Юдейдн Улу Бии деп
 чинбѣ, Мені Юдейдн Улу Бии деп айтуханын
 чин, тѣдылѣр. Пилат айтухан: неени чиндым, аны
 чиндым, тѣды. Чѣрү кижилѣр Исусты крѣске
 тартып іклѣ, Анын киімдерин алып, үчѣ паіша
 үлѣшхѣ үлѣжіп, чѣрү кижі-зани бирѣ үлѣжетен
 үлүп алды, хитон [киімін] аніп-оқ. Хитоны деже,
 көктөп эткен эмѣс, ақазынан ала согуп эткен

bñbis yok, tediler. Aydarda, en qalğançızında /1/ Pilát Anı keruge alargá berip iydi. Alár Anı
 /2/ alıp paadılar. Boinñ kręzin tuktenip algánça /3/ Ol, ebreý tili – byle Golgofa titten, töbeļu
 /4/ er'ge çigtı. Andá Anı kręske kerę tartıp /5/ qoydılar: Anñ – bila qojjo eki añında bazá /6/ eki
 kijñi, ortozında Yisustı kerip qoydılar. /7/ Pilát çiu çiydirıp, kręske salıp qoydı. Çiygenñ /8/
 uçurı pu: Yisus Nazorey, Yudeydñ Ulu /9/ Bii, tegen. Pu çiuğı Yudeylerdeñ köp kiji /10/
 qıçırdılár. Yisustñ kerę tartılğan eri deže, /11/ turadañ rág – emęs' bolgon. Ol çiu ebreý, grek,
 /12/ rim tili – byle çiygen bolgon. Yudeydñ ulu abıstan /13/ Pilatkhá aytlár: Yudeydñ Ulu Bii
 dep /14/ çiybe, Men' Yudeydñ Ulu Bii dep aythanın /15/ çiy, tediler. Pilát aythan : neeni
 çiydim, anı /16/ çiydim tedi. Çeru kijiler Yisustı kręske /17/ tartıp – iele, Anñ kiimderin alıp,
 üç' paşhá /18/ üleşhe ülejip, çeru kiji – zain bir' ülejteñ /19/ ülup aldı, hiton (kiimin) anıp – oq.
 Hitonı deže, /20/ köktöp etken emęs', aqazınan ala sogup etken /21/

БАЗЫН ДЕП, [ОЛ СУББОТ КҮНЬ ДЕЗЕ, УЛУ КҮНЬ
 БОЛГОН], АЛАРДЫН ЙОДОЛОРЫН СИЙ КАГЫП, АЛАРДЫ
 ТҮҮЖҮРҮП АЛАЛЫ ДЕП. ПИЛАТТАН СУРАДЫЛАР. АЙДАДА,
 ЧҲРҮ КҮҖИЛЕР КЕЧЕЛЕР, АНЫН-БЫЛА КЕРЕ ТАРТХАН-
 ДАРДЫН БИРУУЗИНЫН ЙОДОЗЫН СИЙ КАГЫП ІЧЕЛЕР,
 БИРУУЗИНЫН БАЗА СИЙ КАГЫП САЛДЫЛАР. ЙИСУХА КЕЧЕ-
 ЗЕЛЕР, АНЫН ӨЛҮП ҚАЛГАНЫН КӨРҮП, ЙОДОЗЫН СИЙ
 КАГПАДЫЛАР. ЧҲРҮ КҮҖИЛЕРДЫН БИРУУЗИ АНЫН КА-
 БЫРГАЗЫН ТИДА-БЫЛА САИП ІЧЕРДЕ, КЕНЕТІН СУ-
 БЫЛА ҚАН АГА БЕРГЕН. МҮНЫ КӨРҮГОН КҮҖИ
 КЕРЕЧЕЛЕР, АНЫН КЕРЕЧЕЛЕРГЕНІ ЧИН: АЙТХАНЫ
 ЧИН ДЕП, ОЛ БИЛИП ТҮРҮ, СЛЕРДЫ ПУТСЫН ДЕП. ПУ
 ДЕЗЕ, АНЫН СӨҮГЫ ООЛДЫБАЗЫН ДЕП, ЧҮЙМДЕ ЧИН-
 ГЕНЫНЧЕ БОЗЫН ДЕП БОЛДЫ. ЧҮЙМНЫН БАЗА БИР
 ЧЕРИНДЕ АЙТХАНЫ МҮНДЫ: ПАА ҚАДАЙ САИГАНЫН КӨРҮП
 АЛАРЛАР, ТЕГЕН.

bázın dep, (ol subbot kün' deze, ulu kün' /1/ bolgon), alardıñ yodolorın siy қағıp, алardı /2/
 түжүрүп алалы деп Pilattáñ surádılar. Aydárda /3/ çeru kijiler kelele, Anıñ – bıla kere
 tartkhándardıñ /4/ biruuziniñ yodozın siy қағıp іçe, /5/ biruuziniñ bazá siy қағıp saldılar.
 Yisushá kel'zele, /6/ Anıñ ölüp қалғанın көрүп, yodozın siy /7/ қағпádılar. Çeru kijilerdiñ
 biryuuzi Anıñ қабirгазын /8/ tidá – bıla saip – іçerde, kenetiñ su – bıla /9/ қán agá be'gen.
 Muni көr'gon kiji /10/ kereçedi, anıñ kereçegeni çin: aythanı /11/ çin dep, ol bilip turu, slerdı
 putsın dep. Pu /12/ deze, Anıñ söögı ooldıbázın dep, Çiimde çiygeninçe /13/ bolzın dep boldı .
 Çiimniñ bazá bir' /14/ çinde aythanı mundi: paá қадáy saigánın көрүп /15/ alarlar, tegan .
 /16/

ЕВЛІЕ НА ВЕЧЕРНИ БЕЛІКАГВ ПАТКА.

Мат д. Зач. рѣ, рѣі, рѣі.

Тѣмъ аръипъ кельгенде, ончо улү абыстар-была
 калыктын улүлары Исусты олтырарге тѣоп
 пудүрдиләр: Аны пуулап, Понтіи Пилат биңге аны
 алпарып бердиләр. Ол түштѣ Исусты берип ийген
 Юда Аны пурулаганын көрүп, кемзинеле, отус
 күмюш ақчазын улү абыстар-была улүларга андра
 берип, айхан: ахтудын қанын берип иіп, килінчек
 эттім, теди. Алар деже, аайтылар: биске керек беде-
 де; боуи көр, тедиләр. Айдарда, ол ақчазын өргөдо
 таптап іле, анан чигип алып, барáге, пуунип
 ійди. Улү абыстар ақчазын алáге, айдытылар:
 муну церкбенин қайрағына саларга арабас: пу
 деже, қанын паазы. Айдарда, үзери тѣоптө-
 жеге, ол ақча-была, кедертин кельгендердын сөг-
 төрин түдарга, көөшчинин ерин садып алдылар.

EVLIÉ NA VEČERĪN BELĪKAGW PĀTKA /1/

MAT . F. ZAČ. RAĪ RĪ RĪ . /2/

Táñ ārip kel'gende, ončo ulu abistár – bila /3/ қалықтың улұлары Йисусты өл'тиреге тыоп /4/
 пудүрдиләр: Аны пуулап, Понтій Пилат биыге Аны /5/ алпарып бер'диләр. Ол түштá Йисусты берип ийген
 /6/ Yuda Аны пурулаганын көрүп, кемзинеле, отус /7/ күмюш ақчазын улү абыстар – bila улүларга
 андра /8/ берип, айхан: ахтудың қанын берип иіп, килінчек /9/ эттім, теди. Алар деже, аа айтылар:
 биске керек беде; /10/ bouñ kör' тедиләр. Айдарда, ол ақчазын өр'гөдо /11/ таптап іле, анан
 чигип алып, барáге, пуунип /12/ ійди. Улу абыстар ақчазын алáге, айдытылар: /13/ муну
 Тсеркбенин қайрағына саларга арабас: пу /14/ деже, қанын паазы. Айдарда, үзери тѣоптөжеге,
 /15/ ол ақча – bila, кедертин кельгендердиң сөгтөрін /16/ tudargá, көөшчиниң ерин садып алдылар.
 /17/

Муньн үчүн, поо теенче, ол ерды кан ери
 деп айдаттан. Ол түштá Яеремíа пророктын антханн
 чин болды: антханн деже, пу: алар Израиль үл-
 дарынын паалап салган паазы отус күмүш акча
 алагеде, ани көөшчинннн ери үчүн берип салдылар:
 анда маа Ваан антханн эде, теген. Исус деже,
 биин алдында келип турды. Айдарда, биин Анаñ
 сурды: Сенъ Юдейднн Улу Бии бедеñ; теди. Аа
 Исус антханн: сенъ айдип туруñ, теди. Уллар
 била улү абистар ани пурүлүп турганда, Ол
 уңгупай турды. Ол түштá Пилат антханн: угуп-
 туруñ ба, Саа чике канчаñды угузуп тургандарын;
 Айдарда, Ол аниñ антханнна биръ-дее қару сөзъ
 айтпай турган: биин [Аниñ уңгупаганин] куць
 таñархады. Паша байрам үчүн ишту кижилердин
 қаажы бирюузин қалық бождосын тегенде, биин
 ани бождоттон болгон. Ол чахта алардын ады
 чабы чикан, Баравба титтен, ишту кижизы болып-
 тырь. Анип алар туулужуп кельгенде, Пилат аларга
 антханн: мені қаажызын бождосын деп турзаар:
 Баравбаны ба; Христос титтен Исусты ба; теди.

Munñ uçun, poo teençe, ol er'di kán eri /1/ dep aydátan. Ol tüştá Yeremiã proroktiñ aythani
 /2/ çin boldı: aythanı deže, pu: alár İzráil' uuldarınıñ /3/ paaláp salgan paazi otus kümüş aqça /4/
 alagele, anı kööşçiniñ eri uçun berip saldılar: /5/ anıda maá Kaán aythán ède, tegen. Yisus deže,
 /6/ biy aldında kelip turdı. Aydárda, biy Anáñ /7/ suradı: Sen' Yudeydiñ Ulu Bii beđeñ; tedi.
 Aá /8/ Yisus aythán: sen' aydıp turuñ, tedi. Ululár /9/ – bıla ulu abistár Anı puruláp turganda,
 Ol /10/ uңgupáy turdı. Ol tüştá Pilát aythán: ugup – turuñ /11/ ba, Saá çike қаңчаñdı uguzup
 turgandarın /12/ Aydárda, Ol anıñ aythanına bir' – dee қару söz' /13/ aytpáy turagan: biy (Anıñ
 uңgupáганин) kuç' /14/ таñархадı. Pásha bayram uçun iшту kижилердиñ /15/ қаажı biruuzın қалық
 bojodsın tегенде, biy /16/ anı bojodotton bolгон. Ol çахта алардиñ adı /17/ çабı çикан, Baráбба
 titтен, iшту kижızı bolıptır'. /18/ Anıp alár tuulужup kel'genде, Pilát alargá /19/ aythán: meni
 қаажızın bojodsın деп turzaar: /20/ Baráббаны ба; Hristos titтен Yisustı ba; tedi. /21/

Ол алардын Аа күюнүшкен үчүн Аны б'фонг
 йгенін бнаьгенде мұны антхан. Ол аргы эдет-
 тен б'ронне отурганда, анын алган кижізы
 антырып іет: ол ахтуга бирь-дег немѣ этпѣ,
 мень дезѣ, бүгүнъ түжүмде Анын үчүн көп
 қыналдым, деп. Ё, улular-была улу абыстар
 Баравваны сұрап аларга, Исусты дезѣ, ольтырберге
 қалықты ұрғиттылар. Ол чахта Пилат алардан
 сұрады: мені, ол экудын қажызын бождсын
 деп тұрзаар; теды. Алар, Баравваны, тедылар.
 Пилат аларга айдат: Христос тіттен Исусты
 қандайттаным; Аа ончолоры айддылар: Ол крѣске
 керѣ тартылзын, тедылар. Биі антхан: Ол не
 аман эткен; теды. Ё, алар аман тын қынғырыш
 тылар: крѣске керѣ тартылзын, деп. Пилат,
 аргазын тапан, қалықтың түймѣні күчтен б'б'р-
 генін көрөлѣ, су алып, қалықтың көзинча [экі]
 қолун тнүп, аны: пү ахтудын қанында пүрүлу
 эмѣсь-мінъ, слер көрөп тұрғар, теды. Айдарда,
 ончо қалық қаруун б'крѣ, антхан: Анын қаны
 кнске, балдарыенсха болгон, теды. Ол чахта аларга

Ol alardıñ Aá küünüşken uçun Anı berip /1/ iýgeniñ bil'gende munı aythán: Ol ärgı edetten /2/
 erine oturgandá, aniñ algán kijizi /3/ aytırıp – iet: ol ahtugá bir' – dee neme etpe, /4/ men' deze,
 bugun' tujümde Anıñ uçun köp /5/ kıynaldım, dep. E, ulular – bila ulu abıstár /6/ Barábbanı
 suráp alarga, Yisustı deze, öl'turęge /7/ qalıqtı urettiler. Ol çakhtá Pilát alardıñ /8/ suradı: meni,
 ol ekudiñ qaajızın bojodsın /9/ dep turzaar; tedı. Alár Barábbanı, tediler. /10/ Pilát alargá aydát:
 Hristos tıttten Yisustı /11/ qaydátтанım; Aá onçolorı aydádılar: Ol kręske /12/ kere tartzılzın,
 tediler. Biy aythán: Ol ne /13/ amán etken; tedı. E alár anañ tñ kıyırıştılar : /14/ kręske kere
 tartzılzın dep. Pilát, /15/ argazın tapáy, qalıqtıñ tüymeni kuçtey ber'genin /16/ körole, su alıp,
 qalıqtıñ közinça (ëki) /17/ qolun tunup, ayı: pu akhtudiñ qanındá purulu /18/ emes' – mın',
 sler köröp turugar, tedı. Aydárda, /19/ onço qalıq qarun berę, aythán: Anıñ qanı /20/ biske
 baldarıbisha bolgoy, tedı. Ol çakhtá alargá /21/

Баравканы бождып, Иисусты дезе, согуп, керуге
 берип. İнды. Ол түштá бийдин чырго кижилери
 Иисусты преторго акیرهле, ончо чыруды да туюп
 алдылар. Анын киимин чечип, да чокум кызыл
 киим кийдырып кондылар. Инелигту агаштаñ
 бенец толгоп, анын бажына салала, он қолына
 таақ туттырып бердылар: Анын алдына тизелене
 туруп, э Юдейдин Улу Би, syugün деп, сөкүлөп
 айдып турдылар. Анидагеде, да төкүрүп, таагын
 алып, бажына согуп турдылар. Аны сөкүлөп бо-
 joygele, чокум кызыл киимин чечип, анын
 Бойнун киимин кийдырып береле, Аны керуге
 алпадылар. Чыгып праадып, Симон деп Кириней
 кижие түштáйгеде, крешин аа туктандырып бер-
 дылар. Алар Голгофа титтен ерге келеде, ол төбө
 деп ер болор, да өт қошон үксус ічerge
 бердылар. Ол тидигеле, ічпейн теди. Аны
 керип қойгондор, жеребей таштап, анын киим-
 дерин үлөйп турдылар. Отуруп коип, аны анда
 қарулдап турдылар. Бажынын үстүгү анында пурүү
 чинген чий салып кондылар: пу турган Юдейдин Улу

Barábbanı bojudıp, Yisustı deze, sogup, keruge /1/ berip – İyđı. Ol tüşta biydñ çeryu kijileri /2/
 Yisustı pretorgo akirele, onço çerudı Aá tuup /3/ – aldılar. Anıñ kiimin çeçip, Aá çoqum kızıl /4/
 kiim kiydirip qoydılar. Yneligtu agaştáñ /5/ benets tolgor, Anıñ bajıná salála, oñ qolıná /6/ taáq
 tutturıp ber'diler: Anıñ aldıná tizelene /7/ turup, é Yudeydñ Ulu Bi, syugün dep , sökülep /8/
 aydıp turdılar. Anidagele, Aá tökürüp, taágın /9/ alıp, bajıná sogup turdılar. Anı sökülep
 bojoygele, /10/ çoqum kızıl kiimin çeçip, Anıñ /11/ Boinıñ kiimin kiydirip berere, Anı keruge
 /12/ alpaádılar. Çigıp praadıp, Simon dep Kiriney /13/ kije tüştaygele, kreshin aá tuktandırıp
 ber'diler. /14/ Alár Gologofa titten er'ge kelele, ol töbe /15/ dep er' bolor, Aá öt qoshon uksus
 içerge /16/ ber'diler. Ol tidigele, içpein tedi. Anı /17/ kerip qoygondor, jerebey tasháp, Anın
 kiimderin /18/ ülejip turdılar. Oturup koip, Anı anda /19/ qaruldap turdılar. Bajınıñ üstügi
 añında puruu /20/ çiygen çiyu salıp qoydılar: pu turgán Yudeydñ Ulu /21/

Бий Исус деп. Ол ұста Анын была эки қарақчи тар-
 тылған болгон: бири он анында бирси сол анында.
 Іанльген шохчиларын бирюзи Аны амандап,
 антхан: Сень Христос болзон, Боунды, бисты-дее
 арғала, теды. Бирюзи дезе, аны тохтозып
 антхан: Сень боун даа андын ок арғылаған болуп,
 Кутайдан қорухпай тұрун ба; Бис дезе, орынду
 арғылалып, іштерибиске тұруларын алында, не, а Ол
 бир-дее аман этпеген, тилеф, Исусха антхан:
 Ә Каан, қаандығына ыткежин, мені эзеп алғын,
 теды. Аа Исус антхан: саа чинин андып тұрум:
 бүгүн ок Менің была ранда болорзын, теды. Эртүп
 пратхандар баштарын аңқан, Аны амандап андып
 тұрдылар: Ә өргөөнн оодып, үч күнге пудүреңчи,
 Боунды Боун арғала: Сень Кутайдн Уулы
 болзон, крестең түш, тедылер. Анип ок бичиг-
 чилер-биче ұлулар-была ұлу абыстар Аны сөкү-
 леп андып тұрдылар: өскөлорды арғалаған-де, Бои
 Боин арғаланалбайт. Ол Израильдын Улу Бий болзо,
 крестең түшсин, бис даа пудели. Кутайга іженген
 эде, Аа арамыхту болзо, эм Аны аманлазын.

Bii Yisus dep. Ol çakhtá Anıñ – bila éki qaraqçı tartılǵan /1/ bolgon: birsi oñ añında birsi sol
 añında. /2/ Ylil'gen şokhçılardıñ biruuzi Anı ãmandáp, /3/ aythán: Sen' Hristos bolzoñ, Bouñdı
 , bistı – dee /4/ argalá, tedi. Biruuzi deze, anı tokhtozıp /5/ aythán: Sen' bouñ – daa andıy – oq
 ärgılalǵan bolup, /6/ Kutaydáiñ qorukhpay turuñ ba; Bis deze, orindu /7/ ärgılalıp, işteribiske
 turujarın alındıbis, a Ol /8/ bir' – dee ãmán etpegen, tiyle Yisushá aythán: /9/ è Kaán, qaandıǵına
 etkejin, meni ezep alǵın /10/ tedi. Aá Yisus aythán: saá çinin aydıp turum: /11/ bugun' – oq
 Meniñ – bila raydá bolorzın, tedi. Ėrtıp /12/ prathandar baştarın äyqáy, Anı ãmandáp aydıp /13/
 turdılar: è örgöönı oodıp, üç' künge pudüreçeçi, /14/ Bouñdı Bouñ argalá: Sen' Kutaydıñ Uulu
 /15/ bolzoñ, kresteñ tüş, tediler. Anip – oq biçigçiler /16/ – byle ululár – bila ulu abıstár Anı
 sökülep /17/ aydıp turdılar: öskölördı argalagán éde Boi /18/ Boin argalanalbáyt. Ol İzrail'diñ
 Ulu Bii bolzo, /19/ kresteñ tüşsin, bis Aá pudeli. Kutayǵa ijengen /20/ éde, Aá ãramıkhtu bolzo,
 ém Anı argalazın. /21/

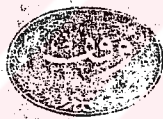
Ол дезѣ, Мень Кутандын Уулы мін деп айтхан,
 теделѣр. Анын была керѣ тартылышхан карақчилар
 анип оқ Аны сөкүлѣжип тұрдылар. Алтынчи
 частан ала тогузунчи часха фторѣ ончо бөрде
 караққы болды. Тогус час манында Инус, улу
 үнденип, айтхан: или, или, ламá сабахдани; Ол
 сөзѣ, э Кутайм, Кутайм, неенын үчүн Мени
 таштадын, тегени. Андагы тургандардын каажылары
 мұны угала, Ол Іліаны қичырып ат деп айтты-
 лар. Алардын бирюузи, тат эдип, тогүрүп барала,
 мешке алып, үкесуе была толтурды, аны таақа
 салып алып, Аа ічбөге бѣрды. Каажылары дезѣ,
 айттылар: ажа тохто, Іліа Аны аргаларга кельген ме
 не көрөли, теделѣр. Инус дезѣ, базá тын үн-
 денегелѣ, тынын салып інды. Андарда, мұна пу-
 өр'гөодогы көжөгө, үстүны бажынан төмөн
 түжүрѣ, эки паşха тиртыла бѣрды, бѣр тер-
 мѣне бѣрды, таштар арылып, межігтер ачылып,
 кечип барган аг арулардын көп сөогы теріліп тұр-
 дылар: межігтеринен чигала, Анын терільгенін кинде
 [ақаанду] ақ тұраа кірелѣ, көп кижіе көрүндылѣр.

Ol deze, Men' Kutaydın Uuli – mın dep aythán, /1/ tediler. Anıñ – bila kere tartılıshán
 қарақчилар /2/ anip – oқ Anı sökülejip turdılar. Altınçı /3/ çastáñ alá toguzunçı çashá eñre onço
 eñ'de /4/ қараққы boldı. Togus ças manıñdá Yısus, ulu /5/ ündenip, aythán: ili, ili, lamá
 sabahfani; Ol /6/ söz', è Kutaim, Kutaim, neeniñ uçun Meni /7/ taştadıñ tegini. Aydağı
 turgandardıñ kaajıları /8/ munı ugála, Ol Yliãnı qıçırıp – ät dep ayılár. /9/ Alardıñ biryuuzı, tıp
 eđip, tyugürüp barála, /10/ meşke alıp, uksus – bila tolturdı, anı taäqá /11/ salıp alıp, Aá içerge
 beğ'dı. Kaajıları deze /12/ ayılár: ajá tohto, Yliã Anı argalairgá kel'gen – me /13/ ne köröli,
 tediler. Yısus deze, bazá tıñ üdenegele, /14/ tının salıp – iydı. Aydárda, muna pu, /15/
 ör'göödogı köjögo, üstüñı bajınáñ tömeñ' /16/ tüjüre, eki paşkhá tirtılá beğ'dı, eñ' termene /17/
 beğ'dı, taştár añılıp, mejigter açılıp, /18/ keçip bargan ag – arulardıñ köp söögı terilip turdılar:
 /19/ mejigterineñ çigála, Anıñ teril'geniñ kiinde /20/ (äqaandu) aқ turaá kirele, köp kijië
 köryundiler. /21/

1. Исусты каруладагандар была ус'тн бii ер'дн тер-
 менгенн, не ле болгонн көрөгел, сур'кен сур'бет-
 тып, андышхандар: чиндап даа, Ол Вутайдын Уулы
 болуп тыр, тедылар. Аа түш пәтница күн болгон-
 до, Юдеилер сөгторды суббот күнге кресте турагал-
 базын деп, (ол суббот күн дезе, улу күн
 болгон), алардын йодолорын си кагып, аларды
 түжүрүп алалы деп Пилаттан сурадылар. Айдарда,
 черо кижилер келел, Анн была кер тартхан-
 дардын бирюзинн йодозын си кагып иелел,
 бирюзинн база си кагып салдылар. Исуса кел-
 зелер, Анн олуп калганын көрүп, йодозын си
 кагдылар. Черо кижилердын бирюзи Анн ка-
 биргазын тнда была саип иерде, кенетин су-
 была кан ага берген. Мунн көргон кiji
 керелел, анн керелелгени чин: айтханы
 чин деп, ол билп туру, слерды пусын деп. Пу
 дезе, Анн сөгг содылаказын деп, Чимде чин-
 генинч болзын деп болды. Чимнн база бир
 еринде айтханы мундын: паа кадан саганын көрүп
 аларлар, теген. Исуса шүтүп, Анн эеже Галилейден

Yisustı karuldagandár – bila us'tn bii er'dn termengenin, /1/ ne – le bolgonın körögele,
 surekey surettip /2/ aydıshandár: çindáp – daa Ol Kutaydıñ Uulı /3/ bolup – tir' tediler. Aá tüş
 pätnitsa kün' bolgondo, /4/ Yudeylér söögtordı subbot küngе kreste turagalbázın /5/ dep, (ol
 subbot kün' deze, ulu kün' /6/ bolgon), alardıñ yodolorın siy қагып, аларды /7/ түжүрүп алалы деп
 Pilattañ suradılar. Aydarda, /8/ çeru kijiler keleler, Anñ – bila kerę tartkhándardıñ /9/ biruuzinñ
 yodozın siy қагып иелел /10/ biryuuzinñ bazá siy қагып салдылар. Yisushá kel'zeler /11/ Anñ ölüp
 қалганın көрүп yodozın siy /12/ қагпáдылар. Çeru kijilerdñ biryuuzi Anñ қабirгазын /13/ tidá
 – bila saip – ierde kenetiin su /14/ – bila қán agá ber'gen. Munı kör'gon kiji /15/ kereledi, anñ
 kereligeni çin: aythanı /16/ çin dep, ol bilip turu, slerdı putsın dep. Pu /17/ deze, Anñ söögı
 oodılбázın dep, Çiimde çiiğeninçе /18/ bolzın dep boldı. Çiimnñ bazá bir' /19/ erinde aythanı
 mundıy: paá қадáy saiganın көрүп /20/ alarlar, tегen. Yisuskhá şütüp, Anı eeje Galileydeñ /21/

кельген үйкijилер анда оқ болуп, рагынан көрjүп тур-
 дылар. Маріа Магдалина, Іакоп была Іосифдин энези
 Маріа, Зеведендин ұлдарынын энези алардын
 аразында болуп тырлар. Кечкырып келерде, Іосиф
 титтен, Аримадендегы [бир] бай кижі кельды.
 Ол Исустан үренип оқ турьген. Ол Пилатха
 барала, Исустын söogын сұрады. Андарда, Пилат
 söogын берерге ақыды. Іосиф, söogын алала, аны
 ору была ороп, қаадан оьгон, бонын аны ме-
 жігине аны салып қонды. Межігтын эжігине
 аны таш пазырып қонп, сала берды. Маріа
 Магдалина, база бир Маріа анда оқ болуп, ме-
 жігтын түжүндә отурдылар.

kel'gen üy kijiler andá – oқ bolup, raginañ köryup turdılar. /1/ Mariä Magdalina, Yakop – bila
 Yosifdin énezi /2/ Mariä, Zebedeydin uuldarının énezi alardin /3/ arazında bolup – tırlar.
 Keçkirip kelerde Yosif /4/ titten Arimafeydegi (bir') báy kiji kel'dı. /5/ Ol Yisustañ urenip – oқ
 tur'gen Ol Pilatkhá /6/ barála, Yisustıñ söogın suradı. Aydárda Pilát /7/ söogın bererge
 äkıdı. Yosif, söogın alála, anı /8/ oru – bila orop, қаадан oьгон, boınıñ äні mejigine /9/ anı
 salıp қoydı. Mejiğtin ejigine /10/ ään taş pazırıp қoip, salá ber'dı. Mariä /11/ Magdalina, bazá
 bir' Mariä anda – oқ bolup, mejigtıñ /12/ tujündá oturdılar. /13/

ВѢЛІЕ ВЪ БЕЛІКУЮ СУБВѢТУ

НА ОУТРЕИ.

Мат. Зач. рд.

Пятницаньн эртенези күнь, улү авыстар-была фарисейлар Пилатха туюлужуп, айттылар: бибиш, ол мекечиньн, үч күнүн киінде терлип турарым деп, айтханьн эзеп алдыкыс. Анды болгондо, межигин үчүнчи күнге өтре қарулдаирга ақылган бергын: нееньн үчүн дезе, Аның урғыңгері тінде келип, Аны үрлөп алала, қалықа Ан олгөндордон терлип турды деп айтпазындар. Анды болгожын, киіндегы мекези паһызынан аман болор, тедылар. Пилат аларга айтты: қарулығар бар эде, билгенгерчөк, барып, қарулдағар, теди. Алар барала, межигине қаруул тургузуп, тажинә печөт салып қондылар.

EVLIE BZ BELIKUYU SUBBWU /1/

NA OUTREIN. /2/

MATF. ZAÇ. RD. /3/

Pātnitsaniñ ertenezi kün', ulu abistár – bila /4/ fariseyler Pilathá tuulujup, aytilár: biibis, /5/ ol mekeçiniñ, üç' künüñ kiinde terilip turarım /6/ dep, aythanın ezeþ aldibis. Andıy bolgondo /7/ mejigin üçünçi küнге өtre qaruldairgá aqılğan /8/ ber'gin: neeniñ uçun deze, Anıñ uręigiteri /9/ tünde kelip, Anı uurlap alala, qalıqa Anı /10/ ol'göndordon terilip turdı dep aytpazındar. /11/ Andıy bolgojin, kiindegi mekezi pašızınanıñ /12/ amán bolor, tediler. Pilát alargá aytı: qarulıgár /13/ bár éde, bil'genigerçe, barıp, qaruldagár, /14/ tedi. Alár barála, mejigine qaraul turguzup, /15/ tajiná peçet' salıp qoydılar. /16/

ВЪ БЕЛІКУЮ СУББОТУ, НА ЛІТУРГІН.

Мат. д. Зач. рѣі, рѣі.

Ол чактын түжүндә, суббот күнь эрткен күннндә, недѣлѣнын паштамазы күнь, таң арып қлаатханда Мариā Магдалина, базā бирь Мариā межик көрөггө кельдылар. Айдарда, мунā пу, ердын аан силкингені болуп тыр. Каанын Ангелы дезѣ, тенераден түжүп, пазып келѣлѣ, межігтын әжігнен таажын андарын іѣлѣ, үстүне отурган: Анын көркүзи чагындын болгон, киіми қардын ақ болгон. Карулдāп атхандар анан көрхүп, тирлажып, олгөндордын болуп падылар. Ангел дезѣ, үй кижилерге әрмөгтеп андып турā бѣрген: қорухпағар, менъ дезѣ, керѣ тартырган Исусты пѣдрѣп атханығарды биліп турум. Ол мундā іок, Ол Боиннын атханынча теріліп тыр. Кельзегер, Каанын атхан ерин көрзөгөр. Атām

BZ BELĪKUU SUBBWTU NA LĪTURGIN. /1/

MATF. ZAÇ. REI RSI /2/

Ol çakhtıñ tüjündá, subbot kün' érkten /3/ kiinde, nedelėniñ paştamazı kün', tañ /4/ ārıp qłáathanda Mariā Magdalina, bazá bir' /5/ Mariā mejik көrөгgө kel'diler. Aydárda, muná /6/ pu, er'diñ āán sil'kingeni bolup – tir'. Kaanıñ /7/ Angeli deze, tenereden tüjüp, pazıp kelele, /8/ mejıgtıñ ejıgineñ taajın andarıp ijele, üstüne /9/ oturgán: Anın көrküzi çagin – dıy bolgon, kiimi /10/ qár – dıy aq bolgon. Karuldáp – āthandar anán korkhup, /11/ tirlajıp, ol'gondor – dıy bolup /12/ paadılár. Angel deze, üy kijiłerge ermөгtep aydıp turá /13/ beř'gen: qorukhpágar men' deze, kerę tartırgán /14/ Yisustu peđreп – āthanıgardı bilip – turum. Ol /15/ mundá yoq, Ol Boimñ aythanınça terilip – tir'. /16/ Kel'zeger, Kaanıñ āthán erin көr'zөгör. Itām /17/

барып, Аниñ урҗиңгитерини айдыгар, Ол терилип
 түрды деп, Галилейде слерды озо аҗналар деп,
 слер Ани анда көрөрсалар. Мүни, мень слерге [мүни]
 айттым, тедеи. Алар межигтеи мкиден чигып барала,
 урҗиңгитерини қабар җиттирҗеге қорхуп, үлү сиғү-
 нүге тугүрөк бердилик. Алар урҗиңгитерини қабар
 җиттирҗеге праадып ассалар, мүни, Исус аларга
 юлыгып, сиғүнүгер, тедеи. Алар пазып келелі,
 пудунан күчахтанып алып, Аа башкөндилар. Ол
 чахта Исус аларга айдат: қорухпагар, барып, қа-
 риндаштарыма айдыгар: алар Галилейге барзындар,
 анда Мені көрөдөр, деп. Алар барып аһанда,
 қаруҗиңгитардын қаажыларын тураа кیرهл, не ле
 болгонин үчүрын үлү абыстарга арлап айдып
 бердилик. Берҗилер деже, үлүлар била тугү-
 лүжүп, тугөтөжегелі, чҗеро кижилерге көп ақча
 берип, айттылар: Аниñ урҗиңгитери түнде келип,
 бистин үюхтаганбисте, Ани үрлап алдылар деп
 айдыгар. Мүниñ табиҗы биҗе җткөжип, бис
 аны пүүрсадып, слерды ачудан арғаларыс, тедеилик.
 Алар ақчазын алаҗелі, урҗкенинҗе җттылик.

барып, Аниñ урҗиңгитерине айдилар, Ол терилип /1/ турди деп, Галилейде слерди озо аҗнар деп, /2/ слер
 Ани анда көрөрсалар. Мунá мен' слерге (мун) /3/ айтим, тедеи. Алар межиктеñ мендеу җигип барала
 /4/ урҗиңгитерине қабар җттирҗеге қорхуп, улу сиғүнүп /5/ тугүрө бер'дилер. Алар урҗиңгитерине
 қабар /6/ җттирҗеге праадып – ассалар, мунá, Исус аларга /7/ юлыгып, сиғүнүгер, тедеи. Алар
 пазып келелі, /8/ пудунан күчахтанып алып, Аа башкөндилар. Ол /9/ чахта Исус аларга айдат:
 қорухпагар, барып, қариндаштарима /10/ айдыгар: алар Галилейге барзындар, /11/ анда Мені
 көрөдөр, деп. Алар барып аһанда /12/ қаруҗиңгитардын қаажыларын тураа кیرهл, не – ле /13/ болгонин
 үчүрын улу абистарга арлап айдып /14/ бер'дилер. Бер'гилер деже, улүлар – била туулужуп, /15/
 тугөтөжегелі, җҗеру кижилерге көп ақча /16/ берип, айттылар: Аниñ урҗиңгитери түнде келип /17/ бистин
 ууһтаганбисте, Ани уулап алдылар деп /18/ айдыгар. Мунинñ табиҗи биҗе җткөжип, бис /19/ ани
 пуурсадып, слерди ачудан арғаларыс, тедеилик. /20/ Алар ақчазын алаҗелі, урҗкенинҗе җттилер. /21/

Мунинъ ары бүгүнгинчѣ Юдеилѣрдинъ аразына
 чигты. Онбиръ урѣчиликъ деже, Исустынъ аларга
 ақыганы была Галилей [ѣриндегы] қыргы баргандар.
 Аны көрөлѣ, Аа башкөндилер: қаажылары деже,
 пюдүнбедилѣр. Исус тууқтап келип, аларга айт-
 хан: тенерѣ билѣтѣрде ар папшхару Маа берилген.
 Андын болгондо, барыгар, ончо аймактарды урѣ-
 дыгер, аларды Аданын, Уулдын, Аг-ару Тиннын
 адына крѣстей, не лѣ слерге салып бергенимды
 чѣк чѣбер тударга аларды урѣдыгер. ончо күндер-
 дын түркүнына чак түгөнгинчѣ, мунá, Менъ
 слер билѣтүрүм, тедá. аминъ.

Munin añi bugunginçe Yudeylerdin araziná /1/ çigtı. Onbir' ureñçik deže, Yisustiñ alargá /2/
 aqıganı – bıla Galiley (erindegi) qırgá bargandár. /3/ Anı körölę. Aá başqoydılar: qaajıları deže ,
 /4/ pyudünbediler. Yisus tuukhtáp kelip, alargá aythán: /5/ tenerę – byle er'de ar paşkharu Maá
 beril'gen. /6/ Anın bolgondo, barıgar, onço aymaktardı ureğiger, /7/ alardı Adanıñ, Uuldiñ Ag
 – aru Tinnin /8/ adına kręstey, ne – le slerge salıp ber'genimdi /9/ çek çeber tudargá alardı
 ureğiger. onço künderdiñ /10/ turkunına çak tügönginçe, muná , Men' /11/ sler – byle turum,
 tedi. amin'. /12/

III. METNİN GRAMATİK TAHLİLİ

1 FONETİK (SES BİLGİSİ)

1.1. VOKALLER

Teşekkülleri sırasında ses geçidinde belirli hiçbir takıntıya uğramayan, hiçbir engelle karşılaşmayan seslere vokal denir.¹⁵ Altayca İncil Tercümesi vokal bakımından zengin bir eserdir. Eserde tespit edilen vokaller şunlardır:

a, á, ä, e, é, ę, ě, ı, i, ĩ, í, o, ö, u, ü

Aşağıda bugünkü Türkçe’de farklı bir işaretle gösterilmeyen, metnimize has vokallerin geçtiği yerlere örnekler verdik.

1.1.1. á: Metnimizde genellikle sedalı konsonantlardan sonra kullanılmıştır. Türkçe’deki a sesinden daha ince bir sestir. Metnimizden örnekler:

başhídá s.1, anáñ s. 2, alargá s. 3, mundá s.5, İzráil s. 25, uurçılár қараһçılár s. 27, aydágeleş s. 43, alár s. 46, қalbádı s. 53, adamá s. 57, amán s. 59, adamnáñ s. 60, Kutaygá s. 60, çagarár, s. 61, Pilát s. 73, muná s. 75, aldındá s. 78, oturgandá s. 78, tartılgán s. 82, arabás, s. 91, arazındá, s. 96, kuldár, s. 104, kıyırırıná, s. 105, ayılár, s. 114, tajıná, s. 117, kırgá s. 120

1.1.2.. ä: Metnimizde Ѧ harfini bu harfle işaretledik. Bu ses e ile a arasında bir sestir, e sesinden kalın, a sesinden incedir. Metnimizden örnekler:

Árıқ s. 1, arıp, s. 1, Nazorānin s. 5, arlagár, s. 6, Mariā s. 8, Paāgilár, s. 11, ar s. 13, araziná, s. 16, amán s. 22, akhşı s. 38, biānim s. 48, pānitsa s. 52, bil’beādıқ s. 62, Yeremiā s. 92, çastāñ s. 95, añıgár s. 103,

1.1.3. é: Kapalı e sesini bu işaretle gösterdik. Metnimizde ę işaretiyle gösterilen sestir. Açık e ile i arasında bir vokaldir. Örnekler: éde, s. 1, ét, él’, émeş’, édiler, s. 2, érkten ,ejigineñ s. 5, érten érte s. 10, ermeğtejip s. 11, éeje, s. 13, énezi s. 23, em s. 31, eki s. 31, éttiler s. 39, ey s. 52, emdı s. 59, ézeş s. 60, emtırıp s. 71, érkegi s. 73, ézeñtejip s. 80, édip, s. 83, éloi s. 98,

1.1.4. ę: Metnimizde Ѧ harfiyle gösterilmiştir. Kapalı e ile i arasında bir vokaldir. Örnekler: émeş’, kerelçirge s. 1, ber’gen s. 2, uręçigteri s. 3, kör’bezem s. 4, kreske

¹⁵ Ergin, Muharrem, Türk Dil Bilgisi, İstanbul, 1993, s. 34

s. 5, tyureğı s. 6, deze, s. 7, biylərbis s. 9, kərbədi s. 13, tǔjürə s. 18, tǔdǔnbədi, küzət s. 19, öl'beş' s. 20, bəreın, s. 21, bil'beydilər s. 26, ər'ge s. 27, Galileydeğı s. 29, Nazoret,  z nt stı. s. 33, şırezin s. 35,  m  ek s. 37, kereğı s. 42, krezi s. 51,  ren' s. 58,  zep s. 59, b rer s. 62, k rentıgte s. 72, Yudeyl rge s. 74, Gr k, s. 85,  tre s. 95,  lejp s. 106, içerge s. 114, fariseyl r s. 117, ur dıer s. 120

1.1.5.  : Metnimizde   harfiyle g sterilen sestir. Bu ses a ile e sesi arasında bir sestir.  rnekler:  l'ge s. 1,  nilip s. 13,  nezi s. 27,  z nt şken s. 34,  rtenezi s. 38,  m s. 49,  mdıdeň s. 54,  ň s. 71,  y s. 104

1.1.6.  :   sesiyle ı sesi arasındaki bir sestir. Metnimizde   harfiyle işaretlenmiştir. Normal i sesinden daha kısa bir sestir. Örnekler: kijil rge,  il'gen s. 1, kiimdu s. 5, kiret s. 11, mejigteň s. 13,  l y – zın s. 14, kiinde, s. 17, terilip s. 19, t jine s. 20, kirip s. 25, or'g ozineň s. 33, i indeğı s. 34 bif ni  s. 37, iymenip s. 41,  rmeğtejip s. 46, tili s. 51,  reniğer s. 59, kirdiler s. 67, t zelene s. 81, kilinçek s. 91, iydı s. 99, tajın  s. 117

1.1.7.  : Metnimizde   iřaretiyle gösterilmiřtir. I sesinden ince i sesinden daha kalın bir sestir. Örnekler: kiji s. 1, ijis. 9, mejik s. 13,  jik s. 26, Mari  s. 34,  rmeğtejip, s. 46, meni s. 58,  reniğer s. 59, seniň s. 64,  lejp s. 82,

1.2. KONSONANTLAR

Vokaller dışında kalan, hava ve seda akımı ses geçidinde belirli bir takıntıya uğrayarak teşekkül eden seslere konsonant denir. Metnimizde tespit ettiğimiz konsonantlar şunlardır:

b,  , d, f, g, ğ, h, ħ, j, k, k, l, m, n,  , p, r, s, ř, t, y, z

1.3. METİNDE GÖRÜLEN SES HADİSELERİ

1.3.1. Ses Türemesi

Sesler gramer birlikleri içinde yan yana düşerken bazen birbirleriyle doğrudan birleşemez ve aralarına bağlanmayı sağlayacak ilave bir ses alırlar. Bu hadiseye ses

türemesi denir.Yardımcı sesler Türkçe’de ses türemesinin en iyi misalleridir.¹⁶ 3.şahıs iyelik ekleri -ı, -i, -sı, -si, -ları, -leri ’den sonra isim çekim eklerinden birisi geldiği zaman arada bir -n- yardımcı sesi türemektedir.Konsonantla biten bir kelimeye konsonantla başlayan bir ek getirildiğinde araya yardımcı bir vokal getirilmektedir. Ses türemesi örnekleri: ır-i-n-de-gı s. 4, or’göo-zî-n-de s. 13, baj-ı-n-da-gı, ân-ı-n-dâ s. 14, kıır-ı-n-dâ s.17, koy-lör-ı-m-dı s. 19, töj-î-n-e s. 20, nökör-î-n-e s. 21, kalıg-ı-m-dı s. 25, çııj-ı-n-dâ s. 25, baj-ı-n-dâ, ald-ı-n-dâ s. 28, iç-i-n-de-gı s. 34, öskö-löri-n-e s. 40, kol-u-m-dı, pud-u-m-dı s. 42, zakon-ı-n-dâ s. 42, kün-ü-n-de s. 42, ald-ı-n-da-gı s. 51, amır-ı-gâr s. 63 , tij-ı-n-da-gı s. 72, mu-n-da-gı s. 74, sol-ı-n-dâ s. 84, taj-î-n-â s. 90, ır-i-n-de-gı s. 120

1.4. Konsonant Düşmesi

Seslerin birbirleriyle münasebetleri sırasında gramer birliğinin bünyesindeki bir konsonantın bazen düştüğü görülür.Bu hadiseye konsonant düşmesi denir.¹⁷

Konsonant düşmesinin en bariz örneği emes kelimesinde görülmektedir. Er- isim fiili Eski Türkçe’den Eski Anadolu Türkçe’sine geçerken r sesini düşürmüştür.Er- isim fiili r sesini düşürmüş şekliyle karşımıza çıkmaktadır.

Metnimizde konsonant düşmesi hadisesine sık rastlanmamıştır.Tespit ettiğimiz ikinci örnek ise ‘giyimli’ anlamına gelen ‘kiimli’ kelimesidir. s.14. Giy- kelimesine –m isimden isim yapma eki getirildiğinde kelimenin kökündeki y konsonantının düştüğü görülmektedir.

1.5. Orta Hece Vokalinin Düşmesi

İkiden fazla heceli gramer birliklerinde sonunda konsonant olmayan orta hece vokalinin çok defa düştüğü görülür. Bu hadiseye orta hece vokalinin düşmesi denir. Metnimizde birsi (s.14) kelimesinde görülmektedir.Biri ve -si birlikleri yan yana gelince birsi şeklini almıştır.Bu kelime TT’de birisi şeklindedir. Kelimenin bu kullanımı metne özgüdür.

¹⁶ Ergin, Muharrem, Türk Dil Bilgisi, İstanbul, 1993, s. 49

¹⁷ Ergin, Muharrem, Türk Dil Bilgisi, İstanbul, 1993, s. 49

1.6. Vokal Birleşmesi

Gramer birliklerinde bazen yan yana gelen vokaller birleşerek tek bir vokal meydana getirebilirler. Bu kaynaşma neticesinde ortaya çıkan vokal bazen önceki, bazen de sonraki vokal gibi olur. Bu hadiseye vokal birleşmesi denir.¹⁸

Metnimizde sadece alalbadı kelimesinde görülmektedir.s. 18. Al- fiiline a vokal gerindiumu getirilmiş, al- iktidari fiili eklenmiştir. Vokal gerindiumu ile iktidari fiilin vokali tek bir seste birleşmiştir.Kelime alamadı anlamına gelmektedir.

1.7. Yer Değiştirme

Bir gramer birliğinde yan yana gelen iki sesin bazen yer değiştirdiği görülür. Bu hadiseye yer değiştirme denir.¹⁹ Metnimizde ösküs kelimesinde görülmektedir. Kelimede s ile k sesleri yer değiştirmiştir.

1.8. Hece Düşmesi

Bir gramer birliğinde arka arkaya gelen ve ses bakımından birbirine benzeyen iki heceden birinin bazen eridiği, düştüğü görülür. Böylece o iki hece bir hece haline gelir. Bu hadiseye hece düşmesi denir.²⁰ Metnimizde yalnızca kereleğin (şahit olmak) kelimesinde geçmektedir. s. 103 Kerele- fiiline -eyin 1. teklik şahıs emir eki getirilmiştir.Kelimede benzer sesler arka arkaya geldiği için kereleğin şeklini almıştır.

1.9. İki Vokalin Yan Yana Gelmesi

Bir gramer birliğinde iki vokalin yan yana gelmesi hadisesidir. Aradaki konsonantın erimesi neticesinde ortaya çıkmıştır. Örnekler: boi (s.1) boy 'kendi' anlamına gelen bir kelimedir.Kelime kökünden sonra teklik üçüncü şahıs iyelik eki getirilmiş ve y sesi düşmüştür.

tuulgán (s. 2) doğmak anlamına gelen tuul- fiiline -gan partisip eki getirilmiştir. Muhtemelen iki u sesi arasındaki ğ sesi düşmüştür.

kiinde (s.5) Geri, son, sonra anlamına gelen kiyin kelimesinde y sesi düşmüştür.

¹⁸ Ergin, Muharrem, Türk Dil Bilgisi, İstanbul, 1993, s. 50

¹⁹ a.g.e, s. 50

²⁰ a.g.e, s. 50

aa (s. 4) ona anlamındadır. Şahıs zamirine -ga/-ge datif eki eklenmiştir. ET'den EAT'ye geçerken eklerin başındaki ve sonundaki g ve ğ sesleri düştüğü gibi Altay Türkçesi'nde de aynı özellik görülmektedir. Maa kelimesinde de aynı özellik görülmektedir. s. 4

uul (s.8) kelime oğul anlamına gelmektedir, ğ sesi düşmüştür. Yuvarlak vokaller sedasız konsonantı eritmiş olabilir.

koip (s.14) koy- fiiline -p gerindium eki eklenip, y sesinin düştüğü görülür.

aláin (s. 15) al- fiiline teklik 1. şahıs emir eki -ayın eklenmiştir. Aradaki y sesi düşmüştür.

Şahit anlamına gelen kereeçi, (s. 72), hangi anlamına gelen kaajı (s. 78), takip etmek anlamına gelen eej- kelimelerinde de iki vokalın yan yana geldiği görülmektedir.

1.10. Benzeşme

Bir gramer birliğinde bir kelimedede bazen yan yana gelen veya, biraz aralıklı olarak bir arada bulunan iki sestem birinin diğerine tesir ederek onu kendisine benzettiği, böylece iki sesin birinin birbirine benzeştiği görülür. Bu hadiseye benzeşme denir.²¹

Seda bakımından benzeşme bir sesin diğer bir sesi sedalılık sedasızlık bakımından kendisine benzetmesidir. Metnimizden bu benzeşmeye örnekler: alıtıñ (halktan, s.9) Kelimenin sonundaki sedasız  sesi sedalı d sesini kendisi gibi sedasız t sesine çevirir.

teriliptır (dirilmiştir s.11) Sedasız p sesi sedalı d sesini t sesine çevirmiştir.

karındařtırdıñ(kardeşlerden, s. 20) Sedasız ř sesi sedalı d sesini t sesine çevirmiştir.

ıruuruştılar (bağırıştılar s. 21) Yukarıdaki örnekte olduğu gibi sedasız ř sesi sedalı d sesini t sesine çevirmiştir.

Hristostıñ (Mesihten s. 23) Sedasız s sesi sedalı d sesini t sesine çevirmiştir.

Yosiftıñ: (Yusuf'tan s. 23) Sedasız f sesi sedalı d sesini t sesine çevirmiştir.

tuttırđán (tutturan s. 23) tut- fiil kökündeki sedasız t sesi faktitif eki -dır-'ın sedalı d sesi sedasız t sesine çevirmiştir.

proroktoñ (peygamberlerden s. 25) Sedasız k sesi sedalı d sesini t sesine çevirmiştir.

²¹ Ergin, Muharrem, Türk Dil Bilgisi, İstanbul, 1993, s. 50

ëjikteñ (kapıdan s. 26) Sedasız k sesi sedalı d sesini t sesine çevirmiştir.

karakçı (eşkıya s. 27) Sedasız k sesi sedalı c sesini sedasız ç sesine çevirmiştir.

Dabittñ (Davut'tan s. 35) Sedasız t sesi sedalı d sesini t sesine çevirmiştir.

bıstın (bizden s. 51) Sedasız s sesi sedalı d sesini t sesine çevirmiştir.

teştıler (deştıler s. 62) Sedasız ş sesi sedalı d sesini t sesine çevirmiştir.

agaştãñ (ağaçtan s.75) Sedasız ş sesi sedalı d sesini t sesine çevirmiştir.

uleştıler(paylaştılar s. 84) Sedasız ş sesi sedalı d sesini t sesine çevirmiştir.

aydıştılar (konuştular s. 107) Sedasız ş sesi sedalı d sesini t sesine çevirmiştir.

tüştá (günde s. 110) Sedasız ş sesi sedalı d sesini t sesine çevirmiştir.

Teşekkül noktası bakımından benzeşme bir sesin diğer bir sesi sedalılık sedasızlık bakımından kendisine benzetmesidir. Metnimizden örnekler:

bolgon: (olan s. 1) Bol- gramer birliği –gon ve –gön gramer birliklerinden sadece –gon şeklini almıştır. Vokallerin ikisi de arkada teşekkül etmiştir.

ëdiler (idiler s. 2) é- fiili -dı/-di ve -ler/-lar gramer birliklerinden teşekkül bakımından kendisine uygun olanları alır. É sesi önde teşekkül eden bir sestir. Kendisi gibi önde teşekkül eden -di ve -ler eklerini almıştır.

alargá: (onlara s.3) Alar gramer birliği –ga ve –ge gramer birliklerinden arkada teşekkül eden –ga gramer birliğini seçmiştir.

ërmegteirler(sohbet ediyorlar s. 7) Êrmekte- gramer birliğindeki vokaller önde teşekkül etmektedir. Vokalleri önde önde teşekkül eden –ir ve –ler eklerini almıştır.

terilip (dirilip s. 13) Teril- gramer birliğindeki vokaller önde teşekkül eden vokallerdir.-ıp/-ip gramer birliklerinden önde teşekkül eden –ip gramer birliği getirilmiştir.

küdüçiler (çobanlar s. 27) Küt- fiilinın vokali önde teşekkül etmiştir. Vokalleri önde teşekkül eden -üçi ve -ler eklerini almıştır.

kuçtu (güçlü s. 34) Kuç gramer birliğindeki vokal arkada teşekkül eden bir vokaldir.Vokali arkada teşekkül eden -tu ekini almıştır.

balıktıñ (balıktan s.42) Balık kelimesindeki vokaller arkada teşekkül eden vokallerdir. -tın/-tin eklerinden arkada teşekkül eden -tın ekini almıştır.

er'ge (yere s.51) Er kelimesindeki vokal önde teşekkül etmiştir. -ga/-ge eklerinden vokali önde teşekkül eden -ge eki getirilmiştir.

abıstıñ(rahipten s.69) Abıs kelimesindeki vokaller arkada teşekkül eden vokallerdir. -tın/tin eklerinden vokali arkada teşekkül eden -tın ekini almıştır.

kijide (kişide s.76) Kişi kelimesindeki vokal önde teşekkül eden bir vokaldir. -de/-de eklerinden vokali önde teşekkül eden -de ekini almıştır.

kıynaldım (eziyet çektim s.93) Kıynal- kelimesindeki vokaller arkada teşekkül eden vokallerdir. -dı/-di eklerinden vokali arkada teşekkül eden -dı ekini almıştır.

tuttılar (tuttular s.107) Tut- fiilindeki vokal arkada teşekkül eden bir vokaldir. -tı/-ti eklerinden vokali arkada teşekkül eden -tı ekini almıştır.

koydılar (koydular s.117) Koy- fiilindeki vokal arkada teşekkül eden bir vokaldir. -dı/-di ve -ler/-lar eklerinden vokalleri arkada teşekkül eden -dı ve -lar eklerini almıştır.

Temas derecesi bakımından benzeşme bir sesin diğer bir sesi kendi temas derecesine çekmesidir. Altayca İncil Tercümesi'nde temas derecesi bakımından benzeşme görülmemiştir. Metnimizden örnekler:

ejigi(eşiği s.3), tyureğı(yüreği s.6) , kaandığı(kaanlığı s.21), ārığı (ışığı s.45), erkeğı (erkeği s.73) kelimelerindeki k sesleri ğ sesine dönmemiştir. Yalnızca seda bakımından benzeşmeye uğramışlardır.

Nazal olma bakımından benzeşme bir geniz sesinin bir ağız sesini nazal yaparak kendisine benzetmesidir. Metnimizde muná (s.4) mendegı (s.11) mundıy (s.23) kelimelerinde görülmektedir. Bu kelimelerdeki nazal ses n baştaki dudak konsonantı b'yi nazal dudak konsonantı m'ye çevirmiştir.

1.11. SES UYUMLARI

1.11.1. Vokal Uyumu

Kalınlık-İncelik Uyumu: Türkçe'nin her devresinde olduğu gibi metnimizde de kalınlık-incecik uyumu tamdır. Bir kelimedeki vokallerin kalınlık incelik uyumu bakımından birbirine uygun olmasıdır. Bu uyuma göre bir kelimedeki bütün vokallerin hepsinin ya kalın ya da ince olması gerekmektedir. Metnimizden örnekler:

Başhıdâ (önce s.1), kabırgazın (kaburgasını s.3), balıktıñ (balıktan s.18), kalıktardıñ (halklardan s.32), Kutaydıñ (Allah'tan s.36), zakonında,(yomasında s.42) ortozında (ortasında s.51) bajınâ (başına s.80), alardıñ (onlardan s.84), saldı (saldı s.88), kaajıları (hangileri s.95), bayramgâ (bayrama s.103), başkoydılar (başkoydular s.120) kelimelerindeki vokallerin hepsi kalın vokaldır.

kijileri (kişileri s.2), öskölörine (başkalarına s.6), mejike (mezara s.14), kilinçegterin (günahların s.16), körünüp (görünüp s.23), biçigçilerin (yazıcıların s.24), emes' (değil s.64), ülejip (üleşip s.112), énezi (annesini s.116) kelimelerindeki vokallerin hepsi ince vokallerdir.

Bugün kalınlık-incecik uyumuna uymayan -ki metnimizde -gı şeklindedir. Kabırgazındağı (kaburgasındaki s.4), bajındağı (başındaki s.14), tıjındağı (dışındaki s.72), andağı (ondaki s.72), mundağı (bundaki s.74) örneklerinde uyuma tabi, éjigi(emişini s.3), erindeğı (memleketindeki s.4), mendegı (bendeki s.11), ör'göözindeğı (sarayındaki s.28), içindeğı (içindeki s.34) örneklerinde uyuma tabi değildir.

Bugün kardeş kelimesi uyuma tabi değildir. Metnimizde ise karındaş şekliyle geçmekte ve uyuma tabi olmaktadır.

1.11.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Bir kelimedeki vokallerin düzlük-yuvarlaklık bakımından birbirine uymasınıdır. Türkçe'de bir kelimedede düz vokalleri düz vokallerin, yuvarlak vokalleri ise dar-yuvarlak (u,ü) veya düz-geniş (a,e) vokallerin takip etmesi hadisesidir. Türkçe'nin her devrinde her sahada kelime bünyesine kuvvetle hakim olan bir uyum değildir.²² Metnimizde de düzlük-yuvarlaklık uyumu tam değildir. Örnekler: Boldı (oldu s.2), ortozına ,kör'güz'tı (ortasına, gösterdi s.3) onço, bolor (hepsi , olur s.9) oygorbostordı (akılsızları s.10),

²² Ergin, Muharrem, Türk Dil Bilgisi, İstanbul, 1993, s 69

yoldo (yolda s.11), üçünçi (üçüncü s.12), köröt (gördü s.13), köründi, sudıñ, kör'zölor, koygon (göründü, sudan, görseler, koyan s.17) öl'göndordoñ, koylörımdı (ölülerden, koyunlarımı s.19), töjine (döşüne s.20), nökörine (askerine s.21), tuttırgán (tutturan s.23) , proroktoñ, sözın (peygamberden, sözünü s.25), küdüçızı (çobanı s.26), odor (otlak s.27), uręduçılardıñ (öğretmenlerden s.28) , kör'dı (gördü s.29), oynodı (oynadı s.34) kuçi (gücüs.36), köründı (göründü s.40), kolumdı, pudumdı, kör'zögör, zakonında, (kolumu, budumu, görseniz,yasasında s. 42), körörzın (görürsün s.45), koyoin (koyayım s.51) köröin (göreym s.71), bolbogoy (olmayacak s.72), sogtırdı (sokturdu s.75), öl'zın (ölsün s.76), köjogo (perde s.84) , bojodsın (bıraktırsın s.93), tüşsın (düşsün s. 98), başkoydılar (başkoydular s.120)

1.11.3. Vokal-Konsonant Uyumu

Türkçe kelimelerde k, g, ğ, ince l ile ancak e, i, ö, ü vokalleri; k, ğ, kalın l ile de ancak a, ı, o, u vokalleri bir arada bulunabilirler .Bu uyuma vokal-konsonant uyumu denir.²³Metnimizde de bu uyum sağlamdır. Metnimizden örnekler:

Kijilerge (kişilere s.1), bolgon (oldu s.2), bolup (olup s.9), alargá (onlara s.10), kününde (gününde s.12), küdüçiler (çobanlar s.27), arikti (ışığı s.31), balanıñ (çocuğun s.32) kalbádı

(kalmadı s. 53) bolzom (olsam s.66) unçugpádı (ses çıkarmadı s. 76), solında,(solunda s.81) koydılar (koydular s. 89) terilip (dirilip s.96) aldındağı (altındaki s. 105) kalık (halk s. 110),

karındaştarıma (kardeşlerime s. 119)

1.11.4. Konsonant Uyumu

Sedasız konsonantlar ancak sedasız konsonantlarla veya sedasız karşılığı olmayan sedalı konsonantlarla; sedasız karşılığı olan sedalı konsonantlar ancak sedasız karşılığı olan veya olmayan sedalı konsonantlarla; sedasız karşılığı olmayan sedalı konsonantlar ise bütün konsonantlarla yan yana bulunabilirler. Bu uyuma konsonant uyumu denir.²⁴ Metnimizde tam bir konsonant uyumu görülmez. Konsonant uyumunun görüldüğü kelimelere örnekler:

²³ Ergin, Muharrem, Türk Dil Bilgisi, İstanbul, 1993, s. 72

²⁴ a.g.e, s. 73

Kutaydá (Allah'ta s.1), çındıķ (doğru s.2), aldıbis (kaldık s. 2), slerge (sizlere s.3), aykaldáñ (harika Şey s. 7), alardıñ (onlardan s. 7), aldında (önünde s.9), proroktıdın (peygamberlerden s. 10), kılınçek (günah s.12), Yıstıñ s.13 (İsa'dan), talaygá (denize s.18), Yudeylerge (Yahudilere s. 26), aymaqtardı (halkı s. 31), içseler (içseler s. 41), aydıştılar (konuştular s. 62), aralulargá (günahlılara s.81) araçı (karanlık s. 85) ıyırıŐtılar (bađırıŐtılar s.93), uuldarınıñ (oğullarının s.116)

Konsonant uyumunun görölmediği kelimelere örnekler:

Ureñigteri, kılınçegterin (öğrencileri, günahların s.3), mejıgtıñ(mezardan s.5) turegtulerdı yüreklileri s.10), keıgtu (hediyeli s.17), bıçigçiler (yazıcılar s.37), söogtırdı (kemikleri s.52) ejigçi (kapıcı s.69), küreñıgtıñ (boş alandan s.72), unçugpáy (konuşma s.110), arulçıgtardıñ (bekçilerin s.119)

1.12. SES DEĐİŐMELERİ

1.12.1. e - i

Kelime başında ve ilk hecedeki bazı e'lerin i, bazı i'lerin ise e olma temayölünü Eski Türkçe'nin baŐından beri görmekteyiz. Altayca İncil Tercümesi'nde bugün i'li Şekliyle kullandığımız bazı kelimelerin e'li olduğunu görüyoruz. Metnimizde bu deđiŐmeye en sık i- isim fiilinde rastlıyoruz. İ- isim fiilini é- Şekliyle kapalı e olarak görüyoruz. Baş baŐıdıda söz bár éde söz' Kutaydá éde ol söz' Kutay éde.(En önce söz var idi, söz Allah'ta idi, o söz Allah idi. s.1) Metnimizde bu deđiŐmeye verilebilecek diğer örnekler:

ékı : İki. Anıp iláp tura, mejike éñilip – iyze, Yıstıñ söogı áthán erinde a kiimdu ékı Angel oturgamn köröt, birsi baş ánında, birsi pud ánında. (Ağlayarak mezarın içine baktığında İsa'nın kemiklerinin olduğu yerde birisi baş , öbürü ayakları yönünde iki meleğin oturduğunu gördü s.14)

ékınçı : Yısus alargá ékınçızın aythán.(İsa onlara ikincisini söyledi. s. 16)

Teril-: Dirilmek. Ol terilip durdu.(O dirildi.s.5)

1.12.3. ı / i

Bu değişiklik ı vokalinin normalden kısa olması dolayısıyla ortaya çıkmıştır. Metnimizde bu değişikliğin görüldüğü yerlerden biri êkı kelimesidir. Alár munı bilel'bey turganda kenetiin alardıñ aldıná Ārkındangán kiimdu, êkı kiji turá paadı. (Onlar buna şaşıp dururken ansızın önlerine göz kamaştırıcı giyimli iki kişi durdu.s.7) Tildız (yıldız s.25), tirtılmak (yırılmak s.18), çıkış (çıkış s. 25) kelimerinde de ilk hecedeki ı'lar i olmuştur.

1.12.4. u,ü – i

Metnimizde sadece türu kelimesinde tespit ettik. Men' deze türu - min'(Ben ise diriyim.s. 56)

1.12.5. o / u

Kelime başında veya ilk hecede görülen bir değişiklidir.Metnimizde sadece suk-fiilinde karşımıza çıkmıştır. Bugün bu fiili sok- şekliyle geniş vokalli olarak kullanıyoruz.Kuzey şiveleri ve Batı Türkçesinin Rumeli ağızları bu değişimde u tarafındadır.

1.12.6. b / p

Metnimizde pu ve pulut kelimelerinde tespit ettiğimiz bu değişiklik kelime başında görülen bir değişiklidir. Pu ol éde (Bu o idi. s.2) Aydárda, muná, puluttañ ėrmęgtegen ün' ugulát.Böylece buluttan gelen bir ses işitildi.s 48)

1.12.7. b - v

Bu ses değişimini kelime başında ve kelime içinde olmak üzere ikiye ayırmak gerekir. Kelime başındaki b-v değişikliği Eski Türkçe ile Batı Türkçesi arasında olmuştur. Eski Türkçede kelime başında v sesi yoktu. Eski Türkçede kelime başındaki bazı b'lerin Batı Türkçesine geçerken v olduğunu görüyoruz. Metnimizden bu değişime örnekler:

bár : Var.Baş başhdá söz bár éde. (En önce söz var idi.s.1)

bar-: Varmak. Andıy bolgondo barıgár onço aymahtardı urędiger.(Böyle olduğunda varınız, bütün halklara öğretiniz. s. 4)

ber-: Vermek. Metnimizde tezlik birleşik fiili olarak kullanılmıştır. Alár çigála, mejigteñ tyugüre beş'diler.(Onlar mezardan çıkarak uzaklaşverdiler. s. 5)

beril- : Verilmek. (Teñere – byle er'de ar paşkharu Maá beril'gen.(Gökle yerde bütün yetki bana verildi. s.4)

Kelime içindeki b-v değişimine metnimizde rastlanmamıştır.

1.12.8. g -ğ

Bu değişim Batı Türkçesinde Eski Anadolu Türkçesinden sonra meydana gelmiştir.

Metnimizde ağaç kelimesinde ağaş şeklinde geçmektedir. (s.75) İki vokal arasında kalan g sesi ğ sesine dönmüş olabilir.

1.12.9. k-g

k-g değişikliği kelime başında Eski Türkçe ile Batı Türkçesi arasında görülen bir değişikliktir. Eski Türkçede kelime başında g sesi yoktu. Eski Türkçede k ile başlayan bazı kelimeler Batı Türkçesine geçerken başlarındaki k'yi g'ye çevirmişlerdir. Metnimizde de bugün g'ye çevrilmiş bazı kelimelerin k'li olduğunu görüyoruz.

kün: Güneş, gün, hava. Ol çahtıñ tujündá, subbot kün' ertken kiinde, Mariā Magdalina Yakoptıñ Mariā, bazá Salomiā Yisustı, barıp, sürtküşteirge, aromát sadıp aldılar.(O zamanlarda Şabat günü sona erince Meryem Magdalina, Yakup'un Meryem ve Salome gidip İsa'nın cesedine sürmek için koku satın aldılar. s.5)

kel-: Gelmek. Aydárda, Ol alár - bıla çojo barıp, Nazoretke kel'dı.(Böylece o onlarla birlikte Nasıra'ya geldi. s.28)

kerək: Gerek. Biste zakon bár, zakonıbisça Aá ölörgo kerək.(Bizde yasa var, yaşamız gereği onun ölmesi gerek. s.50)

ker- Germek. Anı kerip koy, tediler.(Onu gerip koy, dediler.s76)

kiim : Giyim. Anın kiimderin ülejip turdılar. (Onun giyimlerini paylaştılar.s.112)

kir-: Girmek .Boi – daa, ureñçigteri – dee kirdiler. (Kendi de öğrencileri de girdiler. s.67)

kör'güz'-: Göstermek. Ol alargá /7/ boiniñ qolin, pudun, qabırgazın kör'güz'tı.(O onlara kendi kolunu, bacağını, kaburgasını gösterdi. s3)

körün-: Görünmek Alarga yoldo köründı.(Onlara yolda göründü. s.40)

köz: Göz .Ol çakhtá adardıñ közi açılıp, alár Anı tanıpaldılar.(O günlerde onların gözü açılıp onu tanımadılar.s.10)

kuç: Güç .Üstüniniñ kuçi seni kölop – ier.(Yücenin gücü seni gölgeler.s.36)

1.12.10. k – h

Kelime içinde ve sonunda görülen bir değişiklikdir. Eski Anadolu Türkçesinde geniş ölçüde karşımıza çıkar. Metnimizde de şu kelimelerde görölmektedir.

çakh: Zaman, çağ. Ol çakhtıñ tujündá onbir' ureñçik Yisustiñ alargá akıganı - bıla Galiley erindeği tuęá bargandár.(Ogünlerde İsa onbir öğrencisiyle birlikte Galile memleketindeki dağa vardı. s. 4)

korkh- : Korkmak.Alár iymenip, qorhup barala, körup turganıbis sur' bolordep sanádılar.

(Onlar sarsılıp korkarak gördüklerinin ruh olduğunu sandılar. s.11)

tañarkhá-: tañarkámak, şaşırmak. Aydardá, Anı köröle, tañarkhádılar.(Onu görünce şaşırdılar. s.28)

kuçakhta-: kuçaktamak, kucaklamak, kucağında taşımak. Yisus balanı akel'gende ol Anı kuçakhtanıp alala, Kutaydı alqáp, aythán.(İsa çocuğu kucağına alarak Allah'ı övüp söyledi. s.31)

1.12.11. b-m

Türkçe'de kelime başında görülen bir değişikliktir. Bu ses değişikliğine örnekler:

men: ben Mendegı körup turgan – diy ét söoş yok, tedi. (Bende gördüğün et yok, dedi. s.12) Ben kelimesindeki n geniz sesi baştaki dudak konsonantını geniz sesi m'ye çevirmiştir.

min- : Binmek. Ulu Biiñ, eşteke minip, saá kelip - át (Ulu bey eşeğe binip sana geldi s.39)

mu: Bu. (Onço künderdiñ turkunına çak tügönginçe muná Men' sler - byle turum, tedi. (Buna çağ sona erinceye kadar ben sizinle beraberim, dedi. s. 4)

1.12.12. t-d

Kelime başında görülen bir değişikliktir. Eski Türkçe'de kelime başında d sesi yoktu. Eski Türkçe'de kelime başındaki bazı t'ler sonradan Batı Türkçesinde d olmuştur. Metnimizde de bugün d'li olan bazı kelimeler t'li şekilde karşımıza çıkar. Bu değişime örnekler:

te- : Demek. Ol deze meneñ ozo bár bolgon tedi. (O benden önce var oldu, dedi. s.2)

teril-: Dirilmek. (Ol terilip turdı. O dirildi. s. 5)

tiy-: Değmek. Aá tiybeger. (Ona değmeyin s.38)

tur- : Durmak. Metnimizde fiilin hareketinin devamlılığını gösteren yardımcı fiil olarak kullanılmıştır. Ol mekeçiniñ, üç' künüñ kiinde terilip turarım dep, aythanın ezep aldıbis. O aldaticının üç gün içinde dirileceğim diye söylediğini hatırladık. s.90)

tüjür-: Düşürmek. Alardı tüjürüp alalı dep, Pilattañ suradılár .(Onları düşürüp almak için Pilatus'tan sordular s. 52)

türu: Diri. Men' deze türu - min' (Ben ise diriyim. s. 56)

tüş-: Düşmek. Metnimizde kreske түş- olarak kullanılmıştır. Çarmıha gerilmek anlamındadır.) İzrail'diñ Ulu Bii Hristos em kręsteñ tüşsın. (İsrail'in ulu beyi Mesih çarmıha gerilsin. s. 98)

teş-: Deşmek. Teştiler.(Deştiler. s. 62)

tij: Dış. Petr deşe, tijındağı kürëntigte oturgán.(Petros ise dışındaki alanda oturdu. s.72)

toguz: Dokuz.Altınçı çastáñ alá toguzunçı çasha etre onço er'de qaraçkı boldı.(Altıdan dokuza kadar her yerde karanklık oldu.s.83)

1.12.13. s – z

Metnimizde kelime sonunda görülen bir değişiklikdir.

Bis: Biz Çokluk 1. şahıs zamiri.Amñ magın kör'gönıbis.(Onun yüceliğini gördük.s.2)

tildıs:Yıldız . Kün' çıkıjında kör'gön tildıs alardıñ aldınañ barıp ādát. Doğuda gördüğümüz yıldız onların önünden gidiyordu. s. 25)

1.12.14. t-y

Metnimizde kelime başında tespit ettiğimiz bir değişiklikdir.

ti- : Yemek yemek Ol alágele, alardıñ közınça tidı.(O (onları) alarak gözleri önünde yedi.s.12)

tıldız:Yıldız.Bis deşe, kün' çıkış ānında Amñ tıldızın kör'gönıbis. (Biz onun yıldızını doğuda gördük. s.24)

tirtıl-: Yırtılmak. Andıy köpkö şüuni tirtılbadı.(Ağzına kadar dolu olmasına rağmen ağ yırtılmadı. s.18)

tyurek: Yürek. Neemñ uçun slerdiñ tureğıgerge andıy sanagá kiret (Niçin sizin yüreğinize böyle şüphe girdi. s.11)

1.12.15. j-ş

Metnimizde kelime içinde ve sonunda görülen bir değişiklikdir.iki vokal arasında kalan sedasız ş sesi sedalı bir ses olan j sesine dönmüştür.

baj: Baş Bajındağı pladı, oruu – bıla qojo āthán emes' (Başındaki peşkiri keten bezlerle bir arada değildi s.14)

çıkıj: Çıkış. Kün' çıkıjında kör'gön tıldıs alardıñ aldınáñ barıp ādát. Doğuda gördüğümüz yıldız onların önünden gidiyordu. s. 25)

ējik : Eşik, kapı Ējikteñ kīleri kıoydıñ küdüçızı.(Kapıdan giren koyun çobanıdır. s. 26)

kiji: Kişi Kutaydán il'gen kiji bolgon anıñ adı Yoánn tegen.(Allah'tan gönderilen kişi oldu, onun adı Yahya idi. s.1)

taj: Taş. E, taji mejigteñ ańdarlıp ıalğanın taptılár. Taşı mezardan yuvarlanmış buldular.s.7)

tōj: Dōş, göğüs. Keçkı aş tip - āthandá Yisustıñ tōjine eñilip, e Kaán, Seni kem berip-ier dep aythán ureñçik boin ēeje praáthanın kōrōt. (Akşam yemeğinde İsa'nın göğsüne yaslanıp 'ya Rab seni ele verecek olan kimdir?' diye soran öğrenci kendisine bakıldığını gördü. s.20)

tūjūr-: Dūşürmek. Alardı tūjūrüp alalı dep, Pilattáñ suradılár.(Onları düşürmek için Pilatus'tan sordu. s. 52)

ūlej-: Ūleşmek, paylaşmak.Anıñ kiimderin ūlejip turdılar.Onun giysilerini paylaştılar s. 94)

1.12.16. ñ – ğ

Kelime içinde görülen bir değişiklidir. Metnimizde eñilmek kelimesinde geçmektedir.(s. 20)

2.CÜMLE BİLGİSİ

Cümle bir fikri, bir düşünceyi, bir hareketi, bir duyguyu, bir hadiseyi tam olarak bir hüküm halinde ifade eden kelime grubudur. Cümlenin temel fonksiyonu hüküm ifade etmektir.

Cümlenin varlığı için asgari şart bir çekimli fiildir. Çekimli fiil cümlenin varlığı için lazım ve kafidir. Çekimli fiil olmak şartıyla tek kelimedenden bir cümle olabilmektedir.²⁵ Cümlenin kurulabilmesi için yargı bildiren çekimli bir fiil veya cevheri fiille çekimlenmiş bir isim yeterlidir.²⁶ Çekimli fiillerde şahıs ifadesi de olduğundan fiilden başka fail ifadesi de vardır. Bu yüzden çekimli bir fiilden ibaret tek kelimelik bir cümlede biri kapalı olmak üzere fiil ve fail vardır.

Cümlede yargı bildiren unsur yüklemdir. Yüklem cümlenin asli unsurudur. Yüklemde bildirilen işi, oluşu, hareketi yapan kişi veya varlığa fail denir. Fail yüklemden sonra cümlenin ikinci asli unsurudur. Cümlenin anlamı zarf, yer tamlayıcısı ve nesne adı verilen cümle unsurlarıyla tamamlanır.

Türkçe'de daha çok basit cümleler kullanılmaktadır. Türkçe'nin zengin partisip ve gerindium sistemi Türkçe'ye en geniş ve karışık ifadeleri sade, müstakil cümleler içinde toplamak imkanını vermiştir.²⁷ Başka dillerde birkaç cümleyle anlatılabilecek bir hadiseyi Türkçe'de tek bir cümle ile anlatmak mümkündür. Basit cümlenin yanı sıra birleşik cümlelerin de kullanıldığını görüyoruz.

²⁵ Ergin, Muharrem, Türk Dil Bilgisi, İstanbul, 1993, s. 376

²⁶ Karahan, Leyla, Türkçede Söz Dizimi, Ankara, 1991, s. 44

²⁷ Ergin, Muharrem, Türk Dil Bilgisi, İstanbul, 1993, s.382

2.1. Basit Cümle

Altayca İncil Tercümesinde en fazla görülen cümle çeşididir. Partisip ve gerindium gruplarıyla genişletilmiş basit cümlelere sıklıkla rastlanmaktadır.

Tek bir hüküm taşıyan ve bir tek yüklemi olan cümleler basit cümlelerdir. Türkçe'de tek bir kelime cümleyi oluşturabilir. Zaman, şekil ve şahıs ifadesi taşıyan yüklem tek başlarına cümle olabilirler.

Tek kelimedenden oluşan cümlelere metnimizde de rastlıyoruz.

Surettıbeğer. (şaşırmanız, s.5)

Cümlenin unsurlarından yüklem ile fail bir araya gelerek basit cümleyi meydana getirebilir.Failin bazı örneklerde sıfat tamlaması olduğu görülmektedir.s.70 ve s.16'daki örneklere bkz.)

Ol terilip turdı. (O dirildi. s.5)
F. Y.

Bergıler aytılar. (Verenler söylediler. s. 11)
F. Y.

Öskö ureñigter aythandar. (Başka öğrenciler söylediler.s. 16)
F. Y.

Pu Kaán turu.(O rabtir.s. 18)
F. Y.

Ėjikteñ kırıeri koydıñ küdüçızı. (Kapıdan giren koyun çobanıdır.s. 26)
F. Y.

Men' ejikmín'.(Ben kapıyım. s. 27)
F. Y.

Mariã koruhpágın (Meryem korkma s. 35)
F. Y.

Yisus. unçugpádı. (İsa işitmedi. s. 50)
F. Y.

Pu Men' - mín'. (Bu benim s. 67)
F. Y..

Meniñ kaandığım pu él'degı émeş.(Benim kaanlığım bu memleketteki değil. s. 74)
F. Y.

Ulu abıstár aythandár.(Büyük rahipler söyledi. s. 77)
F. Y.

Nesne ile yüklem birlikte basit cümleyi meydana getirebilir. Metnimizde bu türden örneklere fazla rastlanmamaktadır.

Yisus kaanın söogın tapadılar.(İsa rabbin kemiğini buldular.s. 7)
N. Y.

Partisip ve gerindium gruplarıyla genişletilmiş cümlelerin yanı sıra kısa cümlelere de rastlanmaktadır.

Ol munda yok. (O burada yok. S. 5)
F. Y.T Y.

(Ol) söz' ét boldı (O söz vücut oldu s. 2)
F. N. Y.

Kaajıları deže pudünbediler. (Bazıları ise kuşkulandılar.s. 4)
F. C.D.U Y.

Yisus aa aydat. (İsa ona söyledi. s. 15)
F. Y.T Y.

Kaan çindap teriliptır. (Rab gerçekten dirilmiştir. s. 11)
F. Z. Y.

Adá Uulında mahtalzın. (Baba oğlu tarafından övülsün. s. 55)
F. Y.T Y.

Kılıjındı kına suk. (Kılıcını kına sok. s. 68)
N. Y.T Y.

E. alár kıygırıjá ber'diler. (Onlar bağırışverdiler. s. 76)
C.D.U F. Y.

Cümlede birden fazla fail olabilir.

Mariä Magdalina Yakob – bıla Yosiydñ énezi Mariä, Zebedeydñ uuldarınıñ énezi alardıñ
F.

arazında bolup – tırlar. (Meryem magdalina, Yakub'la Yusuf'un annesi Meryem
Y.T.. Y.

Zebedi oğullarının annesi onların arasında olmuştur. s. 96)

Seniñ kalığıñ, ulu abıstár maá Seni berip – iydiler. (Senin halkın, baş rahipler
F. Y.T N. Y.
seni bana gönderdiler. s. 74)

Fail isim tamlaması grubu olabilir.

Yisus Hristostıñ tuulğanı mundıy bolgon (İsa'nın doğumu şöyle oldu. s.23)
F. Y.T Y.

Kaanımınñ Ėnezi maá kel'dı. (Rabbimin annesi bana geldi. s.34)
F. Y.T Y.

Ol aythanı – bıla kuştıñ érkegi kıyırá ber'dı. (Konuşmayla birlikte kuşun erkeği
Z. F. Y.

bağırışverdi. s. 70)

Yer tamlayıcısı isim tamlaması olabilir.

Kaan Boınıñ ureñigterine aythán .(Rab kendi öğrencilerine söyledi. s. 53)
F. Y.T Y.

Ol çaptın tñjündá, Yisus Kutaydıñ or'göözine kirgen. (O günlerde İsa Allahın sarayına
Z. F. Y.T Y.
girdi.s. 36)

Petr deze, ejiktiñ tijinda turgán. (Petros ise kapının dışında durdu. s. 69)
F. C.D.U Y.T Y.

-gan/-gen partisip grubu cümlelerin nesnesini niteleyebilir.

Kreske kere tartırgán Nazorānıñ Yisustı pedrep - āsaar. (Çarınha gerilen Nasıralı İsa'yı
N. Y.

arıyorsunuz. s. 5)

-gan/ -gen partisip eki cümlelerin yer tamlayıcısını niteleyebilir.

Kaán boıná kel'gen Yudeylerge aythán (Rab yanına gelen Yahudilere seslendi.s. 26)
F. Y.T Y.

Altıncı aında Galiley erindeği Nazaret turadá turgán, Dabid uhtu Yosif dep kijiñiñ koliná
Z. Y.T

tuttırgán Kızhá Gabrüil Angel Kutaydáñ iil'gen bolgon, (Altıncı ayda Cebrail melek
Y.T. F. Y.T Y.

Allah tarafından Galile bölgesindeki Nasıra şehrinde duran Davut soyundan gelen Yusuf'la
Nişanlı kıza indirildi. s. 35)

Yer tamlayıcısı ile yüklem de basit cümleyi meydana getirir.

Kutaydáñ tuulgán ediler. (Allah'tan doğdular s. 2)
Y.T Y.

Cümlenin diğer unsurları (nesne, zarf, yer tamlayıcısı) bir araya gelerek basit cümleyi
meydana getirebilir. Metnimizden örnekler:

E. ululár - bıla ulu abıstár Barábbanı suráp alarga, Yisustı deze, öl'tirerge
C.D.U F. Z. Y.T Z.

kalıktı urettiler. (Yaşlılar ile baş rahipler BarAbbas'ı destekleyip İsa'yı öldürmek için
N. Y.

halkı kandırdılar.s. 79)

Ol çahtıñ tujündá onbir' ureñçik Yisustıñ alargá akıganı - bıla Galiley erindeği tugá
Z. F. Z Y.T

barğandár. (Ogünlerde on bir öğrenci İsa ile birlikte Galile bölgesindeki dağa vardılar.s.4
Y.

Teñere – byle er'de ar paşkharu Maá beril'gen (Gök ile yerde bütün yetki bana
Y.T F. Y.T Y.

verildi. s. 4)

Maria Magdalina barıp, Kaandı körgönin, muni aa aythanın ureñigterine aydıp beret
F. Z. N. Y.T. Y.

(Meryem Magdalina varıp, rabbi gördüğünü öğrencilerine söyleyiverdi. s. 15)

Aydarda bistin ortobistan üy kijilerdın kaajıları bistı tanarkhattılar. (Böylece aramızdaki
Z. F. N. Y.
kadınların bazıları bizi şaşırttılar.s. 10)

Munu aydagele, alarga kolin, pudun kör'güztı. (Bunu söyledikten sonra kolunu, bacağı
Z. Y.T N Y.
gösterdi. s. 12)

Anı körele, Petr Yisushá aydát (Onu görünce Petr İsa'ya söyledi. s. 20)
Z. F. Y.T Y.

Sudañ çıkıp kladarı – bıla, Yoann teñereniñ açılğanın, (Kutaydıñ) Tını kule - dıy bolup, Amiñ
Z. F. N.

üstüne tüşkenin kör'dı. (Yahya sudan çıktığında gökyüzünün açıldığını, Allah'ın ruhunun
N. Y.
güvercin gibi olup onun üstüne düştüğünü gördü.s. 29)

Yisus kreške tüjери – byle sudañ çigıp kelerde, muná, Aá teñere açıldı. (İsa vaftiz
Z. Y.T Y.T F. Y.

olmak için sudan çıkıp geldiğinde ona gökyüzü açıldı. s. 30)

Aydárda, muná, teneredeñ ün' çigát (Böylece buna gökyüzünden ses çıktı.s. 30)
Z. Y.T Y.T F. Y.

Kaán Kutáy Aá adazı Dabittñ şireezin berer. (Rab Tanrı ona babası Davut'un tahtını
F. Y.T N. Y.

verir.s. 35)

Boumññ amırımđı slerge berip – āđım. (Kendi rahatımı size veriyorum. s. 57)
N. Y.T Y.

Meni Adám suugen – diy. Men – dee slerdı suudım. (Babamın beni sevdiği gibi
Z. F. C.D.U N. Y.

ben de sizleri sevdim.s. 58)

Men' muni slerge aythánımđa , tyuregıgerge açu tüştı. (Ben bunu size söylediğimde
Z. Y.T F. Y.

yüreğinize acı düştü. s. 61)

Anı sler alıp keriger. Onu sizler alıp (çarmıha) geriniz. s. 75)
N. F. Z. Y.

Ol çahtı Pilát alardáñ suradı. (O zaman Pilatus onlardan sordu. s. 79)
Z. F. Y.T Y.

Ol çahtı Pilát alardáñ suradı. (O zamanda Pilatus onlardan sordo. s. 93)
Z. F. Y.T Y.

Pu çıudı Yudeylerdeñ köp kiji kıçirdılár. (Bu yazıları Yahudilerden çok kişi okudular.
N. F. Y.
(s. 106)

Onbir' ureñçik deže, Yisustñn alargá ākıganı – bıla Galiley (erindeęi) kırgá bargandár.
F. C.D.U Z. Y. T Y.

(On bir öğrenci İsa'yla birlikte Galile memleketindeki dağa vardılar. s. 120)

Elisabeta Mariāniñ ezeñteşkenin uқан tñjündá, içindeği balazı oynodi.
Z. F. Y.

(Elizabet Meryem'in selamını işittiğinde içindeki çocuğu oynadı. s. 34)

Pātnitsaniñ erteñezi kün', ulu abıstár – bıla fariseyleş Pilathá tuulujup, ayılár. (Hazırlık
Z. F. Z. Y.

günü sonrası baş rahiplerle Ferisiler Pilatus'a vararak dediler. s. 90)

Gerindiumlarla genişletilmiş cümlelere metnimizden şu örnekleri verebiliriz:

ıp/ip gerindiumu cümlede durum zarfı olarak görev yapmaktadır.

Yisus tyuhtáp kelip, alargá aythán. (İsa yanlarına gelip onlara söyledi. s. 4)
F. Z. Y.T Y.

Arık karaçkıda arıp, karaçkaa aldırbadı. (Işık karanlığı aydınlatarak karanlığa
F. Z. Y.T. Y.

yenilmez. s. 1)

ıp/-ip gerindium ekiyle kurulan gerindium grupları -gan/-gen partisip ekine bağlanarak

cümlede nesne olabilir.

Yoann Kutaydıñ Tınıniñ, küle - dıy bolup, Aniñ üstüne ustürtñ tñjüp kel'genin köröt.
F. N. Y.

(Yahya Allahın ruhunun güvercin gibi olup, gökyüzünden onun üstüne düşüp geldiğini gördü. s. 30)

-e/-a vokal gerindiumu ile kurulan gerindium grupları cümlelerin zaman zarfidır.

Ureñigteri, Kaandı köröle syugüne berdiler. (Öğrencileri rabbi görünce sevindiler.s. 16)
F. Z. Y.

Anı köröle, Aá başkoydılar. (Onu görünce ona başkoydılar. s.4)
Z. Y.T Y.

Alár tildıstı körele, ulu sugüñçilu sugüne ber'diler (Onlar yıldızı görünce büyük bir
F. Z. Z. Y.

sevinçle seviniverdiler. s. 25)

-a/-e vokal gerindiumu ile kurulan gerindium grupları cümlede durum zarfı olabilir.

Ulu abıstár aqçazın alágele, aydıstılár. (Baş rahipler parasını alarak söyleştiler. s. 77)
F. Z. Y.

Cümlede birden fazla zarf arka arkaya gelebilmektedir.

Ol çakhtıñ tñjündá, subbot kün' ertken kiinde Mariã Magdalina Yakoptıñ Mariã, bazá
Z. Z F.

Salomiã Yisustı barıp, sürtküšteirge aromat sadıp aldılar. (O günlerde Meryem Magdalina
Z. N. Y.

Yakup'un Meryem, ve Salome İsa'nın cesedine sürmek için koku satın aldılar.s. 5)

Ol çakhtıñ tñjündá Yisustıñ krezi ānında Anıñ énezi, éneziniñ siini, Kleoptıñ Mariã bazá
Z. Z F.

Mariã Magdalina, turdılár. (O günlerde İsa'nın vaftiz zamanı onun annesi, Kleop'tın
F. Y.

Meryem ve meryem Magdalina durdular. s. 86)

Ol çakhtın tñjündá Yisus terilip turganın kiinde Tiberiat talaydın kırında Boinin
Z. F. Z. Y.T. Y.T

ureñigterine baza köryundi. (O günlerde İsa dirildikten sonra Taberiye denizinin
Y.T Z. Y.

kenarında kendi öğrencilerine tekrar göründü.s. 1)

Erten erte nedelenñ paştamazı kününde kün' çıkıp kláthanda mejike kelediler.
Z. Z. Z. Y.T Y.

(Sabah erkenden haftanın ilk gününde güneş doğarken mezara geldiler. s. 5)

Mejike kirele on ānında oturup – āthan, kiygen aķ kiiııdu āj ulandı körup syurettidiler
Z. Z. Y.

(Mezara girdiklerinde sağ yanlarında oturan beyaz giyimli genç birini görüp şaşırdılar. s. 5)

Alar iymenip, korkhup barala , köryup turganıbis syur bolordep sanadılar. (Onlar korkuyla
F. Z. Z. Z. Y.

sarsılıp gördüklerinin bir ruh olduğunu sandılar.s. 11)

Aydarda, alardı turadan çağarıp Bifania etre alıp kelele (ekı) kolun ködüryup, alardı
Z. Z. Z. N.

alkadı. (Böylece onları şehirde çıkarıp Beytanya'ya kadar götürerek iki kolunu kaldırıp
Y.
kutsadı. S. 12)

Ol alagele, alardı köziınça tidi. (O alarak onların gözü önünde yedi.s. 12)
F. Z. Z. Y.

Ol çaktın tiiında Maria mejik anında turup ilagan. (O günlerde Meryem mezarın yanında
Z. F. Z. Y.

durup ağladı. s. 14)

Üine kiiip, Balanı enezi Mariā - bıla körele, Aá tigılá başkoydılar. (Evine girip, çocuğu
Z. Z. Y.T. Z. Y.

annesi Meryemle birlikte görüp yere kapanarak ona tapındılar. s. 25)

Ol kün'derde, Mariá turágalıp, tu erindegi Yudey turazına meñdey bargan
 Z. F. Z. Z. Y.
 (O günlerde Meryem Yahudilerin dağlık kasabasına gitmek üzere aceleyle vardı. s.33)

Zahariāniñ üine kirele Elizebeta - bila ézeñteşti. (Zekeriya'nın evine gelerek Elizabet ile
 Z. Z. Y.
 selamlaştı.s33)

Alár barála, mejigine karuul turguzup tajiná peçet' salıp koydılar.(Onlar varıp
 F. Z. Z. Y.T Z. Y.
 mezarını güvenlik altına alıp taşına mühür vurup koydular. s. 90)

Ol munı sanagandá, muna, Kaaniñ Angeli aá tujünde körünüp aythán: (O bunları
 Z. Y.T F. Y.T Z. Y.
 düşünürken rabbın meleği ona rüyasında göründü.s. 23)

-gan/gen/gon/gön partisip eki lokatif ekiyle birleşerek cümlede zaman zarfı olabilir.

Tan arıp kelgende, Yisus sudın kırında turupadat. (Şafak sökerken İsa suyun kenarında
 Z. F. Y.T. Y.
 durdu. s. 17)

Ol çaktın tujünda nedelenın paştamazı kün', Maria Magdalina, erte karaçkı bolgondo,
 Z. Z. F. Z.

mejike kelip, taş mejikten andarlıp kalğanın köröt. (O günlerde haftanın ilk günü Meryem
 Z. N. Y.
 Magdalina erkenden daha ortalık karanlıkken mezara gelip taşın mezardan yuvarlanıp kaldırıldını gördü.s. 13)

-r partisip eki lokatif ekiyle birleşerek cümlede zaman zarfı görevindedir.

Alardı alkairda, alardan kederlep barala teneree ködürle berdı. (Onları kutsadıktan sonra,
Z. Z. Y.T. Y.

onlardan ayrılarak gökyüzüne alındı. s. 13)

Cümlede birden fazla zarf ve yer tamlayıcısı olabilir.

Alar çigala mejigten tyugüre berdiler. (Onlar mezardan çıkarak uzaklaşverdiler. s. 5)
F. Z. Y.T. Y.

Aydarda anın sözünü ezep aldılar. (Böylece onun sözünü hatırladılar.s. 8)
Z. N. Y.

Yudeydiñ ulu abıstarı Pilathá aytılár. (Yahudilerin baş rahipleri söylediler. s. 106)
F. Y.T. Y.

2.2 İsim Cümlesi

Yüklemi cevheri fiille çekimlenmiş bir isim veya isim grubu olan cümlelere denir. Metnimizden örnekler:

Baş başıda söz bar ede, söz Kutayda ede, ol söz Kutay ede (En önce söz vardı, söz Allah'ta ede, o, söz Allah ede. s. 1)

Ol başıda Kutayda ede. (O önce Allahta idi.s. 1)

Ol munda yok. (O burada yok.s. 5)

Sler deze, poo kereeçi- zınar. (Siz bunlara tanıksınız.s. 12)

Pu Kaán turu.(O rabtir.s. 18)

Aniñ içindegi tuulganı deze, Ag - aru Tinnáñ turu. (Onun içinde oluşan kutsal ruhtandır s. 23)

Proroktoñ çiygeni deze, andıy éde: (Peygamberler aracılıǵıyla yazılan şöyle idi.s. 25)

Éjikteñ kireri kıoydıñ kúdüçızı.(Kapıdan giren koyun çobanıdır.s. 26)

Men' kıoylörge ejik - min'.(Ben koyunlara kapıyım.s. 26)

Meneñ ozo kelgenderdiñ onçozı, uurçılár қараһçılár turu.(Benden önce gelenlerin hepsi hırsızdır, eşkıyadır.s. 27)

Men' ejikmin'.(Ben kapıyım. s. 27)

Sen' Meniñ suugen Uulım – zın.(Sen benim oğlumsun.s. 29)

Üy kijiñlerdiñ arazınáñ sen' alkıştuzın, içiñdegi barıñ - daa alқalu.(Kadınlarnın arasından sen kutlusun, içinde var olan da kutlu s. 34)

Çiygen (söz') bár – éde. (Yazılan söz var idi.s. 36)

Biste zakon bár, zakonıbisça Aá ölörgo kerçek (Bizde kanun var, kanunumuza göre onun ölmesi gerek. s. 50)

Kesardáñ paşhá bistiñ ulu biibis yoқ. (Kesardan başka ulu beyimiz yok. s. 51)

Çiygeniñ uçurı pu. (Yazıları anlamı bu. s. 51)

Adamniñ turazında ör'göölöri köp.(Babamın şehrinde sarayları çok. s. 54)

Men' deze türü - min'. (Ben ise diriyim. s. 56)

Slerdiñ ugup - turgan söz' deze, Menin emes', Meni iygen Adamdin turu (Sizlerin işittiği söz benim değil, beni gönderen babamındır. s. 56)

Adám deze, Meneñ ulu. (Babam ise uludur. s. 57)

Meniñ salımım ol turu. (benim kanunum odur.s. 58)

Pu Men' - min'. (Bu benim s. 67)

F. Y.

Meniñ kaandığım pu el'degi emes.(Benim kaanlığım bu memleketteki değil. s. 74)

F

Y.

Biste zakon bár. (Bizde kanun var. s. 75)

Y.T F. Y.

Zakonıbisha Aá ölürgo kerék. (Bizim kanunumuza göre onun ölmesi gerek. s. 75)

2.3. Fiil Cümlesi

Yüklemi çekimli bir fiil olan cümlelere fiil cümleleri denir. Altayca İncil Tercümesinde cümlelerin geneli fiil cümlesidir.

Elisabeta Mariāniñ ezeñteşkenin uқан tujündá, içindegi balazı oynodı. (Elizabet Meryem'in

selamını işittiğinde içindeki çocuğu oynadı. s. 34)

Ol çahtiñ tujündá onbir' ureñçik Yisustiñ alargá akıganı - bıla Galiley erindegi tugá

bargandár. (O günlerde on bir öğrenci İsa ile birlikte Galile bölgesindeki dağa vardılar.s.4)

Meni, ol ekudiñ қаajızın bojodsın dep turzaár tedı. Alár, Barábbanı tediler. 'Benim o ikisinden hangisini bırakmamı istersiniz?' dedi. s. 79)

Sudañ çikıp kılaadarı – bıla, Yoann teñereniñ açılğanın, (Kutaydıñ) Tını kulę - dıy bolup, Anıñ

üstüne tüşkenin kör'di. (Yahya sudan çıktığında gökyüzünün açıldığını, Allah'ın ruhunun güvercin gibi olup onun üstüne düştüğünü gördü.s. 29)

Pātnitsanıñ erteñezi kün', ulu abıstar – bıla fariseyleş Pilathá tuulujup, aylár_ (Hazırlık günü sonrası baş rahiplerle Ferisiler Pilatus'a vararak dediler. s. 90)

Ol çahtıñ tujündá, subbot kün' ertken kiinde Mariā Magdalina Yakoptıñ Mariā, bazá

Salomiā Yisustı barıp, sürtküşteirge aromát sadıp aldılar.(O günlerde Meryem Magdalina

Yakup'un Meryem, ve Salome İsa'nın cesedine sürmek için koku satın aldılar.s. 5)

Togus çashá eñre onço er'de qaraçkı boldı, kün' purkele beş'di, ör'göödogı köjögö tál ortozınañ tirtilá beş'di. (Dokuz vakte kadar bütün her yerde karanlık oldu, kün ağırıverdi, saraydaki perde ortasından yırtılıverdi. . s.85-86)

Anı alğanı İwsif ak sanaalu bolgon bolup, anıñ arın çagarbáin dep, anı tüüqa bojudorgo

sanagán. (Onunla evlenecek olan Yusuf temiz düşünceli olduğundan, onu küçük

düşürmeyeyim diye onu sessizce bırakmayı düşündü.s. 23)

2.4. Kuralh Cümle

Yüklem in sonda olduğı cümlelerdir. Cümlenin ana unsuru olan yüklem Türkçe'de genellikle sonda bulunur. Metnimizdeki cümlelerin çoğı kuralh cümledir.

Yisus kręske tųjeri – byle sudañ igıp kelęrde, muná, Aá teñere açıldı.(İsa vaftiz olmak için sudan çıkıp geldiğinde ona gökyüzü açıldı. s.30)

Ol muni sanagandá, muna, Kaanıñ Angeli aá tųjünde kőrünüp aythán: (O bunları düşünürken rabbin meleđi ona rüyasında göründü.s. 23)

Bis deze, kün' çıkış ānında Anıñ tildızın kör'gönıbis, Aá başkoyolu dep kel'dık, tediler. (Biz onun yıldızını doğuda gördük ona tapınalım diye geldik dediler.s. 24)

Biibis, ol mekeçiniñ, üç' künüñ kiinde terilip turarım dep, aythanın ezep aldıbis.(Beyimiz, o aldaticının üç günün sonunda dirildim diye söylemesini hatırladık. s. 90)

2.5. Devrik Cümle

Yüklemi sonda olmayan cümlelere denir.Metnimizde az da olsa devrik cümlelere rastlanmaktadır.

Anip ilap tura mejike enilip-iyze Yisustın söögi athan erinde ak kiimdu eki Angel oturganın köröt, birsi baş anında, birsi pud anında. (Ağlayarak mezara eğildiğinde İsa'nın kemiklerinin olduğu yerde birsi baş tarafında, birsi ayak tarafında beyaz giyimli iki meleğin olđunu gördü. s. 14)

Yisus pazıp kelęt, aláš alıp, alargá beręt, balıktı anıp - ok Yisus öl'göndordoñ terilip turganıñ kiinde uręçigterine pu kőrungeni üçünçizi.(İsa yaklaştı, ekmeği alıp onlara verdi, balığı da , İsa'nın ölüler arasından dirildikten sonra öğrencilere üçüncü görünüşüydü bu. s. 19)

Men' anıñ uçun tuuldım, anıñ uçun el'ge kel'dım, ındı kerelęin dep.(Ben onun için doğdum, onun için memlekete geldim, gerçeğe şahitlik edeyim diye. s. 74)

Ol çakhtá Anıñ – bıla ékı qaraxçı tartılğan bolgon, birsi oñ ānında ,birsi sol ānında. (O zaman onunla birlikte iki gözcü çekildi(asıldı) birisi sağ birisi sol yanında.s. 95)

2.6. Birleşik Cümle

Bir asıl cümle ile onun manasını tamamlayan bir veya daha fazla yardımcı cümleden teşekkül eden cümlelere birleşik cümle denir. Türkçe’de Şartlı Birleşik Cümle, Ki’li Birleşik cümle, İç İçe Birleşik Cümle olmak üzere üç çeşit cümle vardır.

2.6.1. Şartlı Birleşik Cümle

Türkçe’nin asli birleşik cümlesi şartlı birleşik cümledir. Şart kipi bütün fiil çekimlerinin aksine hüküm ifade etmemektedir. Bu yüzden şart cümlesi müstakil olarak kullanılamaz. Şart cümleleri ancak asıl cümleyi tamamlayan yardımcı cümleler durumundadır. Esas cümledeki hadisenin gerçekleşmesi şart cümlesindeki duruma bağlıdır.

Şart cümleleri mana bakımından şart, istek ve temenni ifade ederler. Birleşik cümle kuruluşunda yardımcı cümle daima ana cümleden önce gelir. Yardımcı cümle durumundaki şart cümlesi ana cümlenin genellikle nesnesi veya zarfı olmaktadır. Metnimizde genellikle yardımcı cümle durumundaki şart cümlesi ana cümlenin zarfı olarak kullanılmıştır. Metnimizden şart cümlelerine örnekler:

Şüunigerdı kemeniñ oñ ānına taştazagár, alársaar. (Ağınızı kayığın sağ yanına bırakırsanız alacaksınız.s. 18)

Kem koydın çulanına ejığı - bıla kərbey, paşhá er’deñ ajıp kİRZE, ol uurçı, qaraxçı turu.(Kim koyun ağılına kapıdan girmez, başka yerden girerse o hırsızdır, eşkıyadır. s. 26)

Anıñ Boindá Kutáy mahtalgán bolzo, Kutáy - daa Anı Boindá makhtadár. (O kendi tanrısını överse tanrı da onu över. s. 53)

Üzeri bougardı suujer bolzogor, slerdı Meniñ uręçigterim dep onçolor munañ körö bilę. (Kendinizi severseniz sizleri öğrencilerimin hepsi görebilir. s. 53)

Men’ kaydá bolzom , slerdı - dee andá bolzın dep, slerdı Boumá alırım. (Ben nerede olsam sizlerde orada olun diye sizleri yanıma alırım. s. 54)

Sler Meni bil'gen bolzogor, Adamdı - daa bilęer ędeger. (Sizler beni bilmezseniz babamı da bilmezsiniz. s. 54)

Sler Mende bolzogor Meniñ sözim slerde bolzo, ne - le keręksingenıgerdı suragár, slerge bolor. (Sizler bende olsanız benim sözüüm sizde olsa bütün ihtiyacınızı sorsanız size olur. s. 58)

Ol ęaralu bolbozo, bis Anı saá berip - iybeş' ędek. (O suçlu olmasa biz onu sana göndermez idik. s. 73)

Aşğıdaki cümlede şart yardımcı cümlesi ana cümlenin failidir.

Kem Meneñ kiręe, argalanár. (Kim benden girerse kurtulur. s. 27)

2.6.2. Ki'li Birleşik Cümle

Ki'li birleşik cümle bir ana cümle ile ona 'ki' ile bağlanmış ikinci bir cümleden meydana gelen birleşik cümledir. Ki'li birleşik cümlede iki hüküm arasındaki mana ilgisini sağlayan 'ki'dir. Altayca İncil Tercümesinde bu tipten cümlelere rastlanmamaktadır.

2.6.3. İç İçe Birleşik Cümle

İç içe birleşik cümle, bir cümlenin başka bir cümlenin içine girmesiyle meydana gelen birleşik cümle çeşididir. Bu birleşik cümlede bir cümle başka bir cümlenin unsuru veya cümle içinde bir isim unsuru durumunda bulunur. De- fiili ile ve nakillerde çok kullanılır ve cümle unsuru şekline geçen cümle de- fiilinin nesnesi durumunda bulunur. Nakil durumu olmayanlarda ise bir cümle bir isim unsuru gibi kullanılmakta ve bir edatla edat grubu teşkil etmektedir. Metnimizden iç içe birleşik cümle örnekleri:

Aşğıdaki örneklerde yardımcı cümle ana cümlenin nesnesi görevindedir.

Ol deęe meneñ ozo bár bolgon tedı. (O benden önce var oldu, dedi. s. 2)

Kaán ęindáp teriliptır' Simongo körünüp - tır', tediler. (Rab gerçekten dirilmiştir, Simon'a görünmüştür, dediler. s. 11)

Slerge amır bolzın, tedı. (Sizlere rahat olsun, dedi. s. 11)

Ne iymendiger; neeniñ uçun slerdiñ tureğigerge andıy sanagá kiret; Kolımdı, pudumdı kör'zögör: pu Men' boummin', Meni siymáp kör'zögör, surde deze, Men- degı körup turgan – dıy ét söök yok, tedi. (Niçin sarsılıyorsunuz? Niçin sizin yüreğimize böyle şüphe girdi? Kolumu, bacağıma görün. Bu benim, beni görün, ruhta bende gördüğünüz vücut, kemik yok, dedi. s. 11)

Slerdiñ mundá tiirge neme bár mi – ne; tedi. (Sizin burada yiyecek şeyiniz var mı? dedi. s. 12)

Kaandı mejigteñ alıp pártılar, Anı kaydá saldılar bolbogoy, bil'beädım, tedi.(Rabbi mezardan almışlar, onu nereye götürdüler bilmiyorum, dedi. s. 13)

È üy kiji! ne ilāy – zın, kemdı peğrep turuñ; tit. ('Ey kadın niye ağlıyorsun? Kimi arıyorsun?' dedi. s. 14)

Anı kaydá salganıñdı maá aydıp ber', men' Anı aláın, tedi.(Onu nereye kaldırdığını bana söyleyiver, ben onu alayım, dedi.s. 15)

Maá tiybeğın Men' deze, Adamá çikálaşam: e, qarındaştarımá barıp, Meniñ Adamá, slerdiñ – dee Adagargá, Meniñ Kutaimá slerdiñ - dee Kutaigargá çigádım teğenımdı alargá ayt, tedi. Bana dokunmayın, babama daha çıkmadım, kardeşlerime varıp babama sizin de babanıza Tanrıma, sizin de Tanrınıza çıkacağımı onlara söyle,dedi.s. 15)

Bis Kaandı kör'dıbis, tediler. (Biz rabbi gördük, dediler. s. 16)

Balıq añdairgá barádım, tit. (Balık avlamaya gidiyorum, dedi.s. 17)

A Kaán andıy éde, Seni suugenımdı Sen' bilip – āsın, tedi. (Ya Rab böyle idi, seni sevdiğimi biliyorsun, dedi. s. 19)

Çozularımdı küzet, tedi. (Kuzularımı otlat, dedi s. 19)

E Kaán, ol ne; tedi (Ya Rab o ne ? dedi s. 20)

Dabittiñ uuli İwsif, Mariā alğanıñdı bouñdá tur'güzerge qoruhpá, anıñ içindegi tuulganı deze, Ag - aru Tinnáñ turu. Tuuları Uul bolor, Anıñ adı Yisus dep adairzin, neeniñ uçun deze, Ol Boinıñ kijilerin kılınçegterineñ argalair tedı.(Davutun oğlu Yusuf Meryem'i kendine almaktan korkma, Onun içinde doğacak olan kutsal ruhtandır.Doğacak olan erkek olacak, onun adını İsa diye koyacaksınız. Çünkü o kendi kişilerini günahlarından kurtaracak, dedi. s. 23)

Barıp, Balanıñ uçurın pujuuná edıp, Anı tapsaar, maá aydıp beriger, men'- dee, barıp, Aá başkoyoin, tedı. Çocuğa ilişkin her şeyi inceden inceye araştırıp onu bulunca bana getirin, ben de ona tapınayım, dedi. s. 25)

Ös'köni deze, eespey, anáñ kaçadılar, neeniñ uçun deze, ös'köniñ ünün bil'beydiler, tedı. (Başkaların arkasından gitmezler, ondan kaçarlardı, Çünkü başkasının sesini bilmezler, dedi. s. 26)

Men' ejikmin', kem Meneñ kirze, argalanár: kirer – dee, çigár - daa, odor - doo tabár, tedı. (Ben kapıyım, kim benden girerse kurtulur, girer de çıkar da otlak da bulur, dedi. s. 27)

Balám; Sen' biske ne mundıy ettiñ; Muná, adáñ - bila Men' ulu açurhanıp Seni pederp tur'genibis, tedı.(Çocuğum sen bize böyle ne ettin? Babanla birlikte ben çok kızıp seni arıyoruz, dedi. s. 28)

Kuçtu Boi meni ulu etti, Anıñ adı ag – aru, tedı. (Güçlü beni kendisi ulu etti, onun adı kutsal, dedi.s. 34)

Yakobtıñ kaldığın Ol möñku paşkharıp turar, Anıñ paşharuunıñ uçun bolbos, tedı. (Yakup'un evi üzerinde sonsuza dek hükümran olacak, onun hükümranlığının sonu gelmeyecek, dedi. s. 35)

Muná, men' Kaanıñ kulu – min': senin söziñçe maá bolgon tedı.(Ben Rabbin kuluyum, senin söylediğin gibi bana oldu dedi. s. 36)

Biste zakon bár, zakonbisça Aá ölörgo kerək, Ol deze, Boin Kutaydıñ Uuli edingen tediler.(Bizde kanun var, kanunumuza göre onun ölmesi gerek , o kendisi Allah'ın edindiği oğlu dediler. s. 50)

Ol öl'zin, öl'zin: Anı kerip koy, tediler.(O ölsün, ölsün , dediler. s. 51)

Ulu Biigerdı keridıp koyoin - ba tedı. (Ulu beyinizi öldüreyim mi? dedi. s. 51)

Kesardan paşkha bistın ulu biibis yok tediler. Kesar'dan başka bizim ulu beyimiz yok, dediler. s. 51)

Ëy üy kiji, seniñ uulñ pu, tedı. (Ey kadın senin oğlun bu, dedi. s. 52)

Seniñ éneñ pu, tedı. (Senin annen bu, dedi.s. 52)

Yisus deze, Boina ne bolottondı bilele, alargá pazıp kelip, kemdı pedrep – āsar; tedı. (İsa kendine ne olduğunu bilerek kelip onlara kimi arıyorsunuz, dedi. s. 67)

Alár, Nazorey Yisustı, tediler. (Onlar Nasıralı İsa'yı dediler. s. 68)

Sen' - dee Anıñ uręıgteriniñ biruuzi bolorzın – ba; tediler. Sen de onun öğrencilerinden birisi olur musun? dediler.s. 70)

Petr bazá, yoq, tedı. (Petros yok, dedi. s. 70)

Kutaydıñ Uulı Hristos Sen' be; ayt biske, tedı.(Allah'ın oğlu sen misin? Bize söyle, dedi. s. 71)

Galileydegi Yisus - bıla Sen' qojo bolgonzın ba; tedı. ('Galile'deki İsa sen misin?' dedi. s. 72)

Pu kijiñi bil'beşsim, tedı. (Bu kişiyi tanımıyorum, dedi.s. 72)

Sen' Yudeydiñ Ulu Biı ba; tedı.('Sen Yahudilerin ulu beyi misin?' dedi. s. 74)

Yudey ulu biin slerge bojodoin ba; tedı. ('Yahudilerin ulu beyini size bırakayım mı?' dedi. s. 75)

Munıñ uçun kilinçetñ artıgı saá Meni berip iygen kiji, tedı. (Bunun için günahların fazlası sana beni gönderen kişide, dedi. s. 76)

Muna pu, slerdiñ Ulu Biiger, tedı.(Buna bu sizin ulu beyiniz , dedi. s. 76)

Ulu Biigerdı keridıp koyoin ba; tedı. ('Ulu beyinizi gereyim mi?' dedi. s. 76)

Biske kerek be – de; bouñ kör', tediler. (Bize gerek mi? kendin gör, dediler. s. 77)

Barábbanı ba; Hristos titten Yisustı ba; tedı. ('Bar Abbas'ı mı, Mesih'i mi?' dedi.s. 78)

Alár, Barábbanı tediler.(Onlar Bar Abbas'ı dediler. s. 79)

Ol krške kerę tartılzın, tediler. (O çarmıha gerilsin, dediler. s. 79)

Anıñ kanı biske, baldarıbishı bolgoy, tedı. (Onun kanı bize çocuklarımıza olacak, dedi.s. 79)

Sen' Kutaydıñ Uulı bolzoñ, kršteñ tüş, tediler. (Sen Allah'ın kuluysan vaftiz et, dediler. s. 83)

Çındáp – daa Ol Kutaydıñ Uulı bolup – tır' tediler. (Gerçekten de o Allah'ın oğludur, dediler.s. 84)

Sen' Yudeydiñ Ulu Bii bolzoñ Bouñ Bouñdı argalá, tediler.(Sen Yahudilerin ulu beyi isen kendi kendini kurtar, dediler. s. 85)

Sen' Hristos bolzoñ, Boyuñdı, bistı – dee argalá, tedı. (Sen Mesih olsan kendini, bizi de kurtar, dedi.s. 85)

Andıy bolgojn kiindegi mekezi paşızınáñ amán bolor, tediler. (Öyle ki son aldatış ilkinden beter oluri dediler. s. 90)

Çarulıgár bár éde, bil'genigerçe, barıp, çaruldagár, tedı.(Kolcularınız var idi, varıp bildiğiniz gibi orayı güvenlik altına alın, dedi.s. 90)

Ol krške kerę tartılzın, tediler. (O çarmıha gerilsin, dediler. s. 93)

Pu ahtudıñ anımda purulu emes' – min', sler k6rup turugar, tedı.(Bu soyun kanından sorumlu değilim, siz Başınınzın aresine bakın.s. 93)

Anıñ anı biske, baldaribisha bolgoy, tedı.(Onun kanı bize, ocuklarımıza olacak, dedi. s. 94)

Ol deze, Men' Kutaydıñ Uulı – min dep aythān, tediler. (O, ben Allah'ın oğluyum diye s6yledi, dediler. s. 95)

ındap – daa Ol Kutaydıñ Uulı bolup – tır', tediler.(Gerekten de o Allah'ın oğludur, dediler. s. 96)

Sen' Hristos bolzoñ, Bouñdı bistı – dee argalá, tedı.(Sen Mesih isen bizi de kendini de kurtar, dediler. s. 101)

Anı emes' , Barābbanı (bojod), tediler (Onu değil, Bar Abbas'ı bırak, dediler. s. 104)

Sen' aydañ edeñ; tedı.(‘Sen nereden idin?’ dedi. s. 105)

Muná pu, slerdıñ Ulu Biiger, tedı.(Buna sizin ulu beyiniz, dedi. s. 105)

Sen' Kutaydıñ Uulı bolzoñ, kręsteñ tüş, tediler. (Sen Allah'ın kulu olsan vaftiz et dedi.)

Sen' Hristos bolzoñ, Boyuñdı, bistı – dee argalá, tedı. (Sen Mesih olsa kendini bizi de kurtar dedi. s. 85)

Ulu Biigerdı keridıp oyoin ba; tedı.(‘B6y6k beyinizi gerip koyayım mı?’ dedi.s. 105)

Sen' Yudeydiñ Ulu Biı beđeñ; tedı.(‘Sen Yahudilerin ulu beyi misin?’ dedi. s. 92)

Aşağıdaki cümlelerde ise iç içe birleşik cümleler bir gerindium grubu haline dönmekte ve bu gerindium grubu başka bir cümlenin zarfı olarak kullanılmaktadır.

Anı alğanı İwsif ak sanaalu bolgon bolup, anıñ arın çagarbáin dep, anı tüuqa bojudorgo sanagán. (Onunla evlenecek olan Yusuf temiz düşünceli olduğundan, onu küçük düşürmeyeyim diye onu sessizce bırakmayı düşündü.s. 23)

Bis deze, kün' çıkış āında Anıñ tıldızın kör'gömbis, Aá başkoyolu dep kel'dıq, tediler. (Biz onun yıldızını doğuda gördük ona tapınalım diye geldik dediler.s. 24)

Ol çahtıñ tujündá, Yisus Yoannáñ krške tüjein dep, Galileydeñ Yordangá kelet.(O günlerde İsa Yahya'nın eliyle vaftiz edileyim diye Ürdün ırmağına geldi.s. 29)

Meni Adamdá, Adamdı Mende dep, Maá pudüger. (Beni babamda babamı bende diye bana inanın.s. 55)

Men' anıñ uçun tuuldım, anıñ uçun el'ge kel'dım, çındı kerçleın dep.(Ben onun için doğdum, onun için memlekete geldim, gerçeğe tanıklık edeyim diye. s. 74)

Meni, ol ekudıñ kaajızın bojodsın dep turzaár tedı. ('Benim o ikisinden hangisini bırakmamı istersiniz?' dedi. s. 79)

Biibis, ol mekeçiniñ, üç' künüñ kiinde terilip turarım dep, aythann ezep aldıbis.(Beyimiz, o aldaticının üç günün sonunda dirildim diye söylemesini hatırladık. s. 90)

Anıñ urçığıteri tünde kelip, Anı uurláp alala, kalıqá Anı ol'göndordoñ terilip turdı dep aytpázındar. (Onun öğrencileri gece gelip, onu çalıp, halka onun ölümler arasından dirildi diye söylemesinler. s. 90)

3. Sıralı Cümleler

Tek başına yargı bildiren, manaca birbiriyle ilgili iki ya da daha fazla cümlenin bir anlam bütünlüğü içinde sıralanmasıyla meydana gelen cümlelere sıralı cümleler denir.

Sıralı cümleler iki veya daha fazla cümle ile kurulur. Cümleler birbirinden virgül veya noktalı virgülle ayrılır. Cümlelerin her biri yapı ve anlam bakımından farklı niteliklere sahip olabilir. Aralarındaki anlam ilişkisi, ortak cümle unsurları, ortak kip ve şahıs ekleri ile pekiştirilir.²⁸

Türkçe’de en karışık bilgiler bile basit cümleyle ifade edilebilir. Tek bir hüküm taşıyan basit cümleler aralarında çeşitli yollardan bağlantı kurularak tek bir ifade halinde dile getirilebilirler.

Bu cümlelerin her birinin yüklemi çekimli bir fiildir. Birbirinin peşi sıra gelen bu müstakil cümleler aslında son cümleyi açıklayan, manaca bütünleyen cümlelerdir. Bu yüzden cümleler arasında manaca bir bağlantı söz konusudur.

Baş başıda söz bar ede, söz Kutayda ede, ol söz Kutay ede (En önce söz vardı, söz Allah’ta ede, o, söz Allah ede. s. 1)

Alarga tırlaju syureen kel’ dı, korukan boınça kemge-dee bir’-dee neme aytpadılar.

(Onlara titreme, şaşırma geldi, korktukları için kimseye de bir şey söylemediler. s. 5)

Ëjik sahçızı aá açip beret, koylörü anıñ ünün ugup turədiler. (Kapıcı ona açiverir, koyunları onun sesini işitirler. s. 26)

Üy kijilerdiñ arazınáñ sen’ alkıştuzın, içiñdegi barıñ - daa alqalı. (Kadınların arasından sen kutlusun, içinde var olan da kutlu s. 34)

Ag - aru Tın saá tüjer, Üstünınıñ kuçi seni kölöp – ier. (Kutsal ruh sana düşer, yüce olanın gücü seni gölgeler. s. 35)

²⁸ Karahan, Leyla , Türkçede Söz Dizimi, Ankara, 1991, s. 66

Biste zakon bár, zakonıbisça Aá ölürgo kerék (Bizde kanun var, kanunumuza göre onun ölmesi gerek. s. 50)

Ol öl'zın, öl'zın.(O ölsün, ölsün. s. 51-76)

Tyureğıger pulganbázın, qoruhpázın. (Yüreğınız bulanmasın, korkmayın.s. 57)

Bouñnuñ Uulıñdı mahtatqın, Uulıñ – daa Senı makhtadsın. (Kendi oğlunu övdün, oğlun da seni övsün. s. 64)

Ėmdı Men' él'de emeş' - mın', alár deze, él'de turlár. (Şimdi men memlekette değilim, onlar ise memleketedirler. s. 65)

.Kuldár - bıla ulu abıstár köröl, Anı kerip qoy , kerip qoy dep kıygırá ber'diler.
(Kullarla birlikte ulu rahipler gördü, onu gerip koy, gerip koy diye bağırışverdiler. s.. 75)

Togus çashá etre onço er'de qaraçkı boldı, kün' purkele ber'dı, ör'göödogı köjögö tál ortozınañ tirtılá ber'dı. (Dokuz vakte kadar bütün her yerde karanlık oldu, kün ağarıverdi, saraydaki perde ortasından yırtılıverdi. . s.85-86)

Munı kör'gon kiji kerçledı, anıñ kerçleşeni çin. Bunu gören kişi şahit oldu, onun şahitliğı doğrudur.s. 108)

Qoruhpágar men' deze, kerç tartırgán Yısusı pędreę – áthanıgardı bilip – turum.
(Korkmayınız, men çarmıha gerilen İsa'yı aradığınızı biliyorum. s. 118)

Ol mundá yoğ, Ol Boınıñ aythanınça terilip – tır'. (O burada yok, kendinin de söylediğı gibi dirilmiştir. s. 118)

Qoruhpágar, barıp, qarındaştarımá aydıgár. (Korkmayınız, varıp kardeşlerime söyleyiniz. s. 119)

Cümleler arasında manaca bir bağ olduğu gibi cümlenin unsurları bakımından da bir bağ olabilir. Bu cümlelerde cümlenin unsurları ortak olabilmektedir.Aşağıdaki örneklerde failler ortaktır.

Ol boi arık bolgon emes', arıktı kereleirge iilgen. (O kendisi ışık değildi, ışığa şahitlik etmek için gönderildi. s. 1)

Andıy bolgondo barıgar onço aymakhtardı uredıger, alardı Adanın Uulın agaru tının adına krestey nele slerge salıp ber'genımdı çek çeber tudarga alardı uredıger.(Böyle olunca varın, bütün halkı öğretin, onları babanın, oğulun, kutsal ruhun adına vaftiz edin, size buyurduğum her şeyi tutmaları için onları eğitin. s. 4)

Sıralı cümlelerde yer alan cümleler gerindium, partisip ya da fiil gruplarıyla kurulmuş olabilir.

Aydarda tyugüre beret, Simon Peytge, Yisustın bir syugen ureñçigine kelip alarga aydat. (Sonuç olarak koşarak, Simon Petr'e İsa'nın sevdiği öğrencisine gelip onlara söyledi. s. 13) Rabbuni tit, ol söz: ureduçim, tegini.(Rabbuni dedi, bu söz öğretmen demektir. s. 15)

Yisus pazıp kelet, kaláš alıp, alargá beret, balıktı anıp - ok Yisus öl'göndordoñ terilip turganıñ küinde ureñçigterine pu körungeni üçünçızı.(İsa yaklaştı, ekmeği alıp onlara verdi, balığı da , İsa'nın ölümler arasından dirildikten sonra öğrencilere üçüncü görünüşüydü bu. s.19)

4. Olumlu Cümleler

Yargının gerçekleştiğini anlatan cümleler olumlu cümlelerdir. Bu cümlelerin yüklemi yapma, yapılma veya olma bildirir.²⁹ Metnimizde olumlu cümlelere daha sık rastlanmaktadır.

Yisus Hristostıñ tuulganı mundıy bolgon.(İsa'nın doğumu şöyle oldu. s. 23)

Aydarda anın sözini ezep aldılar. (Böylece onun sözünü hatırladılar. s. 8)

Togus çashá etre onço er'de karaçkı boldı, kün' purkele ber'dı, ör'göödogı köjögö tál ortozınañ tirtılá ber'dı. (Dokuz vakte kadar bütün her yerde karanlık oldu, kün ağarıverdi,

²⁹ Karahan, Leyla , Türkçede Söz Dizimi, Ankara, 1991, s.70

saraydaki perde ortasından yırtılıverdi. . s.85-86)

Ol çakhtıñ tñjündá, Yısus Yoannáñ kręske tñjein dep, Galileydeñ Yordangá kelet.(O günlerde İsa Yahya'nın eliyle vaftiz edileyim diye Ürdün ırmağına geldi.s. 29)

5. Olumsuz Cümleler

Yargının gerçekleşmediğini anlatan cümleler olumsuz cümlelerdir. Bu cümlenin yüklemi yapmama, yapılmama, olmama bildirir.³⁰

Fiil cümlelerinin olumsuzu -ma/-me olumsuzluk ekiyle yapılır. Altayca olumsuzluk ekleri -ba/-be/-bo/-pa'dır. Batı Türkçesinde (Osmanlı Türkçesi, Eski Anadolu Türkçesi, Azeri Türkçesi vd.) ve Ermeni Kıpçakçası gibi bazı tarihi ve çağdaş Türk lehçelerinde isim cümlelerinin olumsuz hali 'değil' edatı ve 'yok' kelimesi ile yapılmaktadır. Değil edatı hem isim hem de fiil cümlesini olumsuz yapar. Fakat Altayca'da isim fiilinin olumsuzu Eski Türkçe'de olduğu gibi emes şeklindedir. Çekimli şekil olumlu olmasına rağmen anlamın olumsuz olduğu cümle şekli Farsça ne / ne nefiy edat kalıbı ile teşkil edilir. Fakat genellikle Farsça'nın kültür çevresinde yer alan ve daha ziyade yazılı dil ürünleri ile yaygınlık kazanarak Özbekçe, Osmanlı Türkçesi, Azeri Türkçesi, Ermeni Kıpçakçası gibi Türk yazılı dillerinde görülen bu olumsuzluk (ne geldi ne gördü = gelmedi de görmedi de) şekli ise Altay Türkçesinde bulunmaz (bu konuda ayrıntılı bilgi için bakınız Kutalmış 2004). Metnimizde geçen olumsuz fiil ve isim cümlelerinden örnekler:

Kaajıları deze, pudünbediler. (Bazıları ise inanmadılar.s. 4)

E mejik içine kirbedı.(O mezar içine girmedi.s. 13)

E, anı Yısus dep tanıbayt. (Onu İsa diye tanımadılar. s. 14)

Maa tiybegin, men' deze adama çikalakam (Bana değmeyin, ben daha babama çıkmadım.s. 15)

³⁰ Karahan, Leyla , Türkçede Söz Dizimi, Ankara, 1991, s. 71

E, ol tününde bir-dee neme albadılar. (O gece de bir şey almadılar. s. 17)

Alár taştáygele, balıqtıñ köbizineñ çagarıp alalbádılar.(Onlar balığın bolluğundan (ağı) çıkaramadılar.s. 18)

Andıy köpkö şüuni tirtılbadı. (Böyle dolu olmasına rağmen ağ yırtılmadı. s. 18)

Sen kem édeñ dep surairgá birsi - dee tidinbedı.(Sen kimsin diye sorma atılganlığını birisi de göstermedi. s. 18)

Dabittıñ uulı İwsif, Mariä alganıñdı bouñdá tur'güzerge қоруhpá, (Davut oğlu Yusuf Meryem'i kendine eş olarak almaktan çekinme.s. 23)

Қойлор аларға болбодılar. (Koyunlar onları dinlemedi. s. 27)

Sözın oygorbodılar. (Onun söylediği sözü tutmadılar.s.28)

İsim cümlelerinin olumsuzu 'değil' edatı ve 'yok' ismi ile yapılmaktadır.Değil edatı hem isim hem de fiil cümlesini olumsuz yapar.İsim fiilinin olumsuzu Eski Türkçe'de olduğu gibi emes şeklindedir.

Kesardañ paşhá bistiñ ulu biibis yoқ. (Kesardan başka ulu beyimiz yok. s. 51)

Meniñ қаandıғım pu el' degi emes.(Benim kaanlığım bu memleketteki değil. s. 74)

E, Yisus aá , öl'beş' dep, aythán emes'(İsa ona ölmeyecek diye söylemedi.s. 20)

Ol munda yoқ. (O burada yok.s. 5)

6. Soru Cümleleri

Soru yoluyla bilgi almayı amaçlayan cümlelerdir. Soru cümlesi olumlu veya olumsuz olabilir. Soru sıfatları, soru zamirleri, soru zarfları ve soru eki mı/mi bir cümleye soru anlamı katan unsurlardır.³¹

Aşağıdaki cümlelerde soru anlamı soru zarfıyla sağlanmıştır.

Ne iymendiğer (Ne sarsılıyorsunuz?s. 11)

E üy kiji ! sen ne ilayzın (Ey kadın neden ağlıyorsun?s. 14)

E üy kiji ! ne ilayzın, kemdı pedrep turun (Ey kadın niçin ağlıyorsun, kimi arıyorsun? s. 14)

Aşağıdaki cümlelerde soru anlamı soru ekiyle sağlanmıştır.

Yona uulu Simon, Meni suup-āsın – ba;(Yuhanna oğlu Simon beni seviyor musun? s. 19)

Meniñ uçun tınıñdı salarıñ – ba (Benim için ruhunu salar mısınız? s. 54)

Meni Adamdá, Adamdı Mende turganga putpeý turuñmaa (Benim babamda babamın bende olduğuna inanmıyor musun? s. 55)

Ol kijiñiñ ureñigteriniñ biruuzi sen' - dee bolorzın ba. (Sen de o kişinin öğrencilerinin birisi olur musun? s. 69)

Sen' ulu abishá qaruuñdı anıp aydıp turuñ ba (Sen ulu rahibe cevabını söyledin mi? s. 69)

Aşağıdaki iki örnekte ise soru zamiri ile sağlanmıştır.

Sen' biske ne mundıy ettiñ (Sen bize böyle ne ettin? s. 28)

Pu maá kaydáñ kel'dı (Bu bana buradan nereden geldi?)

³¹ Karahan, Leyla , Türkçede Söz Dizimi, Ankara, 1991, s. 72

IV. DİZİN

IV. 1 METİNDE GEÇEN KELİMELER DİZİNİ VE SÖZLÜK

aá :Ona

a. 4/8, 9/11, 9/14, 9/20, 13/1, 14/13, 14/18, 15/1, 15/11, 15/4, 15/5, 15/6, 16/21, 17/1, 17/16, 17/6, 18/3, 19/10, 19/11, 19/13, 19/14, 19/15, 19/18, 19/8, 20/1, 20/4, 20/14, 20/18, 20/6, 20/9, 21/12, 21/9, 22/2, 22/3, 22/7, 23/10, 24/15, 25/1, 25/10, 25/17, 26/7, 27/10, 28/9, 29/15, 30/16, 30/3, 32/2, 33/2, 34/8, 35/11, 35/16, 35/21, 35/6, 37/3, 37/17, 37/7, 38/11, 39/1, 39/10, 39/14, 39/5, 43/4, 45/12, 45/18, 45/5, 49/10, 49/3, 50/12, 50/7, 50/8, 52/8, 53/16, 54/1, 54/16, 54/18, 54/3, 54/5, 55/1, 55/3, 56/11, 56/12, 56/14, 56/16, 63/12, 67/14, 69/13, 70/1, 71/16, 70/5, 71/14, 71/18, 71/9, 72/12, 73/14, 73/18, 73/4, 74/13, 74/18, 74/4, 74/5, 74/6, 74/9, 75/19, 75/20, 75/7, 76/3, 77/9, 78/19, 78/5, 79/21, 79/9, 80/1, 80/11, 80/15, 80/15, 80/6, 81/1, 81/10, 81/2, 83/18, 83/5, 83/6, 85/18, 85/4, 87/8, 89/9, 91/11, 92/10, 93/14, 93/3, 94/11, 94/16, 94/5, 94/6, 95/12, 95/13, 96/4, 97/10, 97/5, 97/5, 97/9, 98/1, 99/18, 100/14, 101/11, 102/11, 102/15, 103/12, 103/17, 103/3, 103/4, 103/5, 103/8, 104/18, 104/19, 104/6, 105/2, 107/20, 109/10, 110/8, 111/1, 111/12, 112/14, 112/16, 112/3, 112/4, 112/9, 113/11, 113/20, 113/21, 114/12, 115/4, 119/9, 120/4

aäki :Büyük baba

a.+n+(aagin) 68/13

a.+na+(aagina) 72/9

abıs :Ar. Rahip, din adamı

a. 68/10, 68/18, 69/12, 71/13, 71/16, 72/3

a.+kha 69/2, 69/21, 69/4, 70/3, 71/4

a.+ tár 9/17, 37/4, 38/17, 45/6, 50/2, 51/7, 71/7, 74/8, 75/15, 77/1, 77/12, 77/7, 78/7, 79/3, 82/1, 83/2, 90/2, 91/14, 91/4, 91/9, 92/12, 93/8, 95/9, 98/13, 103/7, 104/14, 105/21, 109/13, 109/3, 109/8, 110/10, 111/6, 113/17, 117/4

a.+tardañ 67/13

a.+targál 119/14

a.+tarı 106/13

a.+tarın 24/18

a.+tñ 69/3, 70/7, 71/5

aç- : Açmak

a.-ip 25/18, 26/7

açıl- : (aç-'ın edilgen şekli) Açılmak

a.-dı 30/3

a.-ganın 29/5

a.-ip 10/20, 84/3, 96/10, 114/18

açin- : 1. Acımak, esirgemek, üzölmek.2. Kızmak, sinirlenmek, öfkelenmek.3.

Hoşnutsuzluk hissetmek

a.-ganı 38/9

açu : 1.Acı, ekşi 2. Dert, keder, üzüntü.3. Nefret, kızma, hiddet 4. Acı (ses) 5.Acıyla

a. 61/2

a.+dñ 119/20

a.+gá62/14

a.+ugár 62/13

a.+un 62/16, 73/8

açulu : Acılı, kederli,üzüntülü

a. 62/12, 62/17, 64/1

açurkhán- : 1.Hüzünlenmek. 2. Kızmak, öfkelenmek

a. -ganıgar 9/10

a.-ip 28/10

ad : ad, isim, nam

a.+ı 1/9, 5/15, 20/7, 23/14, 24/3, 24/8, 34/14, 35/14, 35/6, 39/9, 44/14, 61/16, 68/11, 78/14 92/19, 110/17

a.+ıgár 12/18, 42/21

a.+ım 6/20, 41/4

a.+ımdá 55/14, 55/16, 56/20, 62/21, 63/1, 63/5

a.+ına 2/3, 4/13, 10/10, 12/14, 42/17, 120/9

a.+ınañ 26/9

a.+ındá 17/7, 39/3, 65/8

a.+ıñdı 64/13 66/21

a.+ıñniñ 48/15, 65/5

ada : Baba, dede

a. 27/13, 30/17, 31/9, 32/4, 55/16, 64/3, 65/5, 66/18

a.+gargá 15/8

a.+m 3/11, 16/3, 22/16, 44/1, 48/15, 55/9, 56/15, 57/15, 57/8, 58/11, 58/9, 63/20, 63/7, 64/11, 66/14, 66/6, 84/16, 86/3, 100/7, 101/17

a.+má 15/7, 15/8, 54/19, 55/14, 57/7, 61/21, 61/9, 62/3, 63/11, 63/6

a.+mda 55/10, 55/7, 56/7

a.+mdi 54/21, 55/10, 55/19, 55/5, 55/7, 57/12, 60/1, 60/15, 60/5

a.+mdii 56/19

a.+mdiinda 28/12

a.+mnáñ 56/10, 59/4, 59/7, 60/8, 60/8, 62/21, 63/10

a.+mniñ 12/16, 42/19, 54/10, 56/20, 58/14, 61/17, 63/4, 68/13

a.+niñ 4/12, 120/8

a.+ñ 28/10

a.+ñdı 55/2, 55/6

a.+zı 35/16, 68/19, 81/6, 97/14

a.+zınañ 2/8

ada- : Adlandırmak, ad vermek

a. 27/17

a.-dı 24/9

a.-dılar 58/7

a.-gamı 27/10

a.-irlár 24/3

a.-irzın 23/15, 35/15

a.-p 26/9, 27/11

ädal- : (ada-'nın edilgen şekli) Adlanmak, ad vermek

a.-a 9/3

agaru : Kutsal

a. 3/13, 4/13, 16/5, 23/13, 23/7, 30/14, 30/15, 31/18, 32/1, 34/14, 34/2, 35/21, 36/2, 44/13, 44/14, 44/3, 56/21, 65/20, 65/5, 66/3, 120/8

a.+lardıñ 84/4, 114/19

agaş : 1. Ağaç, ağaçtan yapılmış 2. Orman

a.+tañ 75/6, 80/2, 94/7, 104/5, 112/5

aj- : Aşmak, geçmek; üstüne çıkmak

a.- á 83/19, 96/5, 99/6, 114/13

a.-ıp 26/5

ajın- : 1. Yükselmek, artmak. 2. Geçmek, aşmak. 3. Kenardan geçmek.

a.- ár 119/2

äjür- : aşırmaq, geçirmek

a.-báy 69/14

a.-ıp 34/19

äjür- : Üzülmeq

a. -up 19/18

ak : 1.Beyazlık;ak, beyaz 2. (Yumurta,göz vs. için) 3. mec.Haklılık, suçsuzluk.4. bolluk, iyilik 5.mec. At

a. 5/11, 14/11, 23/8, 30/12, 31/17, 46/8, 47/13, 84/6, 96/13, 114/21, 118/11

a.+ı+(ağı) 29/15

ak- :1. Akmak, akıp gitmek. 2. Akıntıyla taşınmak, yüzmek

a.-â+(agá) 52/19, 87/19, 108/10, 115/15

a.-ar+(agar) 44/11

a.-ıp 64/10

aká : 1. Büyük erkek kardeş. 2. Dedenin kardeşi. 3. (Yaşlılara hitap edilirken kullanılan ve saygı ifade eden kelime)

a. 60/6

a.+zınáñ 99/9, 106/21

akça :1. Kapık 2. Para

a. 77/15, 78/1, 92/1, 92/6, 109/16, 110/4, 119/16

a.+zın 77/10, 77/12, 77/6, 91/12, 91/14, 91/9, 109/11, 109/13, 109/8, 119/21

akhşı : Kayra

a. 7/11, 35/1, 46/17, 47/16, 61/4, 68/20, 70/2, 89/11

akhşılık: Kayra

a. 2/14, 2/15, 2/7

a.+a 2/13, 35/12

a.+ı+(akhşılığı) 27/12, 33/9

akhşılıkhtu:Kayralı

a. 35/7

akhtu :Suçsuz, masum, temiz hislerle dolu kalp

a. 31/17, 86/6, 101/20

a.+dñ 77/8, 79/15, 91/10, 93/20,109/9, 111/18

a.+ga 79/1, 93/6, 111/4

aksak : Aksak, topal

a.+tár+(aksagtár) 37/2

al- : 1.Almak 2. Satın almak. 3.Yıkamak 4. (yardımcı fiil, kimi zaman da yapılan işin yapan kişiye ait olduğunu gösterir.

a. 18/17, 26/10, 26/10, 62/19, 73/11, 89/6

a.- á 10/12, 32/18, 34/13, 50/18, 54/21, 60/11, 76/13, 95/17, 99/9, 105/12

a.- ágele 12/6, 42/9, 77/12, 78/2, 91/14, 92/7, 109/13, 110/5, 119/21

a.-ain 15/3, 89/4

a.- ála 10/19, 24/19, 25/11, 25/7, 31/2, 32/5, 38/2, 39/4, 73/8, 74/4, 88/11, 88/12, 88/13, 89/10, 90/8, 103/3, 116/8, 117/10

a.-albádilar 18/6

a.-alı 52/12, 87/12, 108/3, 115/8

a.-ar 56/15

a.-arım 54/15

a.-arlar 88/4, 108/16, 115/21

a.- ársaar 18/5, 63/2

a.-at 22/8

a.-bádi 81/10, 98/1

a.-badılar 17/18

a.-dı 18/19, 39/5, 106/20

a.-dibis 2/14, 90/5, 117/7

a.-dılar 5/5, 8/5, 39/10, 64/17, 64/19, 66/20, 68/16, 77/16, 79/21, 80/15, 81/12, 92/2, 94/6, 97/5, 98/3, 109/17, 112/4, 119/18

a.-gán 18/16, 21/11, 24/6, 25/8, 34/18, 35/19, 59/5, 71/2, 78/21, 85/3, 89/7, 93/5, 100/13, 111/3

a.-gánça 7/12, 46/6, 51/10, 67/14, 89/9, 106/3

a.-ganı 23/8

a.-ganıñdı 23/12

a.-gın 65/17, 85/17, 101/10, 113/10

a.-ıgar 8/2

a.-ıp 12/20, 13/11, 14/15, 18/9, 19/2, 21/17, 21/9, 31/11, 37/12, 43/2, 47/11, 50/6, 51/10, 58/6, 59/5, 61/17, 61/19, 64/13, 67/3, 67/8, 68/16, 68/17, 71/4, 73/17, 75/17, 75/5, 77/11, 79/14, 80/7, 81/8, 83/17, 83/18, 87/5, 88/14, 88/15, 91/13, 93/19, 94/12, 96/3, 96/4, 97/16, 102/14, 104/16, 104/4, 106/18, 106/3, 107/17, 109/12, 111/17, 112/10, 114/11, 114/12, 119/9

a.-zın 60/19, 66/14

alá : (al- fiilinden zarf fiil) - den beri, itibaren

a. 12/15, 42/18, 83/10, 106/21, 114/4

älañ : 1. Şüphe. 2. Şaşırma

a.+nañ 81/5, 97/13

alár : Onlar

a. 2/5, 3/17, 5/18, 6/10, 6/7, 7/13, 7/15, 7/17, 7/4, 7/4, 7/6, 8/10, 8/8, 9/14, 9/4, 9/7, 10/15, 10/17, 10/18, 10/2, 10/20, 10/21, 11/13, 11/5, 12/2, 12/5, 13/1, 13/14, 14/13, 14/5, 16/16, 16/9, 17/2, 17/3, 18/12, 18/3, 18/5, 23/6, 25/1, 25/11, 25/15, 26/12, 26/16, 28/13, 28/15, 31/14, 33/6, 37/8, 39/9, 40/11, 40/8, 41/10, 41/17, 41/8, 41/8, 42/5, 42/8, 43/4, 46/10, 46/15, 47/4, 47/7, 48/8, 48/9, 51/4, 51/9, 62/5, 64/14, 64/15, 64/17, 64/18, 65/1, 65/15, 65/18, 65/4, 65/7, 65/7, 66/10, 66/12, 66/17, 66/2, 66/7, 67/17, 67/19, 68/1, 68/3, 68/7, 69/11, 69/18, 70/13, 71/15, 72/7, 72/8, 73/11, 73/14, 76/18, 77/19, 77/9, 78/16, 79/11, 79/7, 84/17, 85/1, 89/9, 90/13, 91/11, 92/21, 92/5, 93/12, 93/16, 94/17, 100/11, 100/8, 102/11, 102/8, 105/17, 106/2, 109/10, 110/19, 110/3, 111/10, 111/14, 112/15, 117/15, 119/11, 119/12, 119/21, 119/4, 119/6, 119/8

a.+dá 44/13, 65/13, 65/3, 67/1, 67/2

a.+dáñ 12/21, 25/1, 28/5, 43/3, 68/2, 79/5, 93/10, 111/8

a.+dı 4/12, 4/14, 12/19, 12/20, 12/21, 25/8, 26/9, 32/13, 37/11, 37/3, 43/1, 43/2, 43/3, 47/11, 47/3, 48/1, 52/12, 64/14, 65/16, 65/16, 65/17, 65/20, 65/8, 66/1, 66/13, 68/6, 87/11, 108/2, 115/7, 120/10, 120/8

a.+diñ 6/6, 12/10, 25/12, 40/9, 52/11, 66/1, 66/11, 66/4, 92/19, 93/3, 96/2

60/2, 60/6, 61/8, 62/7, 64/20, 66/3, 73/1, 78/14, 78/19, 83/16, 84/16, 87/11, 96/21, 99/16, 100/7, 108/2, 110/17, 111/1, 114/10, 115/7, 116/3

a.+diin 28/5

a.+gá 3/10, 3/13, 3/19, 3/6, 3/7, 4/10, 4/7, 5/12, 5/19, 6/10, 6/11, 6/15, 6/16, 7/18, 7/2, 8/10, 9/13, 9/6, 9/8, 10/13, 10/19, 10/21, 10/8, 11/13, 11/14, 11/9, 12/11, 12/2, 12/4, 12/7, 13/11, 14/14, 15/18, 15/19, 15/9, 16/11, 16/2, 16/5, 17/15, 18/16, 18/2, 18/20, 18/4, 19/2, 26/15, 26/15, 26/17, 27/2, 28/11, 28/15, 36/16, 37/9, 40/11, 40/12, 40/16, 40/17, 41/17, 41/19, 41/6, 42/10, 42/14, 42/5, 42/7, 43/14, 43/15, 43/17, 44/3, 45/10, 45/15, 45/7, 47/15, 48/10, 48/7, 49/14, 50/5, 51/5, 51/9, 59/20, 62/8, 63/16, 64/18, 65/14, 66/20, 66/9, 67/16, 67/17, 68/1, 73/13, 73/16, 74/20, 75/10, 75/14, 75/17, 76/20, 77/3, 78/16, 79/18, 79/4, 79/8, 90/11, 92/21, 93/9, 94/2, 99/7, 102/10, 102/13, 103/19, 104/13, 104/16, 104/9, 105/19, 106/2, 110/19, 111/11, 111/21, 111/7, 117/13, 119/10, 119/7, 120/2, 120/5

a.+ı 46/10, 58/7

a.+ınıñ 65/11

ald : 1. Ön. 2. Alt, alt bölüm; daha önce, (birinin, bir şeyin) önünde, karşısında, karşısına(birinin, bir şeyin) ilerisinde, altında, önceki, eski, ilk, baştaki

a.+ıná 7/16, 31/10, 80/4, 94/9, 112/7

a.+ınañ 25/13, 26/10, 57/21

a.+ındá 9/15, 28/18, 78/4, 92/9, 110/7

a.+ındağı 51/1, 76/16, 105/15

áldır- : 1. Çağırarak, talep etmek. 2. Teslim olmak, tesiri altında değişmek. 3. Hadım etmek.

a.-badı 1/8

aleksandr : Aleksandr

a. 81/6, 97/14

alım : Borç, görev

a.+ın 21/15, 22/4

a.+ıñdı 22/9

a.+ınıñ 22/13

alımdu : Borçlu

a. 21/17, 21/18, 21/8

alın- : (al-'ın dönüşlü şekli) 1. Ayrılmak. 2. Anlamak, kavramak, idrak etmek.

a.- áttan 44/12

a.-dibis 85/15, 101/8, 113/8

a.-ıgár 3/13, 16/5, 44/3

a.-ıp 24/2, 56/1, 64/18

alğa- :Hayır dua etmek, teşekkür etmek, iyi şeyler dilemek

a.-dı 12/21, 43/3

a.-irdá 12/21, 43/3

a.-p 10/19, 31/2, 32/6, 86/5, 101/19

a.-y 13/3, 43/6

a.-ygele 32/13

alķalu : Kutlu

34/4, 39/4

alķıřtu :Hayırlı, dualı

a.+zın 34/3, 35/8

altı : Altı(sayı)

a. 37/15

altın : Altın, altından olan

a. 25/18

altınçı :Altıncı

a. 35/2, 36/5, 51/2, 76/17, 83/9, 85/20, 95/16, 98/19, 101/13, 105/16, 114/3

äman :Aman! Müsaade, af

a. 22/8, 34/20, 59/10, 59/11, 59/13, 60/1, 60/1, 60/5, 60/6, 65/16, 70/1, 79/11, 85/16, 90/11, 93/16, 101/9, 111/14, 113/9, 117/13

a.+ın 70/2, 84/17, 100/8

a.+nañ 65/18

amır :Barış, rahat, huzur, güven; huzurlu, güvenli

a. 3/11, 3/7, 11/13, 15/18, 16/17, 16/3, 41/17, 43/14, 44/1, 57/1

a.+ıgár 63/21

a.+ımdı 57/2

a.+ın 31/4, 32/7

amin :Amin

b. 4/17, 7/8, 13/4, 21/3, 41/13, 43/7, 120/12

an :Yan, taraf

a.+dagı 52/2

a.+ımdı 56/9, 64/18

a.+ıná 18/4

a.+ınañ 24/12

a.+ındá 5/10, 10/2, 14/13, 14/13, 14/9, 24/14, 51/13, 51/21, 82/13, 82/16, 82/16, 85/8, 86/12, 95/1, 95/4, 95/4, 101/1, 106/6, 107/6, 112/20, 113/2, 113/2

a.+ındagı 67/4, 67/9

an- :Anmak, zikretmek

a.-ıp 8/14, 8/19, 13/2, 14/7, 19/2

a.-ip 3/12, 7/4, 10/11, 10/11, 14/10, 16/4

aná : Ona

a. 54/8, 70/7, 72/15, 72/19, 73/6

anañ :Onun aracılığıyla

a. 1/5, 1/6, 1/11, 2/1, 5/8, 8/5, 10/14, 26/13, 36/5, 36/8, 46/15, 50/6, 55/13, 60/13, 70/7, 71/19, 75/11, 75/18, 76/9, 77/11, 78/4, 79/11, 91/13, 92/9, 93/16, 99/18, 104/10, 104/17, 105/8, 109/12, 110/7, 111/14, 118/11

and :Yemin

a. a.32/20

andá :Onda, orada

- a. 3/17, 5/17, 16/9, 20/15, 20/19, 37/12, 37/17, 38/15, 51/12, 54/14, 66/15, 67/12, 70/5, 82/12, 87/3, 94/21, 96/18, 99/14, 106/5, 107/15, 112/19, 116/1, 116/12, 119/12, 119/3

andagi :Oradaki, orada bulunan

- a. 72/18, 72/21, 83/14, 86/16, 95/21, 99/2, 107/9, 114/8

andıy : Böyle, şöyle, buna benzer

- a. 4/11, 11/16, 12/12, 12/12, 18/19, 19/13, 19/9, 25/2, 42/1, 42/15, 42/15, 54/11, 74/13, 85/13, 90/10, 90/5, 101/6, 103/12, 113/6, 117/12, 117/7, 120/7

a.+lardı 58/6

angel : Melek

a. 14/12, 35/11, 35/21, 35/5, 35/6, 36/8, 49/3, 118/13

a.+dardıñ 10/4

a.+dıñ 27/10

a.+gá35/19

a.+ı 23/10

a.+ıñ 24/5

a.+ı 118/8

anı :Onu

- a. 2/1, 2/2, 2/3, 2/9, 4/8, 5/17, 6/7, 6/7, 7/1, 9/7, 10/15, 10/20, 10/4, 10/7, 13/12, 13/18, 14/15, 14/18, 15/1, 15/2, 15/2, 15/3, 18/1, 18/21, 18/8, 20/13, 20/15, 20/19, 21/15, 21/17, 22/13, 22/4, 22/8, 23/7, 23/9, 25/9, 26/11, 27/18, 28/1, 28/2, 28/2, 28/8, 29/13, 30/2, 31/10, 31/2, 32/5, 33/5, 35/9, 37/1, 38/15, 38/5, 39/12, 40/8, 44/16, 45/4, 45/7, 50/3, 50/4, 50/5, 51/12, 51/5, 51/9, 51/9, 52/6, 53/7, 53/8, 54/21, 55/1, 55/21, 56/1, 56/11, 56/15, 56/2, 56/2, 60/18, 61/5, 67/10, 67/18, 68/16, 68/17, 70/3, 71/3, 71/4, 72/17, 72/9, 73/15, 73/17, 73/17, 75/12, 75/16, 75/17, 75/3, 75/6, 75/9, 76/11, 76/19, 76/9, 77/3, 77/5, 78/14, 78/19, 78/2, 78/7, 80/7, 80/9, 81/11, 81/13, 81/19, 81/2, 81/8, 82/10, 82/12, 82/17, 82/2, 83/17, 83/19, 83/2, 83/6, 83/9, 84/14, 85/10, 85/12, 86/10, 87/1, 88/13, 88/17, 88/9, 89/6, 90/8, 90/8, 91/6, 91/8, 92/12, 92/19, 92/7, 93/3, 94/12, 94/14, 94/19, 94/21, 95/13, 95/16, 95/5, 95/9, 96/17, 96/3, 96/5, 97/10, 97/16, 98/10, 98/14, 98/18, 98/2, 98/4, 99/17, 99/6, 99/6, 100/5, 101/3, 101/5, 102/12, 102/14, 102/14, 102/3, 104/11, 104/15, 104/16, 104/2, 104/5, 104/8, 105/10, 105/18,

105/8, 106/16, 106/2, 106/2, 106/5, 107/13, 109/5, 109/5, 109/7, 110/10, 110/17, 110/5, 111/1, 112/10, 112/12, 112/17, 112/19, 113/13, 113/17, 113/21, 113/3, 113/5, 114/11, 114/13, 114/3, 115/21, 116/10, 116/8, 117/10, 117/10, 119/18, 119/20, 119/3, 120/4

a.+zın 21/1, 34/19

anıñ :Onun

a. 1/6, 1/7, 1/9, 2/13, 2/3, 2/8, 2/8, 3/15, 3/19, 5/15, 5/17, 6/13, 6/8, 7/20, 8/4, 9/17, 10/3,11/8, 12/13, 14/5, 16/11, 16/14, 16/18, 16/6, 17/5, 17/7, 17/14, 18/15, 20/20, 21/10, 21/9, 22/1, 22/1, 22/5, 23/13, 23/14, 23/5, 23/8, 24/15, 24/3, 24/7, 24/8, 26/12, 26/8, 27/13, 27/18, 28/14, 28/16, 28/4, 28/6, 28/7, 29/6, 30/14, 30/5, 30/7, 31/19, 33/10, 34/12, 34/14, 34/15, 35/14, 35/18, 37/19, 37/4, 38/17, 38/3, 39/11, 39/12, 39/14, 39/7, 39/9, 40/14, 40/9, 42/16, 44/12, 44/5, 45/3, 46/11, 46/14, 46/14, 46/9, 47/11, 47/13, 47/14, 48/4, 49/9, 51/13, 51/21, 52/14, 52/16, 52/18, 52/20, 52/4, 52/7, 53/5, 53/6, 56/16, 57/11, 57/12, 58/15, 58/3, 58/9, 60/17,61/18, 62/14, 62/4, 64/5, 68/8, 70/5, 70/9, 72/5, 72/7, 72/8, 74/15, 74/16, 78/10, 78/11, 78/21, 79/2, 79/17, 80/1, 80/16, 80/3, 80/4, 80/8, 81/1, 81/4, 81/14, 81/15, 82/11, 82/15, 83/8, 84/19, 84/5, 85/7, 86/14, 86/18, 86/9, 87/1, 87/13, 87/16, 87/17, 87/20, 87/5, 88/1, 89/12, 89/13, 90/7, 92/15, 92/16, 93/5, 93/7, 94/1, 94/9, 94/13, 94/20, 94/6, 94/8, 95/3, 95/15, 96/12, 97/12, 97/6, 97/9, 98/18, 98/5, 98/6, 99/10, 99/11, 99/17, 99/19, 100/10, 100/17, 102/2, 103/14, 103/15, 106/18, 106/6, 107/11, 107/13, 107/17, 107/7, 108/11, 108/13, 108/4, 108/7, 108/8, 110/13, 110/14,111/3, 111/20, 111/5, 112/11, 112/18, 112/4, 112/6, 112/7, 113/1, 114/2, 114/20, 115/12, 115/13, 115/16, 115/18, 115/9, 117/9, 118/10, 119/1, 119/17

äñ :1. Av, vahşi hayvan. 2. Geyik, karaca.

a. 73/19, 102/16

a.+ı 89/13

a.+ıgár 75/1, 103/21

a.+ıgárça 73/17, 102/14

a.+ınça 27/15, 31/1, 32/4, 89/11

äñda- : Vahşi hayvan avıyla uğraşmak, avcılıkla meşgul olmak, avlanmak

a.-báza 6/18, 41/2

a.-gan 55/12
 a.-gandár 66/5
 a.-gandardá 6/19
 a.-gandardı 2/4
 a.-gandardiñ 44/12
 a.-gandargá 41/3
 a.-ganiñ 44/10
 a.-gár 54/10, 54/9
 a.-irgá 17/16
 a.-za 6/17, 41/1

añdar- : Yuvarlamak

a.-ıp 5/8, 118/9

añdarlı- : Yuvarlamak

a.-p 5/9, 7/14, 13/8

ar : Her, herkes

a. 1/13, 4/10, 6/16, 7/8, 8/11, 8/17, 13/14, 14/17, 22/14, 31/12, 40/17, 41/12, 57/16,
 61/13, 64/3, 64/5, 76/12, 105/11, 120/6

a.+gı 76/15, 78/20, 105/14

a.+ı 76/1

a.+ın 23/8

ära : Ara

a.+zın 4/1, 16/12

a.+zıná 4/2, 16/13, 120/1

a.+zınáñ 7/19, 28/1, 34/3, 28/5, 35/8

a.+zındá 20/17, 32/14, 34/20, 37/19, 60/3, 96/21, 99/16, 116/4

ära- : Aramak

a.-bás 77/13, 91/15, 109/14

a.-pādım 60/15

araki : Votka

a. 47/17, 81/10, 98/1

arga : Moğ. 1. Araç, tarz, imkan 2. Yardım. 3. Kurtarma

a. 33/4, 76/9, 105/8

a.+ñıdı 31/5

a.+ñı 32/9

a.+zın 79/13, 93/18, 111/16

argalá- : Moğ. T. Kurtarmak, yardım etmek

a. 82/19, 85/12, 85/7, 95/7, 100/17, 101/5, 113/15, 113/5

a.-gán 82/3, 83/3, 85/2, 95/10, 98/15, 100/12, 113/18

a.-ir 23/16

a.-irgá 83/19, 96/5, 114/13

a.-irık 119/20

a.-lár 6/18, 41/2

a.-p 81/21, 98/12

a.-ytan 9/19

a.-zın 83/6, 85/3, 95/13, 100/13, 113/21

argalan- : Moğ. T. (argala-'nın dönüşlü/ edilgen şekli) Kurtulmak, özgürlüğüne kavuşmak

a.- ár 27/3

arı : Arı, temiz

a. 1/11, 10/14, 50/10, 104/21, 120/1

ări- : Aydınlatmak

a.-p 1/8, 17/19, 109/3, 118/5

arıq : Işık

a. 1/7, 1/8, 1/11, 1/13, 48/1, 49/15, 49/15, 49/18, 49/18

a.+ á 49/19

a.+ımin+(arıgımin) 45/21

a.+tu 1/10, 1/12, 31/6, 32/10

a.+tu 46/2

äril- : Aydınlanmak

a.-ip 84/3, 96/10, 114/18

ärit- : Aydınlatmak

a.-är+(arıdar) 31/6, 32/9 ,46/2

a.-árım+(arıdarım) 66/21

a.-áttan+(arıdattan) 1/13

a.-ip+(arıdıp) 66/21

ärkún : Parlak

a.61/7

ärkındán- : Göz kamaştırıcı parlaklıkta olmak

a.-gan 7/16

ärkındu : Parlak

a. 46/8

ärla- : Silmek

a.-gár 6/17, 41/1

a.-p 57/18, 119/14

a.-y 7/8, 41/12

arlıl- : Yayılmak

a.-gán 57/18

a.-zın 12/15, 42/18

aromát :Koku

a. 5/4

art- :1. Sırtına koymak, yüklemek 2. Kalmak 3. Artmak, fazla kalmak

a.-ip 38/3

artık : 1. Artık, fazla; daha fazla 2. Avantaj, üstünlük. 3. Daha iyi

a. 19/8, 55/13, 58/20

a.+ı+(artığı) 76/8, 105/7

aş : 1. Yiyecek, aş, yemek 2. Buğday, başaklı tahılgiller

a. 6/12, 18/20, 20/10, 20/2, 39/4, 39/6, 40/13

a.+kha 27/15

at : ad, isim, nam

a. 27/11, 39/7

ata : Baba, ata

a.+m 118/17

ay : 1. Ay. 2. Ay(takvimdeki) 3. mec. Güzel kız

34/15, 34/19

aydâ- : Gütmek, götürmek, sürmek, yönetip yürütmek, önüne katıp götürmek

a.-zın 49/13, 72/15

aydâl- : (ayda-'nın edilgen şekli) Güdülmüş olmak

a.-a 14/16, 16/4, 44/2, 74/19, 86/4, 101/18, 103/18

aydârda : Böylece, sonuç olarak

a. 3/10, 3/16, 5/12, 5/6, 6/16, 8/13, 8/4, 8/9,8/18, 9/4, 9/8, 9/21, 10/13, 10/17, 10/21, 10/5, 12/11, 12/19, 13/9, 16/2, 16/8, 17/17, 18/13, 18/3, 18/6, 21/12, 22/10, 22/12, 24/18, 25/19, 27/14, 28/14, 28/8, 29/7, 30/1, 30/16, 30/6, 32/11, 32/2, 33/5, 34/2, 34/8, 35/11, 36/13, 36/8, 37/2, 40/17, 42/14, 43/1, 43/17, 45/13, 45/18, 45/20, 45/5, 47/4, 47/7, 48/2, 49/12, 49/4, 50/10, 51/1, 51/8, 52/13, 55/18, 56/16, 57/12, 62/18, 67/19, 68/12, 68/2, 69/4, 69/9, 71/16, 72/11, 72/16, 72/19, 73/5, 76/1, 76/16, 77/10, 77/14, 77/2, 78/10, 78/4, 79/16, 81/13, 81/5,

81/9, 83/21, 84/16, 84/18, 87/12, 87/7, 88/12, 89/14, 91/12, 91/16, 92/15, 92/9, 93/21, 96/7, 97/13, 97/17, 98/4, 99/9, 100/7, 100/9, 104/21, 105/15, 106/1, 107/1, 107/19, 108/3, 109/11, 109/15, 110/13, 110/7, 111/19, 114/15, 115/8, 116/7, 118/6

aydı- : (ayt-'ın edilgen şekli) Söylenmiş olmak, adlanmak.

a.-gân 30/16, 32/2

aydın- : (ayt-'ın dönüşlü şekli) 1. Söylemek. 2. Suçunu kabul etmek, pişman olmak

a.-arı 12/14, 42/17

aydı- : (ayt-'ın işteş şekli) Birlikte konuşmak, karşılıklı konuşmak

a.-khandâr 11/1, 84/9, 96/16, 115/3

a.-tılâr 77/12, 82/2, 91/14, 98/14, 107/1, 109/13

aymağ : 1. (Göçebelerde) oba, oymak; halk, bölge

a.+tardı 31/6, 32/9

aymakh : 1. (Göçebelerde) oba, oymak; halk, bölge

a.+târ 34/12

a.+tardı 4/12, 120/7

ayt- : Söylemek, anlatmak, konuşmak.2. Bildirmek, haber vermek. 3. Emretmek.

a. 15/10, 71/18

a.-adılar+(aydadılar) 14/13, 17/16, 24/13, 45/7, 79/9, 93/14, 111/12

a.-agele+(aydagele) 3/7, 10/11, 12/2, 15/19, 20/8, 37/11, 42/5, 43/15, 67/2, 69/6

a.-ala+(aydala) 3/12

a.-ar+(aydar) 54/11, 60/10, 61/15, 61/15, 63/5

a.-at+(aydat) 2/10, 3/6,3/13, 5/12, 9/11, 13/11, 14/14, 14/18, 15/18, 15/4, 15/5, 15/6, 16/18, 16/5, 17/1, 17/15, 18/16, 18/2, 18/20, 18/7, 19/10, 19/12, 19/13, 19/15, 19/15, 19/18, 19/7, 19/9, 20/1, 20/13, 20/14, 20/9, 22/8,37/9, 43/14, 44/3, 45/15, 50/12, 50/5, 52/5, 56/12, 62/6, 67/18, 69/7, 70/9, 71/18, 72/18, 73/16, 75/17, 76/3, 79/8, 86/19, 93/13, 104/16, 105/2, 111/11, 119/10

a.-attan+(aydattan) 77/18, 92/4, 110/2

a.-attanım+(aydattanım) 61/11

a.-azın+(aydazın) 55/6

a.-ı 6/15, 40/16, 74/20, 74/5, 74/9, 75/14, 79/15, 90/11, 93/20, 99/12, 103/19, 103/4, 103/5, 103/8, 104/13, 111/18, 117/13

a.-ıgar+(aytıgar) 5/17, 119/11, 119/1, 119/19

a.-ılar +(aytılar)7/18, 9/14, 10/16, 10/5, 11/6,35/16, 36/3, 37/1, 37/7, 44/16, 45/10, 45/18, 45/8, 49/4, 50/5, 63/12, 70/5, 71/11, 73/1, 73/15, 73/18, 75/19, 75/3, 77/9, 83/15, 83/19, 90/3, 91/11, 96/1, 96/5, 99/4, 102/12, 102/15, 104/18, 104/2, 106/14, 109/10, 114/13, 114/9, 117/5, 119/17

a.-ım 57/9, 58/17, 59/3, 60/12, 60/17, 61/19, 64/14, 66/21, 68/5, 119/4

a.-ıp+(aydıp) 6/11, 8/6, 8/9, 10/13, 11/2, 11/9, 15/11, 15/3, 20/2, 22/7, 25/10, 26/15, 26/18, 26/4, 33/4, 33/5, 37/6, 37/8, 39/13, 39/2, 40/12, 44/9, 47/2, 47/2, 48/1, 53/11, 54/7, 55/12, 55/8, 55/8, 57/19, 59/1, 59/4, 59/9,61/3, 62/11, 62/20, 63/12, 63/3, 63/7, 64/18, 65/13, 69/14, 69/18, 69/21, 71/17, 71/19, 72/10, 73/4, 74/15, 75/9, 78/6, 80/6, 81/21, 82/17, 83/3, 85/18, 85/4, 85/6, 92/11, 94/11, 95/5, 95/10, 98/12, 100/14,103/14, 100/16, 101/11, 103/4, 104/8, 110/9, 112/9, 113/11, 113/13, 113/18, 118/13, 119/14

a.-ıpturun 74/5

a.-kham 57/5

a.-khan 3/10, 3/19, 4/10, 6/16, 9/13, 9/8, 10/12, 10/4, 10/8, 11/13, 11/14, 12/11, 12/4, 12/7, 16/11, 16/17, 16/21, 16/3, 18/4, 20/12, 20/18, 20/20, 20/8, 21/10, 21/13, 21/6, 22/2, 23/11, 24/, 25/8, 26/16, 26/17, 26/3, 28/11, 28/14, 28/9, 29/13, 29/15, 31/2, 31/3, 32/13, 32/6, 32/7, 34/3, 34/9, 35/11, 35/19, 35/21, 35/7, 35/9, 36/16, 36/7, 38/11, 38/6, 40/17, 41/17, 41/19, 42/10, 42/14, 42/7, 44/1, 45/2, 45/21, 46/16, 47/16, 48/10, 48/15, 48/7, 49/10, 49/14, 49/2, 49/4, 50/11, 50/15, 51/3, 51/5, 52/3, 53/16, 53/4, 54/1, 54/16, 54/18, 54/3, 54/5, 55/2, 55/3, 56/14, 56/20, 59/15, 62/8, 63/17, 64/3, 68/12, 68/4, 68/8, 69/13, 69/9, 70/1, 71/13, 71/14, 71/16, 72/13, 72/15, 72/20, 72/3, 73/13, 73/7, 74/1, 74/13, 74/14, 74/18, 74/4, 74/7, 75/11, 76/17, 76/2, 76/20, 76/6, 77/7, 78/17, 78/20, 78/3, 78/6, 78/8, 79/10, 79/17, 83/12, 83/7, 84/16, 85/11, 85/13, 85/16, 85/18, 86/6, 86/17, 86/2, 91/10, 92/11, 92/13, 92/8, 93/1, 93/15, 93/4, 94/1, 95/14, 95/19, 98/21, 99/6, 100/7, 101/11, 101/16, 101/20, 101/4, 101/6, 101/9, 102/10, 102/13, 102/17, 103/12, 103/13, 103/17, 103/3, 103/6, 104/10, 105/16, 105/19, 105/5, 106/16, 107/10, 109/9, 110/11, 110/20, 110/6, 110/9, 111/13, 111/2, 111/20, 113/11, 113/4, 113/6, 113/9, 114/1, 114/6, 120/5

a.-khanda 68/1, 69/19

a.-khandar 3/18, 16/10, 25/1, 50/7, 51/7, 77/1, 105/21

a.-khanga 34/7

a.-khanı 5/17, 20/21, 24/2, 24/5, 35/10, 38/8, 44/12, 44/13, 49/10, 49/9, 62/4, 62/5, 70/11, 77/18, 77/19, 87/20, 88/3, 92/4, 92/5, 108/11, 108/15, 110/2, 110/3, 115/16, 115/20

a.-khanım 2/11, 12/10, 42/13, 58/15, 63/21, 70/1

a.-khanıma 57/7

a.-khanımda 61/2

a.-khanımdı 53/10, 57/1, 60/18, 62/9, 69/18

a.-khanın 8/1, 15/11, 28/7, 32/12, 72/5, 90/5, 106/15, 117/7

a.-khanına 10/9, 78/10, 92/15, 110/13

a.-khanınça 10/6, 27/7, 31/14, 34/8, 107/5, 118/16

a.-khanzın 71/19

a.-khañ 105/1

a.-khapadım 60/20

a.-paasın 63/13

a.-padılar 5/20

a.-padım 69/17

a.-pagan 59/20

a.-pagar 48/12

a.-pay 50/13, 63/4, 76/3, 78/11, 92/16, 105/2, 110/14

a.-pazındar 90/10, 117/11

aytır- : (ayt-'ın ettirgen şekli) 1. Söyletmek, anlattırmak. 2. Haber verdirmek. 3. Emrettirmek. 4. Sorguya çekmek.

a.-ıp 79/1, 93/6, 111/4

aytış- : (ayt-'ın işteş şekli) Birlikte konuşmak, karşılıklı konuşmak.

a.-tılar+(aydıştılár) 62/1

az- : Azmak

a.-ıp 37/4

azık : Azık, yiyecek, erzak.

a.+ın+(azığın) 22/15

ba : (be) soru eki mı, mi, mu, mü

b.19/12, 19/16, 19/17, 19/8, 37/8, 45/11, 45/19, 50/13, 50/15, 51/6, 54/6, 62/10, 63/17, 69/21, 69/8, 70/6, 72/14, 74/4, 74/6, 75/2, 76/21, 78/18, 78/18, 78/9, 89/5, 92/14, 93/2, 93/2, 103/3, 103/5, 104/1, 105/20, 105/3, 105/4, 110/12, 110/21, 110/21, 113/7

baj : 1. Baş, kafa 2. Üst bölüm, doruk 3. Başlangıç

b. 94/12

b.+ımdı 50/16, 76/7, 105/6

b.+ın 52/8, 87/7, 107/19

b.+ıná 75/7, 80/17, 80/3, 80/7, 81/1, 94/8, 97/7, 97/9, 104/6, 112/10, 112/6

b.+ınañ 84/1, 96/8, 114/16

b.+ındá 16/14, 28/4

b.+ındagı 14/1

b.+ınıñ 82/13, 95/1, 112/20

b.+in 68/15

balá : Çocuk

b. 27/11, 27/17, 31/12, 33/8, 62/13

b.+m 28/9, 34/7

b.+nı 24/8, 25/16, 31/1, 31/9, 32/4

b.+nıñ 25/14, 25/9, 32/11

b.+zı 32/17, 34/1, 39/6

b.+zın 31/15, 62/15

baldar : Çocuklar

b. 18/2, 53/8

b.+dıñ 37/6, 37/9

b.+ı 2/4

b.+ıbiskha 79/18, 111/21

b.+ın 21/11

b.+ıbiskha 94/2

balık : Balık

b. 17/15, 18/15

b.+ıgardañ+(balıgıgardañ) 18/16

b.+tĩn 12/5, 18/5, 42/8

balıktu : Balıklı, balığı bol olan

b. 18/11, 18/18

bár : 1. Var olmak, var olma 2. Var olan

b. 1/13, 1/3, 2/12, 12/4, 18/2, 20/9, 36/17, 42/7, 45/12, 49/15, 49/18, 50/7, 56/9, 59/7, 61/11, 75/1, 75/19, 90/12, 99/14, 103/21, 104/18, 117/14

b.+ı 61/18

b.+ĩn 34/4

bar- :1. Gitmek, hareket etmek, varmak, 2. (Yardımcı fiilin işaret ettiği andan itibaren hareketin olduğuunu gösterir.)

b.-adık 17/17

b.-adılar 17/17

b.-adım 17/16

b.-agele 28/1, 77/11, 91/13, 109/12

b.-ain 10/15, 20/3

b.-ala 7/4, 11/14, 12/21, 18/17, 22/12, 22/3, 41/18, 41/9, 43/3, 83/16, 89/6, 90/13, 96/2, 114/10, 116/7, 117/15, 119/4

b.-alı 57/14

b.-ar 53/9, 54/2

b.-arım 57/5

b.-arzın 20/6

b.-attanzın 20/4

b.-bain 20/5

b.-bazam 61/4

b.-bazın 25/19

b.-gan 24/17, 25/15, 33/14, 46/7, 47/13, 71/6, 84/4, 96/11, 114/19

b.-gandar 4/8, 120/3

b.-ganım 61/4

b.-ıgar 4/11, 68/6, 120/7

b.-ip 3/6, 5/16, 5/4, 6/16, 6/5, 7/17, 7/6, 9/3, 10/14, 11/12, 13/14, 15/10, 15/18, 15/7, 16/17, 25/10, 25/8, 28/15, 40/17, 40/6, 41/10, 41/16, 43/14, 49/17, 54/12, 54/15, 54/17, 59/6, 73/8, 74/3, 90/12, 99/4, 103/2, 117/14, 119/1, 119/10, 119/12

b.-ipadat 25/13

b.-ipadım 54/12, 55/14, 57/7, 60/21, 61/21, 61/9, 62/3, 63/11, 65/12, 65/5

b.-ipasın 54/1, 60/21

b.-ıpat 27/19

b.-zalar 10/6

b.-zam 61/5

b.-zındar 68/7, 119/11

barábba : Bar Abbas

b. 75/4, 78/15, 92/20, 104/3, 110/18

b.+nı 75/4, 78/18, 79/19, 79/4, 79/7, 93/12, 93/2, 93/9, 94/3, 104/3, 110/21, 111/10, 111/7, 112/1

barlu : Mevcut , var olan

a. 23/7, 34/19, 35/13, 36/4

báš : 1. Baş, kafa 2. Üst bölüm, doruk 3. Başlangıç

b. 1/3, 14/12

b.+tarın 81/19, 82/17, 95/5, 98/10, 113/13

başçi : Önder, baş, reis

b. 25/5

başhídá : Daha önce, başlangıçta

b. 1/3, 1/4

başko- : Yemin etmek, tapınmak (dua sırasında)

b.-ip 81/2, 97/10

başkoy- Yemin etmek, tapınmak (dua sırasında)

b.-dılar 4/8, 25/17, 119/9, 120/4

b.-ip+(başkoip) 21/13, 22/1
 b.-oin 25/10
 b.-olı 24/15
 b.-olo 13/1, 43/4

báy : 1. Bay, zengin 2. Zengin, bol 3. Kutsal, yasak
 b. 116/5

baylık : Zenginlik; kaynaklar
 b.+ın+(baylığın) 25/18

bayrám : Bayram
 b. 27/16, 78/12, 92/17, 110/15
 b.+da 27/14
 b.+ga 27/15, 38/20, 75/1, 103/21
 b.+mñ 44/8, 51/1, 76/16, 105/15

bazá : Daha, bir daha, yine, yeniden, tekrar
 b. 5/3, 7/13, 8/8, 12/6, 14/1, 16/15, 17/11, 17/14, 19/11, 25/18, 26/17, 31/13, 42/9,
 45/20, 49/1, 49/14, 50/10, 51/13, 52/1, 52/15, 54/13, 61/11, 61/20, 62/17, 62/2, 62/9, 63/11,
 66/21, 68/3, 69/1, 70/11, 72/17, 72/19, 72/4, 74/19, 75/10, 75/3, 76/1, 83/20, 86/15, 87/15,
 88/2, 96/6, 99/16, 103/18, 104/2, 104/21, 104/9, 106/6, 107/8, 108/14, 108/6, 114/14, 115/11,
 115/19, 116/12, 118/5

be : (ba) soru eki mı, mi, mu, mü
 b. 10/11, 44/18, 45/12, 45/17, 45/2, 71/18, 77/9, 109/10

bejon : Elli
 b. 18/18

beļende- : Hazırlamak
 b.-gen 7/11, 31/5, 32/8
 b.-irge 54/12

b.-p 37/17

b.-ygele 54/13

ber- : 1. Vermek. 2. (Bu yardımcı fiil asıl fiille birlikte kullanılarak işin başka bir şahıs için yapıldığını bildirir, ayrıca çabukluk da ifade eder.)

b. 15/3, 16/19, 16/19, 22/1, 55/2, 72/10

b.-dı 8/11, 8/17, 10/13, 10/19, 13/1, 36/8, 43/4, 46/8, 70/12, 70/4, 73/4, 73/5, 83/18, 84/2, 84/3, 86/1, 86/2, 96/10, 96/4, 96/9, 101/15, 101/16, 114/12, 114/17, 114/18, 116/11

b.-diler 3/9, 5/19, 6/11, 7/8, 8/6, 8/9, 11/9, 12/6, 13/14, 13/15, 16/2, 22/7, 25/16, 25/19, 25/21, 27/11, 28/2, 40/12, 41/12, 42/9, 43/17, 51/4, 75/17, 75/8, 76/19, 80/11, 80/18, 80/4, 81/8, 82/9, 94/16, 94/18, 94/9, 97/16, 97/8, 104/16, 104/7, 105/18, 109/6, 112/14, 112/17, 112/7, 119/15, 119/6

b.-dım 59/4, 64/18, 66/10

b.-e 79/17, 94/1, 111/20

b.-ein 21/14, 22/3, 31/15

b.-ele 75/7, 80/9, 81/4, 94/14, 97/12, 104/6, 112/12

b.-er 5/8, 35/16, 55/20, 55/21, 62/12, 62/18, 63/1

b.-erde 81/10, 98/1

b.-erge 31/10, 116/8

b.-et 13/9, 15/12, 19/2, 26/8

b.-gen 2/14, 26/15, 52/19, 57/19, 58/20, 64/13, 64/17, 64/6, 66/16, 66/9, 68/13, 68/21, 73/19, 87/19, 102/16, 108/10, 115/15, 118/14

b.-gende 46/16

b.-genderin 65/1

b.-genderiñ 66/15

b.-genderiñdı 65/6, 65/9

b.-genderiñniñ 68/7

b.-gendı 38/10

b.-genımdı 4/14, 120/9

b.-genınça 57/13

b.-genin 79/13, 93/18, 111/16

b.-geniñ 64/16

b.-geniñniñ 64/6

b.-genzin 64/15

b.-giler 11/6, 119/15

b.-gın 90/7, 117/9

b.-gınçe 22/13, 22/4

b.-i 16/18

b.-iger 25/10

b.-ilbeze 76/6

b.-ip 22/14, 28/7, 38/5, 51/9, 53/12, 57/3, 57/3, 65/14, 67/10, 67/18, 73/16, 74/8, 76/8, 77/3, 77/5, 77/7, 77/8, 78/19, 78/2, 79/20, 86/3, 88/13, 91/10, 91/10, 91/7, 92/7, 93/3, 94/4, 102/13, 103/7, 105/7, 106/2, 109/6, 109/9, 109/9, 110/5, 111/1, 112/2, 119/17

b.-ipadım 57/2

b.-ipier 20/11

b.-ipturum 101/17

b.-yuge 31/15

b.-zın 59/8, 64/7

bęrgı : Vergı

b.+lęr 45/7

berı : 1. Beri, buraya, bu tarafa, yakına 2. –dan beri

b. 36/5, 76/9, 105/8

beril- : (ber-'in edilgen Şekli) 1. Verilmiş olmak, verilmek. 2. Tabi olmak . 3. Verilmiş olmak

b.-bedı 38/7

b.-beze 50/16, 105/5

b.-bezin 74/11, 103/10

b.-gen 4/11, 120/6

b.-ip 8/3

beş : Beş

b. 34/19

bıla : ile, birlikte

b. 2/15, 3/17, 4/7, 5/17, 6/20, 6/5, 7/1, 7/13, 7/4, 8/8, 9/17, 10/18, 10/18, 11/5, 14/1, 16/16, 16/9, 18/15, 21/7, 24/17, 24/5, 24/7, 25/17, 25/20, 26/5, 27/10, 27/17, 28/10, 28/15, 29/5, 33/15, 34/15, 37/19, 37/4, 38/3, 39/11, 40/6, 41/4, 41/5, 41/8, 45/6, 46/10, 46/13, 46/14, 46/9, 47/14, 47/14, 48/7, 51/13, 52/14, 52/18, 52/19, 60/11, 63/20, 65/20, 65/7, 66/15, 67/19, 68/15, 69/11, 69/3, 70/11, 70/9, 71/17, 71/7, 72/13, 72/18, 72/2, 75/15, 77/15, 77/7, 78/7, 79/3, 81/1, 81/15, 81/6, 82/15, 83/17, 83/2, 83/8, 84/12, 84/7, 85/1, 85/19, 87/13, 87/18, 87/18, 87/4, 88/14, 88/16, 89/11, 89/8, 90/2, 91/4, 91/9, 92/1, 92/12, 93/8, 95/15, 95/3, 95/9, 96/14, 96/20, 96/3, 97/14, 97/9, 98/18, 98/6, 99/19, 99/5, 100/11, 100/3, 101/12, 104/14, 106/6, 107/16, 108/4, 108/9, 108/9, 109/16, 109/3, 109/8, 110/10, 111/6, 113/1, 113/12, 113/17, 114/11, 114/2, 115/1, 115/14, 115/15, 115/9, 116/2, 116/9, 117/4, 119/15, 120/3

bile : ile, birlikte

b. 20/7, 25/4, 27/18, 35/8, 38/12, 49/18, 57/19, 73/14

bian : Hoşnut

b.+ım 29/8, 30/7, 48/4

biçik : 1. Okur yazarlık 2. Kitap. 3. Mektup, yazı

b.+terdi 21/2

biçikçi : Okur yazar

b.+ler+(biçigçiler)37/4, 71/3, 82/1, 83/1, 95/8, 98/13, 113/16

b.+lerin 24/18

bifania : Beytanya

b. 12/9, 37/12, 37/16, 43/1

bii : Bey

b. 24/14, 39/3, 51/17, 59/2, 74/4, 75/9, 78/5, 80/18, 80/5, 81/15, 82/14, 82/4, 83/4, 84/7, 85/7, 85/9, 86/5, 92/9, 94/10, 95/11, 95/2, 96/14, 97/8, 98/16, 98/6, 99/11, 100/17, 101/19, 101/2, 103/3, 104/8, 106/10, 106/14, 106/15, 110/8, 112/8, 113/1, 113/19, 115/1

b.+beden 92/10

b.+bis 51/8, 77/2, 90/3, 106/1, 117/5

b.+ger 51/3, 76/18, 105/17
 b.+gerdi 51/6, 76/21, 105/20
 b.+m 15/2
 b.+n 75/2, 88/10, 104/1
 b.+neñ 59/14, 88/12
 b.+ñ 39/6

bil- : 1. Bilmek, öğrenmek. 2. Anlamak. 3. –e bilmek 4. Yönetmek.

b. 69/19
 b.-beadık 54/17, 62/6
 b.-beadılar 59/19
 b.-beadım 13/12, 14/16
 b.-bedı 66/19
 b.-begen 28/13
 b.-begenı 60/16
 b.-bes 45/13, 59/2
 b.-besim 72/16, 73/3
 b.-bessim 72/20
 b.-bey 47/2, 50/14, 55/5, 56/2, 76/5, 84/18, 100/9, 105/4
 b.-beydiler 26/14
 b.-beyt 49/17
 b.-bezi 9/12
 b.-bezimde 35/20
 b.-dım 66/19
 b.-ediler 26/12
 b.-elbey 7/15
 b.-ele 38/15, 52/7, 62/8, 67/15, 87/2, 107/14
 b.-eli 54/18
 b.-er 53/16, 54/21
 b.-eriñ 50/16
 b.-eriñer 56/8
 b.-et 23/7
 b.-gelek 14/6
 b.-gen 54/20, 67/11, 68/15

- b.-gende 78/20, 93/4, 111/2
 b.-geniğerçe 90/12, 117/14
 b.-geniñdi 63/13
 b.-iger 59/11
 b.-ip 19/19, 20/21, 45/17, 66/20, 87/21, 88/12, 108/12, 115/17
 b.-ipasaar 55/1
 b.-ipasar 54/15, 54/16, 56/2
 b.-ipasın 19/10, 19/14, 19/19
 b.-ipturum 118/15
 b.-zın 57/14, 75/12, 104/11
 b.-zınder 64/9

bıldirt- (bildir-'in ettirgen şekli) 1.Bıldirtmek, haber verdirtmek. 2. Anlaşılır kılmak, sezdirme, hissettirmek.

- b.-er 55/21, 61/16, 61/17, 61/19
 b.-ıp 20/8, 49/10, 60/9, 61/13, 74/1, 102/17
 b.-kende 25/20

bile :ile, birlikte, beraber

- b. 67/8, 76/14

biliş- : (bil-'in işteş şekli) Tanıdık olmak, biriyle bağı olmak

- b.-pey 24/7

bir' : 1. Bir, birim 2. (Belirsizlik sıfatı)

- b. 5/20, 12/5, 13/10, 13/13, 13/15, 14/4, 17/18, 21/17, 21/8, 38/1, 42/8, 65/6, 65/7, 66/12, 69/1, 69/16, 69/5, 72/12, 72/17, 75/11, 78/10, 79/1, 81/7, 85/16, 88/2, 92/15, 93/6, 97/15, 101/9, 104/10, 106/19, 108/14, 110/13, 111/4, 113/9, 115/19, 116/12, 116/5, 118/5
 b.+ge 13/15, 23/6, 66/12
 b.+si 14/12, 14/13, 19/1, 47/1, 47/1, 62/1, 82/16, 82/16, 95/4, 113/2, 113/2
 b.+sin 47/17, 47/18, 81/17, 81/17, 98/8, 98/8
 b.+sine 62/1
 b.+yuudı 74/21, 103/20

b.+yuuzi 3/16, 9/11, 16/8, 38/5, 45/14, 45/4, 52/18, 69/20, 69/8, 70/6, 70/8, 73/2, 83/16, 85/10, 85/12, 87/17, 88/6, 96/2, 99/4, 101/3, 101/5, 108/8, 113/3, 113/5, 114/10, 115/13
 b.+yuuzin 47/18, 78/13, 84/14, 84/15, 92/18, 100/5, 100/6, 110/16
 b.+yuuziniñ 52/14, 52/15, 87/14, 87/15, 108/5, 108/6, 115/10, 115/11

birsi : Birisi
 b. 47/1, 95/4

bis : Biz
 b.2/7, 2/8, 3/18, 9/19, 10/16, 11/1, 16/10, 17/16, 24/14, 24/4, 49/11, 56/16, 65/6, 66/10, 73/15, 82/5, 83/5, 85/14, 95/12, 98/17, 101/7, 102/12, 113/20, 113/7, 119/19
 b.+ke 5/8, 27/6, 28/9, 30/1, 46/17, 47/16, 55/2, 55/3, 56/13, 62/4, 71/18, 72/10, 72/4, 73/19, 77/9, 79/18, 91/11, 94/2, 102/16, 109/10, 111/21
 b.+te 50/7, 66/7, 75/19, 104/18
 b.+tı 10/1, 85/11, 101/4, 113/4
 b.+tıñ 9/21, 10/5, 45/15, 51/7, 77/1, 105/21, 119/18

biy : 1. Memur. 2. Bay, bey
 b. 24/16, 68/15, 74/14, 74/15, 76/12, 78/11, 78/13, 78/4, 78/4, 79/10, 92/16, 92/18, 92/9, 93/15, 103/13, 103/14, 110/14, 110/16, 110/7, 110/7, 111/13
 b.+dıñ 24/11, 25/11, 79/20, 94/4, 112/2
 b.+ge 21/7, 91/6, 109/5, 119/19
 b.+ler 45/11, 85/1, 100/11
 b.+leribis 9/17
 b.+min 105/11

boi : Kendi, kendisi
 b. 1/11, 1/6, 9/5, 34/13, 38/9, 47/2, 54/19, 63/7, 65/21, 67/4, 67/9, 83/3, 85/3, 88/7, 95/10, 100/13, 113/18
 b.+i 21/10
 b.+n 20/12, 50/8, 75/20, 82/3, 83/4, 85/3, 95/11, 98/15, 100/13, 104/19, 113/19
 b.+na 14/6, 21/2, 26/3, 44/12, 67/15

b.+nañ 32/17, 45/16, 61/14, 62/7

b.+nça 5/20, 12/3, 13/13, 42/6, 52/6, 58/9, 62/16, 86/19, 107/12

b.+nda 3/15, 16/6, 24/6, 27/13, 30/14, 30/7, 31/19, 33/10, 44/5, 48/4, 52/6, 53/5, 53/6, 53/7, 58/3, 66/11, 87/1, 107/13

b.+ndii 59/12

b.+nın, 52/3

b.+nñ 2/2,3/8, 6/4, 10/10, 10/13, 15/19, 17/10, 23/15, 25/20, 26/9, 33/7, 34/11, 37/15, 38/2, 40/5, 43/15, 49/9, 51/10, 52/2, 53/4, 58/19, 59/14, 67/11, 67/2, 67/7, 74/1, 80/9, 81/4, 86/16, 86/16, 94/14, 97/12, 102/17, 106/3, 107/9, 107/9, 112/12, 116/9, 118/16

bojo- : 1. Kurtulmak.2. Son bulmak 3. Boşaltmak. 4. Zayıflatmak.

b.-ygele 80/7, 81/3, 94/12, 97/11, 112/10

bojot- 1.Kurtarmak.2. Zayıflatmak. 3. Hafifletmek

b.-+(bojod) 75/4

b.-ıp+(bojodıp) 21/15,76/11, 79/19, 94/3, 105/10, 112/1

b.-ıpasın+(bojodıpasın) 31/4, 32/7

b.-oin+(bojodoin)75/2, 104/1

b.-orgo+(bojodorgo) 23/9, 76/9, 105/8

b.-otton+(bojodotton) 78/14, 92/19, 110/17

b.-sın+(bojodsın)75/1, 78/13, 79/6, 92/18, 93/1 93/11, 103/21, 110/16, 110/20, 111/9

b.-som+(bojodsom)50/14, 76/5, 105/4

b.-zın+(bojodsın) 78/17

bol- : Olmak

b.-bo 16/20

b.-bodılar 27/2

b.-bogoy 13/12, 14/15, 26/16, 62/6, 72/15, 74/9, 103/8

b.-bos 18/13, 35/18, 53/10, 56/1, 59/20, 60/3

b.-bossaar 58/4

b.-boy 22/3

b.-boyt 57/21

b.-boytonım 54/4

b.-bozo 73/15, 102/12

b.-bozsaar 61/12

b.-bozsın 54/2

b.-dı 2/11, 2/15, 2/6, 13/16, 24/, 34/19, 36/5, 38/4, 46/8, 47/13, 81/18, 83/11, 85/21, 88/11, 88/2, 92/5, 95/18, 98/20, 98/9, 101/14, 108/14, 110/3, 114/5, 115/19

b.-dılar 10/7, 38/18

b.-gınça 49/15, 49/18

b.-gojin 90/10, 117/12

b.-goloktoñ 57/8

b.-gon 1/12, 1/13, 1/7, 1/7, 1/9, 2/12, 3/18, 5/10, 8/1, 8/7, 8/8, 10/15, 16/10, 18/12, 18/9, 21/9, 22/11, 23/4, 23/8, 27/13, 30/12, 30/14, 30/16, 31/13, 31/17, 31/19, 32/2, 33/10, 33/2, 35/5, 37/19, 38/10, 44/15, 46/10, 46/13, 49/4, 49/5, 49/6, 51/19, 51/2, 51/20, 52/11, 56/19, 64/12, 64/14, 67/12, 68/10, 68/12, 68/14, 68/19, 68/19, 69/2, 70/13, 73/11, 74/10, 75/5, 76/17, 78/14, 81/13, 82/16, 85/9, 86/6, 87/11, 89/12, 89/14, 92/19, 95/4, 98/4, 99/14, 99/17, 101/2, 101/20, 102/8, 103/9, 104/4, 105/16, 106/12, 106/13, 107/1, 108/2, 110/17, 113/2, 115/7, 118/10, 118/11

b.-gondı 8/13, 8/19, 9/12, 9/16, 22/5, 86/5, 86/8, 101/19, 102/1

b.-gondo 3/5, 4/11, 13/7, 15/17, 21/10, 43/13, 47/6, 52/9, 74/14, 87/8, 90/5, 103/13, 107/20, 115/4, 117/7, 120/7

b.-gondor 14/6, 16/15, 17/15, 27/14

b.-gondorgo 11/5

b.-gondori 46/13

b.-gomi 85/20, 101/13

b.-gommda 65/8

b.-gonın 11/8, 22/7, 84/8, 96/15, 115/2, 119/14

b.-gonıñ 9/3

b.-gonıñda 20/2

b.-gonzın 72/13

b.-gooboy 27/18

b.-goy 36/8, 79/18, 94/2, 111/21

b.-iptır 78/15, 81/15, 92/20, 98/6, 110/18

b.-olı 49/19, 70/14, 73/12, 102/9

b.-or 9/19, 15/1, 17/12, 18/13, 20/16, 23/14, 34/8, 35/15, 41/18, 49/2, 49/7, 55/3, 56/3, 58/9, 60/14, 62/13, 64/8, 68/20, 74/19, 81/9, 82/8, 90/11, 94/18, 97/17, 103/18, 112/16, 117/13

b.-ordep 11/14

b.-ordo 69/10

b.-orgo 46/17, 47/16

b.-orim 71/13

b.-orsaar 45/11, 56/6, 58/11, 62/12

b.-orzın 45/18, 69/8, 70/6, 85/19, 101/12, 113/12

b.-otton 9/9, 12/9, 35/10, 35/20, 42/12, 49/13

b.-ottondı 61/15, 67/15

b.-ottondır 62/4

b.-ottonımdı 28/13

b.-ugar 64/1

b.-up 2/7, 9/20, 9/7, 13/4, 22/9, 23/7, 23/8, 28/16, 29/6, 30/13, 30/4, 31/17, 35/14, 43/7, 57/19, 58/2, 58/4, 59/7, 64/1, 65/13, 65/6, 65/7, 66/4, 68/18, 69/2, 85/13, 89/4, 96/17, 96/18, 101/6, 113/6, 116/1, 116/12, 118/12

b.-uptır 84/10, 99/13, 115/4, 118/7

b.-uptırlar 10/3, 96/21, 99/16, 116/4

b.-zın 2/4, 3/11, 3/7, 11/13, 16/18, 16/3, 17/7, 31/12, 39/5, 41/17, 43/14, 44/1, 54/14, 54/9, 55/20, 57/18, 58/16, 58/17, 63/2, 63/21, 65/14, 66/10, 66/16, 66/3, 66/6, 67/1, 87/2, 88/2, 107/14, 107/5, 108/14, 115/19

b.-zındar 66/8

b.-zo 47/17, 53/6, 54/11, 56/5, 56/9, 56/9, 58/8, 70/2, 70/2, 74/11, 74/17, 83/4, 83/6, 85/3, 95/11, 95/13, 100/13, 103/10, 103/16, 113/19, 113/21

b.-zogor 53/14, 54/20, 55/17, 55/18, 57/6, 58/10, 58/13, 58/21, 58/7, 59/11, 62/21, 68/6

b.-zom 54/14, 59/20, 60/3, 66/15

b.-zon 15/2, 83/1, 85/7, 95/8, 100/17, 113/16, 113/4

b.-zoñ 85/11, 101/4

bolgoo- : Gözlemek, açıklamak.

b.-zoñ 45/19

boy : Kendi, kendisi

b.+lörı 5/7, 60/4, 82/2, 98/14

b.+lörına 6/13, 10/21, 40/14, 107/4

b.+uñ 113/6

boyu : Kendi, kendisi

b.+gardañ 62/10

b.+gardı 53/11, 53/14, 59/9

b.+gardıñ 73/17, 102/14

b.+m 56/11

b.+ma 49/8, 54/14

b.+mda 55/9, 66/12

b.+mdı 64/12, 66/2

b.+mmin 11/17, 42/2

b.+mnañ 55/8

b.+mniñ 57/2

b.+n 20/3

b.+ndı 64/8

b.+ñ 77/9,81/20, 82/19, 85/13, 85/7, 91/12, 95/7, 98/11,100/ 17, 101/6, 109/11,
113/15

b.+ñda 23/12, 64/12

b.+ñdı 81/21, 82/19, 85/11, 85/7, 95/7, 98/12,100/17, 101/4, 113/15, 113/4

b.+ñnañ 74/5, 103/4

b.+ñnuñ 22/11, 31/3, 32/1, 32/16, 32/6, 64/4

bu : Bu

b. 17/5

bugun :Bugün

b. 9/21, 79/2, 85/19, 93/7, 101/12, 111/5, 113/12

b.+gınçe 120/1

byle : ile, birlikte, beraber

b. 2/7, 4/10, 4/16, 7/1, 9/15, 9/15, 10/16, 11/1, 12/9, 13/13, 21/18, 24/4, 27/16, 30/2,
32/12, 32/19, 32/21, 38/14, 41/5, 42/12, 45/11, 49/15, 50/19, 51/11, 51/20, 52/2, 53/8, 55/20,

55/4, 56/19, 56/3, 57/10, 60/19, 67/11, 67/13, 67/3, 71/3, 82/1, 83/2, 85/8, 86/16, 95/9, 98/13, 101/1, 102/11, 105/13, 106/13, 106/4, 107/9, 113/17, 120/12, 120/6

çaç : (insan başındaki) saç
ç.+i 38/2

çadır : Çadır
ç. 47/17

çagar- : Çağırmaq
ç.-a 36/14, 49/7, 58/5
ç.-ar 61/16
ç.-arım 49/1
ç.-arlar 6/20, 41/4
ç.-attanın 20/7
ç.-bain 23/9
ç.-dım 49/1
ç.-gan 6/4, 40/5
ç.-ganzın 37/10
ç.-gın 48/15
ç.-ıp 12/19, 18/19, 18/6, 43/1

çak : 1. Zaman, çağ 2. Güç; savaş
ç. 4/15, 55/3, 120/11
ç.+ımda+(çagımda) 56/19
ç.+ın+(çagın) 118/10
ç.+ında+(çagında) 6/7, 8/1, 20/4, 36/4,40/8, 99/17

çakh : 1. Zaman, çağ 2. Güç; savaş
ç.+ta 10/19, 10/7, 12/10, 14/3, 22/7, 31/16, 36/6, 42/13, 47/15, 48/16, 72/7, 73/3, 75/3, 75/5, 78/14, 79/18, 79/5, 82/15, 88/6, 92/19, 93/10, 94/2, 95/3, 104/2, 104/4, 110/17, 111/21, 111/8, 113/1, 119/10
ç.+tın 4/6, 14/9, 36/12, 50/2, 100/3

ç.+tñ 5/2, 6/2, 7/10, 8/16, 11/11, 13/6, 15/14, 17/9, 19/6, 27/6, 29/11, 29/3, 30/11, 31/9, 40/3, 41/15, 43/10, 46/5, 47/10, 67/7, 71/2, 73/10, 77/5, 80/13, 82/7, 84/12, 86/12, 89/2, 91/4, 97/3, 102/7, 118/3

çap : Ün, san

ç.+ı+(çabı) 78/15, 92/20, 110/18

çapta- : İlan etmek, davet etmek

ç.-p 27/8

çás : Saat

ç. 11/4, 51/2, 64/4, 76/17, 81/13, 83/11, 95/18, 98/4, 105/16, 114/5

ç.-kha 83/10, 85/21, 95/17, 101/14, 114/4

ç.+ta 98/19, 98/20

ç.+tan 83/10

ç.+tañ 95/17, 114/4

ç.+tñ 85/20, 101/13

çerber : Dikkatlilik; dikkatlice

ç. 4/14, 120/10

çerberle- : 1. Korumak, saklamak. 2. Temiz tutmak

ç.-dı 38/12

ç.-gen 65/10

çec- : Salmak, bırakmak, serbest bırakmak

ç.-ip 10/13, 11/2, 80/1, 80/8, 81/3, 94/13, 94/6, 97/11, 112/11, 112/4

çek : 1. Hiçbir şey 2. Temizlik; temiz, saf, şereflik, şeref

ç. 4/14, 120/10

çene- : 1. Denemek, sınamak, ölçmek. 2. Havayı tahmin etmek.

ç.-p 25/7

çeryu : 1. Savaşçı, asker. 2. Ordu

ç. 52/13, 52/17, 68/14, 71/2, 75/6, 79/20, 80/13, 82/7, 85/4, 87/13, 87/17, 87/4, 94/4, 97/3, 100/14, 104/5, 106/17, 106/19, 107/16, 107/6, 108/4, 108/8, 112/2, 115/13, 115/9, 119/16

ç.+dı 79/21, 94/5, 112/3

ç.+dın 80/14, 97/4

çi : e.Artık, ise, mı;

ç. 12/17

çigar- : çıkarmak

ç.-a 60/13

çim : Kutsal yazı

ç. 17/5

ç.+çe 87/2, 107/14

ç.+de 17/3, 45/2, 88/1, 107/5, 108/13, 115/18

ç.+degi 10/12, 44/11

ç.+ge 12/11, 42/14

ç.+neñ 14/5

ç.+nñ 11/2, 65/11, 81/18, 88/2, 98/9, 108/14, 115/19

çik- : Çıkmak

ç.-adım+(çigadım) 15/9

ç.-agele+(çigagele) 21/16

ç.-ala+(çigala) 5/8, 26/10, 84/5, 96/12, 114/20

ç.-alakam 15/7

ç.-an 39/15, 62/15, 63/16, 78/15, 92/20

ç.-anda 39/9

ç.-ar+(çigar) 25/5, 27/3

ç.-arda+(çigarda) 57/9

ç.-at+(çigat) 30/6

ç.-ip 29/5

ç.-ip+(çigıp) 5/6, 13/14, 18/14, 26/10, 30/3, 37/12, 39/2, 46/6, 50/18, 60/8, 63/10, 67/3, 67/8, 69/5, 72/17, 73/13, 73/8, 74/20, 75/10, 75/14, 76/14, 77/11, 80/10, 91/13, 94/15, 102/10, 103/19, 104/13, 104/9, 105/13, 109/12, 112/13, 119/4

ç.-kay+(çigkay) 60/7

ç.-pay+(çigpay) 33/1

ç.-sın+(çigsın) 32/17, 65/12, 68/9, 74/2, 103/1

ç.-tı+(çigtı) 20/17, 45/3, 51/12, 106/5, 120/2

çike : Doğru, dosdoğru

ç. 78/9, 92/14, 110/12

ç.+zin 63/12, 63/4

çikij : çıkış

ç.+ında 25/12

çikış : çıkış

ç. 24/12, 24/14

çilep : benzetme e. Eşit, gibi

ç. 47/13

çin : 1. Doğru, gerçek 2. Doğruluk, dürüstlük; haklılık 3. Adil, haklı, doğru; gerçekten; adilane, hakçasına, haklı olarak 4. Bu, işbu 5. Şimdiki, bugünkü, bugünün

ç.1/13, 20/2, 20/21, 26/17, 26/4, 37/9, 52/20, 54/6, 55/11, 57/15, 62/11, 62/20, 64/19, 64/8, 74/18, 77/19, 81/18, 87/20, 87/21, 92/5, 98/9, 103/17, 108/11, 108/12, 110/3, 115/16, 115/17

ç.+dı 30/1, 55/21, 60/9, 61/13, 61/8, 74/16, 103/15

ç.+ı 57/9, 60/7, 65/11, 68/9, 74/2, 103/1

ç.+ın 20/2, 26/17, 26/4, 54/6, 55/12, 61/3, 62/11, 62/20, 85/18, 101/11, 113/11

ç.+ın 65/19

ç.+nañ 66/2, 74/17, 103/16

ç.+nıñ 54/19, 61/6, 65/20

çindap : Gerçekten

ç. 11/6, 44/15, 73/1, 84/9, 86/6, 96/16, 99/13, 101/20, 115/3

çındık / çındık : Doğruluk, dürüstlük, gerçekçi olma, adalet; haklılık, doğruluk; vazifeşinaslık, dürüstlük, özenli olma; doğrucu, dürüst haksever; doğru, gerçekçi; adil, haklı, doğru

ç. 2/7, 2/15, 30/12, 66/18

ç.+a 61/14

çiy- : 1. Çizmek; 2. mec. yazmak

ç. 106/16

ç.-be 106/15

ç.-begen 17/3

ç.-dım 106/16, 106/17

ç.-gen 17/5, 17/7, 21/2, 31/13, 36/16, 39/10, 51/20, 60/7, 81/14, 82/13, 85/8, 95/1, 98/5, 101/1, 106/13, 112/21

ç.-genı 12/12, 42/15

ç.-genınçe 12/9, 39/5, 42/12, 88/1, 108/13

ç.-genıñ 51/15, 106/8

ç.-geni 25/2

çiydır- : (çiy'in ettirgen şekli) 1. Çizdirtmek. 2. mec. Yazdırtmak.

ç.-ıp 51/15, 106/8

çiyu : 1. Çizgi, hat. 2. Eldeki çizgi

ç. 51/15, 51/19, 81/14, 82/13, 85/9, 95/1, 98/5, 101/2, 106/12, 106/8, 112/21

ç.+dı 51/17, 106/10

çoğum : Yığın, küme

ç. 75/13, 75/7, 80/1, 80/15, 80/8, 81/3, 94/13, 94/6, 97/11, 97/5, 104/12, 104/6, 112/11,
112/4

çöoçm- : Sarsılmak

ç.-ıp 24/17

çu : Sarsıntı

ç. 89/11

çulan : Avlu, hayvan avlusu

ç.+ına 26/4

çulum : Ham, işlenmemiş

ç. 38/1

çuula- : Sarsılmak

ç.-p 89/11

daa : Bağ. da/de

d. 6/10, 6/11, 9/15, 16/15, 17/3, 27/3, 34/4, 37/10, 38/17, 38/18, 40/11, 40/12, 45/9,
49/1, 49/1, 53/5, 53/7, 54/16, 54/18, 54/21, 54/9, 55/13, 56/15, 60/1, 60/16, 60/5, 63/12, 64/4,
65/15, 65/7, 66/13, 66/19, 66/2, 66/21, 66/7, 67/4, 67/9, 69/14, 74/20, 84/9, 85/13, 88/7,
96/16, 101/6, 103/19, 113/6, 115/3

dabid : Davut

d. 35/3, 37/5

dabit : Davut

d.+tiñ 23/11, 35/16, 44/18, 45/1

de : Bağ. da/de

d. 44/18, 45/12, 45/17, 74/17, 77/9, 109/10

de- : Demek, söylemek, konuşmak

d.-p 1/11, 2/11, 2/4, 5/17, 6/14, 6/7, 6/8, 9/19, 9/9, 10/4, 10/5,12/9, 12/13, 12/15, 14/18, 15/1, 17/12, 17/6, 17/7, 18/1, 18/21, 18/8, 19/17, 20/12, 20/17, 20/18, 20/20, 20/21, 21/3, 23/14, 23/9, 24/, 24/15, 24/19, 24/3, 24/9, 25/19, 26/16, 27/19, 27/7, 29/12, 30/15, 31/13, 31/15, 32/1, 32/20, 34/10, 34/20, 35/11, 35/14, 35/15, 35/2, 35/4, 36/2, 37/1, 37/5, 37/8, 38/15, 39/10, 39/10, 39/5, 39/7, 40/15, 40/8, 40/9, 41/19, 42/12, 42/16, 42/18, 44/16, 45/17, 45/2, 45/20, 45/8, 47/2, 49/11, 49/12, 49/19, 49/3, 49/4, 50/14, 50/19, 50/3, 50/5, 52/10, 52/12, 52/7, 53/10, 53/12, 53/15, 54/14, 55/10, 55/15, 55/21, 55/6, 57/10, 57/14, 57/18, 57/5, 57/6, 57/7, 58/16, 58/17, 58/18, 59/1, 59/10, 59/14, 59/3, 59/7, 59/7, 59/8, 60/12, 60/15, 60/19, 60/6, 61/1, 61/19, 62/15, 62/19, 62/3, 62/3, 62/4, 62/5, 62/7, 62/9, 62/9, 63/16, 63/7, 63/9, 64/1, 64/16, 64/19, 64/20, 64/7, 64/8, 65/12, 65/14, 65/17, 65/18, 66/10, 66/13, 66/16, 66/3, 66/6, 66/8, 67/3, 67/8, 68/1, 68/12, 68/20, 68/3, 68/5, 68/8, 68/9, 69/18, 69/9, 70/14, 71/13, 71/7, 71/8, 72/15, 72/19, 73/12, 73/3, 73/7, 74/11, 74/15, 74/17, 74/19, 74/2, 75/1, 75/12, 75/16, 75/9, 76/15, 76/5, 77/18, 78/17, 79/12, 79/3, 79/7, 80/10, 80/18, 80/5, 81/12, 81/15, 81/18, 81/21, 81/7,81/8, 81/9, 82/15, 82/8, 83/15, 83/7, 85/4, 85/9, 87/10, 87/12, 87/2, 87/2, 87/21, 87/21, 88/1, 88/10, 88/11, 88/2, 89/2, 89/5, 90/5, 90/9, 92/4, 93/1, 93/12, 93/17, 93/8, 94/10, 94/15, 94/17, 94/17, 95/14, 95/3, 96/1, 97/15, 97/16, 97/17, 97/8, 98/12, 98/3, 98/6, 98/9, 99/4, 99/7, 100/14, 101/2, 102/9, 103/1, 103/10, 103/14, 103/16, 103/18, 103/21, 104/11, 104/15, 104/8, 105/14, 105/4, 106/14, 106/15, 107/14, 107/14, 107/2, 107/5, 107/5, 108/1, 108/12, 108/12, 108/13, 108/14, 108/3, 110/2, 110/20, 111/10, 111/15, 111/6, 112/13, 112/16, 112/8, 113/1, 114/1, 114/9, 115/6, 115/17, 115/17, 115/18, 115/19, 115/8, 117/11, 117/7, 119/12, 119/18, 119/2, 119/2

d.-ze 2/12, 4/9, 7/6, 11/18, 14/5, 17/5, 18/12, 18/9, 23/13, 24/14, 26/13, 26/13, 31/7

d.-zem 20/15, 20/19

d.-zen 20/3, 20/5

dee : Bağ. da/ de

d. 5/16, 5/20, 5/20, 7/2, 12/12, 15/8, 15/9, 17/18, 19/1, 22/11, 25/10, 25/4, 26/11, 27/3, 28/18, 32/16, 41/6, 42/15, 45/10, 45/18, 45/5, 48/12, 50/13, 50/16, 53/11, 54/14, 54/20, 55/15, 56/11, 56/6, 57/20, 58/1, 58/10, 58/12, 58/14, 58/2, 58/4, 59/16, 59/17, 59/8, 60/10, 60/16, 60/2, 60/4, 61/1, 61/15, 62/16, 62/18, 62/19, 62/21, 63/1, 65/11, 65/19, 65/2, 66/1, 66/10, 66/18, 66/7, 67/1, 67/4, 67/9, 68/7, 69/16, 69/8, 70/5, 71/10, 73/1, 75/11, 76/4, 76/7, 78/10,

79/1, 85/1, 85/11, 85/16, 92/15, 93/6, 100/11, 101/4, 101/9, 104/10, 105/3, 105/6, 110/13, 111/4, 113/4, 113/9

deze : e. ise

d. 2/14, 5/10, 10/16, 12/16, 15/6, 17/11, 23/15, 24/2, 25/2, 25/4, 26/12, 28/17, 31/11, 32/11, 33/8, 34/11, 34/6, 34/8, 35/12, 35/19, 36/6, 37/1, 37/18, 38/1, 38/10, 38/12, 38/14, 38/19, 39/4, 41/10, 42/19, 42/3, 44/13, 44/17, 46/10, 49/3, 50/6, 50/8, 51/18, 52/11, 52/2, 55/14, 56/1, 56/18, 56/21, 56/3, 56/6, 57/11, 57/15, 57/17, 57/18, 57/8, 58/16, 58/4, 58/6, 59/19, 59/2, 59/3, 60/11, 60/21, 60/4, 61/14, 61/17, 61/2, 61/21, 61/4, 62/14, 63/20, 63/7, 63/8, 64/17, 64/2, 64/5, 64/8, 65/1, 65/12, 65/4, 66/17, 67/11, 67/15, 68/17, 69/3, 70/4, 71/4, 72/11, 75/18, 75/20, 75/4, 76/10, 76/12, 77/14, 77/19, 77/9, 78/3, 79/19, 79/2, 79/4, 81/13, 82/3, 83/18, 83/20, 83/7, 84/17, 85/12, 85/14, 85/20, 86/15, 86/2, 86/5, 87/10, 87/6, 88/1, 88/13, 90/7, 91/11, 91/16, 92/5, 92/8, 93/7, 93/9, 94/3, 95/14, 96/4, 96/6, 98/15, 98/4, 99/4, 99/8, 100/8, 101/13, 101/16, 101/19, 101/5, 101/7, 104/17, 104/19, 104/3, 105/11, 105/9, 106/11, 106/20, 107/18, 107/8, 108/1, 108/13, 109/10, 109/15, 110/3, 110/6, 111/5, 111/7, 112/1, 113/5, 113/7, 114/1, 114/12, 114/14, 115/18, 115/6, 117/9, 118/13, 118/14, 118/8, 119/15, 120/2, 120/4

dıy : e. gibi

d.2/9, 10/15, 12/1, 29/6, 30/4, 42/4, 45/9, 47/17, 57/3, 58/11, 58/17, 65/6, 66/13, 118/10, 118/11, 118/12

doo : Bağlaç da/de

d. 26/9, 27/4, 33/3, 36/4, 50/14, 76/5, 105/4

e : Ünl. (Acıma bildirir.)

e. 2/1, 3/19, 6/11, 7/13, 8/11, 9/20, 9/7, 10/15, 10/20, 10/7, 10/8, 11/14, 13/15, 13/18, 14/14, 14/18, 14/19, 15/2, 15/7, 16/11, 17/18, 18/1, 19/13, 19/18, 19/9, 20/11, 20/13, 20/18, 20/4, 21/1, 21/13, 21/16, 21/9, 22/3, 22/8, 24/6, 25/3, 26/15, 27/2, 28/13, 31/3, 32/6, 35/7, 35/9, 37/9, 38/11, 39/5, 39/8, 40/12, 41/19, 45/12, 45/4, 46/13, 47/16, 48/15, 48/6, 51/4, 53/16, 53/9, 54/17, 55/2, 56/12, 57/11, 59/17, 59/2, 59/21, 59/12, 60/17, 60/5, 61/12, 61/3, 62/13, 62/17, 63/19, 63/3, 63/6, 64/1, 64/11, 64/3, 65/15, 65/5, 66/14, 66/18, 66/19, 66/6, 72/14, 72/9, 74/12, 76/18, 76/2, 79/11, 79/3, 80/17, 80/5, 81/20, 82/18, 83/13, 84/16, 85/15,

85/17, 86/17, 86/3, 93/16, 93/8, 94/10, 95/20, 95/6, 97/7, 98/11, 99/1, 100/7, 101/10, 101/17, 101/8, 103/11, 105/1, 105/17, 107/10, 111/14, 111/6, 112/8, 113/10, 113/14, 114/7

e- : i-,muktedir olmak, cevheri fiil

e.-de 1/3, 1/4, 1/4, 1/5, 2/12, 11/3, 18/11, 19/13, 19/9, 25/2, 31/13, 36/17, 50/17, 59/12, 61/12, 64/14, 75/1, 76/7, 78/3, 83/3, 83/6, 85/2, 90/12, 92/8, 95/10, 95/13, 100/12, 103/21, 105/6, 110/6, 113/18, 113/21, 117/14

e.-debis 9/20, 49/11

e.-deger 28/12, 54/21, 57/18, 57/7, 58/21, 59/20, 60/4, 63/2

e.-dek 73/16, 102/13

e.-deler 74/12, 103/11

e.-dem 22/10, 29/14, 54/11, 56/20, 65/10, 65/17, 65/9, 66/4

e.-den 64/6, 76/2, 105/1

e.-deñ 18/21, 21/18, 35/13, 50/11, 65/21, 66/7

e.-diler 2/6

e.-mes 1/12, 1/6, 2/5, 2/5, 10/11, 14/2, 18/12, 20/18, 38/14, 38/16, 38/9, 45/2, 49/5, 54/11, 56/12, 56/13, 57/3, 59/14, 61/15, 64/21, 65/15, 65/17, 65/18, 66/4, 70/10, 74/10, 74/13, 75/4, 103/12, 103/9, 104/3, 106/12, 106/21

e.-mesbedeñ 22/12

e.-mesmin 55/9, 63/20, 65/19, 65/4, 79/16, 93/21, 111/19

e.-messeger 59/5

e.-messin 25/4

e.-messim 59/1, 63/7

e.-messiñ 76/11, 105/10

e.-meste 59/12, 65/16

e.-meze 31/14

ebangel : İncil

e.+dı 6/17, 41/1

èbèl- : Yıkmaq, uymamak.

e.-ip 30/17, 32/3

èbeş : (e- filinden)

c. 50/16, 76/7, 105/6

édındır- : (Edin- fiilinin faktitif şekli) Edindirmek.

e.-ıp 20/6

édin- : Kendisi için yapmak, almak

e.-gen 50/9, 75/21, 104/20

ée : Ev sahibi, sahip

e.+zi 49/7, 57/11, 61/10

éej- : Ardı sıra gitmek,takip etmek

e.-e 13/18, 20/12, 20/9, 96/18, 99/18, 115/21

e.-erzın 54/3

e.-ıp 26/11, 54/2, 71/5, 102/3

e.-ıp 54/4, 69/1, 86/10

éen : 1. Genişlik, geniş 2. Boş

e. 34/11

eeş- : Ardı sıra gitmek, takip etmek

e.-ken 46/1

e.-khın 20/16

e.-pey 26/13

éjik : Kapı boşluğu, kapı

e. 16/16, 26/7, 69/5

e.+ı+(ejıgı) 3/5, 15/15, 26/5, 43/11

e.+ın+(ejıgın) 88/15

e.+ne+(ejıgıne) 116/10

e.+ineñ+(ejıgıneñ) 5/7, 118/9

e.+min 26/18, 27/2

e.+teñ 26/6

e.+tıñ 69/4

ëjikçi+(ejigçi) : Kapıcı

e. 69/7

ëkı : İki

e. 4/1, 7/17, 12/20, 14/12, 16/12, 18/13, 20/4, 31/14, 31/15, 43/2, 46/15, 46/9, 51/13, 51/14, 71/11, 79/14, 81/16, 82/15, 84/13, 84/2, 93/19, 95/3, 96/9, 98/7, 99/10, 100/4, 106/6, 106/7, 111/17, 113/1, 114/17

ëkıncı : ikinci

e.+zın 3/10, 16/2, 19/11, 43/17

ëku : iki

e.+dñ 79/6, 93/11, 111/9

e.+uzı 6/9, 9/1, 17/14, 40/10

ël : Halk, kabile birliği, boy

e. 2/1, 2/1, 21/2, 55/21, 56/5, 57/13, 57/3, 59/10, 59/13, 59/12, 62/12, 64/11, 65/16, 66/14, 66/17, 66/18, 66/9

e.+de 2/1, 64/1, 65/13, 65/3, 65/8

e.+degı 59/11, 59/12, 74/10, 74/10, 103/9, 103/9

e.+den 64/13, 65/19

e.+deñ 59/13, 65/15, 65/15, 65/16, 65/18

e.+deturlar 65/4

e.+dı 63/10, 64/2

e.+dın 57/11, 64/21

e.+dñ 45/21, 49/6, 49/7, 61/10

e.+ge 1/12, 6/16, 40/17, 56/13, 61/7, 62/15, 63/10, 65/21, 66/1, 69/14, 74/16, 103/15

elisabeta : Elizabet

e. 33/15

elizabeta : Elizabet

e. 34/2, 36/3

elizabetha : Elizabeta

e. 33/15

èloi : Tanrım

e. 98/21, 98/21

èm : Şimdi , bundan sonra

e. 18/16, 29/15, 31/3, 32/6, 36/5, 49/6, 49/6, 52/7, 53/11, 53/5, 53/8, 56/4, 57/10, 59/1, 61/9, 63/10, 63/13, 63/19, 63/4, 64/12, 64/16, 72/5, 82/4, 83/6, 86/6, 87/1, 95/13, 98/16, 101/20, 107/13, 113/21

èmçek : Kadın göğsü

e. 37/9

èmdi : Şimdi

e. 54/2, 54/3, 59/21, 60/4, 61/12, 62/16, 63/12, 63/17

e.+deñ 34/12

èmeş' : Değil

e. 51/19, 56/18

emmanuil : İmmanuel

e. 24/3, 24/4

emmaus : Emmaos, yer adı

e. 9/2

ene : Anne, ana

e. 27/9

e.+ñ 52/5, 86/19, 107/12

e.+zi 8/8, 23/5, 25/16, 27/13, 27/18, 28/16, 28/8, 30/17, 31/9, 32/12, 32/13, 32/4, 34/5, 51/21, 52/2, 86/14, 86/16, 96/20, 96/21, 99/15, 107/7, 107/9, 116/2, 116/3

e.+zine 52/3, 86/17, 107/10

e.+zinın 86/14

e.+zinıñ 51/21, 107/7

eñ : En, çok

e. 51/8, 71/10, 77/2, 106/1

eñ- : İnmek

e.-dım 64/2

eñil- : (eñi-'nin edilgen şekli) Eğilmek

e.-ip 8/12, 8/17, 13/17, 14/11, 20/11

eñilt- : Eğiltmek

e.-ip 52/8, 87/7, 107/19

ér : Yer

e. 31/12, 54/12, 54/13, 81/9, 81/9, 82/8, 84/2, 94/18, 96/9, 97/17, 97/17, 112/16,
114/17

e.+de 4/10, 14/3, 64/10, 83/10, 83/10, 85/21, 95/17, 98/20, 101/14, 114/4, 120/6

e.+deñ 18/12, 26/5, 49/8

e.+dı 67/10, 77/17, 92/3, 110/1

e.+dıñ 84/7, 96/14, 115/1, 118/7

e.+ge 7/8, 27/19, 41/12, 48/5, 50/19, 51/12, 68/2, 76/15, 81/8, 82/8, 84/14, 94/17,
97/16, 100/5, 105/14, 106/5, 112/15

e.+i 5/15, 25/3, 32/19, 45/1, 51/18, 77/17, 78/2, 92/3, 92/7, 106/11, 110/1, 110/5

e.+iger 63/17

e.+ii 77/16

e.+ime 53/10, 54/2

e.+in 92/2, 109/17, 118/17

e.+inde 14/11, 88/3, 89/12, 108/15, 115/20

e.+indeğı 4/7, 33/13, 35/3, 120/3

e.+ine 25/20, 78/21, 93/5, 111/3

érkek : 1. Erkek 2. Baş parmak

e.+ı+(erkeğı) 54/7, 70/12, 73/5, 73/6

érmek : 1. Sohbet, konuşma 2. Kınama, şikayet

e.+ıñ+(ermegın) 73/2

érmekte- : Sohbet etmek

e.-begen+(ermegtebegen) 45/9

e.-bey+(ermegtebey) 47/8

e.-gen+(ermegtegen) 45/8, 48/2

e.-irler+(ermegteirler) 7/1, 41/5

e.-p+(ermegtep) 35/2, 45/21, 118/13

e.-pat+(ermegtepat) 49/3

érmektej- : (ermekte-'nin işteş şekli) Birbiriyle sohbet etmek, karşılıklı konuşmak

e.-ediler+(ermegtejediler) 5/7

e.-erim(ermegtejerim) 57/10

e.-ıp+(ermegtejıp) 46/9

e.-ip+(ermegtejip) 9/4, 9/5, 11/1, 46/12, 47/14

érmekteş- : (ermekte-'nin işteş şekli) Birbiriyle sohbet etmek, karşılıklı konuşmak

e.-ken+(ermegteşken) 7/4, 41/8, 62/5

ért- : Yanından geçmek, geçip gitmek

e.-ıp 27/9, 81/18, 82/16, 95/4, 98/9, 113/12

érte : Erken

e. 5/5, 6/2, 7/11, 10/2, 13/7, 40/3

érten : Yarı

e. 5/5, 6/2, 7/11, 10/2, 40/3

e.+inde 70/13, 73/11, 102/8

érteñezi: Ertesi

e. 38/20, 90/2, 117/4

értır- : (ert-'in ettirgen şekli) Yanından geçirtmek

e.-dı 37/13

éşteek : eşek

e. 39/4

e.+e 39/7

ét : Et; vücut

e. 2/6, 12/1, 42/4

e.+tiñ 2/5

ét- : Etmek, yapmak

e.-eli+(edeli) 46/17

e.-er+(eder) 22/16

e.-et+(edet) 59/2

e.-etten+(edetten) 50/19, 76/15, 78/20, 93/4, 105/14, 111/2

e.-ip+(edip) 10/14, 25/9, 60/18, 63/18, 63/19, 63/5

e.-ip+(edip) 55/9, 58/21, 58/4, 60/14, 83/16, 84/17, 96/2, 100/8, 114/10

e.-ken 17/3, 32/20, 37/5, 62/14, 74/8, 79/11, 89/13, 93/16, 98/2, 106/21, 106/21, 107/2,

111/14

e.-kende 27/15, 27/9, 34/6

e.-kenin 39/14

e.-kenne 81/11

e.-kenzaar 37/2

e.-kın 65/20

e.-pe 79/1, 93/6

e.-pegen 60/3, 85/16, 101/9, 113/9

e.-pegenın 60/2

e.-pes 7/3, 41/7

e.-tı 34/14, 64/4

e.-tıler 39/10, 107/6, 119/21

e.-tim 77/8, 91/11, 109/10

e.-tîñ 28/9

ętre : e. Kadar

e. 12/19, 43/1, 71/5, 85/21, 90/6, 95/17, 98/19, 101/14, 114/4, 117/8

ęttır- : (et-'in ettirgen şekli)

e.-erge 119/5, 119/7

e.-erler 59/18

e.-gen 6/6, 40/7

ęttu : Canlı, diri

e.+dı 64/5

ęy : ünl. Seslenme, dikkat çekme

e. 52/4, 75/8, 104/7

ęze- : Hatırlamak

e.-beyt 62/16

e.-der 57/1

e.-p 8/1, 8/4, 39/10, 59/15, 60/19, 73/7, 85/17, 90/5, 101/10, 113/10, 117/7

ęzętej- : Selamlaşmak

e.-ıp 80/18, 97/8

ęzęteş- : Selamlaşmak

e.-ken 34/5

e.-kenin 34/1

e.-tı 33/15

fanuil : Fanuil

f.+dıñ 32/18

farisey : Farisi

f.+ler 45/10, 90/3, 117/5

f.+lerdeñ 67/13

f.+lerdiñ 45/11

f.+lerge 45/6

filipp : Filipp

f. 55/1, 55/4

foma : Foma, özel isim

f. 3/17, 16/15, 16/20, 16/9, 17/12, 54/16

f.+a 16/18

gabriil : Gabriel

g. 35/5

gal- : Kalmak

g.-dı 10/21, 27/17

galiley : Galile, yer adı

g. 4/7, 35/3, 120/3

g.+de 5/16, 7/20, 99/17, 119/2

g.+degi 17/13, 29/3, 33/7, 45/18, 72/13

g.+deñ 29/12, 44/18, 45/19, 86/9, 96/18, 102/2, 115/21

g.+ge 119/11

grek : Grek

g. 51/19, 85/8, 101/1, 106/12

hristos : Mesih

h. 10/10, 12/12, 17/6, 24/19, 42/15, 44/17, 44/17, 44/18, 49/10, 71/18, 72/9, 78/18,
79/8, 82/4, 85/11, 85/3, 93/13, 93/2, 98/16, 100/13, 101/4, 110/21, 111/11, 113/4

h.+kho 45/14

h.+tı 64/9

h.+tıñ 23/4

h.+toñ 2/15

hristoz : Mesih

h.+ın 30/14, 31/19

i- : İmek, (cevheri fiil)

i.-e 70/4

i.-ele 36/16, 77/11, 87/14, 91/13, 106/18, 108/5, 109/12, 115/10, 118/9

i.-er 36/1, 56/20, 60/8

i.-erde 52/19, 87/18, 108/9, 115/14

i.-erge 38/5

i.-erım 12/17, 42/20, 61/6

i.-erler 60/13

i.-et 48/2, 57/17, 79/1, 93/6, 111/4

i.-ip 3/12, 3/13, 9/18, 16/4, 16/5, 21/11, 25/8, 36/14, 44/2, 44/3, 72/3, 77/8, 81/4,
91/10, 97/12, 109/9

ič : 1. İç, iç bölüm 2. Karın 3. İşkembe 4. (elbise için) astar

i.+i 38/4

i.+imdeğı 34/6

i.+inde 8/13, 8/19, 23/7, 27/9, 34/18, 35/13, 36/4, 56/16, 89/13

i.+indeğı 23/13, 34/1, 34/4

i.+ine 13/18, 13/19, 24/2, 71/6, 80/14, 97/4

i.+ineñ 44/10

ič- : 1. İçmek 2. Yemek

i.-erge 81/10, 82/9, 83/18, 94/18, 96/4, 98/1, 112/16, 114/12

i.-pein 82/10, 94/19, 112/17

i.-pes 68/14

i.-seler 7/2, 41/6

i.-sın 44/10

İçir- : (ič-'in ettirgen şekli) 1. İçirmek. 2. Yedirmek, beslemek.

i.-ele 87/5, 107/17

i.-ip 99/6

içtu : Hacimli (kap)

i. 36/3

ül- : Gönderilmek

i.-gen 1/12, 1/9, 35/5, 101/3

ij : İş

i.+i 9/15

ijen- : Ummak, inanmak, güvenmek

i.-gen 9/20, 83/5, 95/12, 113/20

il : el, memleket, ülke, memleket halkı, başkası, yabancı

i. 32/19

ilä- : Ağlamak

i.-dı 73/8

i.-gan 14/10

i.-p 14/10, 62/11

i.-yzın 14/14, 14/19

iläj- : Ağlaşmak

i.-ip 6/6, 40/7

ili : Tanrım

83/12, 95/19, 114/6

ilil- : (il'in edilgen şekli) 1. Takılmış olmak 2. Asmak

i.-gen 85/10, 113/3

irod : Herodes

i. 24/11, 24/16, 25/6

i.+kho 25/19

iskariot : İskariot

i.38/6, 56/12

iş : İş

i.+teribiske 85/15, 101/8, 113/8

i.+terimneñ 55/11

iştu : İş sahibi ,

i. 78/12, 78/15, 92/17, 92/20, 110/15, 110/18

iwsif : İwsif, özel isim

i. 23/11, 23/8, 24/8

iy- : 1. Göndermek, yollamak 2. (Ana fiilin ifade ettiği harekete kesinlik katan yardımcı fiil)

i. 67/19

i.-bes 73/16, 102/13

i.-dı 8/14, 9/6, 18/10, 22/14, 51/9, 52/8, 77/12, 77/3, 79/20, 83/21, 86/4, 87/8, 88/13, 91/14, 94/4, 96/7, 99/8, 101/18, 106/2, 107/20, 109/13, 112/2, 114/15

i.-diler 74/8, 103/7

i.-dım 65/14, 66/1

i.-gen 3/11, 8/19, 16/4, 21/16, 37/4, 38/3, 44/2, 47/3, 56/18, 64/9, 65/21, 67/10, 67/19, 76/8, 77/5, 91/7, 105/7, 109/6

i.-gendı 59/19

i.-genge 60/21

i.-genı 64/20, 66/12

i.-geniñdı 66/20

i.-geni 66/8

i.-genin 78/20, 93/4, 99/12, 111/2

i.-ze 8/12, 8/17, 13/17, 14/11

i.-zeler 5/8, 25/12, 48/8

i.-zeñ 76/11

i.-zep 105/10

ïymen- : Sarsılmak

i.-diger 11/15, 41/19

i.-ip 3/4, 11/14, 15/15, 41/18, 43/11

izráil : İsrail

i. 25/5, 31/6, 32/10, 32/14, 77/19, 92/5, 110/3

i.+dı 9/19

i.+dıñ 31/18, 39/3, 82/4, 83/4, 95/11, 98/16, 113/19

i.+ga 30/13

kaajı : 1. Hangı 2. Nereye, neredede

k. 78/13, 92/18, 110/16

k.+biskha 107/2

k.+gar 22/14

k.+ları 4/8, 10/1, 44/16, 44/17, 45/4, 49/3, 62/1, 72/8, 83/14, 83/18, 95/21, 96/4, 99/3,
114/12, 114/8, 119/13, 120/4

k.+larıbis 10/5

k.+zın 78/17, 79/6, 93/1, 93/11, 110/20, 111/9

kaán : Kağan, hakan, kral

k. 7/4, 11/6, 18/7, 18/8, 19/13, 19/18, 19/9, 20/11, 20/13, 21/14, 21/6, 24/5, 26/3,
31/10, 34/20, 35/16, 35/7, 41/8, 47/16, 48/15, 53/4, 54/1, 54/17, 55/2, 56/12, 78/3, 85/17,
92/8, 101/10, 110/6, 113/10

k.+dı 3/18, 3/9, 13/11, 15/10, 16/1, 16/10, 33/3, 34/9, 43/16

k.+ga 31/12

k.+ı 21/10, 22/13, 22/7

k.+ım 16/21, 21/13

k.+ımdı 14/15

k.+ımnıñ 34/5

k.+ına 22/6

k.+ıñ 7/15, 23/10, 23/16, 30/14, 31/11, 31/13, 31/19, 33/6, 34/8, 36/7, 39/2, 118/17,
118/7

k.+nañ 7/6, 41/10

kaandık: Hanlık

k.+ı+(kaandığı) 21/6

k.+ım+(kaandığım) 74/10, 74/12, 74/9, 103/8, 103/9, 103/11

k.+ın+(kaandığın) 88/7

k.+ına+(kaandığına) 101/10, 113/10

k.+ıña+(kaandığıña) 85/17

kabagalu : Kabuklu

k. 12/6, 42/9

kabarga : zool. Kabarga

k. 45/4

kabırğa : Yan, böğür, kaburga

k.+ma 16/19

k.+zın 3/8, 15/19, 43/15, 52/18, 87/17, 108/8, 115/13

k.+zındağı 4/2, 16/13

kaç- : 1. Kaçmak, birinden gizlenmek 2. İşten kaçmak

k.-adılar 26/12

kaçan : Ne zaman

k. 37/10, 45/9, 69/14

kaçir- kaçırmaq

k.-ıp 36/14, 60/13

kaçırıl- Kaçırılmak

k.-gan+(kaçırılğan) 49/7

kaç- : 1. Vurmak, çakmak kakmak 2. Sallamak

k.-an 70/8

k.-ıp+(kagıp) 52/12, 52/15, 52/16, 69/20, 72/9, 87/11, 87/14, 87/15, 108/2, 108/5, 108/6, 115/10, 115/11, 115/7

k.-padılar+(kagpadılar) 52/17, 87/17, 108/8, 115/13

k.-tı+(kagtı) 68/11, 72/10

kal- : 1. Kalmak 2. mec. Ölmek 3. (Beklenmedik bir şekilde meydana gelen hareketi gösteren yardımcı fiil)

k.-ar 6/19, 41/3, 56/5, 58/6

k.-arlar 3/15, 16/6, 44/5

k.-arsaar 61/20, 62/2, 62/9

k.-badı 53/9, 57/10

k.-bas 36/6

k.-bazın 34/20, 52/10

k.-dığın 35/16

k.-gan 10/18

k.-ganın 5/9, 7/14, 13/9, 46/11, 52/17, 87/16, 108/7, 115/12

k.-ıp 18/10

kalás : Pişmiş ekmek

k. 10/18, 11/8, 18/15, 19/1

kaldır- : Kaldırmak

k.-apadım 57/1

k.-arga 63/18

k.-man 56/4

k.-zagar 3/15, 16/6, 44/5

kalgançı : Son, en son

k. 44/8

k.+zında 6/12, 40/13, 51/8, 71/11, 77/2, 106/1

kahk : Ar. Halk

k. 38/21, 39/11, 39/14, 45/12, 49/10, 49/2, 78/13, 79/17, 84/19, 92/18, 94/1, 100/10, 110/16, 111/20

k.+a 90/8, 117/10

k.+ımdı+(kalıgımdı) 25/5

k.+ıñ+(kalıgıñ) 74/7, 103/6

k.+ıñıñ+(kalıgıñıñ) 31/6, 32/10

k.+tañ 44/15, 45/3

k.+tardıñ 31/4, 32/8

k.+targa 12/15, 42/18

k.+tı 79/5, 93/10, 111/8

k.+tın 93/18

k.+tıñ 9/15, 24/18, 49/5, 68/19, 79/13, 79/14, 86/7, 91/5, 93/19, 101/21,109/4, 111/16,

111/17

қан : Kan

k. 52/19, 77/17, 87/19, 92/3, 108/10, 110/1, 115/15

k.+tı 79/17, 94/1, 111/20

k.+ın 77/8, 91/10, 109/9

k.+ında 79/15, 93/20, 111/18

k.+nañ 2/5

k.+nıñ 77/14, 91/16, 109/15

kan- : Kanmak, susuzluğunu gidermek, memnun olmak

k.-ip 3/11, 16/3, 22/10

қанча : Kaç, ne kadar

k.+ñdı 78/9, 92/14, 110/12

қанды : Nasıl, ne gibi, ne, hangi

k. 20/7, 74/20, 103/19

қани : Nasıl

k.+da 8/1, 9/16,11/9, 27/6, 57/13 72/6, 74/1, 102/17

қапсағай : Daha hızlı

k. 13/16

ķár : Kar

k. 118/11

ķará : 1. Kara, siyah, kuzguni 2. Saydam 3. Kötülük, suç; kötü 4. (Pekiştirme kelimesi)

k. 31/5, 32/9

ķaraķka : Karanlık

k.+a 1/8

ķaraķķı : Karanlık

k. 13/7, 83/11, 85/21, 95/18, 98/20, 101/14, 114/5

k.+da 1/8, 46/1, 49/16

ķaraķķi : Gözcü

k. 26/6, 75/5, 82/15, 95/3, 104/4, 113/1

k.+lar 83/8, 95/15, 114/2

k.+nı 81/16, 98/7

ķarakķi : Gözcü

k. +lar 27/1

k.+lardıñ 37/1

ķaralu : Suçlu

k. 73/15, 102/12

k.+larga 81/17, 98/8

ķargan- : 1. Yemin etmek. 2. Lanet okumak

k.-ıp 73/4

ķarı : 1. Yaşlı, ihtiyar

k. 36/4

k.+zı 18/13

k.+zına 32/19

karındaj : 1. Kardeş; küçük erkek kardeş 2. Akraba

k.+ı 47/11

k.+ınıñ 22/15

karındaş : 1. Kardeş; küçük erkek kardeş 2. Akraba

k.+tardıñ 20/17

k.+tarıma 15/7, 119/10

karı- : Yaşlanmak

k.-ir 20/4

karşu : Karşı

k. 71/14, 71/9, 76/12, 105/11

karu : Öz, değerli

k. 28/7, 78/10, 92/15, 110/13

karul : Koruma, nöbet

k.+ıgar 90/11

karulçik : Bekçi

k.+tardıñ+(karulçıgtardıñ) 119/13

karulda- : Korumak

k.-gandar 84/7, 96/14, 115/1

k.-gar 90/12, 117/14

k.-irga 90/6, 117/8

k.-p 82/12, 94/21, 112/20, 118/11

karuu : 1. Cevap 2. Sorumluluk

k.+n 16/21, 29/15, 35/21, 50/15, 56/14, 73/15, 74/9, 79/17, 94/1, 102/12, 103/8,
111/20

k.+ndı 69/21, 76/3

k.+ñdı 50/12, 105/2

karuul : Koruma, nöbet

k. 90/13, 117/15

kaydá : Nerede

k. 13/12, 14/15, 15/2, 24/14, 54/13, 66/14, 88/17

kaydá - : (Gırtlaktan) söylemek, hikayeyi ses eşliğinde anlatmak

k.-ttanım 79/9

kaydáñ : Nereden

k. 24/19, 34/4, 50/11, 76/2, 105/1

kaykál : Harika, ilginç şey

k. 17/4, 39/14

k.+dañ 41/11

k.+dar 6/19, 41/3

k.+darın 37/5

kayt- : (kay et-'ten soru bildiren fiil)

k.-attanım+(kaydattanım) 111/12

keç- : Yolu, engeli geçmek

k.-ip 84/4, 96/11, 114/19

keçkı : Gece

k. 20/10

keçkıde: Akşamleyin

k. 3/3, 15/15, 43/11

keder : Moğ. (insan için) İnatçı, (hayvan için), kötü huylu

k.+tın 77/15, 86/10, 92/1, 102/3, 109/16

kederi : Taraf

k. 9/2

kederleş- : Uzaklaşmak

k.-p 12/21, 43/3

k.-y 46/16

kejiktu : Bereketli, faydalı

k.17/2, 34/7

kel- :1. Gelmek 2. Zaman olarak yaklaşmak 3. (Şimdiki zamanın belirli bir anında hareketin tamamlanacağını gösteren yardımcı fiil)

k. 81/21, 89/7, 98/12

k.-bes 54/20, 61/5

k.-dı 5/19, 28/15, 30/17, 34/16, 34/5, 34/5, 37/17, 75/14, 104/13, 116/5

k.-dik 24/16

k.-diler 10/14, 13/2, 14/7, 18/12, 27/16, 27/8, 28/3, 31/11, 31/15, 33/8, 38/16, 43/5, 45/6, 68/17, 81/8, 97/16, 118/6

k.-dım 63/10, 74/16, 103/15

k.-diler 7/12

k.-ediler 5/6

k.-ele 6/10, 8/5, 9/6, 10/3, 11/4, 12/20, 18/14, 29/4, 33/3, 40/11, 43/2, 48/6, 52/13, 56/16, 61/6, 71/11, 72/12, 73/1, 73/13, 75/10, 82/8, 84/14, 85/5, 87/13, 94/17, 100/15, 100/5, 102/10, 104/9, 108/4, 112/15, 115/9, 118/8, 119/8

k.-er 12/18, 42/21

k.-erde 30/3, 37/3, 116/4

k.-erim 54/13, 56/4, 57/6

k.-et 13/19, 19/1,29/12, 32/3, 67/14

k.-etten 30/13, 44/18, 45/2

k.-gen 1/10, 2/2, 21/9, 26/3, 38/20, 48/16, 63/9, 64/19, 83/19, 86/10, 89/9, 96/18, 96/5, 99/7, 102/3, 114/13, 116/1

k.-gende 3/17, 16/9, 17/19, 78/16, 92/21, 109/3, 110/19

k.-gender 99/19

k.-genderdın 9/12

k.-genderdın 27/1, 77/15, 92/1, 109/16

k.-genı 45/19

k.-genın 30/5

k.-gınçe 20/14, 20/19

k.-iger 18/17

k.-ip 3/6, 4/9, 13/10, 13/8, 15/17, 15/4, 16/16, 18/20, 22/6, 24/13, 25/14, 29/14, 38/19, 39/7, 43/13, 44/10, 45/14, 53/10, 59/19, 67/16, 69/5, 74/20, 78/4, 88/8, 90/8, 92/9, 103/19, 110/7, 117/10, 119/17, 120/5

k.-ipat 57/11

k.-tır 63/19

k.-ze 14/17, 71/10

k.-zeger 118/17

k.-zeler 46/14, 52/16, 87/15, 108/6, 115/11

kem : 1. Kim

k. 5/8, 6/17, 6/18, 7/2, 18/21, 20/11, 26/4, 27/3, 41/1, 41/2, 41/6, 49/13, 54/20, 56/9, 58/18, 58/2, 60/14, 62/18, 72/10, 74/17, 76/12, 103/16, 105/11

k.+de 3/15, 16/6, 44/5, 56/8

k.+dı 14/19, 67/16, 68/3

k.+ge 5/20, 48/12, 81/11, 98/2

k.+iger 61/1

k.+niñ 3/14, 16/6, 44/4, 60/2

keme : Kayık

k.+e 17/17

k.+lu 18/11

k.+niñ 18/4

kemi : Ölçü, seviye

k.+zi 65/11

k.+zin 68/7

kemzin- : Suçunu bilmek, pişman olmak

k.-e 12/14, 42/17

k.-ele 77/6, 91/8, 109/7

kenetlin: Moğ. Birden, aniden

k. 7/16, 52/19, 87/18, 108/9, 115/14

ker- : Germek

k.-e 5/13, 8/3, 9/18, 51/12, 51/18, 52/14, 79/10, 79/12, 81/11, 81/16, 81/5, 83/8, 84/15, 87/13, 89/12, 93/15, 93/17, 95/15, 97/13, 98/18, 98/2, 98/7, 100/6, 106/11, 106/5, 108/4, 111/13, 111/15, 114/2, 115/9, 118/14

k.-iger 50/6, 75/18, 104/17

k.-ip 50/4, 50/4, 51/14, 51/5, 75/16, 75/16, 76/20, 81/14, 82/10, 94/19, 98/5, 104/15, 104/15, 105/19, 106/7, 112/18

k.-yuge 51/9, 77/3, 79/19, 80/9, 106/2, 112/1, 112/12

kere : Delil

k.+e 1/10

kerececi : Şahit

k. 12/16, 71/10, 71/11, 71/9, 72/4

k.+zınar 42/19

kerşes : 1. Vasiyet, miras 2. Gizli

k. 59/9

kerək : 1. Gerek 2. İş, ihtiyaç

k. 22/11, 30/1, 50/8, 75/20, 77/9, 91/11, 104/19, 109/10

k.+ı+(kereğı) 12/12, 42/15

k.+ımdē+(kereğımdē) 12/8, 42/11

k.+ımdē+(kereğındē) 39/9, 89/15

k.+ine+(keregine) 37/18

kerëksin- : İhtiyacı olmak

k.-genıgerdı 58/8

kerëkte- : 1. Talep etmek 2. Biriyle işi olmak

k.-bey+(keregtebey) 63/14

kerële- : Delil göstermek, şahitlik etmek

k.-dı 52/20, 87/20, 108/11, 115/16

k.-genı 52/20, 115/16

k.-genı 87/20, 108/11

k.-in 74/17, 103/16

k.-irge 1/10, 1/12

k.-p 2/10, 20/21, 39/13, 60/10, 60/10, 71/15

kerit- : Gerdirmek

k.-ıp+(keridıp) 51/6, 76/21, 105/20

kesar : Kesar

k.+dañ 51/7, 77/1, 105/21

k.+ga 76/11, 76/12, 105/10, 105/11

keze : (kes- fiilinden zarf fiil) 1. Kaba bir şekilde, saygısızca 2. Hazırlıksız

k. 68/11, 70/8

kezik : Kesilmiş olan

k.+ı+(kezigı) 12/5, 42/8

kıçir- : 1. Çağırarak, davet etmek. 2. Okumak

k.-bagan 37/11

k.-dılar 51/18, 106/11

k.-ıp 39/12, 74/3, 88/10, 103/2

k.-ıpat 83/15, 96/1, 99/3, 114/9

kıçirt- : (kıçır-'ın ettirgen şekli) 1. Çağırarak 2. Okutmak
k.-ıp 22/8, 25/6

kılıj : kılıç
k.+ıñdı 68/12

kılın- : Bir şeyi yapmak, bir şeyle uğraşmak
k.-arga 31/1, 32/4
k.-arlar 60/16
k.-ganımdı 57/13
k.-ıp 24/6, 45/16

kılıştu : kılıçlı
k. 68/9

kın : Kın, muhafaza
k.+ga 68/13

kır : 1. Kenar, dikiş yeri 2. Kenar, uç 3. Silahın iç oymaları
k.+ga 18/14, 18/19, 120/3
k.+ında 17/10, 17/19

kırçuur- : Bağırarak
k.-dılar 37/7

kırçuuruş- : Bağırışmak
k.-tılar 22/6

kıy- : 1. Bir şeyi eğri yapmak . 2. Eğilmek, uzaklaşmak, uzanmak
k. 34/2, 39/2

kıygır- : Bağırarak, yüksek sesle okumak
k.-a 70/12, 73/5, 75/16, 104/15

k.-ardañ 73/6

k.-galaka 54/7

kıygırıj- : Bağırışmak

k.-a 51/4, 76/19, 105/18

k.-ıp 37/6, 75/3, 76/10, 104/2, 105/9

kıygırış- : Bağırışmak

k.-tılar 79/11, 93/16, 111/14

kıymát : Ar. 1. Kıymet, değer 2. Zor

k. 38/1

kıynal- : (kıyna-'nın edilgen şekli) İstirap çekmek, işkenceye maruz kalmak, azap çekmek

k.-dım 79/3, 93/8, 111/6

k.-ıp 12/12, 42/15

kıynat- : (kıyna-'nın ettirgen şekli)İstirap çektirmek

k.-ıp+(kıynadıp) 10/10

kıız : kız

k. 24/2, 32/17

k.+kha 35/5

k.+tın 35/6

kızıl : 1. Kırmızı, kızıl 2. al

k. 75/14, 75/8, 80/1, 80/15, 80/8, 81/3, 94/13, 94/6, 97/11, 97/5, 104/13, 104/7,
112/11, 112/4

küim : Giyim, giysi

k. 75/8, 80/16, 80/2, 94/7, 97/6, 104/7, 112/5

k.+derimdı 107/3

k.+derin 81/12, 82/11, 84/19, 94/20, 98/3, 100/10, 106/18, 112/18

k.+du 5/11, 7/17

k.+ı 46/8

k.+i 118/10

k.+ın 80/8, 94/13

k.+in 18/8, 72/3, 80/1, 80/9, 81/3, 81/4, 94/14, 94/6, 97/11, 97/12, 106/20, 112/11, 112/12, 112/4

kiimdu : Giysiler içinde, giyinmiş kuşanmış

k. 14/12, 75/14, 104/13

kiin : Geri, son; arka, sonra

k.+de 5/2, 6/8, 7/4, 16/18, 17/10, 19/3, 23/6, 40/9, 41/9, 52/5, 52/7, 64/2, 84/5, 86/18, 87/1, 90/4, 96/12, 107/11, 107/13, 114/20, 117/6, 118/4

k.+değı 61/15, 90/10, 117/12

k.+ı 14/16

k.+ımçe 2/10

k.+ineñ 68/21

kiin- (kiy-² dönüşlü şekli) Giyinmek (elbise, ayakkabı, şapka için)

k.-gınçe 12/18, 42/21

kiji : kişi

k. 1/9, 7/17, 8/2, 14/14, 14/19, 21/9, 30/12, 30/12, 31/17, 31/17, 33/2, 34/19, 38/15, 38/19, 44/15, 44/9, 45/8, 45/9, 46/1, 46/15, 46/9, 48/11, 48/9, 49/12, 49/13, 49/17, 51/17, 52/20, 52/4, 53/4, 55/12, 56/10, 56/15, 56/17, 60/1, 60/14, 62/13, 62/15, 68/20, 72/1, 72/12, 72/17, 74/6, 86/17, 86/6, 87/19, 89/13, 99/13, 101/20, 103/5, 106/10, 107/10, 108/10, 115/15, 116/5

k.+de 76/8, 105/7

k.+den 74/20

k.+deñ 103/19

k.+e 20/5, 69/6, 80/11, 81/7, 84/6, 94/16, 96/13, 97/15, 112/14, 114/21

k.+ler 7/12, 7/13, 8/8, 27/18, 52/13, 68/15, 71/2, 75/6, 80/13, 81/11, 81/19, 82/7, 85/4, 86/10, 87/13, 87/4, 96/18, 97/3, 98/10, 98/2, 99/14, 100/14, 102/3, 104/5, 106/17, 107/16, 107/6, 108/4, 115/9, 116/1

k.+lerdın 78/12, 87/17

k.+lerdiñ 10/1, 10/6, 28/1, 28/18, 34/3, 35/8, 52/18, 92/17, 108/8, 110/15, 115/13

k.+lerge 1/7, 118/13, 119/16

k.+leri 79/20, 94/4, 112/2

k.+lerin 23/15

k.+leri 2/2

k.+lerine 2/2

k.+leriñe 64/13

k.+mdı 35/20

k.+nı 1/13, 51/14, 72/20, 73/14, 73/18, 73/3, 75/15, 102/11, 102/15, 104/14, 106/7

k.+mñ 35/4, 45/16, 63/14, 68/15, 69/7, 70/9

k.+zain 106/19

k.+zı 34/18, 78/15, 78/21, 92/20, 93/5, 110/18, 111/3

k.+zın 21/11

k.+zin 24/6

kilinçek : Günah

k. 12/14, 42/17, 77/8, 91/10, 109/9

k.+meñ+(kilinçeginen) 59/21

k.+terin+(kilinçegterin) 3/14, 16/6, 44/4

k.+terineñ+(kilinçegterineñ) 23/16

k.+tı+(kilinçegtı) 61/7

k.+tñ+(kilinçegtñ) 61/6, 76/8, 105/7

k.+tu+(kilinçegtı) 59/20, 60/3

k.+tulerdın+(kilinçegtulerdın) 8/2

kır- : 1. İçeri girmek, bulunmak 2. (Yaş için) ulaşmak, varmak, erişmek 3. Başlamak

k.-bedı 13/18

k.-bediler 70/15, 73/13, 102/10

k.-bey 26/5

k.-diler 67/10, 67/5

k.-ediler 17/17

k.-ele 5/10, 7/14, 10/17, 33/14, 35/6, 47/4, 50/11, 71/6, 76/1, 84/6, 96/13, 104/21,

114/21, 119/13

k.-er 27/3

k.-erge 88/8

k.-eri 26/6

k.-et 11/16, 42/1

k.-gen 36/13

k.-ıp 74/3, 103/2

k.-ip 13/19, 14/4, 25/16, 32/3

k.-ze 26/6, 27/3

kirçlyu : Orta derecede

k.18/13, 34/15, 89/9

kirış- (kir-'in işteş şekli) 1. Birlikte girmek. 2. Karışmamak

k.-ken 35/13

k.-tı 69/3

kiy- : (Elbise, ayakkabı, şapka için) giymek

k.-gen 5/11, 46/8, 107/4

kiydır- : (Elbise, ayakkabı, şapka için) giydirmek

k.-ele 80/16, 97/6

k.-ıp 75/8, 80/2, 80/9, 81/4, 94/14, 94/7, 97/12, 104/7, 112/12, 112/5

ko- : Koymak

k.-ip 14/10, 44/9, 82/12, 85/1, 94/21, 100/11, 112/19, 116/11

kojo : (koş- fiilinden zarf fiil) Birlikte

k. 6/5, 7/13, 8/8, 9/6, 11/5, 14/2, 16/16, 17/15, 17/16, 28/15, 34/15, 39/11, 40/6, 46/13, 46/14, 51/13, 56/19, 60/11, 60/19, 63/20, 67/19, 70/10, 72/13, 72/19, 81/15, 84/12, 85/1, 98/6, 100/11, 100/3, 106/6

kol : 1. El, parmaklar 2. Hayvanlarda ön ayak

k. 18/13, 45/5

k.+ı 7/1, 41/5, 48/7

k.+ımdı 11/17

k.+ın 3/8, 7/3, 12/2, 15/19, 41/7, 42/5, 43/15

k.+ına 8/2, 23/5, 35/4, 80/3, 94/8, 112/6

k.+ındığı 4/1, 16/12

k.+um 4/2, 16/13

k.+umdı 16/19, 42/2

k.+un 12/20, 43/2, 79/15, 93/20, 111/18

k.+una 101/17

k.+uñ 20/4

k.+uña 86/3

k.+uñdı 16/19

konok : 1. Konuk, misafir. 2. Gün, yirmi dört saat 3. Hayat 4. Cenaze

k. 64/7, 64/7

koot : 1. Teselli 2. Melodik, müzikal

k. 55/19, 56/20, 60/8, 61/5

k.+ın+(koodın) 31/18

k.+tı 30/13

korukh- : Korkmak

k.-up 7/17, 11/14, 41/18, 47/4, 48/6, 89/3, 118/11, 119/5

korukh- Korkmak

k.-pa 23/12, 39/6

k.-pagar 48/8, 118/14, 119/10

k.-pagın 35/12

k.-pay 85/14, 101/7, 113/7

k.-pazın 57/4

k.-tı 50/10, 76/1, 104/21

korula- : Korumak

k.-gın 65/18, 65/6

k.-p 65/9

koşton- : (koşto-’ nun dönüşlü şekli) 1. Yüklenmek. 2. Yanında olmak, birleşmek .

k.-gonçe 6/19, 41/3

k.-ıp 41/11

koy : Koyun

k.+diñ 26/4, 26/7

k.+lör 27/2

k.+lörge 26/18

k.+lörü 26/11, 26/8

k.+lörımdı 19/15, 20/1

k.+lörın 26/10, 26/9

koy- : 1. Koymak, bir şeyi bir yere bırakmak. 2. (Hareketin aniden yapıldığını gösteren yardımcı fiil)

k. 75/16, 75/16, 76/20, 104/15, 104/15, 105/19

k.-bos 62/19

k.-dı 7/6, 22/5, 41/10, 51/1, 51/15, 71/7, 76/15, 88/16, 105/14, 106/8, 116/10

k.-dılar 37/17, 51/13, 51/14, 80/17, 80/2, 81/14, 81/16, 82/14, 84/16, 89/16, 90/14, 94/7, 95/2, 97/7, 98/5, 98/7, 100/7, 106/6, 106/7, 112/21, 112/5, 117/16

k.-gon 18/15

k.-gondor 82/10, 94/19, 112/18

k.-gonın 9/19

k.-oin 51/6, 76/21, 105/20

k.-olo 99/5

kozi : Kuzu

k.+larımdı 19/11

köbiz : Köbiz

k.+ineñ 18/6

ködür- : 1. Kaldırmak, indirmek, götürmek 2. es. Kurban vermek

k.-yup 12/20, 20/5, 43/2

ködüril- : (ködür-'ün edilgen şekli) 1. Kaldırılmış, yükseltilmiş olmak. 2. Yüreklenmek; aşırı gurur hissetmek

k.-e+(ködürle) 43/4

ködürül- : (ködür-'ün edilgen şekli) 1. Kaldırılmış, yükseltilmiş olmak. 2. Yüreklenmek; aşırı gurur hissetmek

k.-e+(ködürle) 13/1

k.-etten+(ködürletten) 49/12

k.-up+(ködürlop) 7/4

k.-yup+(ködürlyup) 41/9

köjögo /köjögo : 1. Perde. 2. Yeni evlilerin veya genç karı kocanın yatağını ayıran perde. 3. (piyes için) sahne

k. 84/1, 96/8, 114/16 , 86/1, 99/9, 101/15

köktö- : Dikmek

k.-p 106/21

köküs : Göğüs

k.+ine+(köksine) 28/17

kölö- : Gölgelemek

k.-p 36/1, 47/3, 48/2

kööşçi / kööşçi : dökme kap satan

k.+niñ 77/16, 92/2, 92/7 , 78/2, 109/17, 110/5

köp : Çok, çokluk

k. 17/4, 21/1, 32/16, 38/15, 38/19, 38/20, 44/15, 51/17, 54/10, 57/10, 57/17, 58/10, 58/3, 61/11, 71/10, 79/2, 84/4, 84/6, 93/7, 96/11, 96/13, 99/18, 106/10, 111/5, 114/19, 114/21, 119/16

k.+kö 18/19

k.+tuñ 32/14, 32/15

kör- : 1. Bakmak, görmek, dikkatle bakmak 2. Bakmak, ilgilenmek, göz kulak olmak 3. Denemek, yaşamak, tecrübe etmek 4. Birini kabul etmek, saymak 5. (yardımcı fiil)

k. 16/20, 77/10, 91/12, 109/11

k.-bediler 48/9

k.-bediler 10/7

k.-bessin 30/15, 32/1

k.-bey 17/2, 56/2, 56/5, 61/20, 62/2, 62/8

k.-beyçi 31/19

k.-bezem 4/1, 4/2, 16/12, 16/13

k.-bezsiñer 61/9

k.-dı 13/17, 29/7, 31/7, 32/11, 34/12, 65/16

k.-dıbis 10/5, 16/11

k.-diler 60/5, 60/6

k.-ele 3/9, 4/8, 16/1, 20/13, 22/6, 25/15, 25/17, 28/8, 37/7, 43/16

k.-gon 108/10, 115/15

k.-gonzaar 55/1

k.-gön 6/8, 17/1, 25/13, 40/9, 52/20, 55/5, 55/5, 60/1, 60/4, 70/10, 87/19

k.-göndorgo 6/14, 40/15

k.-gönıbis 2/8, 3/19, 24/15, 27/7

k.-gönıgerdı 48/11

k.-gönın 15/10, 59/11

k.-odiler 18/16

k.-ole 79/14, 93/19, 111/17

k.-ö 53/16

k.-ödiler 5/9

k.-ögele 82/5, 84/8, 86/5, 86/8, 96/15, 98/17, 101/19, 102/1

k.-öin 71/6

k.-öl 75/16

k.-öle 14/4, 35/9, 52/3, 72/17, 86/17, 99/12, 104/15, 107/10, 120/4

k.-öli 83/20, 96/6, 99/7, 114/14

k.-ör 38/16

k.-örgo 38/17, 86/7, 101/21

k.-örgö 118/6

k.-örimde 62/17

k.-oriñer 56/5, 72/2

k.-ör Saar 5/18, 61/20, 62/3, 62/9, 119/3

k.-örzın 45/20

k.-öt 8/12, 8/18, 13/9, 14/1, 14/12, 14/17, 20/12, 30/5

k.-üp 5/8, 85/1, 100/11

k.-yumes 6/4, 40/5

k.-yumesterdı 6/20, 41/4

k.-yungen 40/6

k.-yup 5/11, 7/18, 11/14, 12/1, 35/1, 41/18, 42/4, 48/8, 52/17, 59/14, 60/1, 63/15, 64/3, 77/6, 79/16, 86/11, 87/16, 88/17, 91/8, 93/21, 96/19, 99/14, 102/4, 108/15, 108/7, 109/7, 111/19, 115/12, 115/20, 116/1

k.-zındar 66/17

k.-zon 16/19

k.-zö 59/10

k.-zögör 11/17, 11/18, 42/2, 42/3, 118/17

k.-zölor 18/14

körgüz- : (kör-'ün ettiren şekli) Göstermek, tarif etmek

k. 55/6, 70/2

k.-tı 3/8, 12/2, 16/1, 42/5, 43/16

k.-üp 55/2

körö- : Görmek

k.-diler 46/15

körün : Görünmek

k.-üp 23/11

köryun- : Görünmek

k. -bey 10/21

k.-dı 6/10, 17/11, 40/11, 47/15

k.-diler 84/6, 96/13, 114/21

k.-egele 46/11

k.-eip 56/13

k.-erım 56/11

k.-gen 6/5, 25/7

k.-geni 17/11, 19/4

k.-genin 10/4

k.-up 6/13, 47/3, 72/6

k.-üp 40/14

k.-üptır 11/7

köryundır- : (körün-'ün ettirgen şekli) Göstermek

k.-er 61/7

köz : Göz

k.+ınça 12/7

k.+i 10/20, 37/2

k.+ınça 17/3, 31/5, 32/8, 42/10, 47/12, 72/14, 79/14, 93/19, 111/17

k.+ineñ 34/12

k.+teri 9/7

k.+ün 64/3

k.+yum 31/7, 32/10

kręs : Rus. Haç, istavroz

k.+teñ 81/21, 82/4, 83/1, 83/5, 95/12, 98/12, 98/16

kręske : Vaftiz

k. 5/13, 6/18, 8/3, 9/18, 29/11, 29/13, 29/4, 30/2, 41/2, 50/13, 51/12, 51/15, 76/4, 79/12, 79/9, 81/13, 81/16, 81/4, 84/15, 89/12, 93/14, 93/17, 97/12, 98/4, 98/7, 100/6, 105/3, 106/17, 106/5, 106/8, 111/12, 111/15

kręste- : Rus. T. Vaftiz etmek

k. 52/10, 87/9, 107/21, 115/5

k.-ñ 113/16, 113/20

k.-y 4/13, 120/9

kręsteñ- : Rus. T. İstavroz çıkarmak, dua etmek

k. 95/8

kręz : Rus. Haç, istavroz

k.+i 51/20, 86/12, 107/6

k.+in 51/10, 80/11, 81/7, 94/16, 97/15, 106/3, 112/14

ķubul- : Moğ. Değişmek, bir şeye dönüşmek

k.-up 47/12

kuç : Güç

k. 9/15, 12/18, 42/21, 78/11, 92/16, 110/14

k.+i 36/1

k.+tey 79/13, 93/18, 111/16

k.+tiñ 72/1

k.+u 37/9

ķuçakhtan- : (kuçakta-'nın dönüşlü şekli) Kucağına almak, kucaklamak

k.-ip 31/2, 32/5, 119/9

kuçtu : Güçlü

k. 34/13

kuçu : küçük, değersiz

k. 25/4, 99/15

kul : Kul, köle, hizmetkar, uşak

k. 22/8, 59/14, 59/2, 69/7

k.+dar 45/5, 69/9, 75/15, 104/14

k.+darı 21/6, 45/8, 68/16

k.+darım 59/1, 74/11, 103/10

k.+darın 67/13

k.+darınıñ 70/8

k.+dıñ 68/11

k.+ga 72/12

k.+ı 21/12, 21/16

k.+ımın 36/7

k.+ına 21/15, 34/11

k.+ınıñ 68/10

k.+ıñdı 31/3

k.+uñdı 32/7

kulak : 1. Kulak 2. mec. Tencerenin kulbu 3. Çengel

k.+ıma+(kulagıma) 34/6

k.+ın+(kulagın) 68/11, 70/8

kule : Güvercin

k. 29/6, 36/15

k.+niñ 31/14

kurçan- : Kuşanmak

k.-ıp 18/9, 20/3

kurçat- : Kuşatmak

k.-arzın+(kurçadarzın) 20/5

kurçentık : Çadırın önündeki boş alan

k.+ine+(kurentıgıne) 69/3

ķursák : 1. Yiyecek, yemek 2. Rahim; karın. 3. Hamilelik

k. 37/17

ķuru- : 1. Kurumak. 2. Yok olmak

k.-p 58/5

ķuř : Kuş

k.+tñ 54/7, 70/11, 73/5

ķutai : Tanrı

k.+garga 15/9

k.+m 16/21, 83/13, 95/20, 99/1, 114/7,

k.+ma 15/8

ķutay : Tanrı

k. 1/4, 24/4, 28/4, 32/3, 33/1, 34/10, 35/16, 53/5, 53/6, 53/7, 64/8, 69/15, 71/12, 71/16

k.+da 1/3, 1/4, 35/12

k.+dan 1/8

k.+dañ 2/6, 35/5, 63/16, 63/9, 85/14, 101/7, 113/7

k.+dı 13/2, 27/8, 31/2, 32/5, 43/5, 72/4, 72/5, 86/5, 101/19

k.+dın 85/2, 100/12

k.+dñ 2/4, 7/4, 9/14, 13/3, 17/6, 20/7, 27/12, 28/18, 29/6, 30/17, 30/4, 33/9, 36/12,
36/2, 36/5, 41/9, 43/6, 50/9, 71/17, 75/20, 82/19, 83/7, 84/9, 88/7, 95/14, 95/7, 96/16, 99/13,
104/19, 113/15, 114/1, 115/3

k.+ga 32/21, 54/9, 60/15, 83/5, 95/12, 113/20

ķüdüçi : Çoban

k.+ler 27/6

k.+zı 26/7

ķüle : Güvercin

k. 30/4

kümüş : Gümüş

k. 78/1, 92/6, 110/4

kümyuş: Gümüş

k. 77/6, 91/9, 109/8

kün : 1. Güneş 2. Gün 3. Hava

k. 3/3, 5/2, 5/6, 6/3, 7/11, 9/1, 10/16, 13/7, 15/15, 24/12, 24/14, 25/12, 27/9, 37/15, 38/20, 40/4, 43/11, 47/13, 52/11, 52/11, 52/9, 85/21, 87/10, 87/10, 87/8, 90/2, 101/14, 107/20, 108/1, 108/1, 115/4, 115/6, 115/6, 117/4, 118/3, 118/4

k.+derde 9/11, 33/13, 34/18, 35/1, 47/8

k.+derdın 4/15

k.+derdiñ 120/10

k.+ge 38/12, 52/10, 71/12, 81/20, 82/18, 87/9, 90/6, 95/6, 98/11, 107/21, 113/14, 115/5, 117/8

k.+i 9/21, 27/16

k.+uñ 105/15

k.+ünde 5/5, 8/3, 12/13, 42/16, 44/8, 56/7, 62/19, 63/5

k.+üñ 16/14, 28/3, 51/2, 76/17, 90/4, 117/6

kündük : 1. Günlük. 2. Gündüz 3. Günlük, sıradan

k. 27/19

kündülyu : Saygılı, sayın, değerli

k. 88/8

küreñtik : Çadır önündeki alan

k. 71/6, 80/14, 97/4

k.+ıne+(kürentıgıne) 71/5

k.+te+(kürentıgte) 72/11

k.+tıñ+(kürentıgtıñ) 72/16

küt- : 1. Otlatmak, gütmek 2. İlgilenmek, bakmak

k.-er+(küder) 25/5

küu : Ses, uğultu

k.+mı 50/14,

küun : Aşırı istek, arzu

k.+i 76/4, 76/5, 105/3, 105/4

küün : Aşırı istek, arzu

k.+ineñ 2/5

küz- : Gütmek, otlatmak

k.-et 19/11, 19/15, 20/1

küzyurt : Uğultu, ses

k. 49/2

ladan : Günlük

l. 25/18

lazar : Özel isim

l. 37/18

l.+dı 38/17, 38/18, 39/12

l.+dın 37/16

ma : ünl. İşte, nah!

m. 29/14, 74/6, 76/4, 76/5, 85/14, 88/11, 101/7, 103/5

maa : Ben

m. 4/11, 15/3, 15/6, 21/18, 25/10, 29/14, 34/4, 34/5, 35/1, 36/8, 44/10, 50/13, 54/9, 55/10, 55/12, 57/13, 61/8, 64/10, 64/13, 64/15, 64/16, 64/17, 64/21, 65/5, 65/9, 66/15, 66/4, 66/9, 68/7, 74/8, 76/3, 78/3, 92/8, 103/7, 105/2, 110/6, 120/6

maalkhat-: (maalka-'nın ettirgen şekli) Böhürlenmek, hava atmak

m.-ip+(maalkhadip) 34/9

magdalina : Magdalina, yer adı

m. 5/3, 8/7, 13/7, 15/10, 52/1, 86/15, 88/16, 96/19, 99/15, 107/8, 116/12, 116/2, 118/5
m.+a 6/5, 40/6

mák : Ar. 1. Ün, şan, övgü 2. Takdire şayan

m. 10/10, 37/10, 39/9
m.+ı+(magı) 2/8, 44/14
m.+ımdı+(magımdı) 61/16, 66/16
m.+ın+(magın) 2/8, 2/9, 20/7, 32/10, 46/14, 48/15
m.+iñ+(magın) 31/7
m.+iñdı+(magıñdı) 66/9

makhta- : Ar. T. Övmek, methetmek

m.-p 27/8, 33/3
m.-y 13/3, 43/6

makhtal- : Övülmek, methedilmek

m.-ar 58/9
m.-dı 53/5,
m.-dım 65/3
m.-gan 53/6
m.-zın 55/16

makhtat- : Ar. T. (makta-'nın ettirgen şekli) Övdürmek

m.-ar+(makhtadar) 53/7 53/8
m.-kın 64/4
m.-sın+(mahtadsın) 64/5
m.-tım 64/10

makhtulu : Ar. T. Övgü

m. 46/11, 64/11

mariä : Meryem, özel isim

m. 5/3, 5/3, 6/4, 8/7, 8/8, 13/7, 14/9, 15/10, 15/4, 23/12, 23/5, 23/6, 25/17, 33/13, 34/14, 34/9, 35/12, 35/19, 35/6, 36/7, 38/1, 40/5, 52/1, 52/1, 86/14, 86/15, 88/16, 88/17, 96/19, 96/20, 99/15, 99/16, 107/7, 107/8, 116/11, 116/12, 116/2, 116/3, 118/5, 118/6

m.+a 32/13

m.+niñ 33/15

me : Soru eki mi, mi, mu, mü

m. 18/3, 83/19, 96/5, 99/7, 107/2, 114/13

mejik : 1. Tabut. 2. Mezar

m. 8/11, 8/16, 10/2, 13/14, 13/18, 13/19, 14/9, 89/14, 118/6

m.+e 5/10, 5/6, 7/12, 10/6, 13/8, 14/10, 14/3, 88/15, 89/15

m.+ın+(mejigın) 90/6, 117/8

m.+ine+(mejigine) 116/9

m.+ineñ+(mejigineñ) 39/12

m.+ine+(mejigine) 90/13, 117/15

m.+teñ+(mejigten) 5/18, 7/14, 8/5, 13/8, 13/11, 119/4

m.+ter+(mejigter) 84/3, 96/10, 114/18

m.+terineñ+(mejiglerineñ) 84/5, 96/12, 114/20

m.+tiñ+(mejigtñ) 5/7, 88/15, 116/10, 116/12, 118/9

meke : Moğ. Yalan, hile

m.+zi 90/10, 117/12

m.+zine 45/10

mekeçi : Moğ. T. Yalancı, hilekar

m.+niñ 90/4, 117/6

men : Ben (1. teklik şahıs zamiri)

m. 3/12, 4/16, 11/17, 12/16, 15/3, 15/6, 16/4, 20/14, 20/18, 22/10, 25/10, 26/18, 27/2, 28/10, 28/12, 29/13, 36/7, 42/19, 42/2, 44/2, 45/21, 49/7, 50/13, 50/6, 53/13, 54/11, 54/12,

54/13, 54/18, 54/4, 55/14, 55/19, 56/11, 56/6, 57/14, 57/20, 57/3, 57/4, 58/1, 58/12, 58/14, 58/17, 58/2, 59/13, 59/19, 59/2, 59/5, 61/2, 61/20, 61/4, 61/8, 62/3, 63/10, 63/19, 64/18, 64/2, 64/20, 65/10, 65/15, 65/19, 65/3, 65/3, 65/4, 65/8, 66/1, 66/11, 66/14, 66/19, 66/2, 66/20, 66/7, 66/9, 67/1, 69/13, 69/14, 70/9, 74/15, 74/7, 75/18, 76/4, 79/2, 83/7, 93/7, 95/14, 103/14, 103/6, 104/17, 105/3, 106/15, 111/5, 114/1, 118/14, 119/3, 120/11

m.+de 55/10, 55/7, 56/7, 57/11, 57/19, 58/1, 58/2, 58/4, 58/7, 63/21, 66/6

m.+degi 11/18, 42/3, 57/16

m.+degindi 21/13, 22/2

m.+eñ 2/11, 2/12, 19/17, 26/18, 27/3, 44/10, 54/19, 54/8, 57/8, 60/2, 61/1, 62/19, 69/17, 73/6

m.+i 3/11, 11/18, 16/3, 17/1, 19/12, 19/16, 19/17, 19/8, 19/8, 20/16, 20/9, 28/12, 34/13, 34/13, 34/20, 35/1, 36/17, 38/14, 42/3, 44/1, 46/1, 53/9, 54/20, 54/3, 55/10, 55/17, 55/4, 55/5, 55/6, 56/10, 56/10, 56/14, 56/17, 56/18, 56/5, 56/7, 56/7, 57/6, 58/11, 59/10, 59/15, 59/19, 59/5, 60/1, 60/4, 60/10, 60/16, 60/21, 60/5, 61/19, 61/20, 61/9, 62/2, 62/2, 62/8, 63/18, 63/8, 63/9, 64/19, 64/19, 65/21, 66/12, 66/13, 66/18, 66/20, 66/8, 67/1, 68/5, 69/17, 70/2, 74/11, 74/15, 74/21, 74/6, 76/8, 78/17, 79/6, 83/13, 85/17, 93/1, 93/11, 95/20, 99/2, 101/10, 103/10, 103/14, 103/20, 103/5, 105/7, 110/20, 111/9, 113/10, 114/7, 119/12

m.+ii 56/18, 61/18, 65/2, 65/2

m.+iineñ 61/17, 61/18

m.+iñ 2/10, 6/20, 12/8, 15/8, 15/8, 16/21, 16/21, 29/8, 30/7, 31/7, 32/10, 34/9 41/4, 42/11, 47/5, 48/3, 49/5, 53/15, 54/1, 54/6, 54/15, 55/9, 55/14, 55/16, 56/20, 56/8, 57/19, 58/8, 58/10, 58/18, 58/21, 59/16, 60/11, 60/7, 61/3, 62/20, 63/1, 63/5, 63/20, 66/11, 66/15, 70/1, 74/12, 74/9, 76/6, 85/19, 101/12, 103/11, 103/8, 105/5, 113/12

m.+izi 58/3

m.+min 67/18, 68/1, 68/5

meñde- : Acele etmek, acele ile ileri gitmek

m.-y 33/14, 119/4

meşke : 1. Mantar 2. (Dudakta) kırmızı tabaka.

m. 83/17, 96/3, 114/11

m.+nı 87/4, 99/5, 107/16

mınça : O kadar, bu kadar, şu kadar; bunca, onca

m. 55/3, 72/21

mi : Soru eki mı, mi, mu, mü

m. 12/5, 42/8

min- : Binmek

m.-ip 39/5, 39/7

moisey : Musa

m. 46/10, 47/14

m.+deñ 2/14, 10/12

m.+diñ 12/7, 42/10

m.+ge 47/1, 47/18

möñku/ möñkü : 1. Ebedi 2. Dağ buzulu, yıl boyu kalkmayan kar

m. 35/17, 49/11, 64/7

mu : Bu

m.+na 4/16, 5/15, 12/10, 12/16, 23/10, 24/2, 25/12, 28/10, 30/3, 30/6, 32/13, 35/13, 36/3, 36/7, 39/6, 42/13, 42/19, 46/9, 47/13, 48/1, 48/2, 51/3, 57/8, 63/17, 72/5, 75/12, 75/15, 76/18, 83/21, 96/7, 99/3, 104/11, 104/14, 105/17, 114/15, 118/6, 119/3, 119/7, 120/11

m.+nañ 17/3, 21/1, 53/16, 57/14, 89/7

m.+nda 5/14, 7/20, 12/4, 42/7, 46/17, 47/16, 47/17, 118/16

m.+ndagı 74/13, 103/12

m.+ndıy 6/19, 8/13, 8/18, 9/20, 17/11, 23/4, 28/9, 41/3, 60/14, 88/3, 99/11, 108/15, 115/20

m.+nı 7/15, 8/9, 12/1, 14/16, 15/11, 20/20, 20/8, 23/10, 24/16, 27/18, 38/12, 39/10, 39/8, 42/4, 49/1, 50/9, 52/20, 56/19, 57/8, 59/8, 60/12, 60/17, 60/20, 61/2, 63/21, 65/12, 67/2, 74/19, 74/5, 75/21, 77/13, 78/20, 83/15, 86/4, 86/7, 87/19, 91/15, 93/4, 96/1, 101/18, 101/21, 103/18, 103/4, 104/20, 108/10, 109/14, 111/2, 114/9, 115/15, 119/3

m.+nda 35/1

m.+nñ 8/6, 36/1, 38/8, 59/17, 63/15, 76/7, 77/17, 92/3, 105/6, 110/1, 119/19, 120/1

muñ : Üzüntü, keder

m. 21/8, 68/15

nafanail : Natanael

n. 17/13

nazaret : Nasıra

n. 35/3

n.+teñ 29/3

nazorä: Nasıra

n.+nin 5/13, 9/16

nazoret : Nasıra

n. 33/7

n.+ke 28/15

nazorey : Nasıra

n. 51/16, 67/17, 68/4, 72/18, 106/9

ne : 1. Ne 2. Her

n. 7/19, 9/16, 9/9, 11/14, 11/8, 12/5, 14/14, 14/19, 18/3, 20/14, 21/11, 21/18, 26/16, 28/9, 34/5, 35/10, 37/18, 37/8, 38/7, 38/7, 41/19, 42/8, 47/2, 49/12, 55/15, 55/6, 56/13, 57/5, 62/19, 62/4, 67/15, 69/17, 70/2, 71/14, 74/19, 79/10, 83/20, 93/15, 96/6, 99/7, 103/16, 103/17, 107/2, 111/13, 114/14

n.+dır 9/10, 9/14

neğe : Rus. Hafta

n.+mñ 3/3, 5/5, 6/2, 7/10, 13/6, 15/14, 40/3, 43/10, 118/4

nele : 1. Hepsi 2. Neyle

n. 1/5, 4/13, 9/3, 10/9, 12/9, 22/6, 29/15, 36/6, 42/12, 56/21, 58/8, 59/4, 61/18, 64/16, 84/8, 96/15, 115/2, 119/13, 120/9

neme : 1. Eşya. 2. Şey, bir şey, nesne, varlık 3. şaman inancında ölmüş insanların ruhları

n. 5/20, 7/2, 12/4, 17/18, 18/2, 41/6, 42/7, 69/16, 79/1, 87/4, 93/6, 107/16, 111/4

n.+large 6/17, 41/1

n.+zi 21/10, 57/12

n.+zin 21/11

nökör : Asker

n.+i 22/1

n.+ine 21/17

n.+iñdı 22/11

n.+löri 22/5

o : 3. teklik şahıs zamiri

o. 11/14, 91/4, 92/15

odır- : Ateş yakmak

o.-agele 69/10

o.-ıp 18/14

odor : Otlak

o. 27/4

oķ : (Kuvvetlendirme edatı) de, dahi, -a gelince

o. 9/1, 11/3, 11/3, 19/2, 22/16, 32/20, 66/15, 69/11, 82/1, 83/1, 83/9, 85/13, 85/19, 85/4, 89/9, 95/16, 95/8, 96/18, 98/13, 100/14, 101/12, 101/6, 106/20, 113/12, 113/16, 113/6, 114/3, 116/1, 116/12, 116/6

ol : O (3. teklik şahıs zamiri)

o. 1/10, 1/11, 1/4, 1/4, 2/1, 2/12, 2/12, 2/4, 2/6, 3/19, 3/7, 4/6, 5/12, 5/14, 5/14, 5/2, 6/18, 6/2, 6/5, 6/7, 7/10, 7/20, 7/20, 8/16, 8/7, 9/1, 9/13, 9/19, 9/20, 9/8, 9/8, 10/14, 10/17, 10/18, 10/19, 10/20, 10/7, 10/8, 11/1, 11/11, 11/3, 12/10, 12/4, 12/6, 13/16, 13/6, 14/3, 14/9,

15/1, 15/14, 15/19, 15/4, 15/5, 16/11, 17/18, 17/9, 18/4, 18/9, 19/6, 20/14, 20/16, 20/20, 21/12, 21/15, 21/16, 21/8, 22/3, 22/5, 22/7, 23/10, 23/15, 23/16, 24/2, 24/8, 25/13, 25/6, 26/15, 26/6, 26/9, 27/15, 27/6, 28/11, 28/14, 28/16, 29/11, 29/3, 30/11, 30/12, 30/17, 31/14, 31/16, 31/17, 31/2, 31/9, 32/20, 32/3, 32/5, 33/13, 33/3, 34/11, 34/18, 35/15, 35/16, 35/20, 35/9, 36/12, 36/2, 36/4, 36/6, 37/3, 38/10, 38/12, 38/4, 40/3, 40/6, 40/8, 41/15, 41/19, 41/2, 42/13, 42/7, 42/9, 43/10, 43/15, 44/16, 45/13, 45/8, 46/5, 46/7, 47/10, 47/15, 47/2, 47/6, 47/8, 48/1, 48/16, 49/13, 50/2, 50/8, 51/11, 51/19, 51/4, 52/10, 52/6, 52/6, 55/19, 55/20, 55/9, 56/1, 56/10, 56/3, 56/6, 57/17, 58/18, 58/19, 58/3, 60/17, 60/9, 61/12, 61/14, 61/16, 61/17, 61/6, 62/19, 63/5, 64/6, 67/10, 67/3, 67/7, 67/9, 68/11, 68/14, 68/17, 68/17, 68/19, 68/19, 69/1, 69/19, 69/7, 69/7, 69/9, 70/11, 70/13, 70/7, 71/12, 71/2, 72/14, 72/16, 72/19, 72/2, 72/3, 72/7, 73/10, 73/11, 73/15, 73/3, 73/3, 74/2, 75/13, 75/2, 75/20, 75/5, 76/19, 77/10, 77/15, 77/17, 77/18, 77/5, 78/10, 78/14, 78/19, 78/20, 78/7, 78/8, 79/1, 79/10, 79/18, 79/20, 79/5, 79/6, 79/9, 80/13, 81/10, 81/9, 82/15, 82/7, 82/8, 82/9, 83/12, 83/15, 83/4, 83/7, 84/12, 84/9, 85/15, 85/19, 85/2, 86/12, 86/19, 86/19, 86/5, 87/10, 87/21, 88/13, 88/6, 89/15, 89/2, 89/3, 89/6, 90/4, 91/12, 91/7, 92/1, 92/12, 92/13, 92/19, 92/3, 92/4, 93/10, 93/11, 93/14, 93/15, 93/3, 93/4, 93/6, 94/17, 94/19, 94/2, 94/4, 95/11, 95/14, 95/19, 95/3, 96/1, 96/16, 97/17, 97/3, 98/1, 99/1, 100/12, 100/3, 101/12, 101/19, 101/8, 102/12, 102/7, 102/8, 103/1, 104/1, 104/12, 104/19, 104/4, 105/18, 106/12, 106/4, 107/12, 107/12, 108/1, 108/12, 109/11, 109/16, 109/6, 110/1, 110/10, 110/11, 110/13, 110/17, 110/2, 111/1, 111/12, 111/13, 111/2, 111/21, 111/4, 111/8, 111/9, 112/15, 112/17, 112/2, 113/1, 113/19, 113/8, 114/1, 114/6, 114/9, 115/17, 115/3, 115/6, 116/6, 116/6, 117/6, 118/15, 118/16, 118/3, 119/1, 119/9

on : On (sayı sıfatı)

o. 21/8

o.+ıgardı 55/15, 55/17

o.+ızı 5/9, 68/10

o.+ızın 107/1

oñ : 1. Sağ, sağ taraf, sağ yön 2. Ön 3. Aynı yöndeki

o. 5/10, 18/4, 68/11, 80/3, 82/16, 94/8, 95/4, 112/6, 113/2

o.+ına 7/6, 41/10, 72/1

o.+ında 81/17, 84/15, 98/8, 100/6

onbir : On bir

o. 4/6, 11/4, 120/2

o.+dñ 6/13, 40/14

o.+ge 8/5

onço : Hep, hepsi, her şey, hep, bütün

o. 1/5, 4/11, 4/15, 6/16, 9/14, 10/12, 12/15, 19/18, 22/9, 24/17, 28/16, 31/4, 32/8, 34/12, 40/17, 42/18, 63/13, 64/21, 65/2, 66/5, 71/8, 79/17, 79/21, 83/10, 85/21, 91/4, 94/1, 94/5, 95/17, 98/20, 101/14, 109/3, 111/20, 112/3, 114/4, 120/10, 120/7

o.+bis 2/13

o.+lor 1/11, 53/15

o.+lordı 49/8

o.+lordñ 72/14

o.+lorgo 33/5

o.+lorı 28/7, 75/3, 79/9, 93/14, 104/2, 111/12

o.+nı 22/2

o.+ñdı 21/14

o.+o 56/21

o.+zı 1/5, 23/16, 27/1, 27/7, 52/7, 66/5, 86/7, 87/2, 101/21, 107/14

o.+zın 8/6, 22/13, 33/6, 59/17, 80/15, 97/5

o.+zına 8/6, 64/7

onekı : Oniki

o. 27/15

oneku : Oniki

o.+dñ 3/16, 16/8

oot- : Kırmak, parçalamak

o.-ıp+(oodıp) 71/12, 81/20, 82/18, 95/6, 98/11, 113/14

ootıl- : (oot-'un edilgen şekli) Kırılmak, parçalanmak

o.-bazın+(oodılbazın) 88/1, 115/18

orgöo : Moğ. Saray

o.+m 36/17

o.+zinde 13/3, 43/6

o.+zine 36/12

o.+zineñ 33/1

orın : 1. Yer 2. Yatak

o.+du 85/14, 101/7, 113/7

oro- : Sarmak, dolamak

o.-p 88/14, 116/9

orozolo- : İr. T. din. Oruç tutmak

o.-p 32/21

orto : 1. Orta, yarı

o. 25/14

o.+bistañ 10/1

o.+zına 3/6, 11/12, 15/17, 16/17, 41/16, 43/13

o.+zınañ 86/1, 101/15

o.+zında 51/14, 106/7

oruu : Keten

o. 14/1

o.+ları 8/12, 8/17, 13/17, 13/19

ot : Ateş

o. 18/14, 69/10

otur- : 1. Oturmak 2. Yaşamak 3. (Yardımcı fiil)

o.-dılar 116/13

o.-gan 16/15, 72/11, 118/10

o.-ganda 78/21, 93/5, 111/3

o.-ganın 14/12, 28/6

o.-up 5/11, 7/6, 28/5, 41/10, 51/1, 71/7, 72/1, 76/15, 82/12, 94/21, 105/14, 112/19

oturguş : Tabure

o.+tarın 36/15

oturuz- : Oturtmak, yerleştirmek

o.-up+(oturzip) 22/5

otus : Otuz

o. 77/6, 78/1, 91/8, 92/6, 109/7, 110/4

oygor : 1. Bilge, akıllı. 2. Güçlü

o. 27/12, 28/17, 33/8

o.+bostordı 10/8

oygor- : Anlamak

o.-bodılar 28/14, 39/8

o.-ıp 64/17, 64/19

o.-ıpalbadılar 26/16

oygort- : Anlatmak

o.-tı 12/11, 42/14

oyno- : 1. Oynamak, eğlenmek 2. Biriyle samimi ilişki içinde bulunmak

o.-dı 34/1, 34/7

oyto : Geri, geriye, ters

o. 6/10, 8/14, 8/19, 27/17, 40/11

oytolo- : Geri dönmek

o.-p 8/5, 11/4

ozi : Önce

o.+nar 5/16

ozo : 1. Önce, çok önce 2. İleride, ileri 3. e. önce, ileri

o. 2/12, 6/3, 10/9, 13/16, 14/3, 23/6, 27/1, 27/10, 30/16, 32/2, 37/15, 40/4, 57/9, 59/10, 64/11, 66/17, 68/16, 73/6, 89/7, 119/2

ozogi : 1. Önceki, eski 2. İleride bulunan

o. 2/11

ozolo- : İleriye gitmek, iyileşmek, ilerlemek; yenmek, geride bırakmak

o.-p 45/15

öl- : (insan için) ölmek

ö.-bes 20/16, 20/18

ö.-gon 37/16

ö.-gondor 118/12

ö.-göli 88/11

ö.-gön 88/10

ö.-göndordñ 7/19

ö.-göndordoñ 11/11, 19/3, 39/12, 41/15, 90/9, 117/11

ö.-göndördoñ 48/11

ö.-güdy 7/2, 41/6

ö.-örgo 50/8, 75/20, 104/19

ö.-ör 49/9

ö.-örın 74/1, 102/17

ö.-yup 52/16, 87/16, 108/7, 115/12

ö.-zın 51/4, 51/5, 76/19, 76/19, 105/18, 105/18

ö.-zö 68/20

öltır- : Öldürmek

ö.-eli 50/3, 71/8

ö.-er 38/18

ö.-erge 73/18, 79/4, 84/12, 91/5, 93/9, 100/3, 102/15, 109/4, 111/7

ö.-ip 60/15

ölyum : Ölüm

ö.+ge 9/17, 72/7

ö.+ı 20/7

ö.+ın 49/9

ö.+ıñdı 30/15

ö.+ıñdı 32/1

öön : Parça

ö.+imin 57/15

ö.+inde 57/20

ö.+min 58/1

örgö : Saray, tapınak

ö.+zine 30/17

örgöö : Moğ. Saray

ö. 36/17

ö.+do 37/3, 37/6

ö.+dordı 36/13

ö.+lörı 54/10

ö.+nı 81/20, 98/11

ö.+zin 71/12

ö.+zinde 69/15

ö.+zindeğı 28/4

ö.+zine 32/3

örgöö : Moğ. Saray

ö.+do 77/10, 91/12, 109/11

ö.+dogı 84/1, 86/1, 96/8, 99/9, 101/15, 114/16

ö.+nı 82/18, 95/6, 113/14

örö : Yukarı, ileri

ö. 48/8

öskö : Başka, diğer; diğeri, başkası

ö. 3/18, 14/3, 16/10

ö.+löne 46/8

ö.+lördü 82/2, 83/3, 85/2, 95/10, 98/14, 100/12, 113/18

ö.+löri 18/10

ö.+löriñ 8/6

ö.+lörine 6/11, 40/12

ö.+rı 26/12

ö.+rıñ 26/14

öskür- : Yetiştirmek, büyötmek

ö.-edir 58/3

ö.-üp 57/21

ö.-zın 59/6

ösküs : Öksüz

ö. 56/4

öt : Öd, öd kesesi

ö. 82/9, 94/18, 112/16

öz : Kendi

ö. 57/21

özök : 1. İç 2. Sap

ö.+tıñ+(özögtüñ) 67/3, 67/8

pagtır- : Baktırmak

p.-arım 49/8

pak- : Bakmak

p.-ip+(pagıp) 20/9, 48/8

paskha : Paşha bayramı

p. 27/13, 51/1, 75/1, 76/16, 78/12, 92/17, 103/21, 105/15, 110/15

p.+nça 9/9

p.+mı 70/14, 73/12, 102/9

paşkhá : Başka

p. 6/9, 14/2, 17/3, 21/1, 25/20, 26/5, 40/10, 48/9, 51/7, 55/19, 60/2, 65/10, 77/1, 84/2, 96/9, 99/10, 99/18, 105/21, 106/18, 114/17

p.+dañ 37/15

p.+uniñ 35/18

paşkharu: Yetki

p. 4/10, 120/6

paştama : İlk

p.+zı 3/3, 5/5, 6/3, 7/10, 13/6, 15/14, 40/4, 43/10, 118/4

pätnitsa : Patnitsa

p. 51/2, 52/9, 76/16, 87/8, 105/15, 107/20, 115/4

p.+niñ 89/14, 90/2, 117/4

pazi- : Yoldaşlık etmek

p.-p 9/6, 19/1, 33/3, 37/3, 48/6, 67/16, 72/12, 72/21, 85/5, 100/15, 118/8, 119/8

pazır- : Kaldırmak

p.-ıp 88/16, 116/11

peçet : rus. Mühür

p. 90/14, 117/16

peğre- : Aramak

p.-begıdıy 28/12

p.-gençe 28/2

p.-p 14/19, 28/10, 53/9, 68/6, 71/9, 76/9, 105/8, 118/15

p.-pasaar 5/14, 7/19, 68/3

p.-pasar 67/16

p.-y 28/2

petr : Petros

p. 8/11, 8/16, 13/13, 13/18, 17/12, 17/15, 18/17, 18/8, 19/13, 19/16, 19/9, 20/13, 20/9, 46/12, 46/16, 47/15, 53/16, 54/3, 68/9, 69/1, 69/11, 69/3, 70/11, 70/4, 70/8, 71/4, 72/11, 73/7

p.+deñ 13/16

p.+dı 46/5, 47/10, 69/6

p.+diñ 20/6

p.+ge 5/16, 13/10, 18/7, 19/7, 68/12, 69/7, 73/1

pilat : Pilatus

p. 50/12, 50/17, 50/5, 50/9, 51/15, 51/2, 51/5, 51/9, 73/13, 73/16, 74/13, 74/18, 74/2, 74/6, 75/10, 75/14, 75/17, 75/21, 75/5, 76/13, 76/17, 76/20, 76/3, 76/9, 77/3, 78/16, 78/8, 79/12, 79/5, 79/8, 88/9, 89/5, 90/11, 91/6, 92/13, 92/21, 93/10, 93/13, 93/17, 102/10, 102/13, 103/1, 103/12, 103/17, 103/5, 104/13, 104/16, 104/20, 104/4, 104/9, 105/12, 105/16, 105/19, 105/2, 105/8, 106/16, 106/2, 106/8, 109/5, 110/11, 110/19, 111/11, 111/15, 111/8, 116/7, 117/13

p.+kha 50/4, 88/8, 90/3, 106/14, 116/6, 117/5

p.+tan 89/5

p.+tañ 52/13, 87/12, 108/3, 115/8

p. 91/6, 109/5

pöktö- Kapatmak

p.-bezin 49/16

pöktölyu : Kapalı

p. 3/5, 9/7, 15/15, 43/11

p.+de 16/16

prorok : Peygamber

p. 9/16, 44/16, 45/19

p.+tiñ 77/18, 92/4, 110/2

p.+toñ 25/2

p.+tordiñ 10/12, 10/8

p.+tordo 12/8, 42/11

psalom : Mezmur

p.+dordo 12/8, 42/11

pu : Bu

p. 2/12, 5/15, 8/13, 8/18, 9/11, 11/17, 12/10, 17/3, 18/7, 19/4, 24/2, 26/14, 30/6, 32/14, 34/4, 35/1, 35/10, 38/6, 38/8, 42/13, 42/2, 44/12, 44/15, 45/12, 47/5, 47/7, 48/3, 49/2, 49/4, 49/6, 49/7, 49/9, 50/17, 51/16, 51/17, 51/3, 52/4, 52/5, 57/11, 58/15, 60/4, 61/10, 64/2, 64/8, 67/18, 68/1, 68/4, 72/20, 73/13, 73/3, 74/10, 74/10, 74/20, 76/13, 76/18, 77/13, 77/19, 79/15, 82/14, 83/21, 85/9, 86/18, 86/19, 86/6, 87/21, 91/15, 92/5, 93/20, 95/2, 96/7, 99/12, 101/2, 101/20, 102/10, 103/19, 103/9, 103/9, 105/12, 105/17, 106/10, 106/9, 107/11, 107/12, 108/12, 109/14, 110/3, 111/18, 112/21, 114/15, 115/17, 118/7

pulut : Bulut

p. 47/3, 48/1, 72/1

p.+kha 47/4

p.+tañ 47/5, 48/2

put : But

p. 14/13

p.+umdi+(pudumdi)11/17, 42/2

p.+un+(pudun) 3/8, 12/2, 15/19, 38/2, 38/3, 42/5, 43/15

p.+una+(puduna) 22/1

p.+unañ+(pudunañ) 119/9

put- : İnanmak

p.-pegeñçe 12/3

p.-pes 10/9

p.-pessim 16/14

pyudün- : İnanmak

p.-bediler 4/9, 120/5

pyut- : İnanmak

p.-ele+(pyudele) 17/6

p.-eli+(pyudeli) 82/5, 83/5, 95/12, 98/17, 113/20

p.-er+(pyuder) 16/20

p.-erdeñ+(pyuderdeñ) 64/11, 66/17

p.-ken+(pyudken) 1/5, 1/6, 2/1, 6/17, 34/7, 41/1

p.-kender 17/2

p.-kendı 57/17

p.-kenzın 17/2

p. -kenzaar 63/9

p.-pediler 6/12, 6/14, 6/8, 40/13, 40/15, 40/9

p.-pediler 8/10

p.-pegeñçe 42/6

p.-pegemı 61/8

p.-pes 16/20, 57/16

p.-pesim 4/3

p.-pey 1/6, 55/7

p.-pezi 6/14, 40/15

p.-sın 57/9, 66/9, 87/21, 108/12, 115/17

p.-sınder 66/12

p.-tı 1/5, 14/4, 49/6, 52/7, 87/2, 87/7, 107/14, 107/19

p.-tıler 64/20

p.-up+(pyudup) 17/6, 63/16
 p.-üger+(pydüger) 49/19, 55/11, 55/11
 p.-üpasaar+(pydüpasaar) 63/17
 p.-üre+(pydüre) 21/1
 p.-ürer+(pydürer) 55/13
 p.-zın 1/11

pyütür- : İnanırmak

p.-diler+(pydürdiler) 91/6, 109/5
 p.-dım+(pydürdım) 64/10
 p.-egele+(pydüregele) 33/6
 p.-er+(pydürer) 55/13
 p.-erge+(pydüreerge) 9/18, 30/1
 p.-erım+(pydürerım) 55/15, 55/17
 p.-etten+(pydüretten) 45/17, 88/6
 p.-ettenin+(pydürettenin) 46/12
 p.-genımdı+(pydürgenımdı) 55/13
 p.-üp+(pydürüp) 71/12

pyüür- : Buyurmak

p.-dı 2/5, 35/1

rabbuni : Öğretmen

r. 15/5

rag : Uzak

r. 18/12, 51/19, 106/12
 r.+ınañ 71/5, 116/1

râk : Uzak

r. 53/9
 r.+ınañ+(ragınañ) 96/19, 99/14

saa : Sen

s. 20/1, 21/14, 22/3, 35/21, 39/7, 47/1,47/15, 47/16, 50/15, 54/7, 65/12, 65/4, 71/14, 73/15, 74/6, 76/6, 76/8, 78/9, 85/18, 92/14, 101/11, 102/12, 103/5, 105/5, 105/7, 110/12, 113/11

sabar : Parmak

s.+ıñ 16/18

sabil- : sona ermek

s.-ıp 10/17

sadçı : Bahçıvan

s. 15/1

sadıj- : (sat-'ın işteş şekli) Birbirine satmak, ticaret yapmak

s.-ıp 36/13

sadıł- : (sat-'ın edilgen şekli) Satılmak, satılmış olmak

s.-ıp 38/7

sagıj : 1. Düşünce 2. Bir şeyle ilgili durum

s.+ı 27/11, 33/8

s.+ım 34/10

s.+ın 12/11, 42/14

s.+ına 30/16, 32/2

sakhçi : 1. Koruyucu, bekçi 2. mit. Kötü ruhlardan insanların evlerini koruyan iyi ruhların adı

s.+zı 26/7

sakhta- 1. Beklemek 2. Korumak, saklamak

s.-gın 21/13

s.-p 30/13, 31/18

s.-zañ 22/2

sakta- : 1. Beklemek 2. Korumak, saklamak

s.-p 33/4

sal- : 1. Koymak, yerleştirmek, salmak 2. Vurmak 3. (hareketin tamamlandığını veya bittiğini ifade eden yardımcı fiil)

s.-a 2/10, 13/14, 25/20, 34/3, 36/8, 39/2, 44/9, 64/3, 116/11

s.-ala 28/2, 80/3, 94/8, 112/6

s.-arga 77/13, 91/15, 109/14

s.-arım 54/5

s.-arıñ 54/6

s.-attan 38/10

s.-badı 45/5

s.-dı 88/14

s.-dılar 13/12, 52/16, 71/10, 78/2, 87/15, 89/11, 92/7, 108/6, 110/5, 115/11

s.-gan 5/15, 14/15, 20/20, 31/1, 32/4, 78/1, 92/6, 110/4

s.-ganın 88/17

s.-ganınça 33/6

s.-ganıñdı 15/3, 64/10

s.-ıp 4/14, 8/10, 14/2, 31/10, 36/16, 51/15, 52/8, 57/13, 58/20, 64/6, 73/19, 75/7, 80/17, 82/13, 83/18, 83/21, 86/4, 87/5, 87/8, 89/15, 90/14, 95/1, 96/4, 96/7, 97/7, 99/12, 99/5, 99/8, 101/18, 102/16, 104/6, 106/8, 107/17, 107/20, 112/21, 114/12, 114/15, 116/10, 117/16, 120/9

s.-za 58/19

s.-zalar 7/3, 41/7

salım : 1. Kanun 2. Kader, talih

s. 53/12

s.+darımdı 55/18, 58/13

s.+darın 58/14

s.+ım 56/8, 58/18

s.+ımça 58/20

salın- : (sal-'ın dönüşlü/ edilgen şekli) 1. Koyulmuş olmak 2. Kendi için koymak
s.-ıp 28/17

salıştır- : Koydurmak
s.-ıp 9/5, 9/9

salomiä : Salome
s. 5/3, 99/16

san- : sanmak
s.-ala 15/1

sana- : Moğ. 1. Düşünmek, istemek 2. Endişe etmek. 3. Özlemek
s.-dılar 11/15, 41/19
s.-gan 21/7, 23/9, 38/5
s.-ganda 23/10
s.-gandar 27/19, 45/4
s.-ir 60/15
s.-p 21/3

sanaa : Moğ. 1. Bilinç, düşünce, akıl. 2. Üzüntü, endişe. 3. Ruh
s.+zı 32/17

sanaalu : Moğ. T. 1. Düşünceli. 2. Endişeli
s. 23/8, 30/12, 31/17

sanagá : Şüphe
s. 11/16, 42/1

sanán- : Moğ. T. (sana-'nın dönüşlü şekli) 1. Düşünceye dalmak. 2. Kederlenmek, üzülme
s.-ıp 35/11

sat- : Satmak

s.-ıp+(sadıp) 5/4, 21/11, 36/15, 77/16, 88/13, 92/2, 109/17

segıs : Sekiz

s. 16/14, 27/9

segızon : Seksen

s. 33/2

sen : Sen (2. tekil şahıs zamiri)

s. 14/14, 15/2, 17/1, 18/21, 19/10, 19/14, 19/18, 19/19, 20/15, 20/2, 22/11, 25/4, 28/9, 29/14, 29/8, 34/3, 35/12, 35/13, 35/8, 45/18, 49/12, 50/11, 54/2, 55/4, 56/13, 63/12, 64/14, 64/5, 65/21, 66/17, 66/6, 69/21, 69/8, 70/5, 71/18, 71/19, 72/13, 73/1, 74/14, 74/14, 74/4, 74/5, 74/8, 76/11, 76/2, 78/5, 78/6, 82/19, 85/11, 85/13, 85/6, 92/10, 92/11, 95/7, 100/16, 101/4, 101/6, 103/13, 103/13, 103/3, 103/4, 103/7, 105/1, 105/10, 110/8, 110/9, 113/15, 113/4, 113/6

s.+bizin 9/13

s.+de 29/9, 64/11, 66/7

s.+eñ 25/4, 29/13, 63/14, 64/16, 64/19

s.+i 19/14, 19/19, 19/9, 20/11, 22/10, 28/10, 36/1, 50/13, 54/4, 63/15, 64/5, 64/9, 66/18, 66/19, 71/17, 72/10, 73/2, 74/8, 76/4, 103/7, 105/3

s.+ii 65/2, 65/2

s.+iñ 20/15, 20/19, 31/5, 32/8, 32/16, 35/7, 36/8, 52/4, 52/5, 54/4, 63/13, 64/9, 64/12, 64/14, 65/1, 65/8, 65/19, 65/20, 66/16, 66/20, 70/9, 74/7, 86/18, 86/3, 86/19, 101/17, 103/6, 107/11, 107/12

s.+zın 64/20, 66/8, 66/13

sıkhta- : 1. Ağlamak, inlemek, acı acı ağlamak 2. Memnuniyetsizliğini ifade etmek; sessizce ağlamak

s.-irsaar 62/11

sıkhtaj- : (sıkta-'nın işteş şekli) Birlikte ağlamak

s.-ıp 6/6, 40/7

sındır- : (sın-'ın ettirgen şekli) Kırmak, bozmak

s.-ip 10/19

sındırj- : (sındır-'ın işteş şekli) Birlikte bozmak, kırmak.

s.-mañ 11/8

silkin- : (silki-'nin dönüşlü şekli) Silkinmek

s.-geni 118/7

simeon : Simon

s. 32/12

simon : Simon

s. 13/18, 13/9, 17/12, 17/15, 18/17, 18/8, 19/12, 19/16, 19/7, 19/7, 30/11, 31/16, 38/6,
53/16, 68/21, 68/9, 70/4, 80/10, 81/6, 94/15, 97/14, 112/13

s.+go 11/7

sinagog : Yahudilerin ibadet yeri

s.+to 69/15

s.+toñ 60/13

siyma- : Dokunmak

s.-p 11/18, 42/3

sler : 1. Siz (2. çokluk şahıs zamiri) 2. Siz (bir kişiye saygılı hitap şekli)

s. 4/16, 5/17, 7/18, 12/15, 12/17, 12/9, 17/5, 28/11, 37/1, 38/12, 38/14, 42/12, 42/18,
45/10, 45/7, 49/15, 49/18, 50/5, 53/10, 53/13, 53/8, 54/15, 54/20, 55/20, 55/4, 56/19, 56/2,
56/3, 56/5, 56/6, 57/10, 57/18, 57/5, 57/6, 58/1, 58/10, 58/2, 58/7, 59/11, 59/4, 59/12, 60/10,
60/11, 60/19, 61/12, 61/19, 62/11, 62/12, 62/16, 62/2, 63/8, 72/6, 73/16, 75/17, 79/16, 93/21,
102/13, 104/16, 111/19, 119/3, 120/12

s.+çi 42/20

s.+de 56/3, 56/8, 57/20, 58/16, 58/8

s.+deñ 57/5, 59/10

s.+dı 3/12, 16/4, 44/2, 49/16, 53/13, 53/15, 54/14, 54/14, 56/3, 56/7, 56/21, 57/9, 58/12, 58/17, 59/1, 59/10, 59/13, 59/13, 59/16, 59/3, 59/5, 59/6, 59/6, 60/12, 60/13, 60/14, 60/19, 61/14, 62/17, 63/8, 75/11, 87/21, 104/10, 108/12, 115/17, 119/2, 119/20

s.+dın 9/9, 11/16, 12/17, 12/4, 15/8, 15/9, 22/14, 42/1, 42/20, 42/7, 51/3, 56/17, 61/1, 63/17, 63/6, 76/18, 105/17

s.+din 59/17

s.+ge 3/11, 3/7, 4/13, 5/16, 8/1, 11/13, 15/18, 16/17, 16/3, 18/2, 22/16, 26/17, 26/3, 41/17, 43/14, 44/1, 53/11, 53/12, 54/11, 54/12, 54/13, 55/12, 55/19, 56/4, 57/1, 57/1, 57/2, 57/4, 57/6, 57/9, 58/9, 59/14, 59/18, 59/3, 59/8, 59/8, 60/12, 60/17, 60/18, 60/20, 61/11, 61/16, 61/17, 61/19, 61/2, 61/3, 61/4, 61/5, 61/5, 62/11, 62/20, 62/21, 63/21, 63/3, 68/5, 71/19, 72/6, 74/21, 75/12, 75/2, 103/20, 104/1, 104/11, 119/3, 120/9

smirna : Mür

s. 25/18, 81/9, 89/8, 97/17

sogtır- : Vurdurmak, dövürmek 2. Vurulmak

s.-dı 75/6, 104/5

sok- : Sokmak

s.-ıp+(sogıp) 80/7, 94/12, 112/10

s.-tın 70/3

s.-up+(sogup) 75/10, 79/19, 81/1, 94/3, 97/9, 104/9, 106/21, 112/1

sol : 1. Sol. 2. Sol kanat, sol cephe, sol taraf

s. 82/16, 95/4, 113/2

s.+ında 81/17, 84/15, 98/8, 100/6

sook : Soğuk, ayaz

s. 69/10

soondo : -dan/ -den hemen sonra

s. 54/2

sök- : Sökmek

s.-üp+(söküp) 98/18

söök : Moğ. 1. Soy, kuşak 2. Kemik 3. Mezarlık

s. 12/1, 42/4

s.+ı+(söoğı) 14/11

s.+ım+(söoğım) 38/12

s.+ın+(söoğın) 7/15, 116/7, 116/8

s.+tordı+(söoktordı) 52/9

söök : Moğ. 1. Soy, kuşak 2. Kemik 3. Mezarlık

s. 89/10

s.+ı+(sööğı) 84/4, 88/1, 89/13, 96/11, 108/13, 114/19, 115/18

s.+ın+(sööğın) 10/3, 88/9, 89/10, 89/4, 89/6, 116/8

s.+tı+(söögtı) 88/12

s.+tordı+(söögtordı) 87/9, 107/21, 115/5

s.+törın+(söögtörın) 77/15, 92/1, 109/16

söz : Söz

s. 1/3, 1/3, 1/4, 2/6, 15/5, 20/17, 36/17, 56/18, 63/13, 63/14, 63/3, 78/10, 83/13, 92/15, 95/20, 99/1, 110/13, 114/7

s.+i 9/15, 36/6, 41/11, 81/18, 85/8, 98/9, 101/1

s.+im 57/19, 58/8

s.+ımdı 55/8, 56/15 56/17, 59/15, 59/16

s.+in 8/4, 25/11, 28/14, 28/6, 44/15, 50/17, 73/7, 76/13, 105/12

s.+inça 31/3, 36/8

s.+ine 66/4

s.+ineñ 35/9

s.+iniñ 60/7, 68/8, 74/2, 103/1

s.+iñ 65/20

s.+iñça 32/7

s.+iñdı 64/15, 64/17, 65/14

s.+terin 8/10, 28/16

s.+tı 26/15

s.+tördin 64/2

su : Su

s. 52/19, 79/14, 87/18, 93/19, 108/9, 111/17, 115/14

s.+dañ 29/5, 30/3

s.+dın 17/19

s.+lar 44/11

subbot : Şabat günü

s. 5/2, 52/10, 52/11, 87/10, 87/9, 107/21, 108/1, 115/5, 115/6, 118/3

sudurçi : Kahin, bilge

s.+lar 24/13

s.+lardı 25/6

suk- : 1. Koymak, saklamak, sokmak 2. (Hayvanı bir yere sokmak . 3. Hapise atmak.

s.-up+(sugup) 4/2, 16/13, 16/20, 68/13

sura- : Sormak, rica etmek, istemek

s. 69/18

s.-bagan 63/1

s.-bayt 61/1

s.-bazsaar 62/19

s.-dı 19/17, 25/1, 78/5, 79/6, 92/10, 93/11, 110/8, 111/9, 116/7

s.-dılar 52/13, 87/12, 108/3, 115/8

s.-gan 68/3, 88/11, 88/9, 89/5

s.-ganda 69/13

s.-ganına 22/9

s.-gar 58/9

s.-in 62/7

s.-ir 55/17

s.-irga 18/21

s.-irm 63/14

s.-nar 62/21

s.-p 25/7, 28/6, 79/4, 93/9, 111/7

s.-yzın 69/17

s.-zagar 55/15, 59/8, 63/2

suraj- : (sura-'nın işteş şekli) Karşılıklı soru sormak, birbirinin sağlığını sormak
s.-ip 62/10

suran- : (sura-'nın dönüşlü şekli) 1. Rica etmek. 2. Dilenmek
s.-arsaar 63/6

suur- : (kılıç için) çıkarmak çekmek
s.-a 68/10

suuza- : Susamak
s.-gan 44/9
s.-p 87/3, 107/15

sürtküşte- : Sürmek, boyamak
s.-irge 5/4

syugün- : Sevinmek
s. 75/9, 80/5, 80/18, 94/10, 97/8, 104/8, 112/8
s.-dı 34/10
s.-e 3/9, 16/2, 25/16, 43/17, 62/12, 62/18
s.-gen 12/3, 42/6, 62/15
s.-gın 35/7
s.-üger 119/8
s.-üp 13/2, 34/7, 43/5, 119/5

syugünç : Sevinç
s.+iger 58/16
s.+im 65/13

syugünçi : Sevinç

s. 62/13

s.+ger 63/2

s.+gerdı 62/18

syugünçilyu : Sevinçli, neşeli

s. 25/15

syur : Ruh

s.11/14, 41/18

s.+de 11/18, 42/3

syureen : 1. Korku; korkunç. 2. mec. Çok

s. 5/19

syureetti- : Şaşırmaq

s.-beher 5/12

s.-diler 5/12

s.-p 84/9, 96/16, 115/2

syurekey : Moğ. Çok, en çok, gayet çok

s. 48/6, 84/8, 96/15, 115/2

syurtkuş : Merhem, macun

s. 7/12

syurtküş : Merhem, macun

s. 89/9

syurtküşte- : Sürmek, boyamak

s.-p 38/2

syuu- : Sevmek, okşamak

s.-bes 56/17

s.-dim 53/13, 58/12

s.-gen 67/1

s.-ler 56/11

s.-p 55/17, 56/15, 63/9

s.-padır 63/8

s.-pasın 19/12, 19/16, 19/17, 19/8

syuugen : Sevilen, sayılan, saygın

s. 13/10, 18/7, 20/10, 29/8, 30/7, 47/5, 48/3, 52/3, 56/10, 56/14, 57/6, 58/11, 58/17,
66/13, 86/16, 107/9

s.+ımdı 19/14, 19/19, 19/9, 57/12, 66/13

s.+ineñ 19/8

syuugün- : Sevinmek, neşelenmek

s.-er 57/7

syuugünç : Sevinç

s.+im 58/16

syuuj- : (süü-'nün işteş şekli) Birbirini sevmek

s.-er 53/14

s.-iger 58/18

s.-üger 53/12, 53/14, 59/9

syuulegen : Vaat

s.+in 12/16, 42/19

şilten- : Küfretmek, lanet okumak

ş.-ip 73/3

şirçe : Taht

ş.+zin 35/16

şokhçi : Zararcı

ş.+lardıñ 84/14, 85/10, 100/5, 101/3, 113/3

ş.+nı 84/13, 100/4

şüun : Sürtme ağı

ş.+i 18/19

ş.+in 18/11, 18/18

ş.+igerdı 18/4

tabar : Rus. Mal

t.+da 62/13

tabij : 1. Ses 2. Söylenti, haber 3. Gürültü

t.+ı 119/19

tabij- : (tap- fülının işteş şekli) Birlikte bulmak, birbirini bulmak

t.-attan 10/11

taj : Taş

t.+ı 7/13

t.+ın 118/9

t.+ina 90/14, 117/16

takhtat- : (takta-'nın ettirgen şekli) Basarak düzelttirmek

t.-kın+(tahtadkın) 64/12

tál : Orta, yarı, iç

t. 86/1, 101/15

talá- : 1. Azarlamak, küfretmek, kırmak . 2. Tartışmak
t.-nt 21/8

talaş : (tala- fiilinden isim fiil) Tartışma, dalaşma
t.+tñ 32/15

talay : Moğ. Deniz
t.+diñ 17/10
t.+ga 18/10

talda- : 1. Özenle seçmek. 2. Seçmek
t.-ganımda 59/13

tám : Moğ. (pekiştirici kelime)
t. 50/10, 76/1, 104/21

tamakta- : Nefes almak
t.-y+(tamagtay) 21/18

tañ : Tan, seher vakti
t. 17/19, 109/3, 118/4

tañarkha- : Şaşırmak
t.-dı 78/12, 92/17, 110/15
t.-dılar 28/8, 32/12
t.-p 12/3, 28/7, 42/6, 88/10
t.-y 8/13, 8/19

tañarkhat- (tañarka-'nın ettirgen şekli) Şaşırtmak
t.-tılar 10/1

tanı- : Tanımak, öğrenmek

t.-badılar 9/8, 18/1

t.-bagan 2/1

t.-bayt 14/18

t.-p 72/10

t.-paldılar 10/20

tanıl- : (tanı-'nın edilgen şekli) Tanışmış olmak

t.-a 18/21

t.-ganın 11/9

tanış : Tanıdık, arkadaş

t. 28/1, 69/2, 69/5

t.+tarı 86/9, 102/2

tanıt- : (tanı-'nın ettirgen şekli) 1. Tanınmış olmak . 2. Birini çevresindeki kişilerle tanıştırmak

t.-ıpat+(tanıdıpat) 73/2

táp : İrade, istek

t. 83/16, 96/2, 114/10

t.+ına 64/6

tap- : (zarf-fiil şekli taap) 1. Bulmak. 2. Kazanmak, elde etmek 3. Doğurmak 4. (Bilmece) çözmek 5. Kazanmak. 6. Çarçabuk atılmak, fırlamak. 7. Hükme varmak

t.-adılar 7/15, 10/3, 71/9

t.-ar+(tabar) 24/3, 27/4

t.-arzın+(tabarzın) 35/14

t.-at+(tabat) 24/8

t.-ay 28/2, 50/6, 71/10, 74/21,75/11, 93/18, 103/20, 104/17, 111/16

t.-khanda 62/15

t.-saar 25/9

t.-tılar 7/14, 28/6

tarın- : Kızmak, gücenmek, darılmak

t.-ıp 22/12

tart- : Çekmek, sürüklemek

t.-alı 47/17

t.-arga 81/5, 97/13

t.-ıp 51/12, 68/10, 72/3, 81/16, 84/15, 98/7, 100/6, 106/18, 106/5

t.-khan 81/11, 98/2

t.-khança 18/11, 18/18

t.-khandardıñ 52/14, 108/4, 115/9

tartıl- : (tart- fiilinin edilgen şekli) 1. Zonklamak 2. Çekilmek

t.-gan 51/18, 82/15, 95/3, 106/11, 113/1

t.-zın 79/10, 79/12, 93/15, 93/17, 111/13, 111/15

tartılış- : (tartıl- fiilinin işteş şekli) Zonklamak, titremek

t.-khan 83/8, 95/15, 114/2

t.-khandar 98/18

tartır- : Çektirmek

t.-gan 5/13, 89/12, 118/14

t.-ıp 8/3, 9/18

t.-zam 50/13, 76/4, 105/3

táş : Taş

t. 13/8, 88/16, 116/11

t.+tar 84/3, 96/10, 114/18

t.+tı 5/8

t.+tıñ 5/9

taşta- : Atmak, fırlatmak, bırakmak

t. 84/17, 100/8

t.-baza 22/15

t.-dılar 107/5

t.-dım 22/9

t.-dın 83/14, 95/21, 99/2, 114/8

t.-larlar 3/14, 16/6

t.-p 21/16, 37/11, 63/11, 68/6, 77/11, 81/12, 82/11, 84/18, 91/13, 94/20, 98/3, 100/9,
109/12, 112/18

t.-ygele 18/5

t.-ydılar 58/6

t.-zagar 3/14, 16/6, 18/5, 44/4

taştal- : (taştā- fiilinin edilgen şekli) Atılmak, bırakılmak

t.-arlar 44/4

t.-attamı 12/14, 42/17

t.-ıp 58/5

tat- : Tatmak

t.-ıgele+(tadıgele) 82/10, 94/19, 107/18, 112/17

te- : Demek, söylemek

t. 12/1

t.-dı 4/16, 7/4, 9/10, 10/11, 11/13, 12/10, 12/18, 12/5, 13/12, 14/16, 15/10, 15/4, 16/14,
16/20, 16/8, 17/1, 17/3, 18/3, 18/5, 19/10, 19/11, 19/14, 20/1, 20/14, 20/16, 20/6, 20/9, 21/12,
21/14, 22/1, 22/12, 22/17, 22/3, 23/16, 25/11, 26/14, 27/4, 28/11, 28/13, 29/14, 30/1, 31/7,
32/11, 32/17, 34/14, 34/8, 35/19, 35/20, 35/9, 36/6, 36/8, 37/2, 38/14, 38/8, 41/17, 41/8,
42/13, 42/21, 42/4, 42/8, 44/11, 44/6, 45/17, 46/2, 47/1, 47/18, 48/12, 48/16, 48/8, 49/19,
49/9, 50/11, 50/15, 50/17, 51/4, 51/6, 52/4, 52/5, 54/16, 54/18, 54/3, 54/5, 55/1, 55/3, 56/14,
64/2, 67/17, 67/18, 68/14, 68/7, 69/19, 69/9, 70/1, 70/10, 70/11, 70/3, 70/7, 71/15, 71/18,
72/14, 72/16, 72/2, 72/21, 72/6, 73/14, 73/18, 74/13, 74/18, 74/4, 74/6, 75/13, 75/15, 75/19,
75/2, 76/18, 76/2, 76/21, 76/5, 76/9, 77/8, 78/18, 78/5, 78/6, 79/11, 79/16, 79/18, 79/7, 82/10,
84/18, 85/12, 85/18, 85/19, 86/18, 86/19, 86/4, 86/7, 87/3, 87/7, 89/6, 90/13, 91/11, 92/10,
92/11, 93/12, 93/16, 93/2, 93/21, 94/19, 94/2, 99/13, 99/7, 100/9, 101/11, 101/12, 101/18,
101/21, 101/5, 102/11, 102/15, 103/12, 103/17, 103/3, 103/5, 104/1, 104/12, 104/14, 104/18,
105/1, 105/17, 105/20, 105/4, 105/8, 106/17, 107/11, 107/12, 107/15, 107/19, 109/10, 110/21,
110/8, 110/9, 111/10, 111/14, 111/19, 111/21, 112/17, 113/11, 113/12, 113/5, 117/15, 119/4,
119/8, 120/12

t.-diler 9/13, 10/17, 11/3, 11/7, 16/11, 18/3, 24/16, 37/8, 44/17, 45/13, 45/2, 45/20, 45/9, 49/13, 50/9, 51/5, 51/8, 67/17, 68/4, 70/6, 71/13, 72/10, 72/7, 73/19, 73/2, 75/21, 75/4, 76/13, 76/20, 77/10, 77/2, 79/10, 79/7, 83/1, 83/20, 83/8, 84/10, 85/7, 90/11, 91/12, 93/12, 93/15, 95/15, 95/8, 96/17, 96/6, 100/17, 102/16, 104/20, 104/3, 105/12, 105/19, 106/1, 106/16, 107/3, 109/11, 111/10, 111/13, 113/16, 114/14, 114/2, 115/4, 117/13, 119/20

t.-di 2/13, 3/16, 4/3, 5/18

t.-diler 3/19

t.-gen 1/10, 9/11, 10/15, 24/3, 24/4, 25/5, 29/9, 30/11, 30/8, 31/16, 35/6, 47/6, 48/4, 49/1, 51/17, 74/18, 78/3, 80/14, 88/4, 92/8, 97/4, 103/17, 106/10, 108/16, 110/6, 115/21

t.-gende 78/13, 92/18, 110/16

t.-gendı 37/10

t.-genı 61/10, 61/11, 61/9, 64/9, 99/2

t.-genımdı 15/9

t.-genın 8/4

t.-geni 15/6, 24/4, 61/7, 61/8, 83/14, 95/21, 114/8

t.-geniñ 56/13

t.-p 59/9

tek : Tek, eş, emsal

t. 36/6

temey : Moğ. Boşuna, boş yere, nafil; yok yere

t.+ge 8/10

teñere : 1. Gök, gökyüzü 2. Tanrı

t. 4/10, 30/3, 64/3, 120/6

t.+değı 22/16

t.+deñ 29/7, 30/6, 48/16, 118/8

t.+e 7/4, 13/1, 41/9, 43/4

t.+niñ 21/6, 29/5

tergiş- : Dirilmek

t.-ken 38/17

tergüz- : Dirilmek

t.-kenin 37/16, 39/13

teril- : Dirilmek

t.-genin 6/14, 40/15, 114/20

t.-geniñ 84/5, 96/12

t.-ip 5/14, 6/3, 7/20, 8/4, 11/11, 12/13, 14/5, 17/9, 19/3, 19/6, 40/4, 41/15, 42/16,
48/11, 84/4, 90/4, 90/9, 96/11, 114/19, 117/11, 117/6, 119/1

t.-iptır 11/6, 118/16

teş- : Deşmek, delmek, delik açmak

t.-tılar 62/7, 82/5, 98/17

teti : Yedi (sayı)

t. 6/4, 32/19, 40/5

tij : Dış, dış görünüş

t.+ına 32/17, 72/16

t.+ındağı 72/11

t.+ında 69/4

tıl : Arka, geri

t. 7/1

tın : 1. mit. Ruh, yaşama yetisi 2. Soluk, nefes 3. Dinlenme

t. 30/14, 31/18, 34/2, 35/21, 44/14, 56/21, 60/9, 61/13, 64/1, 114/14

t.+dı 3/13, 16/5, 44/13, 44/3, 55/21

t.+ımdı 54/5, 86/3, 101/17

t.+ın 52/8, 58/19, 83/21, 86/4, 87/7, 96/7, 99/8, 101/18, 107/19, 114/15

t.+iñ 99/12

t.+iña 32/16

t.+iñdı 54/6

t.+nañ 23/13, 23/7, 32/2, 30/16

t.+niñ 4/13, 120/8

tiñ : Sağlam, güçlü, çok güçlü

t. 5/10, 79/11, 83/20, 93/16, 96/6, 98/21, 99/8, 111/14

t.+ı 29/6

t.+ınıñ 30/4

tiñ- : Nefes almak

t.-ıp 27/11, 33/8

tırlaj- : Titreme

t.-ıp 118/12

t.-u 5/19

ti- : Yemek

t.-dı 12/7, 38/4, 42/10

t. -ger 18/20

t.-ıp 48/7

t.-p 6/12, 20/10, 40/13

t.-t 15/1, 15/5, 17/16, 18/17

tiberiat : Taberiye, yer adı

t. 17/10

tidin- : Utanmak, sıkılmak; tutmak

t.-bedı 19/1

t.-egele 88/9

tiürge : Yenecek şey

t. 12/4, 18/2, 42/7

tıl : 1. Dil 2. Dil, konuşma

t. 41/5, 51/20, 105/13

t.+ında 68/18

t.+i 15/1, 15/5, 17/16, 18/17

tıldıs : Yıldız

t. 25/13

t.+tı 25/15

t.+tıñ 25/7

tıldız : Yıldız

t.+ın 24/15

tirtıl- : Yıltılmak

t.-a 84/2, 86/2, 96/9, 101/16, 114/17

t.-badı 18/19

t.-ıp 99/10

tittu : Koku

t. 7/11, 89/11

tïy- : 1. Değmek, dokunmak. 2. Değmek, isabet etmek 3. Düşmek

t.-beger 38/11

t.-begin 15/6

tizele- : Dizlemek, diz çökmek

t.-ne 80/4, 81/2, 94/9, 97/10, 112/7

tleşçi : Dilenci

t.+ler 38/12

t.+herge 38/7, 38/8

togus : Dokuz

t. 83/11, 85/20, 95/18, 101/13, 114/5

toguzunçi : Dokuzuncu

t. 83/10, 95/17, 98/19, 98/20, 114/4

tokhto- : Durmak, alıkonulmak

t. 29/15, 83/19, 96/5, 114/13

t.-gor 99/6

t.-p 10/16, 10/18, 25/14

tokhtoz- : Durdurmak, yasaklamak

t.-ıp 10/15, 29/13, 85/12, 101/5, 113/5

tol- : 1. Dolmak 2. Doldurmak

t.-ıp 27/12, 33/9

tolgo- : Dönmek

t.-p 75/7, 80/16, 80/3, 94/8, 97/6, 104/6, 112/6

tolo : 1. Bütün, tam; bütünüyle

t. 38/4

t.+zımañ 2/13

tołtur- : (tol-'un ettirgen şekli) Doldurmak

t.-dı 83/17, 96/3, 114/11

t.-up 99/5

tołtura: (tołtır- fiilinin zarf fiil şekli) Dolu

t.-a 2/7, 87/3, 107/15

toor- : Yontmak (Ağacı) yontmak, (saçı) kırmak, (elbisenin eteğini) kesmek
t.-or 27/9

tögun : Yalan
t. 71/9

tögün : Yalan
t. 71/11, 71/9

töj : 1. Göğüs. 2. Kesilmiş hayvanın göğüs kısmı. 3. Alt yer
t.+ine 20/11

tökür- : Tükürmek
t.-üp 80/6, 81/1, 94/11, 97/9, 112/9

töküruj- : Birlikte tükürmek
t.-üp 72/8

tölö- : Ödemek
t.-ger 21/12
t.-ir 21/9
t.-p 21/14, 21/18, 22/13, 22/3, 22/4

törö- : Doğurmak, meydana çıkarmak
t.-gön 28/1
t.-gönı 70/9
t.-ñ 32/19

tört : Dört
t. 33/2

töş : 1. Göğüs. 2. Kesilmiş hayvanın göğüs kısmı. 3. Alt yer

t.+törin 86/8, 102/1

tu : Dağ

t. 33/13

t. +dan 48/10

t.+ga 4/7, 46/6, 47/12

tul : Dul

t. 33/2

tun : Henüz çocuk doğurmamış kadın

t. 24/8

t.+nañ 31/11

tur- : 1. Durmak; kalkmak 2. bulunmak 3. Fiyatı olmak 4. Olmak, oluşmak 5. Hizmetinde olmak, ücretli çalışmak 6. (filin hareketinin devamlılığını gösteren yardımcı fiil)

t.-a 3/6, 7/17, 11/12, 14/10, 15/17, 16/17, 25/15, 41/16, 43/13, 52/10, 73/4, 80/18

t.-agalat 47/7

t.-agalbazın 87/9, 107/21, 115/5

t.-agalıp 8/11, 11/4, 33/13, 71/13

t.-agan 110/14

t.-agele 19/6

t.-ala 6/3, 11/12, 24/5, 40/4, 41/16

t.-ar 35/18

t.-arım 90/4, 117/6

t.-arlar 34/13

t.-arsaar 58/14

t.-at 46/9, 57/18

t.-attan 8/4

t.-bazı 58/5

t.-bes 46/1

t.-di 5/14, 7/20, 28/16, 33/4, 76/10, 78/4, 78/8, 90/9, 92/13, 92/9, 105/9, 110/11, 110/7, 117/11, 119/2

t.-dılar 28/8, 39/2, 52/1, 69/10, 75/10, 76/10, 80/6, 80/7, 81/2, 82/1, 82/11, 82/12, 82/18, 83/3, 83/9, 84/4, 85/4, 86/11, 86/15, 86/9, 88/17, 94/11, 94/12, 94/20, 94/21, 95/10,

95/16, 95/6, 96/11, 96/19, 97/10, 98/13, 98/18, 100/14, 100/16, 102/2, 102/4, 104/9, 105/9, 107/8, 112/10, 112/19, 112/20, 112/9, 113/14, 113/18, 114/19, 114/3, 116/1

t.-dım 55/4, 69/14

t.-gan 9/2, 12/1, 28/6, 30/6, 32/20, 33/4, 35/11, 35/3, 37/16, 42/4, 44/9, 45/1, 47/5, 48/3, 49/2, 52/2, 55/8, 55/8, 55/9, 56/18, 60/8, 63/7, 65/6, 67/19, 68/18, 68/5, 69/11, 69/20, 69/4, 69/6, 70/5, 71/16, 78/11, 82/14, 84/17, 85/1, 85/9, 86/16, 87/4, 88/7, 92/16, 95/2, 99/11, 99/14, 100/11, 100/8, 101/2, 107/16, 107/9, 112/21

t.-ganda 7/16, 7/18, 12/3, 42/6, 46/7, 78/7, 92/12, 110/10

t.-gandar 46/12, 72/21, 85/6

t.-gandardı 36/13

t.-gandardıñ 36/15, 83/14, 95/21, 114/8

t.-gandarga 72/18

t.-gandarın 78/9, 92/14, 110/12

t.-gandı 56/8

t.-ganga 55/7

t.-ganı 47/14

t.-ganıbis 11/14, 41/18

t.-ganın 37/6, 55/5, 62/7

t.-ganiñ 17/9, 19/3

t.-ganiñdi 70/10

t.-gen 31/18, 33/5

t.-gender 99/18

t.-genimde 12/9

t.-genzın 20/3

t.-gınça 47/3, 48/11

t.-gunça 48/1

t.-lar 71/15, 84/18, 100/9

t.-u 18/8, 23/14, 26/6, 27/2, 34/10, 37/8, 38/12, 45/16, 47/2, 49/15, 55/10, 55/6, 56/10, 56/19, 56/2, 56/3, 58/18, 59/14, 60/2, 61/18, 63/20, 64/16, 65/2, 65/2, 65/2, 65/21, 72/6, 76/12, 87/21, 105/11, 108/12, 115/17

t.-ubis 20/21, 63/15, 63/16

t.-ugar 48/7, 57/14, 57/20, 58/12, 62/10, 79/16, 93/21, 111/19

t.-uger 59/15

t.-um 3/12, 4/16, 16/4, 20/2, 21/3, 26/18, 26/4, 44/2, 50/7, 53/11, 53/13, 54/7, 55/12, 57/3, 58/15, 59/9, 61/3, 62/11, 62/20, 64/21, 65/1, 65/13, 65/18, 66/16, 71/17, 71/19, 74/21, 75/12, 75/18, 85/18, 86/3, 87/3, 101/11, 103/20, 104/11, 104/17, 107/15, 113/11, 120/12

t.-uñ 14/19, 19/19, 29/14, 37/8, 50/13, 50/15, 69/21, 74/15, 76/4, 76/5, 78/6, 78/9, 85/14, 92/11, 92/13, 101/7, 103/4, 103/14, 105/3, 105/4, 110/9, 110/11, 113/7

t.-uñma 55/7

t.-up 14/10, 14/17, 44/8, 46/15, 72/9, 75/9, 80/5, 81/2, 84/19, 85/5, 94/10, 97/10, 100/10, 100/15, 104/8, 112/8

t.-upadat 17/19

t.-za 58/2

t.-zaar 62/17, 78/17, 79/7, 93/1, 93/12, 110/20, 111/10

t.-zagar 60/11

t.-zın 12/13, 20/15, 20/19, 42/16, 59/7

t.-zındar 65/7

turá : 1. Ev. 2. Şehir

t. 33/3, 73/4, 97/8, 118/13

t.+a 84/6, 96/13, 114/21, 119/13

t.+da 12/18, 17/13, 35/3, 42/21

t.+dañ 12/19, 37/12, 43/1, 51/19, 106/12

t.+harınañ 25/3

t.+rına 32/15

t.+zına 33/14, 33/7

t.+zında 54/10

turguz- : (tur-'un ettirgen şekli) 1. Dikmek. 2. Kaldırmak. 3. Hazırlamak

t.-up 90/13, 117/15

turgüz- : (tur-'un ettirgen şekli) 1. Dikmek. 2. Kaldırmak. 3. Hazırlamak

t.-erge 23/12

t. -tı 24/6

turkun : 1. Sürekli yaşayan; devamlı, aralıksız, sakin. 2. Belirli bir zaman boyunca

t.+ına 4/15, 120/11

turuĵ- : (tır- fiilinin dönüşlü şekli) Birlikte durmak, birbiri ardına durmak
t.-arın 85/15, 101/8, 113/8

tut- : 1. Tutmak, yakalamak 2. Yönetmek 3. Almak 4. Yer edinmek 5. Çıkarmak
t. 4/14
t.-ar+(tudar) 38/12, 89/10
t.-arga+(tudarga) 77/16, 92/2, 109/17, 120/10
t.-arlar+(tudarlar) 7/2, 41/6
t.-khanım 59/6
t.-tılar 87/6, 107/18
t.-up+(tudup) 85/5, 100/15

tuttur- : (tut-'un ettirgen şekli) 1. Tutturmak, yakalatmak. 2. Bir şeye uğramak, yakalanmak
3. Birine ihanet etmek 4. Ortaya çıkmak
t.-gan 23/5, 35/4
t.-ıp 80/4, 94/9, 112/7

tuu- : 1. Doğurmak. 2. (Kuş için) Yumurtlamak
t.-bas 36/3
t.-ganda 24/12
t.-p 112/3

tuul- : (tuu-'nun edilgen şekli) Doğmak
t.-arı 23/14
t.-attan 24/19, 36/2
t.-dım 74/16
t.-dum 103/15
t.-gan 2/6, 24/13, 31/12
t.-ganı 23/13, 23/4
t.-ganıñ 2/9

tügön- : Tükenmek

t.-er 71/6

t.-eri 27/16

t.-gınçe 4/15, 120/11

tüj : Düş, rüya

t. 25/14

t.+ü 32/21

t.+ümde 79/2, 93/7, 111/5

tüj: Öğlen, öğle vakti, gün yarısı; gün

t.+ünda 4/6, 5/2, 6/2, 7/10, 8/16, 11/11, 13/6, 14/9, 15/14, 17/9, 19/6, 23/11, 24/11, 27/6, 29/11, 29/3, 30/11, 31/9, 34/1, 36/12, 40/3, 41/15, 43/10, 46/5, 47/10, 50/2, 67/7, 71/2, 73/10, 77/5, 80/13, 82/7, 84/12, 86/12, 89/2, 91/4, 97/3, 99/11, 100/3, 102/7, 116/13, 118/3

t.+ünde 25/19

tüj- : 1. İnmek, düşmek, geçmek 2. (hareketin aniden yapıldığını gösteren yardımcı fiil)

t. -ein 29/12

t.-er 35/21

t.-eri 30/2

t.-erzın 54/8, 73/7

t.-et 62/14

t.-etten 29/13

t.-üp 30/5, 48/10, 70/7, 72/15, 72/20, 81/21, 98/12, 118/8

tüjür- : (tüş-'ün ettirgen şekli) 1. Salmak, çıkarmak , aşağı indirmek 2. Kaybetmek

t. 88/14

t.-e 18/10, 84/2, 96/9, 99/10, 114/17

t.-up 89/5, 89/6

t.-üp 52/12, 87/12, 99/6, 108/3, 115/8

tün : Gece

t. 37/12

t.+de 45/14, 89/7, 90/8, 117/10, 119/17

t.+niñ 70/13, 73/11, 102/8

t.+ünde 17/18

tür- : Dürmek, katlamak bükmek, kıvırmak, sıvamak

t.-gandardıñ 99/2

t.-up 14/2

türme : Hapishane

t.+e 22/4

türyu : Diri

t. 1/7, 6/7, 10/4, 17/7, 40/8, 44/11, 56/6, 71/16

t.+dı 7/19

tüş : Öğlen, öğle vakti, gün yarısı, gün

t. 10/7, 52/8, 87/8, 107/20, 113/16, 115/4

t.+ta 25/6, 38/4, 68/14, 69/7, 72/2, 74/2, 75/13, 77/18, 78/8, 79/20, 91/7, 92/13, 92/4, 94/4, 103/1, 104/12, 109/6, 110/11, 110/2, 112/2

tüş- : İnmek, düşmek, geçmek 2. (hareketin aniden yapıldığını gösteren yardımcı fiil)

t. 83/1, 95/8

t.-ken 29/4

t.-kenin 29/7

t.-se 6/18, 41/2

t.-sın 82/4, 83/5, 95/12, 98/17, 113/20

t.-tı 61/3

tüymen : Moğ. 1. Düzensizlik. 2. Endişe, telaş, heyecan, kargaşa

t.+i 79/13, 93/18, 111/16

tüyuk : Sessiz

t. 63/13

tüyuka : Sessizce

t. 23/9, 25/6, 69/16, 89/4

tyugür- : Koşmak

t.-e 5/18, 8/11, 8/17, 13/15, 13/9, 119/6

t.-gen 13/16

t.-üp 83/16, 96/2, 99/4, 114/10

tyukten- : Sirtına almak

t.-ıp 51/10, 106/3

tyuktendir- : (Tyukten-'in ettirgen şekli) Sirtına bindirmek

t.-ıp 80/11, 81/7, 94/16, 97/15, 112/114

tyur- : Durmak, yaşamak

t.-bezim 53/8

t.-dı 24/7

t.-dılar 43/7

t.-diler 13/4, 47/8

t.-dım 63/3, 69/16

t.-e 7/8, 41/12

t.-ediler 26/11, 26/8

t.-er 46/2, 49/11

t.-erler 6/20, 41/4

t.-ersaar 53/9, 64/1

t.-et 26/10

t.-gen 2/1, 2/7, 27/12, 28/17, 28/19, 30/13, 32/19, 33/1, 33/9, 35/2, 37/18, 38/11,
39/11, 39/13, 41/11, 65/9, 69/18, 72/12, 72/19, 89/4, 116/6

t.-genderge 6/6, 40/7

t.-genıbis 28/11

t.-genım 60/19

t.-genımde 42/12

t.-gınça 24/7

t.-yuger 47/6, 48/4, 49/15

t.-yumin 46/1

t.-yup 25/11, 49/16

tyurek : Yürek

t.+ı+(tyuregı) 6/15, 40/16

t.+ıbis(tyuregıbis)11/3

t.+ıger+(tyuregıger) 54/8 57/4, 62/17

t.+ıgerge+(tyuregıgerge) 11/16, 42/1, 61/2

t.+ıneñ+(tyuregıneñ) 22/15

t.+ten (tyuregten) 27/14

t.+terdın+(tyuregterdın) 32/17

tyurektu : Yürekli, cesaretli

t.+lerdı+(tyuregtulerdı) 10/9

tyuudat- : Kabul etmek

t.-padılar 2/3

tyuukhta- : Yanlarına gelmek

t.-p 4/9

tyuut- : Kabul etmek

t.-khandardı 2/3

tyuz : Yüz, çehre

t.+ine 72/8

uçun : e. (son çekim edatı) için, bundan dolayı, bu nedenle

u. 6/15, 11/16, 17/1, 17/5, 23/15, 26/12, 26/13, 27/8, 34/12, 35/18, 36/1, 38/10, 38/16, 38/18, 38/9, 39/14, 40/16, 42/1, 45/3, 49/5, 49/5, 54/5, 54/6, 56/1, 58/19, 59/18, 59/18, 60/16, 60/17, 60/20, 61/1, 61/18, 62/14, 63/15, 63/6, 63/8, 64/20, 64/21, 65/1, 65/5, 66/1, 66/3, 66/5, 74/12, 74/16, 74/16, 76/7, 77/17, 78/12, 78/19, 78/2, 79/2, 83/13, 90/7, 92/17, 92/3, 92/7,

93/3, 93/7, 95/20, 99/2, 103/11, 103/15, 103/15, 105/6, 107/4, 110/1, 110/15, 110/5, 111/1, 111/5, 114/7, 117/9

uçurı : hikayenin içeriği

u. 51/16, 106/9

u.+n 9/3, 10/13, 11/2, 25/9, 32/11, 63/4, 69/12, 69/13, 119/14

uçurla- : Açıklamak

u.-p 11/9

uçünçi : Üçüncü

u.+zın 19/17

uda- : Moğ. 1. Yavaşlatmak, ağır davranmak, acele etmemek

u.-bas 53/7, 61/19, 61/20, 62/1, 62/2, 62/5, 62/8, 62/9

ugul- : (uk-'un edilgen şekli) Dinlemek, duyulmak, işitilmek

u.-at 48/3

u.-gan 29/8

uguz- : (uk-'un ettirgen şekli) 1. Dinletmek 2. Bildirmek. 3. Söylemek

u.-up 78/9, 92/14, 110/12

uk- : Dinlemek, duymak

u.-agele+(ugagele) 48/5

u.-ala+(ugala) 24/16, 38/21, 40/9, 44/15, 50/10, 50/17, 75/21, 76/13, 83/15, 96/1, 99/3, 104/20, 105/12, 114/9

u.-an 13/13, 34/1, 39/14, 49/11

u.-andardañ 69/18

u.-anımdı 59/4

u.-anın 61/15

u.-anzaar 57/5, 72/6

u.-ulat+(ugulat) 47/5

u.-up+(ugup) 25/11, 26/8, 27/7, 28/5, 28/6, 37/8, 47/6, 48/4, 49/2, 56/18, 78/8, 92/13, 110/11

u.-upadır+(ugupadır) 74/18, 103/17

u.-ur 28/16

ukhtu : 1. Soylu. 2. Boy, kabile

u. 32/17, 35/4

uksus : Sirke

u. 82/9, 83/17, 85/5, 87/4, 94/18, 96/3, 99/5, 100/15, 107/16, 112/16, 114/11

u.+tañ 87/6, 107/18

ul : Oğul

u.+darınıñ 77/19

uleş- : Üleşmek, paylaşmak

u.-tiler 84/19, 100/10

ulu : Büyük, önemli, yüce

u. 9/17, 13/1, 21/7, 24/11, 24/14, 24/16, 24/18, 25/11, 25/15, 28/10, 34/14, 35/15, 37/4, 38/17, 39/3, 39/6, 43/4, 44/8, 45/5, 50/2, 51/16, 51/3, 51/6, 51/6, 51/7, 52/11, 57/8, 67/12, 68/10, 68/18, 69/12, 69/2, 69/21, 69/3, 69/4, 70/3, 70/7, 71/13, 71/16, 71/4, 71/5, 71/7, 72/3, 74/14, 74/15, 74/4, 74/7, 75/15, 75/2, 75/9, 76/12, 76/18, 76/20, 76/21, 77/1, 77/12, 77/7, 78/5, 78/7, 79/3, 80/18, 80/5, 81/15, 82/1, 82/14, 82/4, 83/11, 83/2, 83/4, 85/6, 85/9, 86/2, 87/10, 90/2, 91/14, 91/4, 91/9, 92/10, 92/12, 93/8, 94/10, 95/11, 95/18, 95/2, 95/9, 97/8, 98/13, 98/16, 98/6, 100/16, 101/16, 101/2, 103/13, 103/14, 103/3, 103/6, 104/1, 104/14, 104/8, 105/11, 105/17, 105/19, 105/20, 105/21, 106/13, 106/14, 106/15, 106/9, 108/1, 109/13, 109/3, 109/8, 110/10, 110/8, 111/6, 112/21, 112/8, 113/17, 113/19, 114/5, 115/6, 117/4, 119/14, 119/5

u.+dar 50/2

u.+lar 71/8, 78/6, 79/3, 83/2, 92/11, 93/8, 95/9, 110/9, 111/6, 113/17, 119/15

u.+lardıñ 71/3, 88/6

u.+larga 77/7, 91/9, 109/8

u.+ları 91/5, 109/4

unçuk- : Ses vermek, ses çıkarmak, konuşmak

u.-paasın+(unçugpaasın) 71/14

u.-padı+(unçugpadı) 50/12, 76/2, 105/1

u.-paganın+(unçugpaganın) 78/11, 92/16, 110/14

u.-pay+(unçugpay) 47/8, 71/15, 78/8, 92/13, 110/11

ureduçi : Öğretmen

u. 46/16

u.+herdiñ 28/4

u.+m 15/5

uren : 1. Tohum. 2. Çocuk. 3. Nesil

u. 57/16, 57/17

u.+inen 45/1

ureñ- : Eğitim görmek, alışmak

u.-ip 116/6

ureñçik : Öğrenci

u. 4/6, 13/13, 20/12, 20/16, 20/20, 69/2, 69/5, 89/4, 120/2

u.+ı+(ureñçığı) 13/15, 14/4, 18/7, 52/6, 69/1, 86/19, 89/3, 107/12

u.+ın+(ureñçığın) 52/3, 86/17, 107/10

u.+ıne+(ureñçigine) 13/10, 52/5, 86/18, 107/11

u.+ter+(ureñçigter) 3/18, 14/6, 16/10, 18/20

u.+terdın+(ureñçigterdın) 18/10

u.+teri+(ureñçigteri) 3/4, 3/9, 15/15, 16/1, 16/15, 18/1, 39/7, 43/11, 43/16, 48/5, 63/11, 67/11, 67/2, 67/4, 67/7, 67/9, 90/7, 117/9, 119/17

u.+terim+(ureñçigterim) 53/15, 58/10

u.+terine+(ureñçigterine) 5/15, 15/11, 17/11, 19/3, 53/4, 119/1, 119/5, 119/6

u.+teriniñ+(ureñçigteriniñ) 11/12, 17/14, 17/3, 38/5, 41/16, 61/21, 69/8, 69/12, 70/6

uret- : 1. Öğretmek, akıl vermek. 2. Emretmek

u.-ıger+(uredıger) 4/12, 4/15, 120/10, 120/7
 u.-ıp+(uredıp) 56/21, 69/16
 u.-keninçe+(uredkeninçe) 119/21
 u.-tılar 79/5, 93/10, 111/8

ustürtiñ : 1. Üstten 2. mec. Yüzeysel, ciddi olmadan
 u. 30/5

utku- : 1. Karşılaşmak, rastlamak. 2. Selamlamak
 u.-p 39/1, 39/15

uul : Oğul

u. 23/14, 24/3, 24/8, 35/14, 36/4
 u.+dan 65/10
 u.+darı 17/14, 49/18
 u.+darınıñ 92/5, 110/3, 116/3
 u.+dıñ 4/12, 96/20, 120/8
 u.+ı 8/2, 17/6, 19/12, 19/16, 19/7, 23/11, 35/15, 36/2, 38/6, 48/11, 49/12, 49/13, 50/9,
 53/4, 71/17, 72/1, 75/21, 82/19, 84/10, 95/7, 96/17, 99/13, 104/20, 113/15, 115/3
 u.+ım 30/7, 47/6, 48/3
 u.+ımın 83/7, 95/14, 114/1
 u.+ımzın 29/8
 u.+ına 37/5
 u.+ında 55/16
 u.+ıñ 52/4, 86/18, 64/4, 107/11
 u.+ıñdı 64/4

uurçi : Hırsız, soyguncu

u. 26/6, 38/9
 u.+lar 27/1

uyuku : Uyku

u.+dañ 24/5

uzák : 1. Uzak, uzun, devamlı 2. Uzak
u. 88/11

üç : Üç (sayı sıfatı)
ü. 18/18, 28/3, 34/15, 38/6, 46/17, 47/17, 54/8, 71/12, 73/6, 81/20, 82/18, 90/4, 95/6,
98/11, 106/18, 113/14, 117/6

üçünçi : Üçüncü
ü. 8/3, 9/21, 12/13, 42/16, 90/6, 117/8
ü.+zı 19/4, 81/13, 98/4
ü.+zın 19/15

üi : Ev
ü.+ne 25/16, 33/14, 34/15
ü.+nñ 15/15, 43/11

üle- : Parçalara ayırmak, bölmek
ü.-p 38/7

ülej : (üle- fiilinden isim fiil)
ü.+teñ 106/19

ülej- : (üle-'nin işteş şekli)
ü.-ıp 81/12, 82/11, 94/20, 98/3, 106/19
ü.-ip 107/4, 112/19

ülger : 1. Bilgece söz 2. Samanyolu (takım yıldızı)
ü. 26/14

ün : Ses, ton
ü. 2/10, 29/7, 30/6, 44/9, 47/5, 47/6, 48/16, 48/3, 49/5

ü.+nıñ 3/5

ü.+ümdı 74/17, 103/16

ü.+ün 26/12, 26/14, 26/8

ü.+üñ 34/6

ünden- : 1. Ses vermek. 2. Ses açısından benzemek

ü.-egele 83/20, 96/6, 114/14

ü.-ıp 95/19

ü.-ip 83/12, 86/2, 98/21, 99/11, 101/16, 114/6

ür- : Havlamak, ürmek

ü.-yup 3/13, 16/5, 44/3

ürən : Eğitim görmek, alışmak

ü. 57/21, 58/10, 58/3, 59/6

ü.+i 57/17

ürən- Eğitim görmek, alışmak

ü.-iger 59/7

üst : Üst, yukarı

ü.+ügerge 12/17, 42/20

ü.+üğü 82/13, 95/1, 112/20

ü.+ünde 18/15, 81/14, 98/5

ü.+üne 7/3, 29/7, 30/5, 41/7, 118/9

ü.+üñı 84/1, 85/8, 96/8, 101/1, 114/16

ü.+üñıdeñ 50/16, 76/6, 105/5

ü.+üñıñ 35/15, 36/1

üstürtın : 1. üstten 2. mec. Yüzeysel, ciddi olmadan

ü. 12/17,42/20

üy : Ev, çadır, barınak

ü. 7/12, 7/13, 8/8, 10/1, 10/6, 14/14, 14/19, 34/3, 35/8, 38/4, 52/4, 62/13, 69/6, 72/12, 72/17, 86/10, 86/17, 96/18, 99/14, 102/3, 107/10, 116/1, 118/13
 ü.+de 16/15

üzeri : Yukarı

ü. 2/13, 5/7, 9/20, 9/4, 10/21, 53/11, 53/14, 53/14, 58/17, 59/9, 62/10, 77/14, 82/2, 91/16, 98/14, 107/1, 107/3, 109/15

yakob : Yakup

y. 96/19
 y.+tı 47/10
 y.+tıñ 35/16, 99/15

yakop : yakup

y. 116/2
 y.+tı 46/6
 y.+tıñ 5/3, 8/7

yerusalim: Yerüşalem

y. 12/18, 42/21
 y.+da 30/11, 31/16, 33/4, 46/11
 y.+ga 9/12, 11/4, 13/2, 27/14, 27/16, 28/3, 31/10, 38/21, 43/5, 99/19
 y.+nañ 9/1, 12/15, 42/18
 y.+nıñ 24/17

yerusam : Yerüşalem

y.+da 27/17

yisus : İsa

y. 2/15, 3/10, 3/17, 3/5, 4/9, 6/3, 6/5, 6/9, 7/15, 9/5, 11/11, 14/18, 14/18, 15/17, 15/4, 15/6, 16/16, 16/2, 16/9, 17/1, 17/19, 17/3, 17/9, 18/1, 18/16, 18/2, 18/20, 19/1, 19/10, 19/14, 19/2, 19/6, 20/1, 20/14, 20/18, 20/6, 23/14, 23/4, 24/11, 24/9, 26/15, 26/17, 27/11, 27/17, 28/17, 29/11, 29/15, 29/3, 30/2, 31/1, 31/9, 32/4, 35/14, 36/12, 37/15, 37/9, 38/11, 39/4,

40/10, 40/4, 40/6, 41/15, 43/13, 43/17, 44/8, 45/20, 46/5, 47/10, 47/7, 48/10, 48/6, 49/14, 49/4, 50/12, 50/15, 51/16, 52/2, 52/7, 54/1, 54/18, 54/5, 55/3, 56/14, 62/7, 63/16, 64/3, 64/9, 67/11, 67/15, 67/18, 67/2, 67/7, 68/12, 68/4, 69/13, 69/2, 70/1, 71/15, 71/18, 72/13, 72/18, 74/1, 74/14, 74/5, 74/9, 75/13, 76/2, 76/6, 78/3, 78/6, 82/14, 83/11, 83/20, 84/12, 84/16, 85/18, 86/15, 86/2, 87/1, 87/6, 92/11, 92/8, 95/18, 95/2, 96/6, 98/21, 99/8, 100/3, 100/7, 101/11, 101/16, 102/17, 103/13, 103/4, 103/8, 104/12, 105/1, 105/5, 106/9, 107/13, 107/18, 107/8, 110/6, 110/9, 113/1, 113/11, 114/14, 114/5, 119/10, 119/7, 120/5

y.+kha 9/16, 20/13, 38/19, 46/16, 47/15, 50/11, 52/16, 76/1, 94/18, 96/17, 115/21

y.+tañ 48/9, 69/12, 116/6

y.+tu 5/13, 5/4, 14/17, 17/5, 38/16, 50/18, 50/3, 51/14, 67/17, 68/16, 68/4, 69/20, 70/12, 71/2, 71/8, 73/10, 74/3, 75/5, 76/13, 77/5, 78/18, 79/19, 79/21, 79/4, 79/8, 80/13, 84/7, 89/15, 91/5, 91/7, 93/13, 93/2, 93/9, 94/3, 94/5, 96/14, 97/3, 102/7, 103/2, 104/4, 105/12, 106/17, 106/7, 109/4, 109/6, 110/21, 111/11, 111/7, 112/1, 112/3, 115/1, 118/15

y.+tuñ 3/3, 4/6, 13/10, 14/11, 15/15, 18/7, 20/10, 20/10, 20/21, 38/2, 38/21, 39/8, 43/11, 44/14, 51/18, 51/20, 68/21, 73/7, 86/12, 88/9, 89/10, 89/3, 89/4, 89/6, 106/11, 107/6, 116/7, 120/2

yoan : Yahya

y.+di 46/5, 47/11

yoann : Yahya

y. 1/9, 2/9, 29/12, 29/5, 30/4

yoanna : Yuhanna

y. 8/7

y.+ñ 29/11, 29/4

yok : Yok

y. 3/17, 5/14, 7/20, 12/1, 16/9, 18/3, 21/10, 42/4, 44/14, 45/20, 50/17, 51/8, 57/12, 58/20, 59/21, 69/9, 70/11, 70/7, 73/19, 76/7, 77/2, 102/16, 105/6, 106/1, 118/16

yol : Yol

y. 25/20, 54/18

y.+di 54/16, 54/17

y.+do 6/10, 11/1, 11/8, 40/11

yona : Yuhanna

y. 19/12, 19/16, 19/7

yordanga : Ürdün ırmağı

y. 29/12, 29/4

yosif : Yusuf

y. 24/4, 27/17, 32/12, 35/4, 88/8, 89/2, 116/4, 116/8

y.+diñ 96/20, 99/15, 116/2

y.+kha 88/12

y.+tiñ 23/5

yosiy : Yusuf

y.+diñ 88/17

yudey : Yahudiler

y. 33/13, 68/15, 74/7, 75/2, 81/15, 98/6, 103/6, 104/1

y.+diñ 24/11, 24/13, 25/1, 51/16, 74/4, 75/8, 78/5, 80/17, 80/5, 82/14, 85/6, 85/9, 89/10, 92/10, 94/10, 95/2, 97/7, 100/16, 101/2, 103/3, 104/7, 106/13, 106/14, 106/15, 106/9, 110/8, 112/21, 112/8

y.+ler 50/7, 52/9, 73/18, 75/19, 76/10, 87/9, 89/3, 102/15, 104/18, 105/9, 107/21, 115/5

y.+lerdeñ 3/4, 15/15, 38/15, 38/19, 43/11, 51/17, 106/10

y.+lerdiñ 69/15, 89/14, 120/1

y.+lerge 26/3, 51/3, 53/10, 68/20, 74/11, 74/19, 76/17, 103/10, 103/18, 105/16

yurt : Yurt

y.+ı 24/17

yus : Yüz(sayı)

y. 18/13, 18/17, 21/16, 38/7, 48/5, 89/8

y.+tiñ 84/7, 86/4, 88/10, 88/12, 99/11, 101/18, 115/1

zakharïä : Zekeriya

z.+nïñ 33/14, 34/18

zakon :Rus. Kanun, yasa

z. 2/14, 50/7, 75/19, 104/18

z.+dı 45/12

z.+ı 75/20

z.+ıbis 45/15

z.+ıbisça 50/8, 104/19

z.+ında 12/8, 31/11, 31/13, 42/11, 60/6

z.+noñ 49/11

zebedey : Zebedi

z.+dıñ 17/13, 96/20, 116/3

IV. 2 EKLER DİZİNİ

2.1. İsim Çekim Ekleri

+A : ak, arık, boin, boylörin, çindık, ejigin, elin, eştek, foma, için, kalık, keme, kere, keregin, kiji, köküsün, kulagım, magdalina, maria, mejik, mejigin, mun, nökörin, teñere, sözün, töjin, tura, türme, tyuzin ureñçik, 1/10, 4/16, 5/6, 5/10, 5/15, 6/5, 6/13, 7/4, 7/12, 10/6, 10/21, 12/10, 12/16, 13/1, 13/8, 13/10, 13/18, 13/19, 14/3, 14/6, 14/10, 16/18, 17/17, 20/5, 20/11, 21/2, 21/17, 22/4, 23/10, 24/2, 25/12, 25/20, 26/3, 28/10, 28/17, 30/3, 30/6, 32/13, 34/6, 35/13, 36/3, 36/7, 37/18, 39/6, 39/7, 40/6, 40/14, 41/9, 42/13, 42/19, 43/4, 44/12, 46/9, 47/13, 48/1, 48/2, 49/19, 51/3, 52/5, 57/8, 61/14, 63/17, 66/4, 67/15, 69/6, 71/6, 72/5, 72/8, 72/9, 75/12, 75/15, 76/18, 78/21, 80/11, 80/14, 81/7, 83/21, 84/6, 86/18, 88/15, 89/15, 90/8, 90/13, 93/5, 94/16, 96/7, 96/13, 97/4, 97/15, 99/3, 104/11, 104/14, 105/17, 107/4, 107/11, 108/10, 111/3, 112/14, 114/15, 114/21, 116/9, 117/15, 118/6, 119/3, 119/7, 119/13, 116/10, 117/10, 120/11

+bi: sen 9/13

+(ı)bis : baldar, bii, biyeler, işter, kaajı, kaajılar, onço, orto tyurek, zakon 2/13, 9/17, 10/1, 10/5, 11/3, 50/8, 51/8, 77/2, 79/18, 85/15, 94/2, 101/8, 104/19, 106/1, 107/2, 111/21, 113/8, 117/5

+çA: boin, çiiim, kiin salımım, sözün, paskhan 2/10, 5/20, 9/9, 12/3, 13/13, 32/7, 42/6, 52/6, 58/9, 58/20, 62/16, 86/19, 87/2, 107/12, 107/14

+çi : sler 42/20

+DA: adın, alar, aldın, an, anın, bajın, bayram, bis, boin, boyum, çağım, çağın, çakh, ças, çiiim, çıkıjın, el, elin, er, erin, galile, içim, için, kanın, kırın, karaçkı, kem, kiin, kiji, kutay, men, mun, oñın, pöktölyu, sen, sler, solın, sur, syur, tabar, teñere, tilın, tura, tün, tüş, uulın, üy, yerusalim, yerusam, zakonın 1/3, 1/4, 1/8, 2/1, 3/15, 4/7, 4/10, 5/2, 5/10, 5/14, 5/16, 6/7, 6/8, 7/4, 7/20, 8/1, 9/15, 10/2, 10/7, 10/12, 10/19, 11/18, 12/4, 12/8, 12/10, 12/18, 14/3, 14/9, 14/13, 16/14, 16/15, 16/6, 16/16, 16/18, 17/3, 17/7, 17/10, 17/13, 17/19, 19/3, 20/4, 21/13, 22/2, 22/7, 22/16, 23/6, 23/13, 24/6, 24/14, 25/6, 25/12, 27/13, 27/14, 27/17, 28/4, 28/18, 29/3, 29/9, 30/7, 30/11, 30/14, 31/11, 31/13, 31/16, 31/19, 33/4, 33/7, 33/10, 34/1, 34/6, 35/3, 34/4, 35/12, 36/6, 36/4, 38/4, 39/3, 40/8, 40/9, 41/9, 42/3, 42/7, 42/11, 42/13, 42/21, 44/5, 44/11, 45/2, 45/14, 45/18, 46/11, 44/13, 46/1, 46/17, 47/15, 47/16, 48/16, 49/16, 50/7, 51/13, 51/21, 52/2, 52/5, 52/7, 55/7, 55/9, 55/10, 55/16, 56/3, 56/7, 56/8, 56/19, 57/11, 47/17, 48/4, 52/6, 53/5, 53/6, 53/7, 57/16, 57/19, 57/20, 58/1, 58/2, 58/3, 58/4, 58/7, 58/8, 58/16, 59/11, 59/12, 60/6, 61/15, 62/13, 63/21, 64/1, 64/2, 64/10, 64/11, 65/4, 65/8, 65/13, 65/3, 66/6, 66/7, 66/11, 66/12, 67/1, 67/2, 68/14, 68/18, 69/7, 72/2, 72/7, 72/13, 73/3, 74/2, 74/10, 75/3, 75/5, 75/3, 75/5, 75/13, 75/19, 76/8, 77/18, 78/4, 78/8, 78/14, 79/5, 79/15, 79/18, 79/20, 81/17, 82/13, 82/15, 82/16, 83/10, 84/5, 84/15, 85/8, 85/21, 86/12, 86/18, 87/1, 88/1, 88/6, 89/7, 90/4, 90/8, 90/10, 91/7, 92/4, 92/9, 92/13, 92/19, 93/20, 94/2, 94/4, 95/1, 95/3, 95/4, 95/17, 96/12, 98/8, 98/19, 98/20, 99/17, 100/6, 101/1, 101/14, 103/1, 103/9, 104/2, 104/4, 104/12, 104/18, 105/7, 106/6, 107/5, 107/6, 107/11, 107/13, 108/13, 109/6, 110/2, 110/7, 110/11, 110/17, 111/8, 111/18, 111/21, 112/2, 112/20, 113/1, 113/2, 114/4, 114/20, 115/18, 117/6, 117/10, 117/12, 118/4, 118/16, 119/2, 119/10, 119/17, 120/3, 120/6

+DAñ: abıstar, açu, agaş, alar, amdı, balıgıgar, boyugar, ças, ejik,el, emdı, er, galile, kalık, kaykal, kiji, kres, kutay, mejik, moisey, nazaret, ortobis, paşka, petr, pilat, pulut, sler, su, teñere, tu, tura, tyurek, uul, uksus, uyuku, ülej, yisus, yudeyler, 1/8, 2/6, 2/14, 3/4, 5/18, 7/14, 8/5, 9/10, 10/1, 10/12, 12/19, 12/21, 13/8, 13/11, 13/16, 15/15, 18/12, 18/16, 24/5, 25/1, 26/5, 26/6, 27/14, 28/5, 29/3, 29/5, 29/7, 29/12, 30/3, 30/6, 34/2, 35/5, 37/12, 37/15, 38/15, 38/19, 41/11, 43/1, 43/3, 43/11, 44/15, 44/18, 45/3, 45/19, 47/5, 48/2, 48/9, 48/10, 48/16, 49/8, 51/17, 51/19, 52/13, 54/21, 57/5, 59/13, 62/10, 63/9, 63/16, 64/13, 65/10, 65/15, 65/16, 65/18, 65/19, 67/13, 68/2, 69/12, 74/20, 75/6, 79/5, 80/2, 81/21, 82/4, 83/1, 83/5, 85/14, 87/6, 87/12, 89/5, 86/9, 93/10, 94/7, 95/12, 95/17, 96/18, 98/12, 98/16, 101/7, 102/2, 103/19, 104/5, 106/10, 106/12, 106/19, 107/18, 108/3, 111/8, 112/5, 113/7, 114/4, 115/8, 115/21, 116/6, 118/8, 119/4, 119/20

+dAr : angel, kaykal, kiim kul, kün, salım, ul, ulu, uul 4/15, 6/19, 9/11, 10/14, 17/14, 21/6, 33/13, 34/18, 35/1, 37/5, 41/3, 45/5, 45/8, 47/8, 49/18, 50/2, 55/18, 58/13, 58/14, 59/1, 67/13, 68/16, 69/9, 70/8, 74/11, 75/15, 77/19, 81/12, 82/11, 84/19, 92/5, 94/20, 98/3, 100/10, 106/18, 107/3, 110/3, 103/10, 104/14, 112/18, 116/3, 120/10

+dı : adam, alar, amırım, andıylar, aymaktar, başım, biiger, boyum, boyugar, çeryu, çin, çiyu, ebangel, el, er, ettu, izrail, kaan, kanım, kalık, kem, kijim, kiimderim, kolım, koylörım, kozılarım, kutay, lazar, magım, mendegin, nököriñ, onıgar, onçolor, ölyumiñ, öskölör, örgöodor, petr, salımdarım, sler, sözim, söziñ suugenım, sudurçılar syugünçiger, tınım, türyu, tyurektuler, ünüm, yol, zakon, 3/9, 3/13, 3/18, 4/14, 6/6, 6/17, 7/19, 9/19, 10/9, 11/17, 12/10, 12/19, 12/20, 12/21, 13/11, 14/15, 14/19, 15/10, 16/1, 16/4, 16/5, 16/10, 16/19, 19/11, 19/15, 20/1, 21/13, 22/2, 22/11, 25/5, 25/6, 25/8, 25/12, 26/9, 27/8, 30/1, 31/2, 32/1, 32/5, 32/13, 33/3, 34/9, 35/20, 36/13, 37/3, 37/11, 38/17, 38/18, 39/12, 40/9, 41/1, 42/2, 43/1, 43/2, 43/3, 43/5, 43/16, 44/2, 44/3, 44/13, 45/12, 46/5, 47/3, 47/10, 47/11, 48/1, 49/8, 49/16, 50/16, 51/6, 51/15, 51/17, 52/11, 52/12, 53/11, 53/13, 53/14, 53/15, 54/5, 54/14, 54/16, 54/17, 54/21, 55/5, 55/7, 55/8, 55/10, 55/15, 55/17, 55/18, 55/19, 55/21, 56/3, 56/7, 56/9, 56/15, 56/17, 56/21, 57/2, 57/9, 57/12, 58/6, 58/12, 58/13, 58/17, 59/1, 59/3, 59/5, 59/6, 59/9, 59/10, 59/13, 59/15, 59/16, 59/16, 60/1, 60/2, 60/5, 60/6, 60/9, 60/12, 60/13, 60/14, 60/15, 60/19, 61/8, 61/13, 61/14, 61/16, 62/7, 62/17, 62/18, 63/8, 63/10, 64/2, 64/5, 64/12, 64/14, 64/15, 64/17, 64/18, 64/20, 65/8, 65/14, 65/16, 65/17, 65/20, 66/1, 66/2, 66/3, 66/4, 66/11, 66/13, 66/16, 67/10, 67/16, 68/3, 68/6, 69/6, 72/4, 72/5, 73/1, 74/16, 74/17, 75/11, 76/7, 76/21, 77/17, 78/14, 78/19, 79/21, 83/16, 84/16, 86/3, 86/5, 87/11, 87/21, 92/3, 92/19, 93/3, 94/5, 95/10, 96/2, 96/21, 98/14, 99/16, 100/7, 100/12, 101/17, 101/19, 103/15, 103/16, 104/10, 105/20, 106/10, 106/11, 107/3, 107/6, 108/2, 108/12, 109/4, 109/17, 110/1, 110/2, 110/5, 110/17, 111/1, 111/16, 111/17, 112/3, 113/18, 114/10, 115/1, 115/7, 115/17, 116/3, 116/7, 116/10, 116/12, 118/3, 118/9, 119/2, 119/18, 119/20, 120/2, 120/7, 120/8, 120/10

+Dıñ : abıs, akhtu, alar, angel, baldar, balık, bis, biy, boyugar, çakh, çeryu, dabit, ejik, eku, el, er, et, fanuil, hristos, lazar, izrail, kalık, kijiler, kilinçek, koy, köp, kuç, kul, kuş, kutay, mejik, moisey, onbir, onçolor, oneku, özök, petr, proroktor, sler, su, talaş, talay, taş, tildid, tyurekter, uul, ureduçiler, ureñikter, yakop, yisus, yosif, yosiy, yudey, yudeyler, yus, zebeday, 2/4, 2/5, 3/3, 3/16, 4/6, 4/12, 5/2, 5/3, 5/7, 5/9, 6/2, 6/13, 7/4, 7/10, 8/7, 8/16, 9/9, 9/14, 9/15, 9/21, 10/1, 10/5, 10/6, 10/8, 10/12, 11/11, 11/16, 12/4, 12/5, 12/7, 12/17, 13/3, 13/6, 13/10, 14/11, 15/8, 15/9, 15/14, 15/15, 16/8, 17/6, 17/9, 17/10, 17/13, 17/19, 18/5, 18/7, 19/6, 20/6, 20/7, 20/10, 20/21, 22/14, 23/4, 23/5, 23/11, 24/11, 24/13, 24/18, 25/1, 25/7, 25/11, 26/4, 26/7, 27/6, 27/10, 27/12, 28/1, 28/4, 28/18, 29/3, 29/6, 29/11, 30/4, 30/11,

30/17, 31/9, 31/18, 32/14, 32/15, 32/17, 32/18, 33/9, 34/3, 35/8, 35/16, 36/2, 36/5, 36/12, 37/6, 37/9, 37/16, 38/2, 38/21, 39/3, 39/8, 40/3, 40/14, 41/15, 42/1, 41/9, 42/7, 42/8, 42/10, 42/20, 43/6, 43/10, 43/11, 44/14, 44/18, 45/1, 45/15, 45/21, 46/5, 47/10, 49/5, 49/6, 49/7, 50/9, 51/3, 51/7, 51/16, 51/18, 51/20, 52/18, 54/7, 56/17, 57/11, 61/1, 61/6, 61/10, 63/6, 63/17, 64/21, 67/3, 67/7, 67/8, 68/11, 68/19, 68/21, 69/3, 69/4, 69/15, 70/7, 70/11, 71/2, 71/5, 71/17, 72/1, 72/14, 73/5, 73/7, 73/10, 73/17, 74/4, 75/8, 75/20, 76/8, 76/18, 77/1, 77/5, 77/8, 77/15, 77/16, 77/18, 78/2, 78/5, 78/12, 79/6, 79/13, 79/14, 79/15, 79/20, 80/5, 80/13, 80/14, 80/17, 82/4, 82/7, 82/14, 82/19, 83/4, 83/7, 84/7, 84/9, 84/12, 85/2, 85/6, 85/9, 87/17, 88/7, 88/10, 88/17, 89/10, 89/14, 91/4, 91/10, 92/2, 92/4, 92/7, 92/10, 92/17, 93/11, 93/19, 93/20, 94/4, 94/10, 95/7, 95/14, 95/2, 95/11, 96/14, 96/16, 96/20, 97/3, 97/4, 97/7, 98/16, 99/13, 99/15, 100/12, 100/16, 101/2, 101/13, 101/18, 101/21, 102/7, 102/14, 103/3, 104/7, 104/19, 105/17, 105/21, 106/9, 106/13, 106/14, 106/15, 108/8, 109/9, 110/8, 110/15, 111/9, 111/18, 112/2, 112/8, 112/21, 113/15, 113/19, 114/1, 115/1, 115/3, 115/13, 116/2, 116/3, 118/7, 120/1, 120/8

+do : örgöö, örgöö, psalomdor, yol, 6/10, 11/1, 11/8, 12/8, 37/3, 37/6, 40/11, 42/11, 77/10, 84/1, 86/1, 91/12, 96/8, 99/9, 101/15, 109/11, 114/16

+dor: örgöö, psalom 12/8, 36/13, 42/11

+du : kiim, orn 5/11, 7/17, 85/14, 101/7, 113/7

+gA : abıstar, açu, akhtu, ala, alar, angel, bayram, izrail, kaan, kalıktar, kın, kır , kul , kutay, talay, tu, yerusalim 1/12, 3/6, 3/7, 3/10, 3/11, 3/13, 3/19, 4/7, 4/10, 4/13, 5/12, 5/16, 5/19, 5/20, 6/10, 6/11, 6/15, 6/16, 7/2, 7/8, 7/18, 8/1, 8/5, 8/10, 9/6, 9/8, 9/12, 9/13, 9/17, 10/8, 10/13, 10/19, 10/21, 11/9, 11/13, 11/4, 11/14, 12/11, 12/2, 12/4, 12/7, 12/11, 12/15, 13/2, 13/10, 13/11, 13/15, 14/14, 15/9, 15/18, 15/19, 16/2, 16/3, 16/5, 16/11, 16/17, 17/15, 18/2, 18/4, 18/7, 18/10, 18/14, 18/16, 18/19, 18/20, 19/2, 26/15, 26/17, 27/2, 27/15, 27/14, 27/16, 28/3, 28/11, 19/7, 21/7, 22/16, 23/6, 26/17, 26/3, 27/19, 28/15, 30/13, 31/10, 31/12, 32/21, 35/19, 36/16, 37/9, 38/12, 38/20, 38/21, 40/11, 40/12, 40/16, 40/17, 41/6, 41/12, 41/17, 41/19, 42/5, 42/7, 42/10, 42/14, 42/18, 43/5, 43/14, 43/15, 43/17, 44/1, 44/3, 45/7, 45/10, 45/15, 46/6, 47/1, 47/12, 47/15, 47/18, 48/7, 48/5, 48/10, 48/12, 49/14, 50/5, 50/19, 51/5, 51/9, 51/12, 52/10, 53/11, 54/9, 54/12, 54/13, 55/12, 55/16, 55/19, 56/4, 56/13, 57/1, 57/2, 57/4, 57/6, 57/9, 58/9, 59/3, 59/8, 59/14, 59/18, 59/20, 60/12, 60/15, 60/17, 60/18, 60/20, 61/2, 61/3, 61/4, 61/5, 61/7, 61/11, 61/16, 61/19, 62/8, 62/11, 62/14, 62/15, 62/20, 62/21, 63/3, 63/10, 63/16, 63/21, 64/3, 64/18, 65/5, 65/14, 65/21, 66/1, 66/9, 66/12, 66/18, 66/20, 67/16, 67/17, 68/1, 68/2, 68/5, 68/12, 68/13, 53/12, 54/11, 69/7, 69/14, 71/12, 71/19, 75/1, 72/6, 72/7, 72/12, 73/1, 73/13, 73/16, 74/16, 74/20, 74/21, 75/2, 75/10, 75/12, 75/14, 75/17, 76/15, 76/20, 77/3, 78/16, 79/1, 79/4, 79/8, 79/18, 81/8, 81/11, 81/20, 82/8, 82/18, 83/5, 84/14, 87/9, 90/6, 90/11, 91/6, 92/21, 93/6, 93/9, 93/13, 94/2, 95/6, 95/12, 97/16, 98/2, 99/7, 98/11, 99/19, 100/5, 102/10, 103/15, 102/13, 103/19, 103/20, 103/21, 104/1, 105/14, 106/5, 94/17, 104/9, 104/11, 104/13, 104/16, 105/19, 106/2, 107/21, 109/5, 110/19, 111/4, 111/7, 111/11, 111/21, 112/15, 113/14, 113/20, 115/5, 117/8, 117/13, 119/3, 119/7, 119/10, 119/11, 119/14, 119/19, 120/2, 120/3, 120/5, 120/9

+(ı)gAr : açu, ad, ada, amır, balık, bii, boyu, el, kaajı, karul, kem, kutai, on, syugünç, syugünçi, tyurek 11/16, 12/18, 15/9, 18/16, 22/14, 27/13, 30/17, 31/9, 32/4, 42/1, 42/21, 51/3, 51/6, 53/11, 53/14, 54/8, 55/15, 55/16, 55/17, 57/4, 58/16, 59/9, 61/1, 61/2, 62/10, 62/13,

62/17, 62/18, 63/2, 63/17,63/21, 64/3, 65/5, 66/18, 73/17, 76/18, 76/21, 90/11, 102/14, 105/17, 105/20

+gA : adagar, bir , biy, çim, el, er, galile, karalular, kem, kutaigar, kün, moisey, onbir, ölyum, ulular, petr , sler, tyuregiger 1/12, 3/7, 3/11 4/13, 5/16, 5/20, 6/16, 7/8, 8/1, 8/5, 9/17, 11/13, 11/16, 12/11, 13/10, 13/15, 15/18, 16/3, 16/17, 18/, 2, 18/7, 19/7, 21/7, 22/16, 23/6, 26/17, 26/3, 27/19, 38/12, 40/17, 41/12, 41/17, 42/1, 42/14, 43/14, 44/1, 47/1, 47/18, 48/5, 48/12, 50/19, 51/12, 52/10, 53/11, 53/12, 54/11, 54/12, 54/13, 55/12, 55/16, 55/19, 56/4, 56/13, 57/1, 57/2, 57/4, 57/6, 57/9, 58/9, 59/3, 59/8, 59/14, 59/18, 60/12, 60/17, 60/18, 60/20, 61/2, 61/3, 61/4, 61/5, 61/7, 61/11, 61/16, 61/19, 62/11, 62/15, 62/20, 62/21, 63/3, 63/10, 63/21, 64/3, 65/5, 65/21, 66/1, 66/12, 66/18, 68/2, 68/5, 68/12, 69/7, 69/14, 71/19, 72/6, 74/21, 75/12, 75/2, 103/20, 104/1, 104/11, 119/3, 120/9, 73/1, 71/12, 72/7, 74/16, 76/15, 77/7, 81/8, 81/11, 81/17, 81/20, 82/8, 82/18, 84/14, 87/9, 90/6, 91/6, 91/9, 94/17, 95/6, 97/16, 98/2, 98/8, 98/11, 100/5, 103/15, 105/14, 106/5, 107/21, 109/5, 109/8, 112/15, 113/14, 115/5, 117/8,119/11, 119/19,

+gı : aldında, anında, ar, bajında, çimde, elde, elinde, erinde, galilede, içimde, içinde, kabırgazında, kiimde, kolında, mende,örgöödo, örgöözinde, teñerede, tıjında, üstü, 4/1, 4/2, 4/7, 10/12, 11/18, 14/1, 16/12, 16/13, 17/13, 22/16, 23/13, 28/4, 29/3, 33/7, 34/1, 34/4, 34/6, 35/3, 42/3, 44/11, 45/18, 51/1, 57/16, 59/11, 59/12, 61/15, 67/4, 67/9, 72/11, 72/13, 74/10, 76/15, 76/16, 78/20,82/13, 90/10, 95/1,103/9, 105/14, 105/15, 112/20, 114/16, 117/12, 120/3

+go :koylör, onçolor, simon 11/7, 26/18, 33/5, 95/4, 98/8, 99/17, 100/6, 101/1, 106/6, 107/6, 110/7, 111/18, 112/20, 113/2,

+I : ad, ald, ak, alar, an, angel, ar, artık, baj, baldar, bar, boi, çak, çap, çikij, çin, çulan, ejik, el, iç, ij, kaan, kaandık, kan, karındaj, kır, kıygırıj, kiim, kerek, kiin, kol, köz, kuç, kün, küun, krez, kul, mak, mejik, men, nökor, on, oñ, onçolor, ölyum, sagij, sen, söz, sol, söok, söök, şüun, tabij , taj, tap, tıj, tuñ, til, tüymen, turkun, tıj, tyurek, ureñik, uul, üren, üst, yurt, zakon, 1/9, 2/3, 2/4, 2/8, 3/5, 3/11, 4/13, 4/15, 5/9, 5/10, 5/15, 6/7, 6/15, 7/1, 7/6, 7/13, 7/16, 8/1, 8/2, 9/15, 9/21, 10/2 10/10, 10/20, 11/18, 12/8, 12/12, 12/14, 13/10, 13/15, 14/4, 14/9, 14/11, 14/13, 14/16, 15/1, 15/5, 15/15, 16/3, 16/14, 17/6, 17/1, 17/7, 17/10, 17/16, 17/19, 18/4,18/7, 18/17, 18/19, 19/7, 19/8, 19/9,19/12, 19/16, 19/17, 19/19, 20/4, 20/7, 20/9, 20/11, 20/16, 21/6, 21/10, 21/12, 21/15, 21/16, 22/1, 22/6, 22/7, 22/10, 22/13, 23/5, 23/10, 23/11, 23/14, 24/3, 24/8, 24/14, 24/17, 25/3, 25/12, 26/4, 26/5, 27/11, 27/16, 28/4, 28/10, 28/12, 28/18, 29/6, 29/15, 30/16, 31/10,31/11, 31/13, 32/2, 32/17, 32/19, 32/21, 33/8, 34/4, 34/11, 34/13, 34/14, 34/20, 35/1, 35/4, 35/6, 35/14, 35/15, 36/1, 36/2, 36/4, 36/6, 36/17, 37/2, 37/5, 37/9, 37/18, 38/4, 38/6, 38/14, 39/3, 39/9, 40/8, 40/16, 41/5, 41/10, 41/11, 42/3, 42/11, 42/15, 42/17, 43/11, 44/1, 44/14, 45/1, 46/1, 46/8, 46/10, 47/11, 48/7, 48/11, 49/12, 49/13, 50/9, 50/13, 51/13, 51/18, 51/20, 51/21, 52/4, 52/5, 52/6, 53/4, 53/9, 54/3, 54/4, 54/7, 54/9, 54/20, 55/4, 55/5, 55/6, 55/10, 55/16, 55/17, 56/5, 56/7, 56/10, 56/14, 56/17, 56/18, 57/6, 57/9, 57/17, 58/7, 58/11, 59/5, 59/10, 59/15, 59/19, 60/1, 60/4, 60/5, 60/6, 60/7, 60/10, 60/16, 60/21, 61/9, 61/10, 61/16, 61/18, 61/19, 61/20, 62/2, 62/8, 63/8, 63/9, 63/15, 63/18, 64/4, 64/5, 64/6, 65/8, 64/9, 64/19, 65/11, 65/21, 66/8, 66/12, 66/13, 66/18, 66/19, 66/20, 67/1, 68/5, 68/9, 68/10, 68/11, 68/18, 69/1, 69/17, 70/2, 70/12, 71/17, 72/1, 72/1, 72/10, 72/16, 73/2, 73/5, 73/6, 74/2, 74/6, 74/8, 74/11, 74/15, 74/21, 75/3, 75/7, 75/20, 75/21, 76/1, 76/4, 76/5, 76/8, 77/17, 78/2,78/4, 78/14, 78/15, 78/17, 79/6, 79/9, 79/13, 79/15, 79/17, 80/3, 80/4, 80/7, 80/17, 81/1, 81/17, 81/18, 82/13, 82/16, 82/19, 83/13, 84/4, 84/10, 84/15, 85/8,

85/17, 86/12, 86/18, 86/19, 88/1, 89/3, 89/13, 92/3, 92/7, 92/9, 92/19, 92/20, 93/1, 93/11, 93/14, 93/18, 93/20, 94/1, 94/8, 94/9, 95/1, 95/4, 95/7, 95/20, 96/11, 96/17, 97/7, 97/9, 98/8, 98/9, 99/2, 99/13, 99/17, 100/6, 101/1, 101/10, 103/1, 103/5, 103/7, 103/10, 103/14, 103/20, 104/2, 104/6, 104/20, 105/3, 105/4, 105/7, 105/18, 106/6, 106/11, 107/6, 107/11, 107/12, 108/13, 110/1, 110/5, 110/7, 110/17, 110/18, 110/20, 111/9, 111/12, 111/16, 111/18, 111/20, 112/6, 112/7, 112/10, 112/20, 113/2, 113/10, 113/15, 114/7, 114/19, 115/3, 115/18, 116/9, 116/10, 118/10, 119/12, 119/19, 120/9, 120/11

+ınAñ : ad, ald, an, baj, ejik, kii, kilinçek, mejik, rag, rak, tyurek 5/7, 22/15, 24/12, 25/13, 26/9, 26/10, 39/12, 57/21, 59/21, 68/21, 71/5, 84/1, 96/8, 96/19, 99/14, 114/16, 116/1, 118/9

+İñ : men, nökor, ölyum, sen, söz, üst 2/10, 6/20, 12/8, 15/8, 15/8, 16/21, 16/21, 20/15, 20/19, 22/11, 29/8, 30/7, 31/5, 31/7, 32/1, 32/7, 32/8, 32/10, 32/16, 34/9, 35/7, 36/8, 41/4, 42/11, 47/5, 48/3, 49/5, 52/4, 52/5, 53/15, 54/1, 54/4, 54/6, 54/15, 55/9, 55/14, 55/16, 56/20, 56/8, 57/19, 58/8, 58/10, 58/18, 58/21, 59/16, 60/11, 60/7, 61/3, 62/20, 63/1, 63/5, 63/13, 63/20, 64/9, 64/12, 64/14, 64/15, 64/17, 65/1, 65/8, 65/14, 65/19, 65/20, 66/11, 66/15, 66/16, 66/20, 70/1, 70/9, 74/7, 74/9, 74/12, 76/6, 84/1, 85/8, 85/19, 86/18, 86/3, 86/19, 96/8, 101/1, 101/12, 101/17, 103/6, 103/8, 103/11, 105/5, 107/11, 107/12, 113/12, 114/16

+ineñ : iç, köz, küün, söz 2/5, 34/12, 35/9, 44/10

+ke : bis, nazoret 5/8, 27/6, 28/9, 28/15, 30/1, 46/17, 47/16, 55/2, 55/3, 56/13, 62/4, 71/18, 72/4, 72/10, 73/19, 77/9, 79/18, 91/11, 94/2, 102/16, 109/10, 111/21

+kha : abıs, aş, ças, petr, pulut, yisus, yosif, 9/16, 20/13, 27/15, 38/19, 46/16, 47/4, 47/15, 50/4, 50/11, 52/16, 69/2, 69/4, 69/21, 70/3, 71/4, 76/1, 83/10, 85/21, 88/12, 94/18, 95/17, 96/17, 101/14, 114/4, 115/21

+lAr : agaru, andıy, bergı, biçikçi, biy, karalu, karakçi, karakhçi, kiji, kozi, küdüçi, neme, su, sudurçi, şokhçi, tlençi, tyurektu, ulu, ureduçi, uurçi, yudey 1/7, 3/4, 6/17, 7/12, 7/13, 8/8, 10/1, 10/6, 10/9, 15/15, 19/11, 24/13, 25/6, 26/3, 27/1, 27/6, 27/18, 28/1, 28/4, 28/18, 34/3, 35/8, 37/1, 37/4, 38/7, 38/8, 38/12, 38/15, 38/19, 41/1, 43/11, 44/11, 45/7, 45/11, 50/7, 51/3, 51/17, 52/9, 52/13, 52/18, 53/10, 58/6, 68/15, 68/20, 69/15, 71/2, 71/3, 72/2, 71/3, 71/8, 73/18, 74/11, 74/19, 75/6, 75/19, 76/10, 76/17, 77/7, 78/6, 78/12, 79/3, 80/13, 81/11, 81/17, 81/19, 82/1, 82/7, 83/1, 83/2, 83/8, 84/4, 84/14, 85/1, 85/4, 85/10, 86/10, 87/4, 87/9, 87/13, 87/17, 88/6, 89/3, 89/14, 91/9, 92/11, 92/17, 93/8, 95/8, 95/9, 95/15, 96/18, 97/3, 98/2, 98/8, 98/10, 98/13, 99/14, 100/1, 100/5, 100/11, 100/14, 101/3, 102/3, 102/15, 103/10, 103/18, 104/5, 104/18, 105/9, 105/16, 106/10, 106/17, 107/6, 107/16, 107/21, 108/4, 108/8, 109/8, 110/9, 110/15, 111/6, 113/3, 113/16, 113/17, 114/2, 114/19, 115/5, 115/9, 115/13, 116/1, 118/13, 119/15, 119/16, 120/1

+lArı : biçigçi, biy, kaaji, kiji, oruu, tura, ulu, 2/2, 4/8, 8/12, 8/17, 9/17, 10/1, 10/5, 13/17, 13/19, 24/18, 25/3, 44/16, 44/17, 45/4, 49/3, 62/1, 72/8, 79/20, 83/14, 83/18, 91/5, 94/4, 95/21, 96/4, 99/3, 109/4, 112/2, 114/12, 114/8, , 119/13, 120/4

+lOr : boy, koy, onço,örgöö, öskö 1/11, 5/7,18/10, 19/15, 20/1, 26/18, 27/2, 28/7, 33/5, 49/8, 53/15, 54/10, 60/4,72/14, 75/3, 79/9, 82/2, 83/3, 85/2, 93/14, 95/10, 98/14, 100/12, 104/2, 111/12, 113/18

+lörI : boy, koy, nökör, öskö 6/11, 6/13, 8/6, 10/21, 22/5, 26/10, 26/9, 40/12, 40/14, 107/4

+lu : keme 18/11

+(i)m : ad, ada, amır, ata, bala, baş, bian, bii, boyu, çak, kaan, kaandık, kabırğa, kalık, karındaştar, kiji, kiin, kol, kozılar, koylör, kutai, mak, orgöö, sagıj, salım, söök, söz, suugen, syugünç, tın, ureduçi, uul, ün, 2/10, 3/11, 6/20, 11/17, 14/15, 15/2, 15/5, 15/7, 15/8, 16/3, 16/19, 16/21, 19/11, 19/15, 20/1, 21/13, 22/16, 25/5, 28/9, 29/8, 30/7, 34/5, 34/7, 34/10, 35/20, 36/17, 38/12, 41/4, 42/2, 44/1, 47/6, 48/3, 48/4, 48/15, 49/8, 50/16, 54/5, 54/14, 54/19, 54/21, 55/5, 55/7, 55/9, 55/10, 55/14, 55/19, 56/8, 56/9, 56/11, 56/15, 56/19, 57/2, 57/7, 57/8, 57/12, 57/15, 57/19, 58/8, 58/9, 58/11, 58/16, 58/18, 58/20, 60/1, 60/5, 60/15, 61/9, 61/16, 61/21, 62/3, 63/6, 63/7, 63/11, 63/20, 64/11, 64/12, 64/18, 65/13, 66/2, 66/6, 66/12, 66/14, 66/16, 74/9, 74/10, 74/12, 74/17, 76/7, 83/13, 84/16, 86/3, 95/20, 99/1, 100/7, 101/17, 103/8, 103/9, 103/11, 103/16, 105/6, 114/7, 118/17, 119/10

+min : biy, ejik, men, ön 26/18, 27/2, 58/1, 67/18, 68/1, 68/5, 105/17

+n : aakı, açu, alımı, amanı, amırı, arı,azığı, bajı, başı, baldarı, baylığı, biçigçileri, bii, boyu, çağı,eli, hristozi, kaandığı, karuu, kiimi, kolı, kootı, krezi, kulagı,mağı, mejıgı, ölyümü, sagıjı, söögı, sözi, , şüünü, taji, tını,tıldızı, pudu, uçurı, urençığı 2/8, 2/9, 3/8, 7/3, 7/15, 8/4, 9/3, 10/3, 10/13, 11/2, 12/2, 12/11, 12/20, 15/19, 16/21, 18/8,18/11, 18/18, 20/2, 20/3, 20/7, 21/11, 21/15, 22/4, 22/8, 22/15, 23/8, 24/15, 24/18, 25/9, 25/11, 25/18, 26/4, 26/17, 28/6, 28/14, 29/15, 30/14, 31/4, 31/18, 31/19, 32/7, 32/10, 32/11, 34/10, 35/21, 38/2, 41/7, 42/5, 42/14, 43/2, 43/15, 44/15, 46/14, 48/15, 49/9, 50/15, 50/17, 51/10, 52/3, 52/8, 54/6, 55/12, 56/14, 58/19, 59/10, 59/11, 59/13, 60/1, 60/5, 60/6, 61/3, 62/11, 62/16, 62/20 63/4, 65/16, 68/11, 68/13, 68/15, 69/12, 69/13, 70/1, 70/8, 72/3, 73/7, 73/8, 73/15, 74/9, 75/2, 79/11, 79/15, 79/17, 80/1, 80/8, 80/9, 80/11, 81/3, 81/4,81/7, 83/21, 85/16, 85/18, 86/4, 86/17, 87/7, 88/7, 88/9, 88/10, 76/13, 88/15, 89/4,89/6, 89/10, 90/6, 90/11, 92/2, 93/16, 93/20, 94/1, 94/6, 94/13, 94/14, 94/16, 96/7, 97/11, 97/12, 97/15, 99/8, 101/9, 101/11, 101/18, 102/12, 103/8, 104/1,105/12, 106/3,106/20, 107/10, 107/19, 109/17, 111/14, 111/18, 111/20, 112/4, 112/11, 112/12, 112/14,113/9, 113/11, 114/15, 116/7, 116/8, 117/8, 117/13, 118/9, 118/10 , 118/17,119/14

+ñ : adı, ada, arga, bii, boyu, çını, ene, kaanı, kalığı, kança, karuu, kılıjı,kulı, mağı, onço, sabarı, tını, uulı, yoanna, 7/15, 16/18, 21/14, 23/10, 23/16, 28/10, 29/4, 29/11, 30/14, 30/15, 31/5, 31/6, 31/3, 31/7, 31/11, 31/13, 31/19, 32/9, 32/10, 33/6, 34/8, 36/7, 39/2, 39/6, 48/15, 50/12, 52/5, 54/6, 55/2, 55/6, 64/4, 64/8, 64/13, 65/5, 65/19, 66/9, 66/21, 68/12, 69/21, 74/7, 74/5, 76/3, 77/9, 78/9, 81/20, 81/21, 82/19, 85/7, 85/11, 85/13, 86/19, 91/12, 92/14, 95/7, 98/11, 98/12, 99/12, 100/17, 101/4, 101/6, 103/4, 103/6, 105/2, 107/12, 109/11, 110/12, 113/4, 113/15, 118/7, 118/17

+nAñ : adazı, akazı, alañ, aman, arazı, bii, boi , boyun, çiiim, çin, işterim, kaan, kan, mu, ortozi, tolozi, tın, tun, pudu, yerusalim 2/8, 2/13, 3/11, 7/6, 7/19, 9/1, 12/15, 14/5, 16/3, 17/3, 21/1, 22/10, 23/7, 23/13, 28/1, 28/5, 30/16 , 31/11, 32/2, 32/17, 34/3, 35/8, 41/10, 42/18, 45/16, 53/16, 55/11, 57/14, 59/14, 61/14, 62/7, 65/18, 66/2, 74/5, 74/17, 81/5,86/1, 88/12, 89/7, 97/13, 99/9, 101/15, 103/4, 103/16, 106/21, 119/9

+nı : bala, karakçi, kiji, küu, meşke, mu, onço, örgöö, örgöö, öskö, paskha, şokhçi 1/13, 7/15, 8/9, 12/1, 14/16, 15/11, 20/8, 20/20, 22/2, 23/10, 24/8, 24/16, 25/16, 26/12, 27/18, 31/1, 31/9, 32/4, 38/12, 39/8, 39/10, 42/4, 49/1, 50/9, 50/14, 51/14, 52/20, 56/19, 57/8, 59/8, 60/12, 60/17, 60/20, 61/2, 63/21, 65/12, 67/2, 70/14, 72/20, 73/3, 73/14, 73/18, 74/5, 74/19, 75/15, 75/21, 77/13, 78/20, 81/16, 81/20, 82/18, 83/15, 86/4,86/7, 87/19, 95/6, 113/14, 83/15, 84/13, 87/4, 91/15, 93/4, 96/1, 98/7, 98/11, 99/5, 101/18, 101/21, 102/15, 103/4, 103/18, 104/20, 106/7, 108/10, 109/14, 111/2, 114/9, 115/15, 119/3, 73/12, 102/9, 100/4 , 102/11, 104/14, 107/16

+nİñ : ada, adıñ, alımı, angeli, bala, bajı, bayram, boi, boyun, çiiim, çin, enezi, kaanım, kalığıñ,karındajı, kuli, kem, keme, kiji, kööşçi, kuldarı, kule , maria, mekeçi, mu, nedele, öskölöri, teñere, tiñ, tiñi,tün,uldarı, ureñçigteri, uuldarı, üi, ün, yerusalim, zakharia, 2/2, 3/3, 3/5, 3/8, 3/14, 4/12, 4/13, 5/5, 6/2, 6/4, 7/10, 8/6, 10/10, 10/13, 11/2, 11/12, 13/6,15/19, 15/14, 15/15, 16/6, 17/3, 17/10, 17/14, 18/4, 21/6, 22/11, 22/13, 22/15, 23/15, 24/5,24/17, 25/9, 25/14, 25/20, 26/9, 26/14, 29/5, 30/4, 31/6, 31/3, 31/14, 32/1, 32/6, 32/10, 32/11,32/16, 33/7, 33/14, 33/15, 34/5, 34/11, 34/18, 35/4, 36/1, 37/15, 38/2, 38/5, 38/8, 40/3, 40/5, 41/16, 43/10, 43/11, 43/15, 44/4, 44/8, 45/16, 48/15, 49/9, 51/1, 51/10, 51/21,52/2, 53/4,54/19, 58/19, 59/14, 59/17, 60/2, 61/6, 61/21, 63/14, 63/15, 64/4, 65/5, 65/11,65/20, 67/2,67/7, 67/11, 68/10, 68/15, 69/7, 69/8, 69/12, 70/6, 70/8, 70/9, 70/13, 73/11, 74/1, 76/7, 76/16, 77/16, 77/17, 77/19, 78/2, 80/9, 81/4, 81/18, 82/13, 86/14, 86/16, 88/2, 90/4, 92/2, 92/3, 92/5, 92/7 , 94/14, 95/1, 97/12, 98/9, 102/8, 102/17, 105/6, 105/15, 106/3, 107/7,107/9, 108/14, 109/17, 110/1, 110/3, 110/5, 112/12,112/20,115/19, 116/3, 116/9, 117/6,118/4, 118/16, 119/19, 120/1, 120/8

+si : bir 14/12, 14/13, 19/1, 47/1, 47/17, 47/18, 62/1, 81/17, 82/16, 82/16, 95/4, 98/8, 113/2,

+tAr : abıs, aksak aymakh, baş, biçik, iş, kalık, karındaş, karulçik, köz, mejik, oturguş, ureñçik, tañış, taş, tyurek, 3/4, 3/9, 3/18, 4/12, 9/7, 9/17, 12/15, 14/6, 15/7, 15/15, 16/1, 16/10, 16/15, 18/1, 18/10,18/20, 20/17, 21/2, , 24/18, 31/4, 32/8, 32/17, 34/12, 31/6, 32/9, 36/15, 37/2, 37/4, 38/17, 39/7, 42/18, 43/11, 43/16, 45/6, 48/5, 50/2, 51/7, 63/11, 67/2, 67/4, 67/11, 67/7, 67/9, 67/13, 71/7, 74/8, 75/15, 77/1, 77/7, 77/12, 78/7, 79/3, 81/19, 82/1, 82/17, 83/2, 84/3, 85/15, 86/9, 90/2, 90/7, 91/4, 91/9, 91/14, 92/12, 93/8, 95/5, 95/9, 96/10, 98/10, 98/13, 101/8, 102/2, 103/7, 104/14, 105/21, 106/13, 109/3, 109/8, 109/13, 110/10, 111/6, 113/8, 113/13, 113/17, 114/18, 117/4, 117/9, 119/10,119/13, 119/14, 119/17,120/7

+teri: kilinçek, mejik, ureñçik, 5/15, 11/12, 15/11, 17/3, 17/11, 17/14, 19/3, 23/16, 38/5, 41/16, 53/4, 61/21, 69/8, 69/12, 70/6, 84/5, 96/12, 114/20, 119/1, 119/5, 119/6

+tı: arık, bis , hristos, kalık, kilinçek , koot, söök, söz, taş, tildıs, yakob, yakop, yisus, 5/8, 1/10, 1/12, 5/13, 5/4, 14/17, 17/5, 38/16, 50/18, 50/3, 51/14, 67/17, 68/16, 68/4, 69/20, 70/12, 71/2, 71/8, 73/10, 74/3, 75/5, 76/13, 77/5, 78/18, 79/19, 79/21, 79/4, 79/8, 80/13, 84/7, 89/15, 91/5, 91/7, 93/13, 93/2, 93/9, 94/3, 94/5, 96/14, 97/3, 102/7, 103/2, 104/4, 105/12, 106/17, 106/7, 109/4, 109/6, 110/21, 111/11, 111/7, 112/1, 112/3, 115/1, 118/15, 25/15, 26/15, 30/13, 31/6, 32/10, 46/6, 47/10, 10/1, 61/7, 64/9, 79/5, 85/11, 88/12, 93/10, 101/4, 111/8, 113/4

+toñ : prorok, sinogog 25/2 , 60/13

+tOr: prorok, söök, söök, söz 10/12, 10/8, 12/8, 42/11, 52/9, 64/2, 77/15, 87/9, 92/1, 107/21, 109/16, 115/5

+tu : arık, kilinçek 8/2, 46/2, 59/20, 60/3

+zI: ada, aka, akça, alkıštu, ara, arga, bala, çike, ee, ekinçi, ene, kaaji, kabırğa, kalgançı, karı, kemi, kiji , küdüçi, meke, neme, onço, orto, örgöö, paştamazı, sakhçi, sanaa, sen, şirte, tolo, tura, üçünçi 1/5, 2/8, 2/13, 3/3, 3/6, 3/10, 3/8, 4/1, 4/2, 5/5, 6/3, 6/12, 7/10, 7/19, 8/6, 8/8, 11/12, 13/6, 15/14, 15/17, 15/19, 16/2, 16/12, 16/13, 16/17, 18/13, 19/4, 19/11, 19/15, 19/17, 20/15, 20/19, 21/10, 21/11, 22/13, 23/5, 23/16, 24/6, 25/16, 26/7, 27/1, 27/7, 27/13, 27/18, 28/1, 28/5, 28/8, 28/16, 30/17, 31/5, 31/9, 31/15, 32/4, 32/8, 32/12, 32/13, 32/16, 32/17, 32/19, 33/6, 33/7, 33/14, 34/1, 34/3, 34/5, 34/18, 35/7, 35/8, 35/16, 36/8, 39/6, 40/4, 40/13, 41/16, 43/10, 43/13, 43/15, 43/17, 49/7, 51/8, 51/14, 51/21, 52/2, 52/4, 52/5, 52/7, 52/18, 54/4, 54/10, 57/11, 57/12, 59/17, 61/10, 62/15, 63/4, 63/12, 63/13, 64/7, 64/9, 64/12, 64/14, 65/1, 65/11, 66/5, 65/8, 65/19, 65/20, 66/16, 66/20, 68/7, 68/19, 70/9, 71/12, 71/11, 74/7, 77/2, 77/6, 77/10, 77/12, 78/17, 78/15, 78/21, 79/6, 79/13, 80/15, 81/6, 81/13, 86/1, 86/3, 86/7, 86/14, 86/16, 86/18, 86/19, 87/2, 87/17, 90/10, 91/9, 91/12, 91/14, 92/20, 93/1, 93/5, 93/11, 93/18, 96/20, 96/21, 97/5, 97/14, 98/4, 99/9, 99/15, 101/15, 101/17, 101/21, 103/6, 106/1, 106/7, 106/21, 107/7, 107/9, 107/11, 107/12, 107/14, 108/8, 109/8, 109/11, 109/13, 110/18, 110/20, 111/3, 111/9, 111/16, 115/13, 116/2, 116/3, 117/12, 118/4, 119/21, 120/1

2.2. Fiil Çekim Ekleri

-A: adal-, aj-, ak-, al- aydal-, ayt-, ber-, çagar-, çik-, çigar-, eej-, kemzin-, ker-, kıygır-, kıygırj-, ködüril-, odır-, sal-, suur-, syugün-, tanıl-, tirtıl-, toltur-, tujür-, tur-, tyugür-, tyur-, uk- 2/7, 2/10, 3/6, 3/7, 3/9, 5/13, 5/18, 7/8, 7/17, 8/11, 8/17, 9/3, 9/18, 10/11, 10/12, 11/12, 12/2, 12/6, 12/14, 13/1, 13/9, 13/14, 13/15, 13/18, 14/10, 14/16, 15/17, 15/19, 16/2, 16/4, 16/17, 18/10, 18/21, 19/6, 20/8, 20/9, 20/12, 21/16, 25/15, 25/16, 25/20, 32/17, 34/3, 34/13, 36/8, 36/14, 39/2, 41/12, 41/16, 42/9, 42/17, 43/4, 43/13, 43/15, 43/17, 44/2, 44/9, 48/5, 49/7, 50/18, 51/4, 51/12, 51/18, 52/10, 52/14, 52/19, 54/21, 58/5, 60/11, 60/13, 62/12, 62/18, 64/3, 68/10, 69/10, 70/12, 73/4, 73/5, 74/19, 75/16, 76/13, 76/19, 77/12, 78/2, 79/17, 80/18, 81/5, 81/11, 81/16, 83/8, 83/19, 84/2, 84/15, 86/2, 86/4, 87/13, 87/19, 89/12, 89/13, 91/14, 92/7, 93/15, 93/17, 94/1, 95/15, 95/17, 96/9, 96/18, 97/13, 98/2, 98/7, 98/18, 99/9, 99/10, 99/18, 100/6, 101/16, 101/18, 103/18, 104/15, 105/12, 106/5, 106/11, 107/15, 108/4, 109/13, 110/5, 111/13, 111/15, 111/20, 114/2, 114/13, 114/17, 115/9, 115/15, 115/21, 116/11, 119/6, 119/21

-adılar : ayt-, bar-, kaç-, tap- 7/15, 10/3, 14/13, 17/16, 17/17, 24/13, 26/13, 45/7, 71/9, 79/9, 93/14, 111/12

-Ain : al-, bar- 10/15, 15/3, 20/3, 21/14, 22/3, 29/12, 31/15, 89/5

-ala : al-, ayt-, bar-, çik-, sal-, san-, tur-, uk- 3/12, 5/8, 6/3, 7/4, 10/19, 11/4, 11/12, 12/21, 15/1, 18/17, 22/3, 22/12, 24/5, 24/16, 24/19, 25/7, 25/11, 26/10, 28/2, 31/2, 32/5, 38/2, 38/21, 39/4, 40/4, 40/9, 41/9, 41/16, 43/3, 44/15, 50/10, 50/17, 73/8, 74/4, 75/21, 76/13, 80/13, 83/15, 83/16, 84/5, 88/11, 88/12, 88/13, 89/6, 89/10, 90/8, 90/13, 94/8, 96/1, 96/2, 96/12, 99/3, 103/3, 104/20, 105/12, 112/6, 114/9, 114/10, 114/20, 116/7, 116/8, 117/10, 117/15, 119/4

-alı : al-, bar-, tart- 47/17, 52/12, 57/14, 87/12, 108/3, 115/8

-an : çik-, kak-, uk- 13/13, 34/1, 39/9, 39/14, 39/15, 49/11, 57/5, 62/15, 63/16, 69/18, 70/8, 72/6, 78/15, 92/20

-apa-: kaldır- 57/1

-Ar : ak-, al-, argalan-, arıt- ayt-, bar-, ber-, bildirt-, çagar-, çik-, eej-, et-, ettür-, i-, kal-, kaldır-, kel-, kılın-, kıygır-, kir-, köryun-, köryündür-, kurçat-, küt-, makhtat-, öltür-, pyütür-, sal-, suran-, syuugün-, syuuj-, tap-, tart-, taştal-, tur-, turgüz-, tut-, tügön-, tuj-, tyur-, 3/15, 5/8, 6/19, 6/20, 7/2, 9/18, 12/18, 16/6, 18/5, 20/5, 20/6, 22/16, 23/12, 24/3, 25/5, 27/3, 27/4, 27/13, 30/1, 31/1, 31/6, 31/10, 32/4, 32/9, 34/13, 35/14, 35/16, 35/18, 35/21, 36/1, 38/5, 38/12, 38/18, 41/3, 41/4, 41/6, 42/21, 44/4, 44/5, 44/11, 46/2, 49/1, 49/8, 49/11, 53/7, 53/8, 53/9, 53/14, 53/16, 54/2, 54/3, 54/5, 54/6, 54/8, 54/11, 54/15, 54/21, 55/13, 55/20, 55/21, 56/5, 56/15, 56/20, 57/5, 57/7, 57/9, 58/6, 58/14, 59/18, 60/8, 60/10, 60/13, 60/16, 61/7, 61/15, 61/16, 61/17, 61/19, 61/20, 62/2, 62/9, 63/2, 63/5, 63/6, 63/18, 66/21, 71/6, 73/6, 73/7, 73/18, 77/13, 77/16, 79/4, 81/5, 81/10, 83/18, 84/12, 88/4, 88/8, 89/10, 90/4, 91/5, 91/15, 92/2,

93/9, 94/18, 96/4, 97/13, 98/1, 100/3, 102/15, 108/16, 109/4, 109/17, 109/14, 111/7, 112/16, 114/12, 115/21, 116/8, 117/6, 119/5, 119/7, 120/10

-at : al- , alın-, arıt-, ayt-, çik-, kayt-, sal-, tap, tur-, tuul-, ugul- 1/13, 2/10, 3/6, 3/13, 5/12, 8/4, 9/11, 10/11, 13/11, 14/14, 14/18, 15/4, 15/5, 15/6, 15/18, 16/5, 16/18, 17/1, 17/15, 18/2, 18/7, 18/16, 18/20, 19/7, 19/9, 19/10, 19/12, 19/13, 19/15, 19/18, 20/1, 20/9, 20/13, 20/14, 22/8, 24/8, 24/19, 30/6, 36/2, 37/9, 38/10, 43/14, 44/3, 44/12, 45/15, 46/9, 48/3, 50/5 , 50/12, 52/5, 56/12, 57/18, 61/11, 77/18, 92/4, 110/2, 111/12

-ay : tap 28/2, 50/6, 71/10, 74/21, 75/11, 93/18, 103/20

-bA: al- , aldır-, alal-, aña-, bar-, beril-, bil-, çagar-, çiy-, ermekte-, kal-, kışır-, kir-, kör-, ootıl-, sal-, sura-, syuretti-, tanı-, tašta-, tidin-, tirtıl-, tiy-, tur-, turagal- 1/8, 2/1, 4/1, 4/2, 4/9, 5/12, 6/18, 10/7, 13/12, 13/18, 14/16, 15/6, 16/12, 16/13, 17/3, 18/6, 18/19, 19/1, 20/5, 22/16, 23/9, 25/19, 28/13, 34/20, 37/11, 38/7, 38/11, 41/2, 45/5, 45/9, 48/9, 50/16, 52/10, 53/9, 54/17, 57/10, 58/5, 59/19, 61/4, 62/6, 63/1, 66/19, 70/15, 73/13, 81/10, 87/9, 88/1, 98/1, 102/10, 105/5, 106/15, 107/21, 115/5, 115/18, 120/5

-bas : ara-, kal-, tuu-, uda- 36/3, 36/6, 53/7, 61/19, 61/20, 62/1, 62/2, 62/5, 62/8, 62/9, 77/13, 91/15, 109/14

-bay : ajır- 69/14

-bayt : sura- , tanı- 14/18, 61/1

-bes : bil- , iy-, kel-, kör-, öl- , syuu-, tur- 20/16, 20/18, 30/15, 32/1, 45/13, 46/1, 54/20, 56/17, 59/2, 61/5, 72/16, 73/3, 73/16, 102/13

-bey : bil-, ermekte-, kerekte- , kir-, kör-, körün- 10/21, 17/2, 26/5, 26/14, 47/2, 47/8, 50/14, 55/5, 56/2, 56/5, 61/20, 62/2, 62/8, 63/14, 76/5, 84/18, 100/9, 105/4

-bo : bol- , oygör-, 13/12, 14/15, 16/20, 26/16, 27/2, 28/14, 39/8, 62/6, 72/15, 73/15, 74/9, 102/12, 103/8

-bos : bol-, koy- 18/13, 35/18, 53/10, 56/1, 59/20, 60/3, 62/19

-DI : alalba-, açıl-, ada-, al-, aldırba-, alka-, aydış-, ber- , bol-, çeber-, çik-, et-, ertır-, ezenteş-, gal-, ila- , iy-, kalba-, kak-, kel-, kerele-, kıygırış-, kiriş-, korukh-, koy-, kör-, körgüz-, köryün- , makhtal-, makhtat-, oygort-, oyno-, pyut-, pyüür-, sal-, salba-, sogtır-, sura-, syugün-, tañarkha-, tap-, te-, ti-, tirtılba-, toltur-, tuul-, tur-, turgüz-, tüş-, tut-, tyur- 1/5, 1/8, 2/5, 2/6, 2/11, 2/15, 3/8, 4/16, 5/19, 5/14, 6/10, 7/4, 7/6, 7/14, 7/20, 8/11, 8/14, 8/17, 9/6, 9/10, 10/1, 10/11, 10/13, 10/19, 10/21, 11/13, 12/2, 12/5, 12/7, 12/10, 12/11, 12/18, 12/21, 13/1, 13/12, 13/16, 13/17, 14/4, 14/16, 15/4, 15/10, 16/1, 16/8, 16/14, 16/20, 17/1, 17/3, 17/11, 18/3, 18/5, 18/10, 18/19, 19/10, 19/11, 19/14, 19/17, 20/1, 20/6, 20/9, 20/14, 20/16, 20/17, 21/12, 21/14, 22/1, 22/3, 22/5, 22/12, 22/14, 22/17, 23/16, 24/6, 24/7, 24/9, 25/1, 25/11, 26/14, 27/4, 27/17, 28/6, 28/11, 28/13, 28/15, 28/16, 29/7, 29/14, 30/1, 30/3, 30/17, 31/7, 32/11, 32/17, 33/4, 33/15, 34/1, 34/5, 34/7, 34/8, 34/10, 34/12, 34/14, 34/16, 34/19, 35/1, 35/9, 35/19, 35/20, 36/5, 36/6, 36/8, 37/2, 37/13, 37/17, 38/4, 38/8, 38/12, 38/14, 39/5, 40/11, 41/8, 41/10, 41/17, 42/5, 42/13, 42/4, 42/8, 42/10, 42/14, 42/21, 43/3, 43/4, 43/16, 44/6, 44/11, 45/3, 45/5, 45/17,

46/2, 46/8, 47/1, 47/13, 47/15, 47/18, 48/8, 48/12, 48/16, 49/6, 49/9, 49/19, 50/10, 50/11, 50/15, 50/17, 51/1,51/4, 51/7, 51/9,51/6, 51/12, 51/15, 52/7, 52/8, 52/4, 52/5, 52/20, 53/5, 53/9, 54/16, 54/18, 54/3, 54/5, 55/1, 55/3, 56/14,57/10, 61/3, 62/21, 64/2, 64/4, 64/10, 65/16, 67/17, 67/18, 68/14, 68/7, 68/11, 69/3, 69/19, 69/9, 70/1, 70/3, 70/4, 70/7, 70/10,70/11, 70/12, 71/7, 71/15, 71/18, 72/6, 72/10,72/14, 72/16, 72/2, 72/21, 73/4, 73/5, 73/8, 73/14,73/18, 74/13, 74/18, 74/4, 74/6, 75/2, 75/6, 75/13, 75/14, 75/15, 75/19, 76/1, 76/5, 76/2,76/9,76/15, 76/18, 76/21, 77/12, 77/8, 78/4, 76/9, 76/10, 77/3, 77/8, 78/5, 78/8, 78/12, 78/18, 78/5, 78/6, 79/6, 79/7, 79/11, 79/16, 79/18, 79/20, 81/10, 81/18, 82/2, 82/10,83/11, 83/17, 83/18, 83/21,84/2, 84/3,84/18, 85/12, 85/18, 85/19, 85/21, 86/1, 86/2, 86/4, 86/7, 86/18, 86/19, 87/3, 87/2, 87/6, 87/7, 87/8, 87/20, 88/2, 88/11, 88/13, 88/14, 88/16, 89/6, 90/9, 90/13, 91/11, 91/14,92/5,92/9,92/10,92/11,92/13,92/17,93/2,93/11,93/12,93/16,93/21,94/2,94/4,94/19,95/18 ,96/3,96/4,96/7,96/9,96/10,98/1,98/9,98/14,98/20,99/7,99/8,99/13,100/9,101/5,101/11,101/14, 101/12,101/15,101/16,101/18,101/21,102/11,102/15,103/3,103/5,103/12,103/15,103/17,104/1 ,104/21,104/5,104/12,104/13,104/14,104/18,105/1,105/4,105/8,105/9,105/14,105/17,105/20, 106/2,106/5,106/8,106/17,106/20,107/1,107/11,107/12,107/14,107/15,107/18,107/19,107/20, 108/11, 108/14, 109/13, 110/7, 110/8, 110/9, 109/10,110/3, 110/11, 110/15,110/21, 111/9, 111/10, 111/14, 111/19, 111/21, 112/2, 112/17, 113/5, 113/11, 113/12, 114/5,114/11, 114/12, 114/15,114/17,114/18, 115/16,115/19,116/5,116/7,116/10,116/11,117/11,117/15,119/2,119/4, 119/8, 120/2,120/12

-ele : ber-, bil-, i-, içir-, kel-, kemzin-, kir-, kiydır-, kör-, pyut- 3/9, 4/8, 5/10, 6/10, 7/14, 8/5, 9/6, 10/3, 10/17, 11/4, 12/20, 16/1, 17/6, 18/14, 20/13, 22/6, 25/15, 25/17, 28/8, 29/4, 33/3, 33/14, 35/6, 36/16, 38/15, 40/11, 43/2, 47/4, 48/6, 50/11, 52/7, 52/13, 56/16, 61/6, 62/8, 67/15, 71/6, 71/11, 72/12, 73/1, 73/13, 75/7, 75/10 76/1, 77/6, 77/11, 80/9, 80/16, 81/4, 82/8, 84/6, 84/14, 85/5, 87/2, 87/5, 87/13, 87/14, 91/8, 91/13, 94/14, 94/17, 96/13, 97/6, 97/12, 100/5, 100/15, 102/10, 104/6, 104/9, 104/21, 106/18, 107/14, 107/17, 108/4, 108/5, 109/7, 109/12, 112/12, 112/15, 114/21, 115/9, 115/10, 118/8, 118/9, 119/8,119/13

-eli : bil-, et-, öltür-, pyut- 46/17, 50/3, 54/18, 71/8, 82/5, 83/5, 95/12, 98/17, 113/20

-gAn : al-, açurkhan-, aña-, argala-, arkından-, arlal-, aydıl-, bar-, belende-, ber-, beril-, çagar-, çiy-, ila-, kaçırıl-, kal-, karulda-, kel-, kir-, kiy-, körün-, köryun-, makhtal- otur-, sal-, sana-, sura-, suuza-, syugün-, syuu-, tartıl-, tartır-, te-, tur-, tuttır-, tuu-, tuul-, tyugür-,tyur-, ugul- 1/10, 2/1, 2/2, 2/6, 2/7, 2/14, 3/11, 4/8, 4/11, 5/11, 5/13, 5/15, 6/4, 6/5, 6/6, 7/11, 7/16, 7/18, 8/19, 9/2, 9/10, 9/11, 9/20,10/18, 10/15, 12/1, 12/3, 13/16, 14/10, 14/15, 16/4, 16/15, 17/5, 17/7, 18/16, 20/20, 21/7, 21/2, 21/11, 21/9, 21/16, 23/5, 23/9, 23/10, 24/3, 24/4, 24/6, 24/12, 24/13, 24/17, 25/5, 25/7, 25/8, 25/15, 26/3, 26/15, 27/12, 27/19, 28/6, 28/17, 28/19, 29/8, 29/9, 30/6, 30/8, 30/11, 30/13, 30/16, 31/1, 31/5, 31/12, 31/13, 31/16, 31/18, 32/2, 32/4, 32/8, 32/19, 32/20, 33/1,33/4, 33/5, 33/9, 33/14, 34/18, 35/2, 35/11, 35/3, 35/4, 35/6, 35/19, 36/13, 36/16, 37/4, 37/10, 37/16, 37/18, 38/3, 38/5, 38/11, 38/20, 39/10, 39/11, 39/13, 40/5, 40/7, 41/11, 42/4, 42/6, 44/2, 44/9, 45/1, 45/4, 45/8, 46/7, 46/8, 46/12, 47/3, 47/5, 47/6, 47/13, 48/2,48/3,48/4, 48/16, 49/1, 49/2, 49/7, 50/9, 51/18,51/17, 51/20, 52/2, 52/19,53/6,54/20,55/8, 55/8, 55/9, 55/12, 56/18, 57/18, 57/19, 58/20, 59/5, 60/7, 60/8,62/15, 63/7, 63/9, 64/6, 64/9, 64/13, 64/17, 64/19, 65/6, 65/9, 65/10, 65/21, 66/5, 66/9, 66/10, 67/1, 67/10, 67/11,67/19, 68/3, 68/13, 68/15, 68/18, 68/5, 68/21, 69/11, 69/13, 69/18, 69/20, 69/4, 69/6, 70/5, 71/2, 71/6, 71/16, 72/11, 72/12, 72/19, 72/21,73/19, 74/18, 75/21, 76/8, 77/5, 78/1, 78/3, 78/7, 78/11, 78/21, 80/14, 82/3, 82/14, 82/15, 83/3, 84/4, 84/7, 84/17, 85/1, 85/2, 85/3, 85/6, 85/9,

86/16, 87/4, 88/7, 88/11, 88/9, 89/5, 89/7, 89/12, 92/6, 92/12, 92/16, 93/5, 95/1, 95/2, 95/3, 95/10, 95/12, 96/11, 96/14, 96/18, 98/5, 98/15, 99/7, 99/11, 99/14, 100/8, 100/11, 100/12, 100/13, 101/2, 106/10, 106/11, 106/13, 107/16, 107/9, 108/10, 110/4, 110/10, 111/3, 112/21, 113/1, 113/3, 113/18, 114/19, 115/1, 118/10, 118/14, 120/3, 120/6

-(i)gAr :al-, alın-, aña-da-, arla-, ayt-, bar-, bol-, karulda-, pyut-, sura-, syugün-,syuuuj-, ti-, töle-, tur-, uret-,3/13, 4/11, 4/15, 5/17, 6/17, 8/2, 16/5, 18/20, 21/12, 41/1, 44/3, 48/7, 49/19,53/12, 53/14,54/10, 54/9, 55/11, 57/14, 57/20, 58/9, 58/12, 59/9, 62/10, 64/1, 68/6, 79/16, 90/12, 93/21, 111/19, 117/14, 119/11, 119/1, 119/8,119/19, 120/7, 120/10

-gın : al-, ber, çagar-, korula-, sakhta-, syugün-, tiybe- 15/6, 21/13, 35/7, 48/15, 65/6, 65/17, 65/18, 85/17, 90/7, 101/10, 113/10, 117/9

-gıncA : ber-, bol-, kel-, kiin-, tur-, tügön-, tyur-4/15, 12/18, 20/14, 20/19, 22/13, 22/4, 24/7, 42/21, 47/3, 48/11, 49/15, 49/18, 120/11

-gOn : bol-, koy-, kör-öl-, törö-, 1/12, 1/13, 1/7, 1/9, 2/12, 3/18, 5/10, 6/8, 8/1, 8/7, 8/8, 10/15, 16/10,17/1,18/12, 18/15, 18/9, 21/9, 22/11, 23/4, 23/8, 25/13, 27/13, 28/1, 30/12, 30/14, 30/16, 31/13, 31/17, 31/19, 32/2, 33/10, 33/2, 35/5, 37/16, 37/19, 38/10, 40/9, 44/15, 46/10, 46/13, 49/4, 49/5, 49/6, 51/19, 51/2, 51/20, 52/11, 52/20, 55/5, 56/19, 60/1, 60/4, 64/12, 64/14, 67/12, 68/10, 68/12, 68/14, 68/19, 68/19, 69/2, 70/10,70/13, 73/11, 74/10, 75/5, 76/17, 78/14, 81/13, 82/16, 85/9, 86/6, 87/11, 87/19, 88/10, 89/12, 89/14, 92/19, 95/4, 98/4, 99/14, 99/17, 101/2, 101/20, 102/8, 103/9, 104/4, 105/16, 106/12, 106/13, 107/1, 108/2, 110/17, 108/10, 113/2, 115/7, 115/15, 118/10, 118/11

-ım : alar-, arıtar-, barar-, çagarar-, keler, köryuner, pagtırar-, pyütürer, salar-, turar- 12/17, 42/20, 54/13, 55/15, 55/17, 56/4, 56/11, 57/6, 61/6, 66/21, 90/4, 117/6

-İp : aç-, açıl-, açurkhan-, aj-, ajır-, ak-, al-, alın-, an-, aña-dar-, arıl-, arıt-, art-, ayt-, aytır-, bar-, başko-, ber-, beril-, bil-, bildirt-, bojot-, bol-, çagar-, çeç-, çik-, çiydir-, çöoçın-,ebel-, eej-, ejur-, eñilt-, ermektej-, ermekteş-, et-, ezentej-, i-, içir-, iymen-, ilaj-, kaçır-, kak-, kal-, kargan-, keç-, kel-, ker-, kıçır-, kıçirt-, kılın-, kıygırıj-, kıynal-, kıynat-, kir-, kiydir-, ko-, korkh-, koşton-, ködür-, ködürül-, kör-, körgüz-, körün-, köryun-, kabul-, kuçakhtan-, kurçan-, maalkhat-, odır-, oot-, otur-, oturuz-, oygör-, öltir-, öksür-, pak-, pazır-, pyut-, pyütür-, sabıl-, sadıj-, sadıl-, sal-, salın-, salıştır-, sat-, sıkhtaj-, sındır-, sok-, sök-, sökülej-, suraj-, suk-, syugün-, şilten-, tarın-, tart- tartır-, taştal-, teril-, tiñ-, tırlaj-, ti-, tirtıl-, tokhzo-, tol-, toltur-, tökür-, töküruj-, tuttır-, tur-,turguz-,tut-, tüj-, tüjür-, tyugür-,tyukten-, tyuktendir-, uguz-, uk-, uret-, uren-, üleş-, ünden- 2/7, 3/4, 3/6, 3/6, 3/12, 3/14, 4/2,4/14, 5/4, 5/6, 5/8, 5/11, 5/16, 6/5, 6/6, 6/11, 6/13, 6/16, 7/4, 7/6, 7/17, 7/18, 8/3, 8/6, 8/9, 8/10, 8/14, 8/19, 9/3, 9/5, 9/7, 9/9, 9/18, 9/20, 10/13, 10/14, 10/15, 10/17, 10/19, 10/20, 11/2, 11/6,11/9, 11/12, 11/14, 12/12,12/19, 12/20, 13/2, 13/4,13/10,13/11, 13/14, 14/2, 14/7, 14/10, 14/17,14/15, 15/3, 15/7, 15/10, 15/11, 15/18, 16/13, 16/17, 16/20, 17/6, 18/6, 18/9, 18/10, 18/14, 18/19, 19/2, 19/18, 20/2, 20/3, 20/8, 20/9, 21/9, 21/11, 21/15, 21/17, 22/5, 22/7, 22/8, 22/9, 22/12, 23/7, 23/8, 23/11, 24/2, 24/6, 24/17, 25/6, 25/8, 25/9, 25/10, 25/11, 26/4, 26/5, 26/8, 26/10, 26/11, 26/15, 26/18, 27/7, 27/11, 27/12, 28/2, 28/5, 28/6, 28/10, 28/15, 28/16, 28/17, 29/6,29/13, 30/3, 30/4, 30/5,30/13, 31/2, 31/10, 31/11, 31/17, 32/5, 33/4, 33/5, 33/8, 33/9, 34/7, 34/9, 34/19, 35/14, 36/13, 36/14, 36/15, 36/16, 37/6, 37/8, 37/12, 38/3, 38/7, 39/2, 39/12, 39/13, 40/6, 40/7, 40/12, 40/14, 40/17, 41/8, 41/10, 41/11, 41/16,41/18, 42/15, 43/1, 43/2, 43/5, 43/7, 43/14, 44/8, 44/9, 45/16, 46/6, 46/9, 46/15, 47/2, 47/3, 47/4, 47/6, 47/11, 47/12, 48/1, 48/4, 48/6, 48/10, 48/18, 49/2, 49/10, 49/17, 50/6, 50/18, 51/10, 51/15,52/8, 52/12, 52/15, 52/16, 53/10, 53/11, 53/12, 54/2, 54/7, 54/12, 54/15, 54/17, 55/2, 55/8, 55/12,

56/1, 56/21, 57/13, 57/19, 57/21, 58/5, 58/6, 58/20, 59/1, 59/4, 59/5, 59/6, 59/9, 60/8, 60/9, 60/13, 60/15, 60/18, 61/3, 61/5, 61/13, 61/17, 61/19, 62/10, 62/11, 62/20, 63/3, 63/5, 63/7, 63/10, 63/12, 63/18, 63/19, 64/6, 64/7, 64/10, 64/13, 64/18, 64/19, 65/13, 66/21, 67/3, 67/8, 68/16, 68/17, 69/5, 69/14, 69/16, 69/18, 69/20, 69/21, 70/7, 71/4, 71/5, 71/10, 71/12, 71/17, 71/19, 72/8, 72/9, 72/10, 72/15, 72/17, 72/20, 73/3, 73/4, 73/13, 73/17, 73/18, 73/19, 74/1, 74/3, 74/14, 74/15, 74/20, 74/21, 75/3, 75/5, 75/7, 75/9, 75/10, 75/11, 75/17, 75/18, 76/10, 76/11, 76/14, 77/11, 77/16, 78/6, 79/1, 79/14, 79/19, 80/2, 80/4, 80/6, 80/7, 80/9, 80/10, 80/17, 80/18, 81/1, 81/2, 81/4, 81/7, 81/8, 81/12, 81/20, 81/21, 82/11, 82/13, 82/17, 82/18, 83/3, 83/9, 83/12, 83/16, 83/17, 83/18, 83/21, 84/3, 85/1, 85/12, 86/4, 87/5, 87/7, 87/8, 87/11, 87/12, 87/15, 88/10, 88/13, 88/14, 88/15, 88/16, 89/15, 90/9, 90/12, 90/14, 91/13, 92/2, 93/6, 93/18, 93/19, 94/3, 94/7, 94/9, 94/11, 94/12, 94/14, 94/15, 94/16, 94/20, 95/1, 95/6, 95/16, 95/19, 96/2, 96/3, 96/4, 96/7, 96/10, 97/7, 97/8, 97/9, 97/12, 97/15, 97/16, 98/3, 98/11, 98/12, 98/18, 99/4, 99/5, 99/6, 99/8, 99/10, 99/12, 100/11, 101/5, 101/18, 102/3, 102/10, 102/14, 102/16, 102/17, 103/2, 103/19, 103/20, 104/2, 104/4, 104/6, 104/7, 104/9, 104/13, 104/16, 105/7, 105/9, 105/10, 105/13, 106/3, 106/8, 106/18, 106/19, 107/17, 107/19, 107/20, 108/2, 108/3, 108/5, 108/6, 109/12, 109/17, 111/4, 111/17, 112/1, 112/5, 112/7, 112/9, 112/10, 112/12, 112/13, 112/21, 113/5, 113/14, 114/10, 114/11, 114/12, 114/15, 114/18, 115/7, 115/8, 115/10, 115/11, 116/6, 116/10, 116/11, 117/14, 117/16, 118/8, 118/9, 118/12, 118/16, 119/1, 119/4, 119/5, 119/9, 119/10, 119/12, 120/9

-ken : bildirt-, eeş-, ermekteş-, et-, ezentej-, kiriş-, pyut-, tergiş-, tüş- 1/5, 1/6, 2/1, 7/4, 6/17, 17/2, 17/3, 25/20, 27/9, 27/10, 27/15, 29/4, 32/20, 34/6, 34/7, 35/3, 37/5, 38/17, 41/1, 41/8, 46/1, 62/5, 62/14, 74/8, 79/11, 80/18, 89/13, 93/16, 97/8, 98/2, 106/21, 107/2

-khan : at-, aydış-, ayt-, tart-, tartılış-, tap-, 3/10, 3/18, 3/19, 4/10, 5/11, 6/7, 6/13, 6/16, 9/13, 9/8, 10/4, 10/12, 10/8, 10/14, 11/1, 11/2, 11/13, 11/14, 12/11, 12/4, 12/7, 14/2, 14/11, 14/17, 16/10, 16/11, 16/17, 16/21, 16/3, 17/13, 18/4, 18/11, 18/15, 18/18, 20/8, 20/10, 20/12, 20/18, 20/20, 21/10, 21/13, 21/6, 22/2, 25/1, 32/14, 40/14, 40/8, 49/17, 50/7, 51/7, 55/18, 56/9, 57/3, 58/21, 59/1, 60/9, 61/13, 62/15, 65/17, 66/4, 68/1, 68/6, 69/19, 77/1, 81/11, 83/8, 84/9, 95/15, 96/16, 98/2, 98/18, 105/21, 114/2, 115/3, 118/17, 119/12

-lAr : ada-, al-, başkoy-, berdı, biledı, bol-, ermektejedı, iydı, keldı, keledı, kıçır-, kirdı, kiredı, koy-, kördı, körödı, köryundı, otur-, sal-, sana-, sura-, tañarkha-, taşta-, tedı, tur-, tyur- 3/4, 3/9, 3/15, 4/8, 5/5, 5/6, 5/7, 5/12, 5/19, 6/11, 6/18, 6/20, 7/1, 7/2, 7/8, 8/5, 8/6, 8/9, 9/13, 10/7, 10/14, 10/17, 11/3, 11/7, 11/9, 11/14, 12/6, 13/2, 13/4, 13/12, 13/14, 13/15, 14/7, 16/2, 16/6, 16/11, 17/17, 18/3, 18/12, 22/7, 24/3, 24/16, 25/16, 25/19, 25/21, 26/8, 26/11, 26/12, 27/8, 27/11, 27/16, 28/2, 28/3, 28/8, 31/13, 31/15, 32/12, 33/8, 37/8, 38/16, , 40/12, 41/12, 42/9, 43/5, 43/7, 45/2, 45/6, 45/9, 45/13, 45/20, 46/15, 47/8, 49/13, 50/9, 51/4, 51/5, 51/8, 52/16, 60/5, 60/6, 67/5, 67/10, 67/17, 68/4, 68/17, 70/6, 71/10, 78/2, 87/15, 89/11, 92/7, 108/6, 110/5, 115/11, 25/17, 28/8, 34/13, 37/17, 38/18, 39/2, 39/10, 41/2, 41/4, 41/5, 41/6, 41/19, 43/17, 44/4, 44/5, 44/17, 51/13, 51/14, 51/18, 52/1, 52/13, 56/11, 58/7, 58/9, 60/16, 64/17, 64/19, 66/20, 68/16, 69/10, 71/13, 71/15, 72/7, 72/10, 73/2, 73/19, 74/8, 75/4, 75/8, 75/10, 75/17, 75/21, 76/10, 76/13, 76/19, 76/20, 77/2, 77/16, 77/10, 79/7, 79/10, 79/21, 80/2, 80/4, 80/6, 80/7, 80/11, 80/15, 80/17, 80/18, 81/2, 81/8, 81/12, 81/14, 81/16, 82/1, 82/9, 82/11, 82/12, 82/14, 82/18, 83/1, 83/3, 83/8, 83/9, 83/20, 84/4, 84/6, 84/10, 84/16, 84/18, 85/4, 85/7, 86/9, 86/11, 86/15, 87/12, 88/4, 88/17, 89/16, 90/11, 90/14, 91/6, 91/12, 92/2, 93/12, 93/15, 94/6, 94/7, 94/9, 94/11, 94/12, 94/16, 94/18, 94/20, 94/21, 95/2, 95/8,

95/10, 95/15, 95/16, 95/6, 96/6, 96/11, 96/13, 96/17, 96/19, 97/5, 97/7, 97/8, 97/10, 97/16, 98/3, 98/5, 98/7, 98/13, 98/18, 100/7, 100/9, 100/14, 100/16, 100/17, 102/2, 102/4, 102/16, 103/7, 104/3, 104/7, 104/9, 104/16, 104/20, 105/9, 105/12, 105/18, 105/19, 106/1, 106/6, 106/7, 106/11, 106/16, 107/3, 107/5, 107/8, 108/16, 108/3, 109/5, 109/6, 109/11, 109/17, 111/10, 111/13, 112/7, 112/4, 112/5, 112/9, 112/10, 112/14, 112/17, 112/19, 112/20, 112/21, 113/14, 113/16, 113/18, 114/2, 114/3, 114/14, 114/19, 114/21, 115/4, 115/8, 115/21, 116/1, 116/13, 117/13, 117/16, 119/9, 119/18, 120/4

-m: berdi, bildı, çağardı-, çiydi, eñdi, iydı , keldı, kıynaldı, körbeze, makhtaldı, pyütürdi, syuudı, taştadı ,turdı, tuuldı, tyurdı 4/1, 4/2, 16/12, 16/13, 22/9, 49/1, 53/13, 55/4, 58/12, 59/4, 63/3, 63/10, 64/2, 64/10, 64/18, 65/3, 65/14, 66/1 66/10, 66/19, 69/14, 69/16, 74/16, 79/3, 93/8, 103/15, 106/16, 106/17, 111/6

-mes : e- 1/6, 1/12, 2/5, 10/11, 14/2, 18/12, 20/18, 38/14, 38/16, 38/9, 45/2, 49/5, 54/11, 55/9, 56/12, 56/13, 57/3, 59/1, 59/14, 61/15, 63/7, 63/20, 64/21, 65/4, 65/15, 65/17, 65/18, 65/19, 66/4, 70/10, 74/10, 74/13, 75/4, 79/16, 93/21, 103/9, 103/12, 104/3, 106/12, 106/21, 111/19

-ñ : bolgoozo, bolzo, etti, körzo, krete-, sakhta-, soktı, taştadı, törö- 15/2, 16/19, 22/2, 28/9, 32/19, 45/19, 70/3, 83/1, 83/14, 85/7, 85/11, 95/8, 95/21, 99/2, 100/17, 101/4, 113/4, 113/16, 113/20, 114/8

-Oin : başkoy-, bojot-, koy-, kör-, 25/10 , 51/6, 71/6, 75/2, 76/21, 104/1, 105/20

-OII : başkoy-, bol-, kör-, 24/15, 49/19, 70/14, 73/12, 83/20, 96/6, 99/7, 102/9, 114/14

-olo : başkoy-, koy- 13/1, 43/4, 99/5

-Or : bojot-, bol-, kör-, öl-, toor- 9/19, 15/1, 17/12, 18/13, 20/16, 23/9, 23/14, 27/9, 34/8, 35/15, 38/16, 38/17, 41/18, 45/11, 45/18, 46/17, 47/16, 49/2, 49/7, 49/9, 50/8, 55/3, 56/3, 56/6, 58/9, 58/11, 60/14, 62/12, 62/13, 64/8, 68/20, 69/8, 69/10, 70/6, 74/19, 75/20, 76/9, 81/9, 82/8, 85/19, 86/7, 90/11, 94/18, 97/17, 101/12, 101/21, 103/18, 104/19, 105/8, 112/16, 113/12, 117/13, 118/6

-p : ada-, alka-, aňdarlı-, arı-, arla-, belende-, çapta-, çene-, çuula-, de-, ermekte-, eze-, ila-karulda-, kederle-, kerele-, korula-, kölö-, kuru-, makhta-, oro-, orozolo-, oytolo-, ozolo-pazı-, pedre-, sakhta-, sakta-, sana-, sanan-, sat-, siyma- söküle-, sura- suuza-, syuretti-syurtküšte-, syuu-, taňarkha-, tanı-, tašta-, te-, ti-, tokhto-, tolgo-, tölö-, tuu-, tyuukhta-uçurla-, utku-, üle- 1/8, 1/11, 2/4, 2/10, 2/11, 4/9, 5/9, 5/17, 6/7, 6/8, 6/12, 6/14, 7/14, 8/1, 8/4, 8/5, 9/6, 9/9, 9/19, 10/4, 10/5, 10/16, 10/18, 10/19, 11/4, 11/18, 11/19, 12/3, 12/9, 12/13, 12/15, 12/21, 13/8, 14/10, 14/18, 14/19, 15/1, 17/6, 17/7, 17/12, 17/19, 18/1, 18/8, 18/21, 19/1, 19/17, 20/3, 20/10, 20/12, 20/17, 20/18, 20/20, 20/21, 21/3, 21/14, 21/16, 21/18, 22/3, 22/4, 22/13, 23/9, 23/14, 24/3, 24/9, 24/15, 24/19, 25/7, 25/14, 25/19, 26/9, 26/16, 27/7, 27/8, 27/11, 27/19, 28/6, 28/7, 28/10, 29/12, 30/13, 30/15, 31/2, 31/13, 31/15, 31/18, 32/1, 32/6, 32/20, 32/21, 33/3, 33/4, 34/10, 34/20, 35/2, 35/4, 35/11, 35/14, 35/15, 36/1, 36/2, 37/1, 37/3, 37/5, 37/8, 37/11, 37/17, 38/2, 38/7, 38/15, 39/1, 39/5, 39/7, 39/10, 39/13, 39/15, 40/8, 40/9, 40/13, 40/15, 41/19, 42/3, 42/6, 42/12, 42/16, 42/18, 43/3, 44/16, 45/2, 45/8, 45/15, 45/17, 45/20, 45/21, 47/2, 47/3, 48/2, 48/6, 49/3, 49/4, 49/11, 49/12, 50/3, 50/5, 50/14, 50/19, 52/7,

52/10, 52/12, 53/9, 53/10, 53/12, 53/15, 54/14, 55/6, 55/10, 55/15, 55/17, 55/21, 56/15, 57/5, 57/6, 57/8, 57/10, 57/14, 57/18, 58/5, 58/16, 58/17, 58/18, 59/1, 59/3, 59/7, 59/8, 59/9, 59/10, 59/14, 59/15, 60/6, 60/10, 60/12, 60/15, 60/19, 61/1, 61/19, 62/3, 62/4, 62/5, 62/7, 62/9, 62/11, 62/15, 62/19, 63/7, 63/9, 63/11, 63/16, 64/1, 64/7, 64/8, 64/16, 64/19, 64/20, 65/9, 65/12, 65/14, 65/17, 65/18, 66/3, 66/6, 66/8, 66/10, 66/13, 67/3, 67/8, 67/16, 68/1, 68/3, 68/5, 68/6, 68/8, 68/9, 68/12, 68/20, 69/9, 69/18, 70/14, 71/7, 71/8, 71/9, 71/13, 71/15, 72/10, 72/12, 72/15, 72/19, 72/21, 73/3, 73/7, 73/12, 74/2, 74/11, 74/15, 74/17, 74/19, 75/1, 75/7, 75/9, 75/12, 75/16, 76/5, 76/9, 76/15, 77/11, 77/18, 78/17, 79/3, 79/4, 79/7, 79/12, 80/3, 80/5, 80/7, 80/10, 80/16, 80/18, 81/3, 81/7, 81/8, 81/9, 81/12, 81/15, 81/18, 81/21, 82/2, 82/8, 82/11, 82/12, 82/15, 83/2, 83/7, 83/15, 84/9, 84/18, 85/4, 85/5, 85/6, 85/9, 85/17, 86/5, 87/3, 87/3, 87/10, 87/12, 87/21, 88/1, 88/2, 88/10, 88/11, 88/14, 89/2, 89/5, 89/11, 90/5, 90/9, 91/13, 92/4, 93/1, 93/8, 93/9, 93/12, 93/17, 94/8, 94/10, 94/12, 94/15, 94/17, 94/20, 94/21, 95/3, 95/9, 95/14, 96/1, 96/16, 97/6, 97/8, 97/11, 97/15, 97/16, 97/17, 98/3, 98/6, 98/9, 98/12, 98/14, 99/4, 99/7, 100/9, 100/14, 100/15, 100/16, 101/2, 101/10, 101/19, 102/9, 103/1, 103/10, 103/14, 103/16, 103/18, 103/21, 104/6, 104/8, 104/11, 104/15, 105/4, 105/8, 105/14, 106/14, 106/15, 106/21, 107/2, 107/5, 107/14, 107/15, 108/1, 108/3, 108/12, 108/13, 108/14, 109/3, 109/12, 110/2, 110/20, 111/6, 111/7, 111/10, 111/15, 112/3, 112/6, 112/8, 112/10, 112/13, 112/16, 112/18, 112/20, 113/1, 113/10, 113/17, 114/1, 114/9, 115/2, 115/6, 115/8, 115/17, 115/18, 115/19, 116/9, 117/7, 117/11, 118/5, 118/8, 118/11, 118/13, 118/15, 119/2, 119/8, 119/12, 119/14

-pA : ara-, ayt-, et-, iç-, kak-, korukh-, pedre-, pyut-, syuu-, tyuudat-, unçuk- 2/3, 5/14, 5/20, 6/8, 6/12, 6/14, 7/19, 8/10, 12/3, 19/12, 19/16, 19/17, 19/8, 23/12, 35/12, 39/6, 40/9, 40/13, 40/15, 42/6, 48/8, 48/12, 50/12, 52/17, 57/4, 59/20, 60/3, 60/15, 67/16, 68/3, 69/17, 76/2, 78/11, 79/1, 82/10, 85/16, 87/17, 90/10, 92/16, 93/6, 94/19, 101/9, 105/1, 108/8, 110/14, 112/17, 113/9, 115/13, 117/11, 118/14, 119/10

-pes : et-, iç- put-, pyut- 7/3, 10/9, 16/14, 16/20, 41/7, 57/16, 68/14

-pey : biliş-, eeş-, pyut- 1/6, 24/7, 26/13, 55/7

-se: iç-, tüş- 6/18, 7/2, 41/2, 41/6

-sın : bojoṭ-, çik-, iç- makhtat-, pyut-, tüş- 32/17, 44/10, 57/9, 64/5, 65/12, 66/9, 66/12, 68/9, 74/2, 78/17, 82/4, 83/5, 87/21, 95/12, 98/17, 103/1, 108/12, 113/20, 115/17

-u : tırlaj-, tur- 5/19, 18/8, 23/14, 26/6, 27/2, 34/10, 37/8, 38/12, 45/16, 47/2, 49/15, 55/10, 55/6, 56/10, 56/19, 56/2, 56/3, 58/18, 59/14, 60/2, 61/18, 63/20, 64/16, 65/2, 65/21, 72/6, 76/12, 87/21, 105/11, 108/12, 115/17

-y : alka-, arla-, kederle-, krešte-, makhta-, meñde-, pedre-, tamakta-, tañarkha-, taşta- 4/13, 7/8, 8/13, 8/19, 13/3, 21/18, 28/2, 33/14, 41/12, 43/6, 46/16, 58/6, 119/4, 120/9

-zA : añaḍa-, bar-, barba-, de-, iy-, kaldır-, kel-, kir-, sal-, sakhta-, sura-, tartır-, taşta-, tur- 3/14, 3/15, 5/8, 6/17, 7/3, 8/12, 8/17, 10/6, 13/17, 14/11, 14/17, 16/6, 18/5, 20/3, 20/5, 20/15, 20/19, 22/2, 25/12, 26/6, 27/3, 41/1, 41/7, 44/4, 44/5, 46/14, 48/8, 50/13, 52/16, 55/15, 58/2,

58/19, 59/8, 60/11, 61/4, 61/5, 62/17, 63/2, 71/10, 76/4, 78/17, 79/7, 87/15, 93/1, 93/12, 105/3, 105/10, 108/6, 110/20, 111/10, 115/11, 118/17

-zın : adair-, al-, argala, arlal- ayda-, bar-, barar, ber-, bil- , bojot-, bol-, bolgon-, çagargan-, eejer-, körör-, kurçadar, makhtal-, öl-, öskür- , pyut-, pyutken-, sura-, tapar, tartıl-, turagalba-, tüjer-, 1/11, 2/4, 3/11, 3/7, 11/13, 12/13, 12/15, 14/14, 14/19, 17/2, 20/5, 20/6, 20/15, 20/19, 35/14, 42/16, 54/3, 54/8, 59/7, 16/18, 16/3, 17/7, 23/15, 31/12, 35/15, 37/10, 39/5, 41/17, 42/18, 43/14, 44/1, 45/20, 49/13, 51/4, 51/5, 54/14, 54/9, 55/16, 55/20, 57/14, 57/18, 58/16, 58/17, 59/6, 59/8, 60/19, 63/2, 63/21, 64/7, 64/9, 65/7, 65/14, 66/3, 66/6, 66/8, 66/10, 66/14, 66/16, 66/17, 67/1, 68/7, 69/17, 72/13, 72/15, 73/7, 75/12, 76/19, 76/19, 78/17, 79/10, 79/12, 83/6, 85/3, 87/2, 87/9, 88/2, 93/15, 93/17, 95/13, 100/13, 104/11, 107/5, 107/14, 107/21, 108/14, 111/13, 111/15, 105/18, 113/21, 115/5, 115/19, 119/11

-zO : bol-, kör-, öl-, 11/17, 11/18, 18/14, 42/2, 42/3, 47/17, 53/6, 53/14, 54/11, 54/14, 54/20, 55/17, 55/18, 56/5, 56/9, 56/9, 57/6, 58/8, 58/10, 58/13, 58/21, 58/7, 59/10, 59/11, 59/20, 60/3, 62/21, 66/15, 68/6, 68/20, 70/2, 70/2, 74/11, 74/17, 83/4, 83/6, 85/3, 95/11, 95/13, 100/13, 103/10, 103/16, 113/19, 113/21, 118/17

V. SONUÇ

Elimizdeki eser tarihi Türk yurdunun merkezi Altay'da, Altay Türkçesiyle yazılan ilk İncil tercümesi olmasıyla büyük bir öneme sahiptir.

Bu çalışmada önce Altay Türklerinin Hıristiyanlaştırılmaları, yaşadıkları yerler, nüfus bilgileri, kullandıkları alfabeler üzerinde durulmuştur. Eserin çeviriyazısı verilmiş, eser üzerinde ses bilgisi ve cümle bilgisi çalışmaları yapılmıştır. Araştırmanın sonunda kelimeler dizini sözlük halinde verilmiş ve ekler dizini ilave edilmiştir.

Maddi durumu iyi olmayan Altay Türklerinin Ruslar tarafından iyi şartlarda yaşayacakları vaat edilerek zorla Hıristiyanlaştırıldıkları anlaşılmıştır.

Eser vokal bakımından zengin bir yapıya sahiptir. Eserde a, e, i, vokallerinin farklı okunuşlarına rastlanmıştır, c ve v konsonantlarına rastlanmamıştır. Bugün v'li olarak söylenen bazı kelimelerin Eski Türkçe'de olduğu gibi b'li şekliyle söylendiği görülmüştür. C sesinin de ç sesinden türemiş bir ses olduğunu bilinmektedir. Türkçe'nin her devresinde olduğu gibi Altay Türkçesiyle yazılan eserimizde de büyük ünlü uyumunun sağlam olduğu görülmüştür.

Eserde en fazla karşılaşılan cümle çeşidi basit cümledir. Geniş ve karışık ifadelerin partisip ve gerindiumlar sayesinde sade ve müstakil cümleler şeklinde ifade edildiği tespit edilmiştir. Basit cümlelerden sonra iç içe birleşik cümlelerin kullanım sıklığı dikkati çekmektedir. Bu da eserin dini bir eser olmasından kaynaklanmaktadır.

Bu araştırmanın Altayca İncil Tercümesi üzerinde yapılan ilk çalışma olması sebebiyle bundan sonra yapılacak olan araştırmalara küçük de olsa yardımının olmasını ümit ediyoruz.

VI. BİBLİYOGRAFYA

- BACANLI, Eyüp, 'Altay Türkçesinde Zaman Şekilleri (Çekim eklerinin Zaman, Kip ve Görünüş Bakımından İncelenmesi)', Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2001
- BASKAKOV, N. A., "Altayskiy Yazık (Vvedeniye v İzüçeniye Altayskogo Yazıka i Ego Dialektov)", İAN-SSSR, Moskva 1958, 116.
- BASKAKOV, N. A., "Altayskiy Yazık" (Yazıki Naradov, Moskva 1966, 530), 506-522.
- BASKAKOV, N. A., "Severnıye Dialektı Altayskogo (Oyrotskogo) Yazıka: Dialekti Çernevıx Tatar (Tuba-Kiji) – Tekstı i Perevodı", İ "NAUKA", Moskva 1965, 340.
- BASKAKOV, N. A., "Severnıye Dialektı Altayskogo (Oyrotskogo) Yazıka: Dialekt Lebedinskıx Tatar-Çalkantsev (Kuu-Kiji)", İ "NAUKA", Moskva 1985, 233.
- ÇERNOVA, A. A. - ÇUMAKAYEVA, M. Ç., "Altayskiy Yazık (dlya russkoyazıçnıx)", Gorno-Altaysk 1993, 320.
- DENY, J., (çev: A. U. Elöve) "Türk Dili Grameri (Osmanlı Lehçesi)", Maarif Matbaası, İstanbul 1941, XIX + 1142 + XLIV.
- DIRENKOVA, N. P., "Grammatika Oyrotskogo Yazıka", İAN SSSR, Moskva-Leningrad 1940, 302.
- DİLEK, İbrahim, 'Altay Destanları I', TDK Yay., Ank., 2002
- ERGİN, M., "Orhun Abideleri", Boğaziçi Yay., İstanbul 1995, 174 (+17 ilave).
- ERGİN, M., "Türk Dil Bilgisi", İstanbul 1984.
- GABAİN, A. V., (çev: Mehmet Akalın) "Eski Türkçenin Grameri", TDK Yay., Ankara 1988, XXIII + 313.
- GRAMMATİKA ALTAYSKOGO YAZIKA, Çlenami Altayskoy Missii, Kazan 1869, 287 + (sözlük) 292.
- GÜRSOY-NASKALİ, Emine, (ed.), 'Sibiryaya Araştırmaları', Simurg Yay., İst., 1997
- GÜRSOY-NASKALİ, E., "Türk Dünyası Gramer Terimleri Kılavuzu", TDK Yay., Ankara 1997, 190.
- GÜRSOY-NASKALİ, Emine, DURANLI, Muvaffak, 'Altayca- Türkçe Sözlük', TDK Yay., Ank., 1999
- İNAN, Abdülkadir, 'Tarihte ve Bugün Şamanizm', Ank., 1954
- İNCİL, İstanbul, 1998
- İSLAM ANSİKLOPEDİSİ, Diyanet Yay., c. 1
- KAYDAROV, A. T. - ORAZOV, M., (çev: Vahit Türk) "Türklük Bilgisine Giriş", Birleşik Yay., İst. 1999, 228.
- KORKMAZ, Z., "Güney-Batı Anadolu Ağızları; Ses Bilgisi (Fonetik)", T.D.K. Yay.:583, Ank., 1994, XLII + 93 + (Metinler)130.
- KUÇİGAŞEVA, N. A., "Dialektıne i Literaturnıye Paralleli v Leksike Altayskogo Yazıka", ("Voprosı Altayskogo Yazıkoznaniya", GANİİİYAL, Gorno-Altaysk 1976, 170), 120-126.

- KUTALMIŞ, M. "Ermeni Kıpçakçasında Olumsuzluk Şekilleri", İlmî Araştırmalar Dergisi, İstanbul 2004. Sayı: 17, s. 133-141.
- MENGES, K. H. "Güney Sibiryâ Türk Şiveleri", (The South-Siberian Turkic Languages I, CAJ 1, 1955 s.107-136'dan çeviren G. Karaağaç), Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi VIII, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İzmir 1994, s. 115-152.
- MENGES, K. H., "The Turkic Languages And Peoples (An Introduction To Turkic Studies)", Otto Harrassowitz –Wiesbaden 1968, XIV + 248.
- MUSTAFAEV, E. M. E. – ŞÇERBİNİN, V. G., "Büyük Rusça-Türkçe Sözlük", Multilingual Yay., İstanbul 1996, 1022.
- ÖZDEM, Ragıp Hulusî, Altay Türklerinin Atasözleri, Halk Bilgisi I, 1928.
- POPPE, N., "Introduction To Altaic Linguistics", Otto Harrassowitz –Wiesbaden 1965, s. XIII + 212.
- RACHMATULLİN, Gabdul-Raschid, "Die Hilfsverben und Verbal-adverbien im Altaischen", Hermann Böhlau Nachfolger Hof-Buchdruckerei und Verlagsbuchhandlung G.m.b.H. Weimar 1928, s. III + 63.
- RESPUBLİKA ALTAY V 1999 GODU – Statistiçeskiy Yejegodnik, Gosudarstvennyy Komitet Respubliki Altay Po Statistike, Gorno-Altaysk 2000, 336.
- SCHÖNİG, C., "South Siberian Turkic" ("The Turkic Languages", Routledge, London and New York 1998, XXIII + 474) 403-416.
- TADİKİN, V. N., "Priçastiya v Altayskom Yazıke", GANIİİYAL, Gorno-Altaysk 1971, 174.
- TADİKİN, V. N., "Priçastiye na -gan v Sovremennom Altayskom Yazıke" (Zapiski-7, GANIİİYAL, Gorno-Altaysk 1967, 118), 16-27.
- TEKİN, T., "Orhon Yazıtları", T.D.K. Yay., Ankara 1988, XXIV + 200.
- TIDIKOVA, N. N., "Altay Tildiñ Ereñisteri Kereginde Kezik Blaaştu Suraktar" (ve çevirisi), (Sibiryâ Araştırmaları'nda, Simurg Yay., İstanbul 1997, 431) 123-125 (çevirisi 127-129).
- TOZİYAKOVA, E. A. – TYUHTENEVO, E. C., "Altay Tildiñ Grammatikazı", Gorno-Altaysk 1959, 2 cilt.
- TÜRKLER ANSİKLOPEDİSİ, MEV Yay., Ank. 1946
- TÜRKLER ANSİKLOPEDİSİ, Yeni Türkiye Yay. , Ank., 2002, c. 2, 20